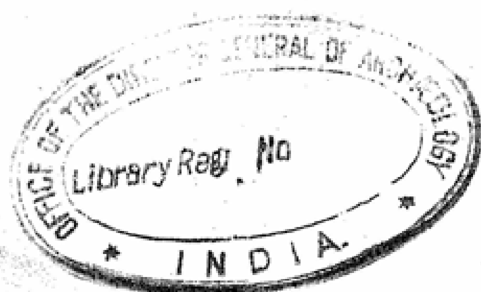

OFFICE OF THE DIR... ...ERAL OF ARCHAEOLOGY
Library Regi. No
INDIA.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN DIRECTIEVERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

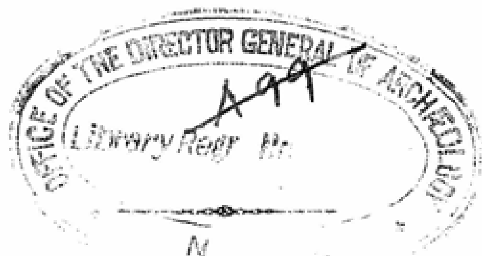
VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

OPGERICHT 1778.

DEEL XLIX — 1911

BATAVIA
G. KOLFF & Co.

's GRAVENHAGE
M. NIJHOFF.

1911

Brieven, enz. voor de Directie bestemd, zijn te adresseeren aan den Secretaris van het Genootschap, zonder vermelding van diens naam.

Behalve van de oudere jaargangen, zijn er ook van de laatstverschenen edita enkele uitgeput; H. H. Leden, die daarvan waarlooze exemplaren mochten bezitten, zullen de Directie met toezending daarvan bijzonder verplichten. Het zijn de volgende: Verhandelingen deel XLIX 2e stuk, deel L 2e stuk, Notulen deel XXXIV afl. 3, Ned.-Ind. Plakaatboek deel XVI.

Inzonderheid op het XVI deel van het Nederlandsch-Indisch Plakaatboek wordt prijs gesteld, en wordt dit deel voor rekening van het Genootschap door den Secretaris opgekocht voor f 2.50 per exemplaar.

INHOUD.

Notulen van de eerste Directievergadering gehouden op Maandag 30 Januari 1911.

Aanwezig de Heeren: Mr. J. G. POTT, President, Dr. G. A. J. HAZEU, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, W. B. VAN GOOR, Dr. D. A. RINKES, B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: A. J. BARON QUARLES DE QUARLES en Dr. N. J. KROM.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 28 December 1910, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President neemt in behandeling:

de Rekening en Verantwoording van den Thesaurier over het boekjaar 1910 en de door hem opgemaakte begrooting voor 1911.

In opvolging van het bepaalde bij art. 13 van het Huishoudelijk Reglement, worden de Heeren HAZEU en RINKES uitgenoodigd het beheer van den Thesaurier na te gaan en daarover in de eerstvolgende vergadering rapport uit te brengen.

Daarna wordt de Begrooting goedgekeurd en vastgesteld.

II. De President brengt ter tafel de volgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Missive van den 1^en^ G. S. dd. 5 Januari 1911 N°. 35, houdende aanbieding, op last van den Gouverneur-Generaal, ter publiceering, voor zoover daartoe geschikt, in het Tijdschrift van het Genootschap van eene nota van toelichting betreffende het landschap Balangnipa.

Tijdschrift en terugzending na gemaakt gebruik.

b. Dr. D. A. RINKES: „De heiligen van Java III, Soenan Geseng".

Tijdschrift.

c. Schrijven van den Majoor der Genie T. VAN ERP van 21 December j.l. N°. 61 van den volgenden inhoud:

Onlangs was de Heer G. P. ROUFFAER op Boroboedoer en werd diens hoogst belangrijke conjectuur besproken, dat de sanskrit-inscriptie van Kĕloerah (steen D. 44) de stichtingsoorkonde zou kunnen zijn van Tjandi Sewoe (Not. 1909 p. 149, e.v.).

Dr. BRANDES' lezing van de inscriptie, waaruit blijkt dat er sprake is van een tempel met beelden van de Boeddhistische Triratna, het vermoedelijk jaartal Çaka 704 (?), de meening van laatstgenoemde, „dat Tjandi Sewoe zeer wel een Triratna-tempel zou kunnen zijn" en de gissing van den Heer ROUFFAER, dit alles geeft mij aanleiding het volgende onder de aandacht der Directie te brengen.

Allereerst rijst de vraag: In hoeverre kan Tjandi Sewoe een Triratna-tempel geweest zijn? Dr. BRANDES heeft deze kwestie nooit verder uitgesponnen en alleen gewezen op de groote overeenkomst met Tjandi Prabanan, die gewijd was aan de Hindoesche Trimoerti.

Let men er op, hoe die Trimoerti gehuldigd werd in de *drie voornaamste en grootste tempels* van het uitgebreide Prambanan-complex, dan is het ook mogelijk dat de Triratnahulde gezocht moet worden in den *eenigen hoofdtempel* van de Tjandi Sewoe-groep.

Het trekt dan de aandacht dat de planverdeeling van en de distributie der beelden in dezen hoofdtempel wel daarmede te rijmen zouden zijn.

In de hoofdkamer heeft vermoedelijk één beeld gezeteld, n.l. dat van de hoofdfiguur der drievuldigheid, van den Boeddha, waarschijnlijk een bronzen Kolossus. Dit was ten minste het resultaat van Dr. BRANDES' onderzoek in zake den troon van Tjandi Sewoe's hoofdcella. (Zie Oudheidk. Rapporten 1904 blz. 159—170).

In de vier kapellen, die om de hoofdkamer gegroepeerd zijn, vertoonen telkens de beide zijwanden één zelfde décor, n.l. *drie* bijzonder fraai versierde nissen. Het merkwaardige van deze nissen is, dat elk drietal één geheel vormt, hetgeen blijkt uit de bekroning en verdere omlijsting. — Hoewel alle beelden in de hier bedoelde nissen verdwenen zijn, is het toch duidelijk, *dat elke nissentrits een drietal beelden bevat heeft, die te samen één groep vormden.*

Opmerkelijk is het verder, dat van elk drietal de middennis bestemd is geweest voor het hoofdbeeld van de groep.

De middennis toch is breeder, dieper en hooger dan de zijnissen en zij alleen bevat hier en daar nog overblijfselen van voetstukken, fraai versierd met een vaas met lotusbouquet.

Het eenige doel van deze voetstukken was aan het middenbeeld eene hoogeren zetel te kunnen geven dan aan de nevenbeelden.

Is het nu niet denkbaar, dat elke nissentrits eenmaal een Boeddha-Sangha-Dharma-groep bevatte en dat dus in de gezamelijke vier kapellen de Triratna achtvoudig werd voorgesteld?

De hoofdtempel telt verder ook nog vier doorloop-portalen, gelegen tusschen de kapellen en het middenlichaam, hetwelk de hoofdkamer bevat. Het Oostelijke fungeert tevens als vóórportaal ten opzichte van de hoofdcella en bevatte geen beelden, doch de drie andere portalen vertoonen telkens in de binnenwand wederom een samenstel van drie één geheel vormende nissen met gemeenschappelijke bekroning, waarvan wederom de middennis, blijkens de hier en daar nog gespaarde voetstukken, bestemd is geweest voor het hoofdbeeld van de groep. — Ook hier zou mogelijk een drievoudige herhaling van de Triratna plaats gevonden kunnen hebben.

Indien de gissing van den Heer Rouffaer en Dr. Brandes' lezing van het jaartal juist zijn, dan zou de stichting van Tjandi Sewoe slechts vier jaren nà die van Kalasan hebben plaats gehad. Een gedetailleerd vergelijkend onderzoek van beider ornamentatie zou moeten uitmaken of de conjectuur

ook op dit gebied steun vindt, doch al dadelijk treft het, dat de versiering der Soubassementen van genoemde bouwwerken frappant dezelfde is.

Bij beiden vindt, of vond men, de bekende paneelen met de antieke vaas, waar uit zich de in arabesk opgeloste lotusbouquet ontwikkelt.

Een door mij in 1903 ingesteld zuiver bouwkundig onderzoek naar de voor verschillende tempels der Prambananstreek toegepaste steen-soorten heeft tot resultaat gehad, dat de voornaamste objecten chronologisch verdeeld kunnen worden in twee groepen. De oudere groep, zich kenmerkend door uitsluitend gebruik van trachiet en toepassing van kleine steenformaten, zou omvatten Tjandi Kalasan, Sari, Sewoe en Loemboeng. Tot de jongere, zich onderscheidend door een ruim gebruik van mergelsteen en toepassing van groote steenformaten, behooren Tj. Prambanan, Plaosan en Sodjiwan *). De onderwerpelijke conjectuur klopt met deze bevinding, die trouwens ook bevestigd wordt door de vergelijkende ornament-studie.

Doch er is meer; ook eene gedetailleerde vergelijking der steen-techniek, i.c. van de verbindingen, die toegepast werden, tusschen de steenen van één zelfde horizontale laag en tusschen twee op elkaar volgende lagen onderling, wijst er op, dat Tjandi Kalasan en Tjandi Sewoe vermoedelijk in den zelfden tijd gebouwd werden.

Bij Kalasan vinden wij in hoofdzaak slechts één verbinding toegepast, de schier overal gebruikelijke inlating met een tand van de eene laag op de onderliggende.

Bij Tjandi Sewoe vinden we naast deze een staalkaart van andere verbindingen, maar de eerstgenoemde is domineerend.

Resumeerende, komt men tot de gevolgtrekking, dat de gissing van den Heer ROUFFAER in velerlei richting steun vindt.

---

*). Uitvoeriger is dit onderwerp behandeld in den aanhang van mijn in Nov. 1903 afgesloten „*Verslag betreffende de herstelling der nevencella's van den hoofdtempel van Tjandi Prambanan*".

Waar Tjandi Sewoe ontegenzeggelijk de meest belangrijke en grootsche schepping der Boeddhisten vertegenwoordigt in de Prambanan-vallei en we van dit bouwwerk nog slechts één (niet gedateerde) inscriptie kennen, (gevonden door den Heer LEYDIE MELVILLE, Not. Bat. Gen. Juni 1898 en Bijdr. Kon. Inst. 1898 blz. 458) kom ik — na gepleegd overleg met den Heer ROUFFAER — der Directie, indien nog niets in deze richting gedaan werd, in overweging geven van den steen D. 44. een *voortreffelijk* cliché te doen vervaardigen.

Daar Dr. BRANDES den steen qualificeert als „vrij onleesbaar", is het zaak alles te doen wat de leesbaarheid kan bevorderen; daartoe dient m.i. het cliché *zoo groot mogelijk* te zijn, liefst 30 × 40 c.M., en zal den photograaf aanbevolen moeten worden zijn volle aandacht te schenken aan eene *oordeelkundige zijbelichting*.

Voorts zou ik willen verzoeken een voldoend aantal afdrukken te doen vervaardigen en deze b. v. in handen te stellen van Prof. KERN, Prof. SPEIJER of Dr. KROM.

Gaarne zou ik ook een afdruk ontvangen om dezen met eene toelichting ter bestudering aan te bieden aan Dr. VOGEL te Simla.

Reeds werden goed geslaagde photo's gemaakt, waarvan er aan Prof. KERN zullen worden aangeboden.

d. „Over Brahmaïstische en Boeddhistische bellen en wat daarvan in de literatuur en beeldhouwkunst van Ned.-Indië is doorgedrongen" naverteld door J. KNEBEL.

Terug met dank voor de kennisneming, onder mededeeling dat niet tot plaatsing in het Tijdschrift werd overgegaan.

e. Schrijven van de Straits Branch of the Royal Asiatic Society, van 17 November a. p., luidende als volgt:

On behalf of the Council of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, I have the honour to approach the Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen on the subject of the publication of certain Malay Manuscripts in their possession.

These Manuscripts are numbered and described as follows in the Catalogus der Maleische Handschriften compiled by Dr. Ph. S. van Ronkel and published as Deel LVII of the Verhandelingen of your Society:

CCCLIV Sjadjarah Radja Radja Malayoe — from page 197 to the end.

CCCLV Hikajat Negeri Djohor I.

CCCLVIII — CCCLXII Sjadjarah Radja Radja Riouw.

These Manuscripts obviously contain much very valuable material for the history of the Malay Peninsula, and our Society is anxious to publish the unpublished portions of them and thus render them available for study. In the hope that this object will meet with the sympathy of the Batavian Society, we ask for their assistance toward this publication.

Probably the best and most convenient way — as far as regards our Society — in which this assistance could be rendered would be for your Society to obtain for us transcripts of the Manuscripts which could then be printed in Singapore. If such transcripts could be prepared under the superintendence of your librarian, their value would be greatly enhanced.

Perhaps it might prove more convenient that the Manuscripts should be printed in Batavia, or possibly your Society might consider that they are of sufficient interest to its members to justify your Society's joining with ours in a joint edition of them.

Our Society will consider themselves under a great obligation to the Council of the Batavian Society if it will take the matter into its consideration and will inform our Society through me whether it will permit the publication of these Manuscripts, and, if so, what method of publication would be most convenient to it.

Our Society will further be greatly obliged if we may be favoured with a rough estimate of the expense which our Society will have to defray for copying or for printing in Batavia or otherwise.

Door den Bibliothecaris werd het volgende praeadvies uitgebracht:

Zoo eenigszins mogelijk moet m. i. ons Genootschap de Royal Asiatic Society ter wille zijn.

Het doen copieeren der zeven handschriften is niet bezwaarlijk, maar de gevraagde superintendentie is bezwarend; waar het geldt het laten overschrijven van een voor uitgave bestemden tekst is contrôle op elk woord, ja op elke letter noodig, en daartoe zal waarschijnlijk geen onzer zijn tijd ter beschikking stellen.

De handschriften hier te laten drukken, op kosten der Society of „in a joint edition" met haar, lijkt mij wegens het weinige belang dat de geschiedenis der Maleische rijkjes voor de historie van het Oosten en de Maleische taalwetenschap heeft niet aan te bevelen, afgezien nog van het verschil in methode van teksuitgave bij die Society en ons Genootschap, dat wellicht het „mit Haut und Haaren" editeeren van teksten naar de Straits-Branch- gewoonte niet zal toejuichen.

In 1906 vroeg de Society onzen steun bij hare uitgave der Hikajat Hang Ṭoeah; wij hebben haar toen de twee in ons bezit zijnde handschriften dier hikajat geleend ter copieering, en aanwending voor de teksteditie, ondergeteekende vergewiste zich in Juli van dat jaar van de goede bewaring en behandeling der manuscripten in het Raffles Museum, en in het volgende jaar werden de beide Hss na gemaakt gebruik in goeden staat naar hier teruggezonden.

Indien wij thans evenzoo handelen met de zeven handschriften, welke hoogstwaarschijnlijk zonder iemand te ontrieven kunnen uitgeleend worden voor langen tijd, zouden wij aan den wensch van de zustervereeniging voldoen, en opnieuw een antecedent scheppen, dat uitleenen van hare handschriften aan ons, indien zulks later mocht door ons gewenscht worden, eene harerzijds niet te weigeren zaak zoude doen worden.

In den geest van dit advies zal worden geantwoord.

III. Neemt in behandeling de volgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. B. dd. 30 December j.l. N°. 29, houdende opdracht aan den Oudheidkundigen ambtenaar, Voorzitter der Commissie in Ned.-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, Dr. N. J. KROM, om zijne studiereis ook uit te strekken over Annam, wordende in verband hiermede de duur van de hem verstrekte opdracht met één maand verlengd.

Informatie.

2. Id. dd. 4 Januari 1911 N°. 16, houdende uitbreiding van het Inlandsch personeel voor de bewaking en het onderhoud van de oudheden in Soerakarta en Djokdjakarta.

Informatie.

3. Miss. 1e G. S. dd. 30 December 1910 N°. 2963, met aanbieding, op last van den Gouverneur-Generaal, van deel I, 2e Afd., Afl. 2 van Dr. MARTIN's „Die Fossilien van Java".

Bibliotheek.

4. Id. N°. 2964, houdende aanbieding van de onlangs verschenen publicatie van het Internationaal Koloniaal Instituut te Brussel „L'enseignement aux indigènes" Tome II.

Bibliotheek.

5. Id. dd. 7 Jan. j.l. N°. 53, van den volgenden inhoud:

Blijkens van den Minister van Koloniën ontvangen bericht zou deze Staatsman er prijs op stellen t.z.t. een tiental overdrukken te ontvangen van de in het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde te publiceeren nota's van toelichting betreffende de federatie Doeri en de samenstellende landschappen Maloewa, Boentoe Batoe en Allah, bedoeld in mijne missive van 26 September 1910 No. 2199.

Ook van andere dergelijke in Indië gepubliceerde nota's van toelichting zou de Minister, o.a. met het oog op verstrekking van wege het Departement van Koloniën aan de Staten-Generaal en den Raad van State, in den vervolge gaarne een tiental overdrukken ontvangen.

Het zou den Gouverneur-Generaal aangenaam zijn, wanneer Zijne Excellentie door Uwe Directie in staat gesteld kon worden aan deze wenschen des Ministers te voldoen, in verband waarmede het gebruikelijk aantal van 10 overdrukken van nota's als hier bedoeld, hetwelk Uwe Directie aan de Algemeene Secretarie pleegt te zenden en dat bestemd is ter verdeeling hier te lande 1), voortaan te beginnen met voormelde nota's betreffende Doeri, op 20 zou zijn te brengen, zullende alsdan voor de toezending van 10 exemplaren aan het Departement van Kolonien dezerzijds het noodige worden verricht.

Gaarne zal de Landvoogd vernemen of aan deze aanvrage door Uwe Directie kan worden voldaan.

Bevestigend beantwoorden.

6. Missive van den Legercommandant, Chef van het Departement van Oorlog, van 29 December j.l. N°. 1261, houdende aanbieding ter kennisneming, van het bij dezerz., schrijven van 22 December t.v. N°. 369, ten behoeve van de beschrijving der Digoel-ethnographica, aangegevraagde verslag der Digoel-expeditie, onder mededeeling, dat het verslag der Mamberamo-expeditie voorloopig niet kan worden gemist en de bescheiden betreffende den tocht van H. M. Edi op de Kaiserin Augusta-rivier bij het Departement der Marine berusten.

Inf. Sedert werden voor hetzelfde doel nog aangevraagd de rapporten betreffende de exploratie van de Digoel- delta en de Mapi-rivier.

1). Departement van Oorlog en van Binnenlandsch Bestuur, Algemeene Secretarie, Hoofd van gewestelijk bestuur en plaatselijke bestuursambtenaren.

7. Miss. Dir. O. E. N. dd. 17 Januari j.l. N°. 948, met aanbieding, namens den Gouverneur-Generaal, van den Selections N°s. 11 en 12 from the Records of the Madras Government."

Bibliotheek.

8. Miss. Dir. Just. dd. 19 Januari j.l. N°. 816, houdende aanbieding ten behoeve van 's Genootschaps Boekerij van eenige boekwerken en dagbladen.

Bibliotheek.

9. Schrijven van den Majoor der Genie T. van Erp van 24 December j.l. N°. 64, met terugaanbieding van de hem ten gebruike afgestane teekeningen van een der dwergtempels van Tjandi Sewoe. (Not. Febr. '10 III 18).

10. Schrijven van den Assistent-Resident van Wonosobo dd. 21 Januari j.l. houdende aanbieding van die voorwerpen, bedoeld onder Not. Dec. '10 III 18, welke geornamenteerd zijn, t. w. drie koperen presenteerbladen, (ƒ 4.50), een d°. lepel en kom (ƒ 0.22).

Voor de verz. overnemen.

11. Schrijven van het Corr. Lid G. P. Rouffaer van 20 December j.l., houdende mededeeling, dat de Luitenant G. Dr. Spandaw, te voren civiel gezaghebber der onderafd. Ngada, Midden-Flores, wegens ziekte zijne standplaats heeft verlaten en niet in staat is geweest te voldoen aan het verzoek van de Directie om twee wea taka-munten aan te koopen, waartoe hem dezerzijds ƒ 150.— was toegezonden. (Not. Oct. '10 II 20 pag. 119).

Inf. Dit bedrag werd sedert terugontvangen.

12. Schrijven van het Buitengewoon Lid Dr. F. de Haan, reeds bedoeld bij Not. Dec. '10 III 15.

Overeenkomstig het praeadvies van den Bibliothecaris zal

worden geantwoord, dat de Directie gaarne op het vriendelijk aanbod van den Heer HOOYER ingaat. Voor eene opgave der werken, waarvan de aankoop voor het Genootschap van belang is, zal worden verwezen naar de in Dr. DE HAAN'S Preangan II gepubliceerde lijst van historiewerken die in onze boekerij ontbreken. Voorloopig wordt een bedrag van *f* 200.— overgemaakt voor aankoopen in 1911.

13. Schrijven van het Lid der Oudheidkundige Commissie J. KNEBEL van 14 Januari j.l., waarin op het dezerzijdsch verzoek eene opgave wordt gegeven van de archaeologica welke nog voor 's Genootschap's Museum waren te verkrijgen. Genoemd worden de geheele verzameling van de voormalige Oudheidkundige vereeniging Djokja, bestaande uit meer dan 300 voorwerpen, beschreven in de Oudheidkundige rapporten van 1902, en de drie Koewera beelden in het lustverblijf van Z. H. den Soesoehoenan „LANGENARDJA".

De Heer PLEYTE merkt naar aanleiding hiervan op, dat hij van de aanwezigheid van den Majoor VAN ERP ter plaatse gebruik gemaakt heeft, om diens gevoelen ter zake te vragen, aangezien het niet mogelijk is, nu de reorganisatie der Archaeologische afdeeling juist ten einde werd gebracht, zonder buitengewone en kostbare maatregelen, daarin zulk een groot aantal beelden op te nemen.

Bovendien wijst hij er op, dat de beschikbare plaatsruimte en het vele materiaal, dat reeds voorhanden is, gebieden bij het verder verzamelen de noodige beperking in acht te nemen. Gewenscht is in hoofdzaak aanvulling der groepen Vorstenlanden en Kedoe en voor zooveel de overige gewesten betreft, voorziening in eenige keurige specimina.

Waar verder de Heer v. ERP zelf plannen met de beelden voornoemd heeft, stelt hij voor, allereerst met den Majoor v. ERP nader ter zake van gedachten te wisselen.

Overeenkomstig wordt besloten.

14. enz.

15. Schrijven van den Curator van het Sarawak Museum, dd. 9 Januari j.l. N°. 23, met verzoek om toezending van GROENEVELDT'S „Notes on the Malay Archipelago".

Conform.

16. Schrijven van den Président du Conseil de l'Université de Toulouse, dd. November j.l., houdende verzoek, naar aanleiding van den brand die onlangs het deel der universiteits-bibliotheek verwoest heeft dat gewijd was aan geneeskunde en exacte wetenschappen, om ondersteuning, door toezending van werken op dat gebied, hetzij doubletten van in onze boeken voorkomende boeken of exemplaren van publicaties van leden.

Reeds werd medegedeeld, dat wij niets of weinig op dat gebied bezitten en daarom tot onze spijt niet aan het verzoek kunnen voldoen.

17. Uitnoodiging van Rector en Senaat der universiteit te Christiania, gedateerd van December j.l., om van wege het Genootschap een vertegenwoordiger te zenden tot bijwoning van het in September van dit jaar te houden honderdjarig stichtingsfeest der universiteit.

Bedanken.

18. Schrijven van het Lid der Oudheidkundige Commissie LEYDIE MELVILLE, dd. 27 Januari j.l., houdende mededeeling dat de door Dr. KROM bedoelde abklatschen van Tralaja (Not. Dec. '10 III 16) zich in handen bevinden van Prof. SNOUCK HURGRONJE te Leiden.

Informatie.

IV. In opvolging van art. 10 van het reglement van orde worden in commissie benoemd tot de jaarlijksche opneming van:

a. de Numismatische en Ethnographische verzamelingen: de Heeren DE ROO DE LA FAILLE en VAN RONKEL,

b. de Archaeologische en de Handschriften verzamelingen: de Heeren VAN GOOR en MOQUETTE,

c. de Bibliotheek: de Heeren PLEYTE en VAN WETTUM.

V. De Heer VAN RONKEL

a. stelt voor ten behoeve van de uniformiteit, evenals zulks ook voor het Tijdschrift geschied is, hem zelven te benoemen tot eenigen Redacteur van de Verhandelingen.

Conform.

b. biedt namens den Heer J. K. H. DE ROO VAN ALDERWERELT voor de bibliotheek aan: Revue des deux mondes, jaargang 1909.

Bibliotheek.

VI. De Heer PLEYTE

1. legt over de lijst der aanwinsten van de Ethnographsche Verzameling in 1909—1910.

2. Idem der Archaeologische Verzameling over 1910.

3. Een photo van het fragment van den grafzerk van v. RIEBEECK ter opzending naar den Heer E. MIDDELBERG alhier ten behoeve van het Historisch Museum voor Zuid-Afrika te Pretoria. (Not. Sept. '10 IX *c*).

4. Twee photo's van de houten planken van het fort op Moa, (Not. Oct. '10 II 11), ter reproductie in de Notulen ter plaatse.

5. Drie photo's van de nieuwe opstelling der Archeaologische Verzameling met het voorstel den eereleden GROENEVELDT, SNOUCK HURGRONJE, DE BOOY, LIEFRINCK en STUART daarvan een afdruk aan te bieden.

Conform.

6. Stelt voor, mede namens den Heer MOQUETTE, de groepenindeeling van het Ethnografisch Museum tot zeven groepen te vereenvoudigen.

Conform.

7. Legt over een photo van steen D. 44 met een viervoudige vergrooting daarvan, ter opzending aan Prof. KERN, op verzoek van den Majoor der Genie T. VAN ERP, nader ondersteund door den Heer G. P. ROUFFAER in de Directievergadering van 28 Dec. 1910.

8. Doet het voorstel het loon van de Inlandsche schrijvers

Simeon en Soewignjo met 1 Juli a.s. op *f* 30.—'s maands te brengen.

Conform.

9. Brengt ter tafel een viertal houten beelden, fantasieën van eenige Inlanders hier ter stede, met verzoek om deze en al wat verder van dien aard in de verzameling wordt aangetroffen, daaruit voorloopig te verwijderen om later deze falsificaties enz. voor goed te doen afvoeren.

Cfm. Verder geeft het vorenstaande de vergadering aanleiding om den beiden conservatoren machtiging te verleenen om al die voorwerpen, welke tot welk oogpunt ook absoluut geen waarde voor 's Genootschaps Museum hebben, af te voeren.

10. Legt, mede namens den Heer Moquette, over de volgende nota nopens de Ethnographische afdeeling: enz.

VII. De Heer Rinkes

a. deelt mede de aanwinst van vier nieuwe Javaansche handschriften, t. w. Kawroeh Padalangan, bevattende algemeene voorschriften voor de opvoering van Javaansche tooneelstukken (inhoudsopgave achterin), 2 en 3 afschriften van kropak's N°. 858 en 860, 4 Babad Demak, copie naar een exemplaar in het bezit van den Heer A. Ch. Lammers te Pakem, Djokjakarta, waarvan de Redactie in verschillend opzicht belangrijk afwijkt van de reeds voorhanden exemplaren.

Dankbaar aanvaard.

b. verzoekt een volledig exemplaar der Notulen, ter raadpleging bij de catalogiseering der Jav. en Soend. Handschriften van het Genootschap, en van een id. van het Tijdschrift van af 1885 (optreden van Dr. Brandes), alsmede enkele andere der uitgaven van het Bat. Genootschap voor zijne studien.

Conform.

VIII. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der Heeren C. J. Westenberg, S. E. Toens, W. Elenbaas, J. L. O'Brien, C. F. Julius en J. J. Benjamin.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 13 Maart 1911.

POTT,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de tweede Directievergadering gehouden op Maandag 13 Maart 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. BARON QUARLES DE QUARLES, Vice-president, Dr. G. A. J. HAZEU, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. D. A. RINKES en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: W. B. VAN GOOR en Dr. N. J. KROM.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 30 Januari 1911, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De Vice-president brengt ter tafel een schrijven van den President, den Heer Mr. J. G. POTT, dd. 5 Februari j.l., van den volgenden inhoud:

Tot mijn groot leedwezen zie ik mij genoodzaakt U mede te deelen dat ik mijn functies van President der Directie nederleg.

Mijne andere werkzaamheden en mijn gezondheidstoestand laten niet langer toe mij te wijden aan de belangen van het Genootschap.

Onze Vice-president, de Heer QUARLES DE QUARLES, heeft zich tot mijn vreugde bereid verklaard in mijn plaats als President op te treden, hetgeen ongetwijfeld door de andere leden met ingenomenheid zal worden vernomen.

De Heer QUARLES zal veel in het belang van het Bataviaasch Genootschap kunnen doen en ik wensch er de Directie geluk mede, dat hij bereid is de taak van President op zich te nemen, terwijl ik persoonlijk hem daarvoor mijn hartelijken dank betuig.

Ik ben met den Heer QUARLES overeengekomen dat ik de zaken, in onze laatste vergadering behandeld, zooveel mogelijk zal afdoen, wat binnen een paar dagen het geval zal zijn.

De eerstvolgende vergadering zal dus door den Heer QUARLES worden geleid en door mij niet meer worden bijgewoond.

Met het oog hierop neem ik bij deze afscheid van de Directie met de verzekering dat ik slechts noode eene taak nederleg, waaraan voor mij de aangenaamste herinneringen zijn verbonden, niet 't minst door het groote vertrouwen, dat de leden der Directie steeds in mij hebben gesteld, en de vriendelijke waardeering en aangename medewerking, van hunne zijde ondervonden.

De belangen van het Bataviaasch Genootschap zullen mij ter harte blijven gaan en door mij zoo mogelijk worden bevorderd wanneer en waar daarvoor gelegenheid bestaat.

De Directie ziet het heengaan van Mr. POTT als President met groot leedwezen en besluit hem haar dank te betuigen voor hetgeen de Heer POTT gedurende den tijd dat hij deel der Directie uitmaakte in het belang van het Genootschap heeft verricht. Als een blijk van hare groote erkentelijkheid wenscht zij den afgetreden President het Eerelidmaatschap aan te bieden.

Van deze gelegenheid gebruik makende, oppert de Heer PLEYTE het denkbeeld het Eerelidmaatschap mede aan te bieden aan het directielid W. B. VAN GOOR, zulks als dank voor zijne bijzondere medewerking bij het totstandkomen van tal van verbeteringen, in 't bijzonder van de onlangs voltooide groote verbouwingen, aan 's Genootschap's Museum.

De Directie gaat hiermede accoord.

De Vice-president verklaart gaarne het presidium te aanvaarden, hem door den aftredenden Voorzitter en de overige leden der Directie toegedacht en geeft uitdrukking aan de hoop dat hij in zijne nieuwe hoedanigheid iets tot den bloei van het Genootschap zal kunnen bijdragen.

Thans het kiezen van een nieuwen Ondervoorzitter aan de orde zijnde, wordt daartoe met algemeene stemmen aangewezen het oudste Directielid Dr. G. A. J. HAZEU, die verklaart deze benoeming gaarne te aanvaarden.

Voorts wordt besloten eene uitnoodiging te richten tot den Heer TH. V. ZIMMERMANN, Chef der firma MAINTZ & Co. alhier, om als lid der Directie zitting te nemen. enz.

II. De President neemt in behandeling de verdere uit de rondlezing terugontvangen stukken:

a. Missive 1e G. S. dd. 11 Januari j.l. No. 92*b*, met aanbieding op last van den Gouverneur-Generaal ter publiceering voor zoover daartoe geschikt in het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkrende, van afschriften van een drietal nota's van toelichting betreffende het landschap Toli-Toli, de landschappen Paloe, Dolo, Sigi en Beromaroe en de landschappen Koelawi, Benasoe, Tobakoe en Lindoe, alle behoorende tot de afdeeling midden Celebes van het gewest Menado.

Opname in het Tijdschrift.

b. Renvooi G. S. dd. 11 Januari j.l. No. 34356, t. g. v. eene missive van onzen Consul-Generaal te Kaapstad van 16 November a. p. No. 1272, met vijf voor 's Genootschap's bibliotheek bestemde drukwerken, betrekking hebbende op de onlangs te Kaapstad gehouden Praalvertooning („Pageant") en verdere feestelijkheden ter gelegenheid der opening van het eerste Parlement der Unie van Zuid-Afrika.

Onder dankbetuiging aanvaard.

c. 1o. Missive van den Dir. O. E. N. dd. 1 Februari j.l. No. 1904, waarbij deze departementschef naar aanleiding van een brief der Algemeene Rekenkamer van 10 Januari t. v. No. 336, houdende in hoofdzaak de mededeeling dat zij blijft staan op haar eisch van eene volledige inventarisatie van de aan het Genootschap in bewaring gegeven landsgoederen,

alvorens overeenkomstig het advies van dat collega de zaak bij de Regeering voor te brengen, het Genootschap verzoekt een persoon aan te bevelen die op Gouvernements-kosten als deskundig ambtenaar tijdelijk, althans voorloopig voor den duur der inventarisatie, aan het hoofd van 's Genootschap's Ethnographisch Museum kan gesteld worden, en aan te geven op welke voorwaarden die plaatsing zou moeten geschieden.

2°. Tevens wordt het verzoek van de Rekenkamer overgebracht om toezending van een aanvullingsstaat betreffende in 1909 in bewaring ontvangen landsgoederen, vergezeld van de vereischte gezegelde verklaring.

Voor de opmaking der sub 2 bedoelde bescheiden zal de Secretaris het noodige verrichten.

Wat het eerste punt betreft zal het volgende worden geantwoord:

Naar aanleiding van Uwe missive van den Dir. O. E. N. 1 Februari j.l. N°. 1904, waarbij aan onze Directie de vraag gesteld wordt, of zij eventueel een persoon zou kunnen aanbevelen die op Gouvernementskosten als deskundig ambtenaar tijdelijk, althans voorloopig voor den duur der inventarisatie, aan het hoofd van 's Genootschap's Ethnographisch Museum zou kunnen worden gesteld en, zoo ja, op welke voorwaarden die plaatsing zou moeten geschieden, hebben wij de eer UHEd.Gestr. het volgende mede te deelen. De in al. 3 van Uw schrijven bedoelde bescheiden zullen U t. z. t. worden aangeboden.

In het belang van een volledig inzicht in deze moeilijke aangelegenheid schijnt het niet ongewenscht het verloop der gedachtenwisseling in het kort te schetsen.

Naar aanleiding van een verzoek der Algemeene Rekenkamer om een opgave te erlangen van de aan het Bataviaasch Genootschap in beheer gegeven Landsgoederen en om jaarlijks door een Uwerzijds te benoemen commissie de aanwezigheid dier goederen te doen constateeren, gaf UHEd.Gestr. in overweging de oplossing te zoeken in die richting dat onze Directie zich bereid zoude verklaren, nadat van Uw

Departement een lijst der bewuste voorwerpen zou zijn samengesteld, de letters van de nummers dier goederen zoomede van de kasten waarin deze zich bevinden, op bedoelde lijst in te vullen.

Kon ons College zich met die regeling wel vereenigen, reeds terstond merkte zij op dat de identiteit der in beheer gegeven voorwerpen geen onzekerheid opleverde van de maand Augustus 1899 af, doch dat omtrent de vorige periode weinig vaststond.

Nadat bedoelde inventarisstaat, bijgewerkt tot ultimo 1906, was opgesteld — een omvangijke, door de Directieleden Hazeu en Stuart belangeloos verrichte arbeid, gewerd ons bij Uw schrijven van 21 Juli 1908 N°. 11283 de uitnoodiging, omtrent de benoeming eener commissie van verificatie, zoomede nopens de wijze waarop die arbeid zou kunnen plaats vinden, te adviseeren.

Wijzende op niet alleen het tijdroovende van den aan eene nauwkeurige opneming verbonden arbeid maar tevens op de practische onmogelijkheid daarvan in verband met de in vroeger jaren toegepaste gebrekkige méthode van catalogiseeren en de herhaaldelijk plaats gehad hebbende vernummering dier voorwerpen, deelde onze Directie bij haar missive van 2 September 1908 N°. 267 mede, dat bedoelde verificatie, voor zoover betreft het Ethnographisch Museum zou kunnen geschieden ten overstaan van Mevrouw Serrurier-ten Kate welke daarna, als belast met de reorganisatie en het beheer dier afdeeling, zich daartoe welwillend bereid verklaard had, terwijl ten aanzien van de overige verzamelingen de Commissie zich zou kunnen wenden tot de respectieve Conservatoren en den Bibliothecaris.

De aangevoerde bezwaren niet overwegend achtend, bezwaren die h. i. zich bovendien slechts bij de eerste opneming zouden doen gevoelen, volhardde de Algemeene Rekenkamer bij haren wensch, daarbij in overweging gevend eenige gepensionneerde landsdienaren onder genot van een zeker daggeld voor bedoelde verificatie in commissie te stellen.

Bleken gelijk bij ons schrijven van 16 Juli j.l. N°. 195 bericht werd, de tegen een eerste opneming geopperde bezwaren bij eene nadere bespreking in den boezem onzer Directie nog ernstiger dan reeds dadelijk was bevroed, aan die mededeeling werd onder aanvoering van de motieven, welke ons tot die zienswijze hadden geleid, toegevoegd dat de hinderpalen, die aan de daarbij onvermijdelijk onzerzijds te verleenen medewerking in den weg stonden, o. i. voorshands zelfs onoverkomelijk waren te achten, weshalve onze Directie voorstelde om, in geval bedoelde opneming bepaald noodzakelijk was te achten, van Regeeringswege een deskundig ambtenaar te doen aanstellen om aan het hoofd van 's Genootschaps Ethnographisch Museum te staan, welke ambtenaar alsdan de aangewezen persoon zoude zijn om de verlangde opneming bij te wonen en daarbij hulp te verleenen.

Dit is het stadium, waarin de onderwerpelijke aangelegenheid thans verkeert.

Aan onze Directie is slechts één deskundig ambtenaar hier te lande bekend, die voor eene aanstelling aan het hoofd van 's Genootschaps Ethnografisch Museum in aanmerking zou kunnen komen. Onze Directie heeft hierbij het oog op den Heer C. M. Pleyte, lid van ons college, tevens Conservator der Ethnographische en Achaeologische verzamelingen, die als leeraar in de geschiedenis en de Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië verbonden is aan de afdeeling B. van het Gymnasium Willem III.

Met dezen ambtenaar in overleg tredende, bleek ons dat de Heer Pleyte wel is waar bereid was aan het hoofd van 's Genootschaps Ethnograpisch Museum te worden gesteld, echter vermits die taak slechts van tijdelijken aard zou zijn, immers voorloopig niet langer dan voor den duur der inventarisatie, met behoud van zijn tegenwoordig ambt en in het genot van eene toelage, welke met het oog op de te verrichten werkzaamheden — een punt waarop hieronder wordt teruggekomen — naar het oordeel van ons college, op een bedrag van *f* 300.— 's maands zoude behooren te

worden gesteld, — een cijfer, waarmede voormelde ambtenaar verklaarde genoegen te nemen.

Intusschen veroorlooft onze Directie zich uit een te zetten hoe, bij eene beschikking in den even aangeduiden zin, bedoelde taak naar hare meening en die van voornoemden ambtenaar zou behooren te worden aangevat.

Voor het oogenblik daarlatende, dat de aan ons Genootschap in beheer gegeven Landsgoederen van den meest onderscheiden aard zijn — behalve ethnographica, en archaeologische voorwerpen, ook tal van munten en handschriften omvatten — merkt onze Directie op dat bedoelde voorwerpen niet alleen verdeeld zijn over een reeks van zalen en een nog grooter aantal vitrines en kasten, maar ook hunne rangschikking in verband met de reorganisatie van het Museum geheel is moeten worden veranderd, hetgeen, gevoegd bij den gebrekkigen staat van bijhouding der vroegere registers ten gevolge heeft dat thans aan eene behoorlijke inventarisatie en verificatie niet is te denken, alvorens niet slechts de Landsgoederen maar alle voorwerpen in het Museum behoorlijk geïdentificeerd en gecatalogiseerd zijn.

Dit nu is nog geenszins het geval.

Wel is de sinds jaren in gang zijnde reorganisatie van het Museum, dank zij aanvankelijk de zorgen van Mevr. SERRURIER- TEN KATE een belangrijk eind gevorderd, en werd sinds het vertrek dier dame de aangevangen taak door de Conservatoren MOQUETTE en PLEYTE ijverig voortgezet, maar voltooid is die arbeid nog op verre na niet, zelfs is feitelijk eerst thans met eene algeheele op behoorlijken grondslag berustende catalogisatie kunnen worden aangevangen, een arbeid, die zich over minstens 20.000 (twintig duizend) voorwerpen uitstrekt.

Ligt het in onze bedoeling bij den in het belang der door ons beheerde verzamelingen onmisbaren arbeid aan den wensch der Algemeene Rekenkamer tegemoet te komen door de verlangde inventarisatie en verificatie der aan ons in beheer gegeven Landsgoederen aan de identificatie en

catalogiseering van alle Museum-voorwerpen te verbinden — en dit dus ook voor zooveel betreft de voorwerpen, welke ons van Landswege vóór Augustus 1899 in bruikleen zijn afgestaan — het behoeft wel geen betoog, dat de duur van dien arbeid apriori niet is te bepalen, al kan er op worden vertrouwd dat die taak onverminderd nochtans de door den Heer PLEYTE uit anderen hoofde te verrichten ambtelijke bezigheden — met toewijding en voortvarendheid zal worden verricht.

Mocht vorenstaande oplossing — een andere aan te geven is onze Directie niet wel mogelijk — Uwe instemming verwerven, dan ware aan de Regeering in overweging te geven voornoemden ambtenaar met behoud zijner tegenwoordige betrekking, op een toelage van *f* 300.— 's maands aan het hoofd van 's Genootschaps Ethnographisch Museum te stellen, voorloopig voor den tijd van 1 (één) jaar, met opdracht om, overeenkomstig het verlangen der Algemeene Rekenkamer doch met inachtneming van de door onze Directie te geven aanwijzingen, en met voortzetting der aangevangen reorganisatie van het Museum de bedoelde inventarisatie en verificatie der aan ons Genootschap in beheer gegeven Landsgoederen tot stand te brengen.

d. Schrijven van de Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage dd. 18 October j.l., waarbij onder verwijzing aan de hieronder volgende circulaire, verzocht wordt de medewerking der Redactie van 's Genootschaps Tijdschrift te verleenen aan de uitgave der „Nederlandsche kaartbibliografie" door aan de afdeeling Documentatie der Koninklijke Bibliotheek de kostelooze beschikking te verzekeren over één exemplaar van de door haar geredigeerde periodiek, terstond na de uitgave, en zoo eenigszins mogelijk van af 1 Januari 1910.

De circulaire luidt als volgt:

Sedert het midden des jaars werd aan de Koninklijke Bibliotheek een Afdeeling voor Documentatie verbonden, in navolging van soortgelijke instellingen in den vreemde: de

„Card distribution Section" der „Library of Congress" te Washington, het „Institut International de Bibliographie" te Brussel, de „Zentralstelle der deutschen Bibliotheken" („Auskunftsbureau" en „Gesamtkatalog") aan de „Königliche Bibliothek" te Berlijn.

Het doel dezer inrichtingen, in het algemeen omschreven, is: het verzamelen van bibliografische gegevens en inlichtingen over vindplaatsen van boeken en tijdschriften, om aanvragers te helpen aan de literatuur over eenig onderwerp van wetenschappelijken of sociaal-praktischen aard.

Om deze inlichtingen te kunnen verschaffen, en tevens internationaal mede te deelen, hebben zij zich ook een eigen bibliografisch materiaal te scheppen door den aanleg en het geregeld bijhouden eener nationale bibliografie.

Terwijl een documentatie-afdeeling als thans aan de Koninklijke Bibliotheek verbonden is, de aanvragen om bibliografische gegevens over eenig onderwerp moet afwachten, brengt de aard van haar bibliografische werkzaamheid mede, dat zij ook in staat is actief op te treden door aan instellingen en particulieren de beschikking te geven over het door haar verzameld bibliografisch materiaal.

Dit materiaal bestaat uit de titelbeschrijvingen van alle in Nederland uitkomende boek- en seriewerken en van de in nederlandsche periodieke geschriften voorkomende artikels; deze laatste voor zoover zij oorspronkelijk nederlandsche, zelfstandige en onderteekende opstellen zijn.

De titelbeschrijving geeft, behalve de gewone bibliografische bijzonderheden, als auteursnaam, titel, plaats en jaar van publicatie, vindplaats, aantal bladzijden, prijs, enz., bovendien een beknopt gestelde aanwijzing over den inhoud van boekwerk of artikel, voor zoover dit niet voldoende uit den titel zelf blijkt.

Om hetgeen aldus in Nederland uitkomt in een vorm te refereeren, welke ook het buitenland in staat stelt van onze bibliografie gebruik te maken, is bij elken titel opgegeven een signatuur volgens het Decimaal-Systeem van Dewey,

in de bewerking van het „Institut International de Bibliographie" te Brussel. Deze bleek, en door haar uitgebreidheid, en door haar practische inrichting, zich er het best toe te leenen om aangenomen te worden als internationale bibliografische code.

Niettemin is de signatuur aldus aangebracht, dat iedere instelling of particulier zonder bezwaar een eigen systematiek, of ook een trefwoord, separaat-titel of eenig andere aanteekening kan aanbrengen in overeenstemming met den katalogus der instelling of ieders persoonlijke behoefte.

Om een geheel vrije rangschikking van het bibliografisch apparaat mogelijk te maken, en om gelegenheid te geven tot invoeging der nieuwe titelbeschrijvingen tusschen de vóórgaande, verschijnt de bibliografie niet in boekvorm maar op losse kaarten van standaardmodel (7, 5 bij 12, 5) gedrukt, voor de berging waarvan laden en kasten op maat in den handel verkrijgbaar zijn.

Van deze kaarten worden aan de belangrijkste openbare bibliotheken volledige stellen toegezonden.

Ook kunnen andere instellingen en particulieren, die voor wetenschappelijke studie of voor practische doeleinden een bibliografisch apparaat over bepaalde onderwerpen wenschen aan te leggen, naar keuze zich de kaarten laten toezenden.

Na opgave van naam en adres, ontvangt men maandelijks omstreeks den 18^den^ of 19^den^ van 350 tot 450 titels proefvellen toegezonden. Men teekene daarop aan, van welke titels kaartdrukken worden verlangd, eventueel ook hoeveel exemplaren van eenzelfde.

De aldus gemerkte proefvellen moeten zoo spoedig mogelijk, en in elk geval vóór den 23sten of 24sten der maand, in het bezit der Afdeeling voor Documentatie teruggekeerd zijn. Tegen het einde der maand of het begin der volgende ontvangt men de afdrukken toegezonden.

Het ligt in de bedoeling, zooveel mogelijk met deze titelkaart-uitgave wetenschap en praktijk tegemoet te komen.

Vandaar dat in beginsel kostelooze verspreiding wordt aangenomen, in overeenstemming met de door de Koninklijke Bibliotheek ook overigens gevolgde wijze van handelen.

Alleen zal overwogen worden in hoever de aanvragen als ernstig bedoeld zijn op te vatten.

En in de tweede plaats worden porti en andere verzendingskosten den aanvragers in rekening gebracht. Men heeft daarvoor een bedrag van *f* 5.— in voorschot te geven; de verrekening heeft aan het einde van elk jaar plaats.

Op het verzoek der Koninklijke Bibliotheek zal worden ingegaan.

e. „Hoe de Javaan aan zijn kris kwam". Desalegende naverteld door J. KNEBEL.

Niet-plaatsing in het Tijdschrift omdat de legende reeds in het Javaansch en ook in het Nederlandsch gepubliceerd is.

III. Brengt ter tafel de navolgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. Aanbieding bij dienstnota van de A. S. dd. 16 Februari j.l., van „Nova Guinea Résultats de l'expédition scientifique néerlandaise à la Nouvelle Guinée en 1903 sous les auspices de Arthur Wichmann", Vol. II (1re partie).

Bibliotheek.

2. Antwoord van den Dir. O. E. N. bij miss. van 26 Januari j.l. N°. 1531*a*, dat ter erlanging van eene photographie van de bedoelde oud-alfoersche steenen grafurn met deksel, de vergunning tot opzending aan het Museum te Rotterdam waarvan werd verleend bij het Besluit van denzelfden datum N°. 1530, door dien Departementschef de tusschenkomst van den Resident van Menado is ingeroepen. (Not. Dec. '10 III 2).

Informatie.

3. Missive van denzelfden dd. 1 Februari j.l. N°. 1919, met Besluit van dienzelfden datum N°. 1914, tot aankoop voor Leiden van den zilveren kom en gouden ring bedoeld bij Not. Dec. '10 III 4 en 5. Tevens wordt om terugzending verzocht van het betrekkelijke proces-verbaal van taxatie.
Inf. Aan het verzoek werd reeds voldaan.

4. Renvooi van denzelfden dd. 10 Februari j.l. N°. 2681, t. g. van een miss. Res. Soerabaja van 30 Januari t. v. N°. 1911/37, houdende bericht dat den Ass. Resident is opgedragen om de grafzerk van REYNIERSZ naar Batavia te doen overbrengen. (Not. Dec. '10 VI).
Inf. Sedert werd een direct schrijven van genoemden Resident ontvangen, meldende dat de familie MIDDELKOOP, aan wie de begraafplaats met de daarop zich bevindende grafzerk van G. G. REYNIERSZ behoort, geen afstand van de zerk wenscht te doen; weshalve de Directie onder dankbetuiging besluit geen verdere stappen in deze zaak te doen.

5. Id. 21 Februari j.l. N°. 3892, t. g. v. een schrijven van den Resident van Soerabaja dd. 11 Februari t. v. N°. 3207/37, met een door den Regent van Modjokerto aangeboden beschreven koperen plaat.
Dankbetuiging.

6. Id. 9 Maart j.l. N°. 5057, t. g. v. een schrijven van den Ass.-Resident van Soekaboemi dd. 25 Februari t. v. N°. 1619/34, met een gouden voorwerp opgegraven door den Inlander SAHARIN op het erfpachtsperceel Pasirsalam, onderdistr. Njalindoeng, distr. Djampangtengah, afd. Soekaboemi.
Overnemen tegen den geschatten prijs van *f* 3.27.

7. Missive van den Legercommandant, dd. 7 Februari j.l. N°. 94, houdende aanbieding van eenige meerdere dezerzijds aangevraagde bescheiden ten behoeve van de beschrijving der Digoel-ethnographica. (Not. Januari '10 III 6).
Informatie.

8. Miss. Commandant Zeemacht dd. 18 Januari j.l. N°. 681 met eenige zeekaarten en een boekwerk.
In de verzameling.

9. Id. Directeur Justitie dd. 20 Februari j.l. N°. 2449, houdende aanbieding van eenige dagbladen.
Bibliotheek.

10. Id. Dir. B. O. W. dd. 25 Januari j.l. N°. 1271/D met een exemplaar van het verslag over de Burgerlijke Openbare Werken in Ned.-Indië over 1908.
Bibliotheek.

11. Dienstnota van het Departement B. B. dd. 11 Februari j.l., verzoekende mededeeling of de daar ontvangen origineele nota's van toelichting betreffende het landschap Toli-Toli enz. (deze Not II *a*) niet aan het Genootschap hadden moeten worden gezonden.
Reeds ontkennend beantwoord, omdat afschriften werden ontvangen.

12. Twee brieven van den Majoor der Genie T. VAN ERP van 20 Februari, meldende in antwoord op het dezerzijds in Not. Januari '11 III 13 gedaan verzoek *a*) dat tot verkrijging der drie Kuwera-beelden beter de tusschenkomst van den Resident van Solo ware in te roepen, met verzoek *b*) een lijst te mogen ontvangen van de in het Museum voorhanden archaeologica afkomstig uit de Vorstenlanden, zulks ter vergemakkelijking van eene goede keuze onder de 300 Jogjasche stukken.
Conform.

13. Twee brieven van den Vice-president der Straits Branch, Royal Asiatic Society te Pahang, dd. 22 Februari en 1 Maart j.l., meldende den dank voor en de ontvangst van de 7 Manuscripten bedoeld bij Not. Januari '11 II *e*.
Informatie.

14. Twee brieven van den 1[en] Luitenant der Infanterie A. TISSOT VAN PATOT van 7 en 28 Februari j.l. houdende mededeeling dat hij bezig is aan de voorbereiding van een nieuwe alphabetische, aardrijkskundige woordenlijst, met aanbieding van eene proeve der door hem gevolgde wijze van plaatsbepaling.

Genoemde heer verzoekt om medewerking door het Genootschap en in de eerste plaats om bericht of misschien eenig ander persoon of lichaam zich eveneens met de samenstelling van een nieuw woordenboek als hier bedoeld bezig houdt.

Antwoorden dat ons erachtens het voorgenomen werk door de in 1906 verschenen „Lijst van de voornaamste aardrijkskundige namen in den Ind. Archipel" van wege het Topographisch Bureau uitgegeven, overbodig gemaakt wordt.

15. Schrijven van den Heer E. MIDDELBERG alhier van 1° Februari j.l., meldende de ontvangst van de photo naar het fragment van RIEBEECK's grafsteen, welke ten spoedigste zal worden doorgezonden naar de commissie voor het Historisch Museum te Pretoria, (Not. Sept. '10 IX *b*).

Informatie.

16. Aanbieding van het jaarverslag 1909/10 van de Billiton-Maatschappij door den Hoofd-Administrateur, bij schrijven van 23 Februari j.l. N°. 974.

Onder dankbetuiging in de Bilbliotheek.

17. Schrijven van het Lid der Oudh.-Comm. H. L. LEYDIE MELVILLE van 25 Februari j.l., houdende aanbieding namens Prof. SNOUCK HURGRONJE van 79 stuks lichtdrukken der grafsteenen van de oud-inlandsche begraafplaats Tralaja in Modjokerto met daarbij behoordende lijst en situatiekaart.

Onder dankbetuiging in de verzameling.

18. Schrijven van den Heer J. J. BENJAMIN, hoofdagent der Koloniale Bank te Soerabaja van 27 Februari j.l., hou-

dende aanbieding van een koperen plaat, beschreven met onde karakters, afkomstig uit de Residentie Jogja.

Dankbaar aanvaard.

19. Twee brieven van de firma G. C. T. VAN DORP & Co. te Semarang van 20 Februari en 8 Maart j.l., met verzoek in de door haar firma te 's Gravenhage uit te geven werken van Prof. G. A. WILKEN, te mogen overdrukken eenige van zijn hand in de edita van het Genootschap verschenen artikelen.*

Geen bezwaar.

20. Schrijven van de Kon. Nat. Vereeniging in Ned.-Indië van 8 Februari j.l. met verzoek ten behoeve der samenstelling van den Algemeenen Slipcatalogus bedoeld bij Not. '09 pag. 83, zoo spoedig mogelijk te ontvangen een tot op 1 Januari 1911 bijgewerkten catalogus van 's Genootschap's bibliotheek.

Antwoorden dat voor deze geheel technische quaestie eene conferentie noodig geacht wordt tusschen de bibliothecarissen van de K. N. V. en het B. G. v. K. & W.

IV. De Heer VAN RONKEL

a. stelt voor den prijs van het nieuw verschenen 2e deel van Dr. DE HAAN'S Priangan te stellen op ƒ 6.— (ƒ 3.— voor leden), evenals van het 1e deel.

Conform.

b. brengt mede namens den Heer DE ROO DE LA FAILLE als volgt verslag uit over de Ethnographische en Numismatische verzamelingen:

De Commissie belast met het uitbrengen van verslag omtrent de Ethnografische verzameling heeft zich den 12en Februari van haar taak gekweten, en meent hare opmerkingen als volgt te mogen formuleeren.

De geheele vroegere groep „godsdienst en bijgeloof" is overgebracht naar de nieuwe zaal. Aldaar is genoemde groep

geheel afgewerkt; in afwijking van de vroegere werkwijze wordt thans op de étiquetten de hoofdzakelijke bedoeling en de herkomst van de voorwerpen vermeld.

Practisch is de opstelling van vier kasten om elken pilaar. Het aantal benoodigde nieuwe kasten in de Westelijke zaal is 108, waarvan 60 reeds geleverd zijn; daaraan moet ongeveer ƒ 5600.— besteed worden, terwijl de in het midden op te richten vitrine ± ƒ 1000.— zal kosten.

Door de verkregen ruimte kon eerst nu de Nieuw-Guinea-collectie geëxposeerd worden, welker omvang en waarde thans onmiddellijk in het oog vallen, evenals van de verzameling van het Zuid-Nieuw-Guinea-exploratie detachement, waarin vooral de tot de godsdienstige feesten behoorende voorwerpen de aandacht trekken.

Ter juiste beoordeeling van den grooten omvang der reeds tot stand gebrachte opstellingen en veranderingen, en der toekomstige langdurige werken, zooals de overbrenging der geheele afdeeling Nijverheid, beveelt de commissie der Directie aan samen te komen bij voorkomende gelegenheid in het Ethnografisch Museum, daar men anders zich geene goede voorstelling der in gang zijnde en krachtig doorgezette reorganisatie zal kunnen vormen.

Opmerking verdient dat een klapper is aangelegd, waarin de plaats van elk der meer dan 13.000 voorwerpen dadelijk te vinden is.

In de vergroote goudkamer is nog steeds niets uitgestald, wat te wijten is aan het feit dat de voor eene zoo kostbare collectie benoodigde bijzondere sloten, welke indertijd de uitvoerder der nieuwe betimmering op zich genomen had te zullen aanbrengen, nog niet zijn aangekomen. Hinderlijk is het ontbreken van de spiegelglasruit in de N.-W. hoekkast, waardoor het geheele kasten-complex in dien hoek stoffig wordt.

Tot verdere opmerkingen vond de Comm. geene aanleiding.

De Commissie belast met het nagaan der numismatische verzameling heeft zich den 12^en Februari van haar taak gekweten.

Zij vestigt bij de vermelding der aanwinst met zes stuks de aandacht op eene Java-ropij van 1784, een uniek stuk, en eene zeer merkwaardige ngada-munt van Flores.

De conservator gaat geleidelijk voort met het overbrengen zijner eigen verzameling naar de collectie van het Museum, in verband daarmede zal eerlang eene algeheele reorganisatie plaats vinden, waardoor alle Nederlandsch-Indische munten in de tweede zaal zullen worden geborgen.

Door de toevoeging van de omvangrijke muntenseriën van den Heer MOQUETTE, verkrijgt onze verzameling van Indische munten eene opvallende vermeerdering in aantal, en eene compleetheid welke historische verschijnselen uit den Compagniestijd en het Cultuurstelsel op bijzondere wijze toelichten kan.

Tot opmerkingen of aanwijzing van desiderata vond de commissie geene aanleiding.

V. De Heer PLEYTE

a. brengt ter tafel een voor den druk gereed supplement op den catalogus der arch. verzameling, bijgewerkt tot Januari 1911.

Informatie.

b. brengt mede namens den Heer VAN WETTUM het volgende verslag uit over de bibliotheek en de collectie handschriften.

De bibliotheek werd in het afgeloopen jaar op de bekende oordeelkundige wijze uitgebreid door aankoop van nieuw verschenen werken over den Indischen Archipel, zoomede door aanvulling van ontbrekende, oudere boeken voor zoover die aan de markt kwamen.

Tevens werd aan den slip-catalogus regelmatig voortgewerkt, zoodat deze thans tot in de letter I gevorderd is.

De eenige jaren geleden, door verhooging der bestaande kasten gewonnen plaatsruimte, blijkt een zeer praktische maatregel geweest te zijn, zoodat nog voor langen tijd gelegenheid tot behoorlijke berging der aanwinsten blijft bestaan.

Ten gerieve van het steeds grooter wordend aantal bezoekers der leeszaal, waaronder herhaaldelijk vreemdelingen, werden de woordenboeken der voornaamste, moderne talen, mitsgaders eenige werken van encyclopaedischen aard naar de leerkamer verplaatst.

Ten behoeve der handschriften-verzameling werden twee nieuwe kasten aangemaakt, welke reeds in gebruik zijn genomen o. a. tot opbergen der oorkonden op koper en de inktafschriften der Bataksche tooverboeken enz. een honderdtal bedragend.

Door den Bibliothecaris werd de manuscriptcatalogus der Arabische handschriften ten einde gebracht, zoodat met het drukken daarvan eerlang een aanvang kan worden gemaakt.

Voor de afdeeling Javaansche handschriften werden verkregen 9 geschriften, voor die der Arabische 5, overgebracht uit de verzameling Maleische handschriften, waaronder zij verkeerdelijk waren geplaatst.

VI. De Heer RINKES brengt mede namens den Heer HAZEU als volgt verslag uit over het beheer van den Thesaurier:

De Commissie, in de Januari-vergadering aangewezen om verslag uit te brengen over het in het afgeloopen jaar gevoerd financieel beheer, heeft zich den 11en Februari 1911 van de haar opgedragen taak gekweten.

Door haar zijn de quitantiën vergeleken met het kasboek, de deposito-bewijzen nagezien, de totalen der maandelijksche uitgaven en ontvangsten, opgegeven in den ingedienden staat over het jaar 1910, vergeleken met de in het kasboek geboekte sommen, de bedragen van de deposito-renten nagegaan en al wat verder aan bewijzen van debita en credita ter beschikking was, nauwkeurig onderzocht.

De commissie constateerde dat het geldelijk beheer alleszins nauwgezet en stipt is gevoerd, en geeft daarom in overweging den Penningmeester acquit en décharge over zijn beheer in 1910 te verleenen.

Conform.

VII. De Secretaris-penningmeester bericht dat hem eenige dagen geleden een quitantie is gepresenteerd voor de laatste afbetaling op de door den Heer P. A. J. MOOYEN q.q. „de Bouwploeg" alhier ten behoeve der goudkamer geleverde uitstalkasten en vitrine (Not. Jan. '10 V *b*) en vraagt in verband met de omtrent de uitvoering dezer bestelling gerezen klachten of hij zich gemachtigd kan rekenen tot uitbetaling over te gaan.

De Directie, enz., machtigt den Secr.-penningmeester om den overeengekomen prijs ten volle uit te betalen zoodra hem zal zijn gebleken dat aan de gestelde voorwaarden van oplevering ten volle voldaan is.

VIII. De President stelt voor van de in Not. Jan. '11 VI 5 genoemde photo's van de nieuwe opstelling der Arch. Verzameling, om hunne verdiensten bij de betrekkelijke verbouwing van het Museum, ook een exemplaar aan te bieden aan de directieleden VAN GOOR en MOQUETTE.

Conform.

IX. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der Heeren E. F. L. J. H. VAN EELDERS, B. L. VAN BIJLEVELT, L. A. C. KOLFF, en Mr. G. W. UHLENBECK.

En worden tot leden benoemd de Heeren V. L. VAN BUEREN, Administrateur der Suikerfabriek Krian, Mr. W. BOEKHOUDT, Lid in het Hooggerechtshof, Mr. J. W. C. CORDES, id., Mr. J. H. MEISS, id., H. C. KRONOUER, Kolonel der Artillerie, F. M. DELFOS te Hilversum, H. KETNER, Hoofdadministrateur der nieuwe Assahan Tabakmaatschappij, CH. M. MIOULET, id. der Amst. Serdang Tabakmaatschappij, J. BIJKER, Generaal-Majoor, Chef van den geneeskundigen dienst, Mr. J. REEPMAKER, Directeur van Justitie, Mr. J. H. de SITTER, Leeraar aan het Gymnasium W. III.

Niets meer te behandelen zijnde wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 10 April 1911.

POTT,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de derde Directievergadering gehouden op Maandag 10 April 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. BARON QUARLES DE QUARLES, President, Dr. G. A. J. HAZEU, Vice-president, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. N. J. KROM en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

De vergadering wordt bijgewoond door het nieuw gekozen directielid den Heer TH. V. ZIMMERMANN, die deze benoeming heeft aanvaard.

Afwezig de Heeren: Dr. PH. S. VAN RONKEL en Dr. D. A. RINKES.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 13 Maart 1911, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President,

verwelkomt den Heer HAZEU in zijn nieuwe functie van vice-president der directie, en richt verder het woord tot den Heer ZIMMERMANN wien de directie erkentelijk is dat hij bij zijn drukke werkzaamheden het hem aangeboden mandaat heeft willen aanvaarden.

II. Neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terugontvangen stukken:

a. Schrijven van den Majoor T. VAN ERP van 16 Maart j.l. N°. 14 van den volgenden inhoud:

Op een mijner dienstreizen naar de Prambanan-streek trof ik op het erf van den Heer FREDERIKS, geëmployeerde van de Suikerfabriek *Tjandi Sewoe*, eenige beelden en fragmenten

aan. Genoemde heer stond op het punt de onderneming te verlaten; om te voorkomen, dat de stukken in andere handen overgaan en zoodoende wellicht verloren zouden raken, heb ik ze met toestemming van den Heer F. elders in veiligheid gebracht.

In hoofdzaak waren het:

a. Drie nog vrij gave Dhyani-Boeddha's met ruggestuk van het type en de grootte van het Sadjiwan-beeld, thans in het Museum te Jogja (zie N°. 56 der Catalogus, Bijlage 15 der oudheidk. Rapporten 1902, p. 56).

b. Een Dhyani-Boeddha zonder hoofd, grooter dan de 3 voorgaande, van volmaakt dezelfde afmetingen en afwerking als die voorkomende in vele der dwergtempels van Tjandi-Sewoe.

c. Een groot makara-stuk van een tempelpoort.

d. Een losse kop van een monniks-beeld.

De stukken *b* en *c* zijn nu geplaatst op het Tjandi-Sewoe terrein. Nader zal onderzocht worden waar de makara thuis behoord heeft. Op de stukken *a* zal nader worden teruggekomen; misschien is het zaak één of meer van deze te voegen bij de verzameling archaeologica van het Bat. Museum.

Ik stel mij voor daarvan eerst foto's ter inzage te zenden; eerstdaags worden de daartoe vereischte clichés vervaardigd.

De kop van het monniksbeeld (sub *d*) werd eenige dagen geleden naar het Museum opgezonden. Het is m. i. een belangrijk fragment, belangrijk allereerst omdat de monniksbeelden op Java schaarsch zijn, doch vooral ook in verband met de vermoedelijke plaats van herkomst.

Alle stukken van het erf FREDERIKS toch zijn afkomstig van de collectie beelden etc., die voorheen woning en tuin sierden van den Heer KLÄRING, (vroegere dalĕm van *Toemĕnggoeng Wiriâ Negârâ* 1), gelegen ten Oosten van en vlak naast het Tjandi Sewoe complex. Waarschijnlijk is de

---

1) (Verg. Verbeek. Lijst van oudheden: No. 362. „Tjandi Sewoe", waarbij vermeld wordt: „het Landhuis Tjandi Sewoe, bewoond door den Heer KLÄRING).

monnikskop dan ook van laatstgenoemd Buddhistisch bouwwerk afkomstig.

Het is van belang hierop te wijzen in verband met de mogelijkheid dat Tjandi Sewoe een Triratna-tempel geweest is, (ref. d. z. schrijven van 21 December 1910 N°. 61), waarin voorstellingen van Monniken zeer wel een plaats gevonden zouden kunnen hebben.

Een foto van den monnikskop gaat hierbij voor 's Genootschap's verzameling oudheidkundige platen (toelichting op keerzijde).

Den Heer VAN ERP zal de dank der Directie worden betuigd. De photo met begeleidend artikeltje zal worden gepubliceerd.

b. Renvooi van den Directeur O. E. N. dd. 4 Maart j.l. N°. 3545, houdende aanbieding ter kennisneming en met verzoek om terugzending van het Rapport over het vierde kwartaal 1910 van de Commissie in Nederlandsch-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, met als bijlage een kort verslag over een studiereis door den voorzitter dier commissie gedurende dien tijd in Voor- en Achter-Indië ondernomen.

Retour.

c. Dr. N. J. KROM „Een Protest". Opname in het Tijdschrift en in verkorten vorm in een Engelsch vaktijdschrift.

d. D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, De Spin in de Indische symboliek.

In dezen vorm niet geschikt voor het Tijdschrift, behoort eer in een theosophisch periodiek.

e. K. J. KROON, aanteekeningen over het landschap Kota Waringin, en rapport omtrent de toestanden aldaar, naar aanleiding van een in de bovenlanden van dat landschap ondernomen reis. (Maart—April 1900).

Minder geschikt voor opname in het Tijdschrift. Melden dat het opstel wellicht in aanmerking komt voor publiceering door het Encyclopedisch Bureau van de Afdeeling Bestuurszaken der Buitenbezittingen.

f. Schrijven van de Commissie voor eene te Batavia te houden weeftentoonstelling, dd. 17 Maart j.l., met verzoek daarop verschillende nader aangeduide groepen van voorwerpen te willen inzenden.

Antwoorden dat het niet op den weg van het Genootschap ligt, door inzending van in ons voor een ieder toegankelijk Museum aanwezige voorwerpen, tot het doel der tentoonstelling mede te werken.

III. Brengt ter tafel de sedert binnengekomen stukken:

1. Schrijven van den oud-Voorzitter der Directie, Mr. J. G. Pott, dd. 28 Maart j.l., houdende mededeeling dat het Eerelidmaatschap van het Genootschap gaarne door hem wordt aanvaard. (Not. Maart '11, I).

2. Aanbieding bij dienstnota van de Algemeene Secretarie dd. 21 Maart j.l., van een exemplaar van het Rapport nopens den aanleg van Staatsspoorwegen in Zuid-Sumatra. (Deel I II en III).

Bibliotheek.

3. Missive Directeur O. E. N. dd. 28 Maart j.l. N°. 5141, met afschrift van een aan den Resident van Menado gericht schrijven van den Heer T. F. Viersen aldaar, meldende dat de bedoelde grafurn reeds ter verzending naar Rotterdam is verpakt, maar dat aan den Directeur van het Museum aldaar zal worden verzocht er een photo van te doen vervaardigen tot opzending aan het Genootschap. (Not. Maart '11 III 2).

Informatie.

4. Renvooi Dir. O. E. N. 4 Maart j.l. N°. 7609, t. g. v. *a.* Miss. Res. Pekalongan 24 Maart 1911 N°. 2814/46, met 471 Chineesche munten, gevonden in blok Perreng tusschen G. 6 en 7 Goenoeng Slamet boven de dessa Wanatirta in het district Boemiajoe.

Retour.

b. Miss. Res. Kedoe 25 Maart j.l. N°. 2277, met een gouden ring, 66 gouden kralen, een zilveren bekertje en een geschonden presenteerblad, opgedolven bij dessa Tanoeredjo, distr. Parakan, afd. Temanggoeng.

Overnemen tegen de geschatte waarde van *f* 154.— Het presenteerblad werd niet aangetroffen.

5. Aanbieding door den Directeur van Justitie bij miss. 25 Maart j.l. N°. 4144, van eenige dagbladen en boekwerken.

Bibliotheek.

6. Id. door den Chef van het Departement der Marine bij miss. 27 Maart j.l. N°. 3344, van eenige zeekaarten.

Kaartenverzameling.

7. Id. door den Chef van den dienst der Staatsspoorwegen op Java, bij miss. 9 Maart j.l. N°. 2028/H, van het Rapport nopens den aanleg van S. S. in Zuid-Sumatra.

Bilbliotheek.

8. Id. van wege het Hoofdbureau van den Topographischen dienst dd. 29 Maart j.l. van eenige kaarten.

Kaartenverzameling.

9. Verzoek bij circulaire, dd. 27 Februari j.l., van de directie van het voorbereidend Bureau der Stichting voor Internationalisme, om indien er van het Genootschap prijsvragen uitgaan, haar daarvan de noodige gegevens te doen toekomen.

Deponeeren.

10. Schrijven van het Deutsche Museum te München van 9 Februari j.l. houdende bericht van de verzending van *f* 79,15, voor het kostende der dezerzijds voor het Museum aangemaakte modellen van een Javaansch woonhuis, met verzoek o. a. om toezending van goede photographische opnamen van Javaansche woonhuizen met gevlochten wanden, zoowel in aanbouw als gereed.

Antwoorden dat t. z. t. gaarne aan het verzoek zal worden voldaan, zoodra de gelegenheid tot het nemen van geschikte photo's zich zal voordoen.

IV. De Heer PLEYTE

a. oppert het denkbeeld om, nu er zich sinds eenigen tijd in het midden der directie een archaeoloog bevindt in den persoon van Dr. N. J. KROM, aan dezen het conservatorschap der oudheidkundige verzameling op te dragen.

De Directie sluit zich aan bij dit voorstel, dat door den Heer KROM gaarne wordt geaccepteerd.

b. stelt voor, met het oog op de steeds drukker wordende werkzaamheden in de Ethnographische afdeeling, nog een Inlandschen schrijver aan te stellen op een aanvangsloon van *f* 25.— 's maands.

Conform, bij wijze van tijdelijken maatregel.

V. De Heer MOQUETTE

deelt mede dat de Muntmeester te Utrecht ten behoeve van het Muntmuseum gaarne de hand zou willen leggen op een Muntpers zooals er in vroegere dagen van uit Holland naar Indië gezonden zijn. Tot dat doel heeft de Minister van Koloniën de hulp der autoriteiten hier te lande ingeroepen. Zoo werd op hun verzoek dezer dagen door referent een onderzoek ingesteld naar den inhoud van 14 kisten met onderdeelen van oude muntpersen ten kantore van den Waterstaat alhier, evenwel met negatief resultaat. De Heer MOQUETTE stelt thans voor de in 's Genootschap's Museum zich bevindende muntpers van de oude duitenmunt

te completeeren met onderdeelen uit de bovengenoemde kisten en die voor Utrecht te bestemmen, vanwaar zij vermoedelijk afkomstig is, en waar zij derhalve met meer recht behoort geëxposeerd te zijn.

Conform.

VI. De Heer KROM doet

1. het verzoek om een stel der edita voor het bureau van den oudheidkundigen dienst beschikbaar te stellen.

Conform.

2. een voorstel tot ordening en overbrenging van de abklatschen-collectie naar datzelfde bureau.

Conform.

3. het verzoek voor den Heer H. PARMENTIER, directeur du Service archéologique de l'Ecole française d'Extrême Orient, om een ex. van de Tj. Singasari monografie.

Conform.

4. een voorstel tot voorloopige uitgave van de transcripties BRANDES.

De bespreking wordt uitgesteld tot na de terugkomst van den heer RINKES.

5. het verzoek om aanteekening in de Notulen, dat in den Inventaire descriptif des monuments cams de l'Annam door H. PARMENTIER Deel I p. 566—569 wordt gehandeld over de Tjandi Pari bij Porrong.

6. aanbieding van de abklatschen der inscriptie van Erlangga, thans te Calcutta. Daarbij moet worden opgemerkt, dat men ten onrechte van een „eersten" en „tweeden" steen van Calcutta gesproken heeft; er is slechts één steen en aan den éénen kant daarvan staat de Sanskrit-inscriptie, uitgegeven door Prof. KERN in Bijdr. IV: 10 p. 1 sqq, aan den anderen kant de nog onuitgegeven Oud-Javaansche inscriptie van 963.

Dankbaar aanvaard.

7. op de Septembervergadering deelde referent iets mede over een beeld, waarvan de Heer GENTIS een foto

had gezonden. Als aanvulling voegt hij daar nog bij, dat een vrouwenbeeld, ditzelfde attribuut voerende, gevonden wordt in het Museum te Lahore, ook daar gerekend onder de niet-Buddhistische sculpturen. De figuur voert bovendien in de achterhanden rechts camara en links padma en staat op een beest met ramshorens en slagtanden (N°. R. 2135).

8. doet mededeeling, mede namens den heer PLEYTE, over de koperplaat uit Soerabaja (schenking BENJAMIN Not. Maart '11 III 18).

De plaat valt allereerst op door haar ongewoon groote afmetingen, het feit dat zij slechts aan één kant beschreven is en de letters naar de andere zijde op de manier van een abklatsch zijn doorgedrukt en door de eigenaardige manier, waarop de letters met ribbeltjes zijn ingegrift; alles zaken, die afwijken van wat de koperplaatoorkonden gewoonlijk te zien geven. Wat de lettervormen betreft, sommige vertoonen een ouderwetsch nâgarî-type, andere zijn daarentegen weer afwijkend en vormen, op zich zelf beschouwd, even zoovele raadselen. Ze worden echter volkomen verklaard als men deze koperplaat legt naast een abklatsch van den zoogenaamden Kalasansteen (700 saka). Dan blijkt, dat niet alleen de afmetingen en het aantal regels van beide gelijk zijn, maar ook, dat de onverklaarbare letters alle mislukte copieën zijn van op de overeenkomstige plaats op den steen voorkomende letterteekens. Tot in bijzonderheden laat zich nagaan, dat de geheele koperplaat niets anders is dan een onhandige nabootsing van den steen. Aangezien nu deze steen, waarover men nader kan raadplegen het artikel van Dr. BRANDES „Een nâgarî-opschrift, gevonden tusschen Kalasan en Prambanan" in het Tijdschrift 31 p. 240 sqq. deel heeft uitgemaakt van de collectie-Dieduksman te Jogja, ligt het vermoeden voor de hand, dat wij hier te doen hebben met één der beruchte falsificaties van dien heer.

Inf. Den Heer BENJAMIN zal een copie van deze mededeeling worden aangeboden.

VII. De Heer HAZEU

1. deelt mede, een brief van den heer ROUFFAER uit Manila ontvangen te hebben, waarin deze heer aan onze Directie verzoekt, aan de Bibliotheek van het „Bureau of Science" aldaar eenige ontbrekende deelen van onze edita toe te zenden.

Conform.

2. stelt voor dat het Genootschap voor de Bibliotheek zich abonneere op het nieuw-verschenen „Halfmaandelijksch Tijdschrift voor algemeene belangen AL MOENIR", uitgegeven door de Djamijah adabijah te Padang, onder redactie van Hadji ABDOELLAH AḤMAD. Volgens het prospectus zal dit tijdschrift handelen over den Mohammedaanschen godsdienst, wetenschap en onderwijs en ook nieuwsberichten opnemen. Abonnementsprijs per jaar ƒ 3.—

Conform.

3. stelt voor tot Correspondeerend Lid van ons Genootschap te benoemen den Heer ANTOINE CABATON, Ancien Membre de l'Ecole française d'extrême Orient, thans professeur in het Maleisch aan de Ecole des Langues Orientales te Parijs (Rue François Bouvin 21), den schrijver van het in vele opzichten verdienstelijke werk „Les Indes Néerlandaises".

Conform.

4. biedt aan namens den schrijver, den bekenden Arabischen geleerde Sajjid OESMAN alhier: een Arabisch pamflet en een in het Bataviaasch Maleisch geschreven boekje, getiteld „Salamat oelmoeslimîna min al-ib tadâ fi 'ddîn", beide waarschuwend tegen bepaalde vormen van ketterij, welke thans door enkele Arabieren alhier geleeraard worden.

Aan den schenker zal een brief van dankbetuiging gezonden worden.

5. deelt mede, dat de heer HELFRICH, Resident van Benkoelen, gaarne met medewerking of door tusschenkomst van de Directie de beschikking zou erlangen over een fonograaf, ten einde met behulp daarvan de taal van de thans snel uitstervende bewoners van Engano te kunnen vastleggen.

Na discussie wordt besloten dat de heer HAZEU particulier aan den heer HELFRICH zal mededeelen, dat de Directie niet in de gelegenheid is aan dit verzoek te voldoen.

VIII. De Secretaris-Thesaurier deelt mede enz.

IX. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der heeren Dr. H. BIJVANCK, Mr. S. L. J. M. VAN SCHAIK, P. VAN TUBERGEN, P. J. VAN GULIK, J. F. E. TEN BRINK, THE YAN HIE en A. D. E. ABENDANON.

En worden tot leden benoemd de heeren V. OBDEIJN, Controleur B. B., Mr. G. VON FABER, Mr. J. H. PAEHLIG, Mr. W. W. BROUWER, Mr. A. GALESTIN, Mr. J. ELSHOUT, Voorzitters van Landraden, H. TIMMER en G. W. H. G. W. BARON VAN DER FELTZ, Administrateurs van Cultuurondernemingen, J. DE GROOT, Departements Secretaris, G. F. DE BRUIJN KOPS, Resident, CH. L. BRAUTIGAM, H. C. C. B. VAN VLEUTEN, Ass.-Resident.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeerd en gearresteerd in de vergadering van 15 Mei 1911.

POTT,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de vierde Directievergadering gehouden op Maandag 15 Mei 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. BARON QUARLES DE QUARLES, President, Dr. G. A. J. HAZEU, Vice-president, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. N. J. KROM, Dr. D. A. RINKES, TH. V. ZIMMERMANN en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

De vergadering wordt bijgewoond door het nieuw gekozen directielid den Heer J. HOMAN VAN DER HEIDE, die deze benoeming heeft aanvaard.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 10 April 1911, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President,

het het nieuwe directielid, den Heer HOMAN VAN DER HEIDE, welkom in deze eerste bestuursvergadering door hem bijgewoond en geeft uitdrukking aan zijn verwachting dat hij door zijn medewerking tot den bloei van het Genootschap moge bijdragen.

II. Neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Renvooi van O. E. N. dd. 4 April j.l. N°. 5553, t. g. v. Verslag 4° Nov. 1910 betreffende het werk: „Aanvullende herstellingen aan den Boroboedoer-tempel", met twee photo's.

Geen opmerkingen.

b. Schrijven van den Majoor T. VAN ERP dd. 5 April j.l. N°. 17 met een opstel „Oudheidkundige Aanteekeningen I", met elf platen voor het Tijdschrift.

Plaatsing nadat eerst de Heer VAN ERP in de gelegenheid zal zijn kennis te nemen van eenige door de Heeren MOQUETTE en KROM gemaakte opmerkingen.

c. Schrijven van denzelfden van 18 April j.l. N°. 20, houdende aanbieding van een photo van twee der Dhyani Buddha's, bedoeld onder *a* van zijn brief van 16 Maart t.v. N°. 14 (Not. April 11 II *a*), en afkomstig van het erf van den Heer FRÉDERIKS te Tjandi Sewoe. Gaarne zal worden vernomen of prijs gesteld wordt op toezending. Mochten er reeds gave exemplaren van dit type in het Museum aanwezig zijn, zoo wordt in verband met het beschadigd zijn dezer stukken in overweging gegeven ze niet op nemen. In dat geval zou de Heer VAN ERP ze willen overbrengen naar de beelden-collectie te Djokja.

Het directielid KROM schreef het volgende praeadvies:

Van dit type is reeds één exemplaar in 's Genootschaps Verzameling aanwezig, echter in tegenstelling met de gefotografeerde, voorzien van een *open* ruggestuk. Behalve dit verschil, vertoont één der beelden-Frederiks (dat, waar de maatstok tegenaan staat) achter het hoofd ter hoogte van de uṣṇiṣa een eigenaardig driehoekig toevoegsel, hetwelk merkwaardig genoeg is om de aanwezigheid van dit beeld in onze verzameling gewenscht te maken.

Ik stel dus voor den Heer VAN ERP te antwoorden, dat op dit ééne beeld door de Directie voor hare verzameling wordt prijs gesteld, terwijl het andere zou kunnen worden opgenomen in de verzameling te Jogjakarta.

Conform. Den Heer VAN ERP zal tevens de dank der Directie worden betuigd.

d. „Over amuletten (djimat), adji, ilmoe, doekoen en formulierboek (adjidjåjås)" naverteld door J. KNEBEL.

Niet geschikt voor plaatsing in het Tijdschrift.

III. Brengt ter tafel de onderstaande tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. B. dd. 13 April j.l. N°. 30, houdende bepaling, dat het bij het besluit van 17 Juli 1905 N°. 26, ten behoeve van de publiceering door het Genootschap van de driemaandelijksche rapporten der Commissie in N. I. voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, met de bijbehoorende afbeeldingen beschikbaar gesteld bedrag van *f* 1500.— 's jaars, wordt geacht voor het jaar 1910 te zijn verhoogd met *f* 147.50.
Informatie.

2. Renvooi O E. N. dd. 18 April j.l. N°. 8075, t.g.v. miss. Res. Madoera 30 Maart t. v. N°. 3026 *d*, met de volgende voorwerpen door PA SARMITI alias SAMOEDIN van de desa Doerdjan, distr. Sepoeloe, afd. Bangkalan, bij het beploegen van zijn tegalgrond in voornoemde desa in den grond gevonden: [1]) een gouden schelp, wegende 347 gram, geschatte waarde *f* 700.— [2]) een id. beeldje 18 *g*., *f* 30.—, [3]) een id. nagakop, 77 *g*., *f* 150.—, [4]) een id. rolkussen sieraad, 98 *g*., *f* 100.—, [5]) een id. ketting, 4 *g*., *f* 5.—, [6]) een id. tjepoek, 44 *g*., *f* 60.—, [7]) een id. rosette (menoer tjepoek) 4 *g*., *f* 5.—, [8]) twee granaten steentjes, 0.20, [9]) drie stukken koper waarvan een in den vorm van een knikker, *f* 0.05, [10]) eenige stukken zilver afkomstig van een lengser, *f* 0.05.
De directie acht deze voorwerpen van hooge archaeologische waarde. Dewijl de aankoop echter de financieele krachten van het Genootschap te boven gaat, zal door tusschenkomst van den Directeur O. E. N. aan de Regeering worden in overweging gegeven de geheele vondst tegen den geschatten totalen prijs van *f* 1050.30 aan te koopen en op den voet van G. B. 11 Dec. 1858 No. 77 (Bijbl. 3121) aan het Genootschap in bewaring te geven.

3. Renvooi id. 2 Mei j.l. N°. 7992/11 t. g. v. miss. Resident Kedoe 28 Maart t. v. N°. 2430/10, met een koperen bak met deksel, drie paren koperen armbanden en een paar koperen ringen, gevonden op een tegalveld van het gehucht Liangan, dessa Poerbesari, distr. Parakan, afd. Temanggoeng.

Het eerstgenoemde voorwerp wordt tegen den geschatten prijs van *f* 0,50 voor de verzameling overgenomen, de overige zullen worden voorgesteld voor Leiden aan te koopen voor *f* 1.—

4. Aanbieding door den Directeur van Justitie bij miss. 26 April j.l. N°. 5463 van eenige dagbladen en boekwerken.
Bibliotheek.

5. Schrijven van het oud-directielid W. B. VAN GOOR, van 30 April j.l., houdende dankbetuiging voor zijn benoeming tot Eerelid, welke door hem op den hoogsten prijs wordt gesteld. (Not. Maart '11 I).
Informatie.

6. Schrijven van den Heer J. HOMAN VAN DER HEIDE, Directeur van B. O. W., van 29 April j.l., houdende mededeeling dat hij de benoeming tot directielid gaarne aanvaardt.
Informatie.

7. Missive van den Resident van Soerakarta van 9 Mei j.l. N°. 3143/9, houdende bericht dat de Soesoehoenan gaarne genegen is de drie Kuwera-beelden, bedoeld bij Not. Maart '11 III 12, aan het Genootschap af te staan. Zijnerzijds zou Z. H. wenschen, dat indien Hij te eeniger tijd een oudheidkundige verzameling mocht doen aanleggen, het Genootschap eventueel daarbij zijn medewerking verleent.
Onder dankbetuiging aan genoemden gewestelijken bestuurder antwoorden, dat de Directie den Soesoehoenan bij het eventueel oprichten en catalogiseeren van een zoodanige verzameling gaarne zooveel in haar macht is ter wille zal zijn.

8. Missive van den Chef van den Pandhuisdienst van 12 April j.l. N°. 3627, houdende aanbieding tot mogelijk gebruik van een door den 2en reserve-schrijver bij het Gouvernements-pandhuis te Kalangbret (Toeloengagoeng), Mas

Aliwa Djohan Moekarab, samengesteld woordenlijstje van uitsluitend in Banjoemas gebezigde Javaansche woorden, welke lijst voor den onder zijn beheer staanden dienst van geen nut is.

Onder dankbetuiging in de Javaansche handschriften-verzameling.

9. Schrijven van President en Directeuren der Javasche Bank van 31 Maart j.l., houdende toezending van een staat met specificatie der op 's Genootschaps naam bij hen berustende fondsen, afgesloten per 31 Maart 1911.

Informatie.

10. Brief van Mr. J. C. Overvoorde, Archivaris der gemeente Leiden, lid der Rijkscommissie voor de beschrijving der monumenten, (Not. Sept. '10 III 7) thans te Batavia, dd. 10 Mei j.l., houdende verzoek ten behoeve van zijn wetenschappelijk onderzoek photographieën te mogen doen nemen van eenige nader omschreven teekeningen uit de collecties Adèr, van Leeuwen, en van Boursse Wils.

Conform.

11. Aanbieding door den Directeur de l'Ecole française d'Extreme-Orient, te Hanoi, bij zijn schrijven van 19 April j.l. N°. 354, van de volgende publicaties: Inventaire descriptif des monuments du Cambodge, t. II. Inventaire descriptif des monuments cams de l'Annam, t. I, en Atlas des planches se rapportant à cet ouvrage.

Onder dankbetuiging in de bibliotheek.

12. Schrijven van den Heer Dr. N. Adriani, afgevaardigde van het Nederlandsch Bijbel-genootschap voor Midden-Celebes, te Posso, dd. 20 Maart j.l., met aanbieding van een exemplaar der 2e uitgave van de Blanco Woordenlijst van Holle, waarin een aantal veranderingen zijn aangebracht, waarvan wellicht gebruik kan gemaakt worden bij een nieuwe

uitgave van dit boekje, de 2e oplage waarvan is uitgeput. Bijgevoegd zijn een nota van toelichting en een aanvulling der voorrede.

Brief met bijlagen aan den Directeur O. E. N. met betuiging onzerzijds van de urgentie van een bewerking der 3e uitgave in den geest van Dr. ADRIANI's opmerkingen.

Informatie.

13. Aanbieding door den Heer J. J. M. A. POPELIER, Controleur B. B. te Djatirogo, bij zijn schrijven van 21 April j.l., van een paar stijgbeugels, gevonden in het Moeriagebergte bij Pati (Semarang) en eenige hem onbekende voorwerpen door een landman in de desa Besowo, distr. Djatirogo, afd. Toeban, bij het omploegen van zijn grond gevonden, met verzoek om mededeeling wat die voorwerpen zijn.

Onder dankbetuiging melden, dat de stijgbeugels (sangawedi) betrekkelijk modern zijn, en dat de andere voorwerpen zijn een dienbord (doelang), eveneens van recenten datum en drie bronzen spiegeltjes uit de Hindoeperiode, waarvan twee van tot dusver onbekende typen.

14. Schrijven van den Heer D. H. HOOYER te 's Gravenhage, van 23 Maart j.l., houdende erkenning der ontvangst van de hem toegezonden *f* 200.— (Not. Jan. '11 III 12).

Informatie.

15. Aanbieding door den Heer D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, bij brief van 5 April j.l. uit Adyar, Madras, van een exemplaar van het door hem als gedelegeerd lid der N. I. Comm. v. d. Wereldtentoonstelling te Brussel in 1910 bewerkt „Geïllustreerd Handboek van Insulinde".

Bibliotheek.

IV. De Heer PLEYTE

vraagt machtiging om verscheidene, vóór de vergadering aan zijn mededirectieleden vertoonde, falsificaties, (zie Not.

Jan. '11 VI 9) door hem aangetroffen in de Ethnographische Verzameling, voor Java alleen meer dan 200 stuks bedragend, af te voeren van de collectie in dien zin dat zij niet vernietigd of verwijderd worden, maar afzonderlijk opgeborgen, opdat de mogelijkheid blijve bestaan dat de onechtheid steeds kan worden aangetoond.

Conform.

V. De Heer MOQUETTE

doet mededeeling dat de Heer H. VOGEL, gewezen Adm. der Tabaksondern. Tandjoeng Bringin in Deli, kort vóór zijn vertrek naar Europa, door hem is bereid gevonden een groot getal gouden munten van Atjeh, Pasé, enz., die in het Museum ontbraken, ten behoeve van de numismatische verzameling af te staan.

Den Heer MOQUETTE wordt voor zijn bemoeiing ter zake de bijzondere erkentelijkheid der Directie betuigd. Aan den Heer VOGEL zal voor zijn zeer belangrijke schenking een warme dankbetuiging afgaan.

VI. De Heer RINKES

a. deelt mede dat door den Javaanschen schrijver van het Genootschap, Rn. POERWA SOEWIGNJA, een catalogus werd samengesteld omtrent de artikelen in alle in 's Genootschap's Bibliotheek voorkomende Javaansche couranten, en stelt voor dien in beperkte oplaag van b.v. 200 exemplaren te doen drukken.

In rondlezing.

b. oppert het denkbeeld, naar aanleiding van het voorkomende sub III 14 van Not. Maart '11, bij de Regeering aan te dringen op herziening en aanvulling van de in 1906 door het Topographisch Bureau uitgegeven Lijst van de voornaamste aardrijkskundige namen in den Indischen Archipel.

Op verzoek der Directie neemt spreker op zich te dien einde een nota op te stellen omtrent hem in zijn dienstpractijk opgevallen omissies in bedoeld werk.

VII. De Heer KROM

1. deelt mede, dat bij de oud-Javaansche Koperplaten en de reproducties in gips enz. van inscripties heeft geordend, genummerd en opgenomen en legt in verband daarmede een Lijst der Koperplaten en een Lijst der Reproducties over.

Inf. De Lijst der Koperplaten zal als Bijlage bij de Notulen worden gepubliceerd.

2. doet de volgende mededeeling:

In 's Genootschaps Verzameling van beschreven steenen bevonden zich twee platte steenplaten van Tj. Sewoe met de incripties *gawai i manungkung* en *gawai iyanggĕhan*, indertijd opgenomen als N°. 68 en 69, later overgenummerd tot D 69*a* en D 69*b*. Nadat Dr. BRANDES in 1886 (Not. p. 26) op grond van een fotografie deze inscripties behandeld had, werden de steentjes in 1889 (Not. p. 91) aan het Genootschap aangeboden.

Thans echter blijkt, dat de beide „steentjes" met bovengenoemde inscriptie's en bovenvermeld nummer, in het geheel geen steentjes zijn, doch eenvoudig pleisterafgietsels, die later geverfd zijn. Ook de afmetingen kloppen niet: waar Dr. BRANDES ze inschreef als 58 × 25 c.M. metende, zijn deze afgietsels slechts 13 c.M. breed.

Men zou dus moeten aannemen óf dat bij de opname afgietsels voor origineelen aangezien en bovendien verkeerd gemeten zijn, óf dat sedert 1889 de origineelen aan de verzameling onttrokken en door afgietsels vervangen zijn. Geen van die beide veronderstellingen is erg waarschijnlijk. Wat intusschen ook de oplossing van dit raadsel zal blijken te zijn, een feit is het, dat het Genootschap op het oogenblik van deze beide inscripties slechts de afgietsels bezit, welke dan ook uit de verzameling van beschreven steenen verwijderd en als F 2 en 3 onder de „reproducties" opgenomen zijn.

Informatie.

VIII. De Thesaurier,

a. verzoekt den dag te bepalen waarop de algemeene vergadering zal gehouden worden bedoeld bij Not. April '11 sub VIII.

Bepaald op Maandag 3 Juli a.s. des namiddags te half 6.

b. stelt voor wat betreft het tweede te behandelen punt, art. 12 van het Algemeen Reglement aan te doen vullen met een vierde alinea, luidende:

„De conservatoren kunnen wegens buitengewone werkzaamheden of anderszins tijdelijk in het genot gesteld worden van een door het Bestuur te bepalen toelage".

De directie gaat met deze uit te lokken wijziging van het Reglement mede.

IX. Wordt op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de naam van den Heer A. C. van der Hout.

En worden tot leden benoemd de Heeren H. van Straaten, geëmployeerde der Factorij, J. Homan van der Heide, Directeur B. O. W., J. H. Liefrinck, Resident, Mrs. E. H. Bergsma en J. J. Schrieke, Voorzitters van Landraden, J. W. White, Notaris, B. N. Powell, Consulair Agent van Amerika, Mr. A. Brouwer, Procureur-Generaal, F. L. Wattendorff, H. A. Hoezoo, en W. D. B. H. Mulder, Controleurs B. B., Th. J. W. S. Neijs en W. Hoedt, Ass. Residenten.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 3 Juli 1911.

QUARLES,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de Algemeene Vergadering gehouden op Maandag 3 Juli 1911.

Heden, Maandag, den derden Juli negentien honderd en elf, des namiddags ten zes ure.

Heb ik, ELIZA HENDRIK CARPENTIER ALTING, notaris te Batavia, in tegenwoordigheid van de na te noemen, mij bekende getuigen,

Ten verzoeke van het Bestuur van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, gevestigd te Batavia.

Mij bevonden in het Gebouw van dat Genootschap aan het Koningsplein Westzijde te Weltevreden (Batavia).

Ten einde ten verzoeke als voren te constateeren, hetgeen behandeld zal worden in eene algemeene vergadering van leden van dat genootschap.

Ter vergadering zijn aanwezig en mitsdien voor mij, notaris, in tegenwoordigheid der getuigen verschenen:

De Heeren:

ALEXANDER JOHAN baron QUARLES DE QUARLES, lid van den Raad van Nederlandsch-Indië.

Doctor DOUWE ADOLF RINKES, ambtenaar voor Indische talen,

PETRUS DE ROO DE LA FAILLE, Inspecteur voor agrarische zaken.

Doctor PHILIPPUS SAMUEL VAN RONKEL, leeraar aan de afdeeling B van het Gymnasium Willem III,

VICTOR THEODOR ZIMMERMANN, lid van de firma MAINTZ & Co.

CORNELIS MARINUS PLEYTE, leeraar aan de afdeeling B van het Gymnasium Willem III,

JAN HOMAN VAN DER HEIDE, Directeur van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken.

BERTUS ANTON JACOBUS VAN WETTUM, ambtenaar voor Chineesche zaken,

allen wonende te Batavia, handelende de eerstgenoemde als voorzitter, de laatste als secretaris-penningmeester en de anderen als leden van het Bestuur van het Genootschap.

De voorzitter opent de vergadering, mededeelende dat deze door middel van eene advertentie, geplaatst in de plaatselijke nieuwsbladen van den dertienden en veertienden Juni jongstleden is bijeengeroepen.

Nadat de voorzitter de onderwerpen der agenda heeft toegelicht, wordt met algemeene stemmen besloten:

I. *f* 43.500.— (drie en veertig duizend vijf honderd gulden) 2½ pCt. (twee en een half percent) Inschrijving Werkelijke Schuld, staande ten name van:

Batavia (het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wentenschappen, gevestigd te) Grootboek deel drie en vijftig nummer 15314 af te schrijven, krachtens procuratie in dato vijf en twintig Juni achttien honderd vier en negentig ten overstaan van JACOBUS MEERTENS, bij beschikking van den Raad van Justitie te Batavia van den twintigsten Juni achttien honderd vier en negentig, benoemd tot tijdelijk vervanger van HENDRIK JACOBUS MEERTENS, notaris te Batavia, gepasseerd door den Heer Meester JACOBUS ANNE VAN DER CHIJS in zijne betrekking van vice-president, tevens thesaurier van voornoemd Genootschap.

II. aan artikel 12 van het Algemeen Reglement de volgende zinsnede toe te voegen:

„De conservatoren kunnen wegens buitengewone werkzaamheden of anderszins tijdelijk in het genot gesteld worden van een door het bestuur te bepalen toelage".

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

En heb ik, notaris, van het vorenstaande dit procesverbaal op gemaakt om te dienen daar waar zulks zal blijken te behooren. Waarvan acte.

Gedaan en verleden te Batavia, ten dage, ten tijde en ter plaatse voorschreven, in tegenwoordigheid van de Heeren JAN WIJNAND LUBER en VICTOR VAN DER LEE, candidaten-notaris, beiden wonende te Batavia, als getuigen.

Notulen van de vijfde Directievergadering gehouden op Maandag 3 Juli 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. baron QUARLES DE QUARLES, President, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. D. A. RINKES, TH. V. ZIMMERMANN, J. HOMAN VAN DER HEIDE en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heeren: Dr. G. A. J. HAZEU, vice-president, J. P. MOQUETTE en Dr. N. J. KROM.

De President

I. neemt in behandeling de Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 15 Mei 1911 enz.

De Notulen worden daarna in hun origineelen staat goedgekeurd en gearresteerd.

II. brengt ter tafel de volgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Rapport der Oudheidkundige Commissie over het eerste kwartaal van 1911, ter kennisneming ontvangen bij Renv. O. E. N. van 10 Mei j.l. N°. 7437.

Retour, onder mededeeling dat het geen aanleiding geeft tot opmerkingen.

b. Inhoudsopgave van de zich in 's Genootschap's Bibliotheek bevindende Javaansche Couranten, bewerkt onder leiding van Dr. D. A. RINKES.

Publicatie in beperkte oplage van 300 ex.

c. „De heiligen van Java IV" door Dr. D. A. RINKES. Tijdschrift.

d. „Bijschrift bij de photo van den kop van Tj. Sewoe" door Dr. N. J. KROM.

Tijdschrift.

e. „De inscriptie van Nglawang" door Dr. N. J. KROM.

Tijdschrift. Zoo mogelijk zal een facsimilé van de inscriptie en van de koperplaat van Rembang bijgevoegd worden.

f. Missives van den Majoor T. v. ERP, dd. 25 en 30 Mei j.l. N°s. 28 en 35, over een aan beide zijden beschreven koperen plaat, ten geschenke aangeboden door LIM DJOE TJOAN, Luitenant der Chineezen te Magelang.

De plaat werd door de moeder van den Luitenant, die zelf reeds een zeer bejaard man is, gekocht van een Javaan, woonachtig in de dessa Balak, afd. Magelang.

Door Dr. KROM wordt omtrent deze plaat het volgende aangeteekend:

De door den Heer VAN ERP aangeboden koperplaat houdt in een oorkonde van het jaar 814, waarop tot tweemaal toe een nog onbekende vorst vermeld wordt, welke genoemd wordt: *rake limus dyah Dewendra.* De voorzijde (men houde in het oog, dat wat de Heer v. ERP op de foto als voorzijde geeft juist de achterzijde is, en omgekeerd) bevat een aantal titels en persoonsnamen, waarvan de eerste voor een deel overeenstemmen met die van andere uit dezelfde periode en eveneens uit het Magelangsche afkomstige oorkonden; opmerking verdient het voorkomen van *tumapĕl* [1]) wat natuurlijk niets met het latere rijk van dien naam te maken heeft.

De achterzijde wordt grootendeels ingenomen door een z. g. n. eedsformulier, waarbij o. a. gewezen kan worden op de godencombinatie: *Brahma Wisnu Maheçwara*, in dezen vorm vrij zeldzaam (verg. de Singasari-steen van 837).

Niet alleen samenstelling en volgorde, ook de spelling

---

[1]) Zie ook de inscriptie van 808; wahuta tumapal.

vertoont verscheidene ongewone zaken. Merkwaardig is ook de zeer ongebruikelijke wijze van beschrijving, nl. dat vóór en achterkant in dezelfde richting, niet zooals dat gewoonte is in tegengestelde richting beschreven zijn; m. a. w. terwijl beide kanten van andere koperplaten zich verhouden als vóór en achterzijde van een munt, doen zij dit bij de onderhavige plaat als vóór en achterzijde van een bladzijde uit een boek.

De koperplaat in kwestie zal nader behandeld worden in de Rapporten der Oudheidkundige Commissie over dit kwartaal.

Dankbaar aanvaarden.

g. Nota over de Volkslectuur, met een Maleische bewerking daarvan, ten behoeve der Bibliotheek aangeboden door de Commissie voor de Volkslectuur bij schrijven van 17 Mei j.l. N°. 1.

Dankbaar aanvaarden.

III. Neemt in behandeling de navolgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. B. van 17 Mei 1911 N°. 10, bepalende, ten vervolge van art. 1 letter *a* van het besluit van 17 Juli 1906 N°. 27, dat de kris genaamd Oela Manreli, met bandelier, behoord hebbende tot de rijksornamenten van Boni, Gouvernement Celebes en Onderhoorigheden, op den voet van het besluit van 11 December 1858 N°. 77 (Bijbl. N°. 3121) aan het Genootschap ter bewaring wordt afgestaan.

Informatie.

2. id. van 10 Juni j.l. N°. 24, houdende machtiging van den Majoor T. v. Erp om zich naar Djokjakarta te begeven, teneinde te onderzoeken welke voorwerpen der aldaar aanwezige verzameling van archaeologica van de voormalige Arch. Verz. te dier plaatse, in aanmerking komen voor overbrenging naar 's Genootschap's Museum.

Informatie.

3. Miss. G. S. van 19 Juni j.l. N°. 1495, aanbiedende een door tusschenkomst van den Consul der V. S. alhier ontvangen, aan onze Boekerij gericht, schrijven van den bibliothecaris der Philippines Library, met verzoek, wanneer zulks wenschelijk wordt geacht, daarover rechtstreeks in correspondentie te treden.

Het schrijven houdt in het verzoek tot wisseling van rapporten omtrent beide zusterinstellingen en betreft verder de mogelijkheid van het stichten van een „Library Association of the Orient".

Den Bibliothecaris wordt opgedragen hierover in correspondentie te treden.

4. Aanbieding door den Archivaris der Alg. Secretarie, bij dienstnota van 14 Juni j.l., van twee exemplaren van den Franschen tekst van den Catalogus der Ned. inzending op de Brusselsche tentoonstelling.

Bibliotheek.

5. Besluit Dir. O. E. N. dd. 3 Juni j.l. N°. 8830, tot aankoop voor een som van *f* 1,— ter opzending aan 's Rijks Ethn. Museum te Leiden, van drie paren koperen armbanden en een paar koperen ringen, afkomstig uit de residentie Kedoe, (Not. Mei '11 III 3).

Informatie.

6. Id. 6 Juni d. a. v. N°. 8903, tot aankoop voor *f* 1050,30 van de gouden voorwerpen bedoeld bij Not. Mei '11 III 2 en tot het in bewaring geven daarvan aan het Genootschap, op den voet van Bijbl. 3121.

Informatie.

7. Miss. Dir. O. E. N. 11 Mei j.l. N°. 7572, houdende aanbieding namens den G. G. van de „Selections N°s. 13,14 en 15 from the Records of the Madras Government".

Bibliotheek.

8. Id. 6 Juni d. a. v. N°. 8909 met een exemplaar van J. P. J. BARTH's Boesangsch-Nederlandsch Woordenboek.

Bibliotheek.

9. Id. 8 Juni d. a. v. N°. 9036, houdende mededeeling, dat eerst bij een eventueelen 4en druk van HOLLE's blanco woordenlijst zal kunnen worden rekening gehouden met het verzoek van Dr. N. ADRIANI om daarin de door hem aangegeven wijzigingen aan te brengen.

Informatie. Bericht zenden aan Dr. ADRIANI.

10. Id. 12 Juni 1911 N°. 9297, met ter kennisneming een schrijven van den Majoor T. van ERP bij een voor Batavia bestemd compleet stel photographische afdrukken der cliché's van de sprekende Boroboedoer sculpturen, met inventaris, met verzoek conform het overgelegd advies van Dr. KROM de photo's in diens handen te stellen ten einde in het Oudheidkundig bureau te worden bewaard. Voorts wordt inlichting gevraagd omtrent den inhoud van twee aan het Genootschap verzonden, van den heer v. ERP afkomstige, kisten.

Onder retour der bijlagen melden dat een der kisten de genoemde Boroboeder-photo's bevatte en de andere kist den godenkop bedoeld bij deze Not. III 26.

11. Id. 23 Juni d. a. v. N°. 10156, omtrent de toezending van het beeld bedoeld bij deze Not. III 25.

Ontvangst melden.

12. Renvooi O. E. N. dd. 6 Mei j.l. N°. 7219*a*, houdende toezending van het geschonden presenteerblad, dat ontbrak aan de uit Kedoe ontvangen archaeologica bedoeld bij Not. Apr. '11 III 4*b*.

Het presenteerblad blijkt te zijn het bovenvlak van een Hindoe keteltrom. Melden, dat het gaarne voor de arch. verz. wordt aangehouden.

13. Renv. id. 13 Mei d. a. v. N°. 10611, t. g. v. een schrijven van den Assistent-Resident van Malang van 2 Mei t. v. N°. 1241/54, met verschillende gouden voorwerpen, door de Inlanders RABAN, Pak SIBAN, KARMO, SALIMAN, SARIMOEN, ROESLAN, NGADIMIN en Pak SALIPAH van dessa Kasikon, distr. Senggoeroeh gevonden.

Besloten wordt voor de verzameling over te nemen van A: een gouden ketting, een gouden ring (tezamen *f* 28,—), en een gouden ring met inscriptie (*f* 15,—); van B: 2 gouden ringen en een gouden voorwerp (*f* 35,—); van C: een gouden ring met inscriptie (*f* 5,—); van E: een gouden ring (*f* 15,—) en een gouden kettingornament (*f* 1,25).

Voorgesteld zal worden voor Leiden aan te koopen van A: een gouden ring met inscriptie en een anderen gouden ring (tezamen *f* 20,—), een gouden ring met inscriptie (*f* 7,50); van C: 2 gouden ringen (*f* 8,25), 2 steentjes en een stukje brons (*f* 0,05), een gouden ring met inscriptie (*f* 13,—); van D: een gouden ring (*f* 15—).

De overige voorwerpen worden teruggezonden.

14. Id. 27 Mei 1911 N°. 11500, t. g. v. miss. Res. Semarang 17 Mei t. v. N°. 9969/68, met door den Inlander KERTODIWONGSO van dessa Wonodadi, bij het omwerken der tegalvelden in dessa Wonokambang, distr. Selokaton, afd. Kendal, gevonden gouden voorwerpen.

Hiervan worden voor de collectie overgenomen 2 stukken brons en een potdeksel (*f* 1,50). Het voorstel zal worden gedaan voor Leiden aan te koopen een gouden ring met 5 oogjes (*f* 10,50). De overige voorwerpen worden teruggezonden.

15. Id. 27 Mei 1911 N°. 11619, t. g. v. miss. A. R. Malang 18 Mei d. a. v. N°. 2887/63, met eenige koperen voorwerpen en munten, door Pak NISWATIN in dessa Wadoeng, onderdistr. Pakisadji, distr. Senggoeroeh, gevonden.

Retour.

16. Id. N°. 11626, t. g. v. miss. Res. Ternate en Onderhoorigheden 27 April t. v. N°. 955, over te Hollandia door het Exploratie-detachement aldaar bijeengebrachte ethnographica, welke door den Officier van Gezondheid K. Gjellerup zijn gecatalogiseerd, met verzoek om onder terugzending van ons gevoelen te doen blijken.

Gaarne aanvaarden.

17. id. 8 Juni j.l. N°. 12628, t. g. v. miss. Res. Banjoemas 27 Mei t. v. N°. 5503/29, met twee gouden ringen, door Ratoen en Rasoen van dessa Karangwangkal, distr. Poerwokerto, in den grond gevonden.

Opzending naar Leiden voorstellen voor den getaxeerden prijs van *f* 53,05.

18. Aanbieding door den Dir. v. Just., bij miss. van 18 Mei j.l. N°. 6566 en 21 Juni d. a. v. N°. 8478, van dagbladen en boekwerken ten beh. van de Bibliotheek.

Aanvaarden.

19. Aanbieding van kaarten, enz. door den Comm. der Zeemacht bij miss. 11 Mei en 7 en 22 Juni j.l. N°s. 4916, 5897 en 6429.

In de verzameling.

20. Dankbetuiging door de Eereleden H. N. Stuart, Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje en W. P. Groeneveldt, resp. bij brieven van 1, 2 en 3 Mei j.l., voor de drie photo's van de nieuwe opstelling der Arch. Verz. (Not. Jan. 11 VI 5).

Informatie.

21. Aanbieding namens de Britsch Indische Regeering van „The Burma Code, 4th Ed. 1910" bij schrijven van den Britschen consul alhier van 19 Mei j.l. N°. 221.

Bibliotheek.

22. Schrijven van het Correspondeerend Lid G. P. ROUFFAER van 17 Juni j.l., met een beschrijving van de gouden memoeli van Soemba (Not. Dec. '10 IVd).

Als bijlage in de notulen met afbeelding op ware grootte.

23. Dankbetuiging van den heer ANTOINE CABATON, bij schrijven van 21 Mei j.l., voor het hem aangeboden corr. lidmaatschap. (Not. Apr. 11 VII 3).

Informatie.

24. Schrijven van den Chef van den Topographischen dienst, van 28 Juni j.l. N°. 466/45, omtrent een verbetering aan te brengen op de schetskaart van „Ned. Timor en omliggende eilanden".

Informatie.

25. Schrijven van den Majoor T. VAN ERP van 29 Mei j.l. N°. 33, vermeldende dat het beeld bedoeld bij Not. Mei '11 II*c*, werd opgezonden. Omtrent het bouwwerk, waarvan het afkomstig is, kan op het oogenblik nog niets bepaalds medegedeeld worden. Wel is de aandacht van den heer v. ERP gevallen op de groote overeenkomst met de Plaosan-beelden; deze hebben toch ruggestukken van volkomen dezelfde gedaante en met dezelfde versiering als de Boedha-beelden van het erf-Frederiks (vergelijk de lichtdrukken en IJzerman's werk). Bij een eventueel bezoek aan de Prambanan-oudheden zal deze zaak nader onderzocht worden.

Onder dankbetuiging de goede ontvangst melden.

26. Id. 7 Juni d. a. v. N°. 36, van den volgenden inhoud.

In April j.l. heb ik enkele verspreide brokstukken van beeldwerken, afkomstig van *Tjandi Woeroeng*, gelegen ten Zuiden van *Salaman*, bijeengebracht op Boroboedoer om ze voor wissen ondergang of verdwijnen te behoeden.

Een der fragmenten, een kop van een gode- of godinnebeeld leek mij zeer fraai toe en aangezien ik het stuk hier op Boroboedoer, ook in verband met zijn betrekkelijk kleine

afmetingen, niet veilig acht voor de verzamelmanie van sommige toeristen, heb ik gemeend er een plaats voor te moeten vragen in het Bat. Museum.

Betreffende de herkomst kan nog het volgende worden meegedeeld.

De overblijfselen liggen in de doekoeh *Tjandi Woeroeng*, desa *Mlangan*, distr. *Salaman*. Behalve de nu op Boroboedoer verzamelde beeldfragmenten rest er niets dan wat baksteenpuin. Genoemde fragmenten zijn door het Lid der Oudheidk. Commissie, den Heer J. KNEBEL, geregistreerd en beschreven voor Oudheidk. Rapp. 1911.

In dank aanvaarden.

27. Miss. A. R. Wonosobo 17 Mei j.l. N°. 1888, over een aantal voorwerpen gevonden in het district Ketosobo, distr. Garoeng, met verzoek om bericht of op overname wordt prijs gesteld.

Reeds werd opzending gevraagd om een oordeel te kunnen vormen.

28. Renvooi van denzelfden, 20 Juni j.l. N°. 2419, over een gouden ring door RONODIKROMO in dessa Grendjeng, onderdistr. Kertek gevonden.

Als boven.

29. Miss. A. R. Zuid Nieuw Guinea 18 Mei j.l. N°. 493, houdende aanbieding ten behoeve van 's Genootschap's Ethn. Verz. van 4 koppen van gesnelde Papoea's uit de beneden Digoelstreek.

Na ontvangst bedanken.

30. Miss. A. R. Toelongagoeng 14 Juni j.l. N°. 2668, met aanb. van twee gouden armbanden en twee andere gouden voorwerpen uit de oudheid, gevonden in het gehucht Nambok, dessa Bandjar, distr. Panggoel, reg. Trenggalek. Getaxeerde waarde *f* 200.—

Overgenomen een gouden armband en oorknop (*f* 72.50); voor Leiden bestemmen een do. do., kleiner, (*f* 27.50).

31. Schrijven van den heer M. NIJHOFF van 25 April j.l., houdende erkenning van ontvangst van het bedrag der rekening over 1910.

Informatie.

32. Schrijven van de N. I. Comm. v. d. Brusselsche Tentoonstelling, dd. 9 Mei j.l., met een circulaire der Bijzondere Commissie voor de Koloniën, omtrent het te verschijnen Overzicht van de voornaamste werkzaamheden dier Bijzondere Commissie.

Antwoorden, dat wij gaarne van de aangeboden tusschenkomst gebruik maken om een exemplaar van dit onderdeel van het algemeen verslag der Tentoonstelling te ontvangen.

33. Brief van den bibliothecaris van het Institut National de France, dd. 18 Mei 1911, met verzoek om toezending van ontbrekende deelen van 's Genootschap's Tijdschrift.

Zooveel mogelijk hieraan te voldoen.

34. Aanbieding door de Numismatic and Antiquarian Society of Philadelphia, bij brief van 15 April j.l., van een van haar Britsche gedenkpenningen.

Dankbaar aanvaarden.

35. Schrijven van de Commissie voor Volkslectuur, van 3 Juni j.l. N°. 179, houdende terugaanbieding van den overdruk van „Doertjara ardja", bedoeld bij Not. Mei '10 IV 14.

Informatie.

36. Schrijven van de Redactie van het Indologenblad

te Leiden, dd. 20 April j.l., houdende verzoek om gratis toezending van Verhandelingen en Tijdschrift.
Conform.

37. Brief van den heer D. M. CAMPBELL te Semarang, van 16 Mei j.l., met aanbieding van een vijftal Hindoe-beelden, afkomstig van de dessa Prowassan alias Tjandi, op een hoogte van circa 5000 voet op een der ondernemingen van zijn firma Mc. NEILL & Co. in het Oenarangsche gelegen.
Bijzondere dankbetuiging.

IV. De heer VAN RONKEL
a. stelt voor de navolgende prijzen vast te stellen voor de eerstdaags te verschijnen Edita: Verhandelingen deel 58 4e stuk *f* 1,50, deel 59 1e stuk *f* 1,— en 2e stuk 1e gedeelte, *f* 0,75.
Conform.

b. deelt mede dat persklaar is een door hem in de Engelsche taal bewerkte supplement-catalogus van de Arabische handschriften in 's Genootschap's bezit, en stelt voor goed te keuren dat door hem besprekingen worden gevoerd met den uitgever omtrent de oplage, die uitteraard slechts een 400 ex. behoeft te bedragen, enz.
Conform.

V. De heer PLEYTE
biedt aan ten behoeve van de boekerij een exemplaar op kunstdrukpapier gedrukt van het werk „Pariboga, Vijf en twintig Soendaneesche sprookjes" verzameld door C.M. PLEYTE.
Dankbaar aanvaard.

VI. De Heer ZIMMERMANN vraagt in zijn qualiteit van lid-secretaris der Commissie voor de Brusselsche Tentoonstelling of het Genootschap wellicht prijs stelt op enkele van uit Brussel teruggezonden ethnographische voorwerpen en photographiën.

De heeren ZIMMERMANN en PLEYTE worden uitgenoodigd te willen nagaan welke der voorwerpen voor een plaatsing in het Genootschap in aanmerking komen.

VII. De heer DE ROO DE LA FAILLE vestigt er de aandacht op, dat de z. g. steen van Běkasih ten rechte de batoe toelis in de dessa Toegoe Batoe Toemboeh, distr. Běkasih, bezig is meer en meer in den grond te verzinken.

Deze steen is een van de zeldzaamste Hindoe-inscripties van West-Java, en heeft vermoedelijk geen godsdienstige beteekenis meer voor de huidige bevolking. Hij stelt daarom voor den Directeur van O. E. N. te vragen of er geen mogelijkheid is dezen batoe toelis naar het Museum te doen overbrengen.

Conform.

VIII. De heer RINKES

1. stelt voor:

a. het gedeelte uit de Serat Kanḍa, Jav. Hnds. Bat. Gen. No. 7, dat betrekking heeft op het tijdperk van godsdienstovergang op Java, in de Verhandelingen des Genootschaps te doen uitgeven, met inhoudsopgave, voor zooveel noodig, en aangevuld met enkele gedeelten uit andere handschriften.

Het zou wellicht aanbeveling verdienen deze Serat Kanda in zijn geheel uit te geven, doch de behandelde stof ligt op ander terrein van studie, zoodat hij daaromtrent niet zou willen adviseeren.

b. het Leidsche hnds. der Tjentini, momenteel te Batavia tot het nemen van een afschrift, als afzonderlijke uitgave, zoo mogelijk in verbinding met het Koninklijk Instituut, te publiceeren, en wel in Latijnsch karakter. Deze uitgave ware dan te verdeelen over eenige jaren, om zoowel de kosten, alsook de werkzaamheden aan collationeering en correctie verbonden, niet te zwaar te doen drukken.

Conform.

2. biedt eenige Javaansche boekjes aan voor de Bibliotheek des Genootschaps.

In dank aanvaarden.

IX. De Secretaris-thesaurier

a. relateert dat op 20 Juni j.l. onder 's heeren PLEYTE en zijn toezicht de voorwerpen der Goudkamer van de Javasche Bank naar het Museum werden teruggebracht. Inmiddels deed de Directie een schrijven aan President en Directeuren van dat lichaam afgaan, waarin haar zeer bijzondere erkentelijkheid wordt betuigd voor het sinds 4 Februari 1910 in de kluizen der Jav. Bank gratis bewaren van deze kostbare verzameling.

Informatie.

b. stelt voor, nu op de Algemeene Vergadering van heden de vereischte goedkeuring gegeven is, thans de laatste stappen te doen tot het laten afschrijven in Nederland van 's Genootschap's Inschrijving Werkelijke Schuld. (Not. Mei '11 VIII).

Conform.

c. biedt namens den heer H. TH. PINO POST, Assistent Resident van Taroena, ten behoeve der Boekerij aan: Valentijn, Oud en Nieuw Oostindien, deel IV 2, deel V 1 en 2.

Dankbetuiging.

X. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der heeren D. A. N. FISCHER, E. F. JANSSEN VAN RAAY, PH. P. M. SUTORIUS, B. M. BLIJDENSTEIN, E. G. TH. MAIER, E. MEERTENS, H. K. MANUPASSA.

En worden tot leden benoemd de heeren DR. W. G. BOORSMA, chef van het Pharm. Laboratorium te Buitenzorg, MR. M. A. G. HARTHOORN, Landraadvoorzitter, Dr. J. VAN BREDA DE HAAN, Inspecteur van den Inlandschen Landbouw, P. F. DAHLER,

Contr. B.B., Raden KAMIL, Adj. Insp. Inl. ond., H. E. K. EZERMAN, Controleur B.B., S. VAN DER PLAS, Ass. Res., A. H. N. KRUYSBOOM, Ass. Res., W. DOORNIK, Contr. B.B., H. J. KRUGERS, Contr. B.B., F. CH. N. VAN DER MOORE, Resident, J. DE KONING KNIJFF, Hoofding. Mijnwezen, CH. E. BODEMEIJER, Res., A. W. A. VAN BOECKHOLTZ, Contr. B.B., A. J. HAMERSTER, Contr. B.B., S. J. VAN GEUNS, Contr. B.B., TH. A. L. HEYTING, Res., H. VAN ECK, Contr. B.B., A. R. BOELE, Contr. B.B., C. J. VAN KEMPEN, Contr. B.B., A. D. VISSCHER, Contr. B.B., R. A. A. W. SCHREUVER, Contr. B.B., D. F. A. BRAUTIGAM, Ass. Res., A. VAN SLUIJS, Contr. B.B., W. A. HOVENKAMP, Contr. B.B., A. M. HENS, Contr. B.B., G. GERLACH, Contr. B.B., J. C. BIJLEVELD, Ag. Jav. Bank, H. J. SCHMIDT, 1e Luit. Inf.

Niets meer te behandelen zijnde wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 4 September 1911.

QUARLES DE QUARLES,
Vice-President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de zesde Directievergadering, gehouden op Maandag 4 September 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. baron QUARLES, DE QUARLES, President, Dr. G. A. J. HAZEU, Vice-president, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, Dr. D. A. RINKES, Dr. N. J. KROM, TH. V. ZIMMERMANN, J. HOMAN VAN DER HEIDE en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heer: P. DE ROO DE LA FAILLE.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 3 Juli 1911, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terugontvangen stukken:

a. Verslag betreffende het werk „Aanvullende herstellingen aan den Boroboedoer-tempel", 1e kwartaal 1911, bij renvooi O. E. N. van 27 Mei j.l. N°. 11537 in handen der directie gesteld met verzoek om mededeeling of het verslag haar al dan niet aanleiding geeft tot opmerkingen.

Naar aanleiding van de opmerkingen van eenige directieleden werd met den heer VAN ERP in overleg getreden, die verklaarde daarmede accoord te gaan en de noodige voorzieningen te treffen. Retour onder mededeeling van het vorenstaande.

b. T. VAN ERP, Oudheidkundige aanteekeningen II. Over Maitreya en het voorkomen van Maitreya-legenden op de Borobudur-stupa, met 8 platen.

Tijdschrift.

c. Schrijven van het directielid Dr. N. J. KROM, gedateerd 8 Augustus j.l., houdende voorstel den Inlandschen schrijver SIMEON voor het Oudheidkundig bureau af te staan.

Conform.

d. Schrijven van het Buitengewoon Lid Dr. F. DE HAAN alhier, dd. 3 Augustus j.l., van den volgende inhoud:

Hiernevens heb ik de eer aan Uwe Directie aan te bieden eene lijst van te Benkoelen aanwezige Engelsche grafschriften, op last van den Resident aldaar opgemaakt door den Aspirant-Controleur W. BAKKER.

Waar belangrijke en kostbare Engelsche publicaties bestaan van Nederlandsche grafschriften, aangetroffen in de tegenwoordige Britsche Bezittingen, komt het mij niet oneigenaardig voor, aan deze lijst een bescheiden plaatsje in te ruimen in 's Genootschaps *Tijdschrift*.

Natuurlijk wordt hierbij aan honorarium niet gedacht.

Onder dankbetuiging mededeelen, dat de lijst gepubliceerd wordt in de Notulen.

e. C. M. PLEYTE, bijschrift voor den Balineeschen Kropak (zie laatstelijk Not. Dec. '10 III 11).

Den schrijver wordt dank betuigd. In verband met het gewaagde van sommige der voorstellingen wordt besloten het kunstwerk toe te zenden alleen aan die leden die er bepaald belang in stellen, dus er om vragen.

f. Schrijven dd. 5 Juli j.l., van het directielid DE ROO DE LA FAILLE over den druk der handschriften bedoeld bij Not. Juli '11 VIII, van den volgenden inhoud:

Naar aanleiding van het in beginsel reeds aangenomen besluit om cfm. het voorstel van Dr. RINKES de Jav. MS. van de *Tjentini* en van *de Serat Kanda* te doen drukken en uitgeven, veroorloof ik mij de volgende opmerking.

Het Javaansch van de Tjentini en van de Serat Kanda, doch vooral van het eerste werk, is mij te machtig. Juist

daarom zou het mij, belangstellende, van veel waarde zijn dat de uitgave vergezeld zal gaan van eene vertaling, althans van een uitvoerige inhoudsopgave, wijl anders voor mij en vele andere leden de uitgave van geen nut is.

Nu zou dit er niets op aan komen, indien het Batav. Gen. schatrijk was, maar Uwe Directie weet wel beter, en zelfs wordt de bres met den dag wijder en wijder welke in het bespaard kapitaal wordt gebroken.

De Directie staat voor het vraagstuk: hoe die som ten meesten nutte van de leden en de wetenschap aan te wenden?

Het lezerspubliek van Javaansche geversifiëerde historiën en verhalen is zeer beperkt; (treffend is dat, gelijk Dr. RINKES zelf mededeelde, de uitgever BUNING zijn herdruk van de Tjentini heeft opgegeven). Matiging bij het drukken van MS. schijnt mij geboden; dikwijls is het voldoende in de Bibliotheek een goed handschrift in latijnsch schrift beschikbaar te hebben.

Gaarne geef ik mitsdien in overweging de volgende vragen te stellen en in verband daarmede de uitgave te overwegen:

wordt aan den Jav. tekst eene vertaling dan wel eene uitvoerige inhoudsopgave toegevoegd;

op hoeveel worden de drukkosten dier werken begroot?

Naar aanleiding van dezen brief voerde het directielid Dr. RINKES de volgende beschouwingen aan:

Naar aanleiding van het aan Uwe Directie gericht schrijven van het directielid, den Heer P. DE ROO DE LA FAILLE, zou ik het volgende in het midden willen brengen.

De bezwaren van den Heer DE ROO zijn, als ik het wel begrijp,

a. de kosten, in verband met de financiën des Genootschaps,

b. de voor het belangstellend publiek te machtige tekst.

Voor zoover het gedeelte van den Serat Kanḍa betreft, dat voor uitgave in aanmerking werd gebracht, valt op te merken, dat deze tekst toch volstrekt niet bijzonder lastig is, en voorts zooveel noodig van een inhouds-opgave wordt voorzien. Eerstens heeft Dr. BRANDES al een gedeelte geëxerpeerd

in de Pararaton, verder zijn andere stukken reeds behandeld bij de bespreking van enkele heiligen, bijv. Ki Pandan arang, en van de rest kan een inhouds-opgave worden bijgevoegd. Aangezien het stuk in de Verhandelingen ware te publiceeren, en de uitgave dus onder de gewone jaarlijksche edita des Genootschaps valt, kan het financieele bezwaar niet groot zijn. 't Is trouwens lood om oud ijzer: als men niet tot uitgave mocht willen besluiten, zou de noodzakelijkheid bestaan bij iederen te behandelen wali de fragmenten te publiceeren, die op diens leven betrekking hebben, en de gansche tekst dan toch in druk komen, echter in allerlei opstelletjes verspreid en verbrokkeld, hetgeen men later stellig zou betreuren. Het schijnt daarom veel raadzamer den tekst in zijn geheel te geven.

Met de Tjenṭini is de zaak eenigszins anders. De tekst is m.i. niet alleen machtig, doch meestal moeilijk, soms zelfs bepaald duister. Eene vertaling ware thans nog ondoenlijk, een inhouds-opgave zeer bezwaarlijk. Zooals ik reeds ter vergadering gelegenheid had op te merken, bestaat er nog een geschrift, dat verklaring van ook voor de Javanen duistere punten in de Tjenṭini bevat, en vooral de voorkomende toespelingen en verbloemde zegswijzen heet op te helderen. Dat werk zal eerst, met den tekst naast zich, bestudeerd moeten worden, en nog velerlei meer, voordat men zich aan eene vertaling kan wagen. Verschillende onderdeelen van het geschrift zullen wellicht medewerking van meerdere personen vragen, en in elk geval, wilde men wachten, dat eene vertaling kan worden gegeven, dan is van een uitgave in de eerste decenniën nog geen sprake. Eene inhouds-opgave, die voor orienteering in het werk voldoende is, gaf de Heer VREEDE in zijn Catalogus, p. 323, welke desgewenscht bij de uitgave zou kunnen worden overgenomen (de pagineering van het oorspronkelijke handschrift is in de copie aangegeven), of anders een zangsgewijze in te deelen korte opgaaf van het verhandelde aan het einde van ieder deel toe te voegen.

Behalve de momenteele onmogelijkheid van eene vertaling en verdere benutting van den inhoud, moet ik ook opmerken, dat men zich als regel bij uitgaven met wetenschappelijk doel niet afvraagt, of de leek, de niet-kenner van de taal van het betrokken geschrift, al is hij nog zoo belangstellend, er veel aan zal hebben. Wanneer men met de grootsche Tabari-uitgave, waaraan Prof. DE GOEJE zijn beste krachten heeft gewijd, had willen wachten totdat ieder medewerker eene vertaling met noten etc. van zijn aandeel had kunnen leveren, zooals Prof. NÖLDEKE van zijne portie deed in zijn boeiend geschrift: „Geschichte der Araber und Perser zur Zeit der Sasaniden", dan had men nu nog niets gehad, en toch is het nut dier uitgave, al heeft pas na algeheele verschijning een Italiaansche Prins zich aan de zeer moeizame vertaling en verwerking gezet, reeds op veelvuldige wijze gebleken.

Meerdere voorbeelden van dergelijken aard zouden bij te brengen zijn, doch ik wil volstaan met nog te wijzen op de uitgave van Nagarakrettagama: het zou ongetwijfeld veel schooner zijn geweest, als Dr. BRANDES daar een tweede Pararaton van had gemaakt, doch aangenomen dat hij daar geen tijd of nog geen stof voor had, of andere bezwaren hem weerhielden, is de uitgave toch te zegenen. Anders had men nu nog niets, dan het unieke handschrift, en de vele studies o.m. van Prof. KERN over het bedoelde geschrift zouden natuurlijk achterwege zijn gebleven.

Nu zal het wellicht nog geruimen tijd duren, voordat men de ietwat beknopte inhouds-opgave van het geschrift Tjenṭini in den Catalogus door een degelijke vertaling zal kunnen vervangen, doch het komt, op grond van bovenstaande beschouwingen, voor, dat eene uitgave daarvan, juist omdat het geschrift in de Javaansche letterkunde een eigenaardige plaats inneemt, alleszins wenschelijk is. Immers, de cultuurgeschiedenis van Java, vooral de aard en de loop der Mohammedaansch-bedoelde opvattingen, is nog vrij wel ongeschreven. Over een enkele phase daarvan is men wat uitvoeriger inge-

licht, doch alles wat daaraan voorafging, is vrijwel onbekend. Men weet dat de Islam hier te lande is gekomen, in Indisch gewaad, doch veel meer ook niet; dan, dat hij veld gewonnen heeft, doch hoe, en met welk philosophisch-theologisch apparaat is evenmin nader gebleken. De Tjenţini geeft daaromtrent nu wel geen opheldering, doch is vol van mystiek getheologiseer, dat men nu stellig niet zonder meer als de gangbare munt voor het tijdvak, waarin het verhaal is geplaatst, zal mogen aanvaarden, doch waarmee men toch moet beginnen, om te weten wat er volgens de traditie aan beschouwingen en opvattingen in omloop is geweest, vóórdat de verschillende richtingen daarin naar historischen en geographischen maatstaf nader zullen kunnen worden bepaald.

Het boek bevat voorts een aantal zeden-schilderingen, die wij evenmin mogen beschouwen als historische gegevens voor het tijdvak, waarin de gebeurtenissen geacht worden plaats te vinden, doch waarvan de kennis ook al weer de eerste stap moet vormen op den weg tot grondige wetenschap nopens het intiemere leven van een groote en belangrijke groep der bevolking in die vroegere tijden.

De zwerftochten van Among raga, waarover het geschrift handelt, geven ons voorts een groot aantal geographische gegevens, vooral voor landstreken, waar pas een eeuw later of langer nog, de eerste Hollanders zich zouden vertoonen, en die ook thans nog tot het in het algemeen minst doorkruiste deel van Java behooren.

Al moge nu later wellicht kunnen blijken dat de inhoud in sommige opzichten tegenvalt, en beslist historische gegevens van elders de feiten er uit in een ander licht plaatsen, dan hier wordt vermeld, het zal toch altijd van belang blijken kennis te nemen van een geschrift dat personen en toestanden heet te beschrijven in een zuiver Javaansch milieu just ten tijde dat de Hollanders begonnen waren zich hier te lande te vestigen en hunne macht in het Oosten te consolideeren.

De kosten hebben uit den aard der zaak ook bij mij een

punt van overweging uitgemaakt. Daarom werd dan ook voorgesteld, eerstens om deelgenootschap te zoeken met het Koninklijk Instituut, en tweedens de uitgave over eenige jaren te verdeelen. Ook als het Koninklijk Instituut niet op ons voorstel ingaat, zijn toch de kosten niet zoo overweldigend, en de financiën van het Genootschap niet zoo deplorabel, dat uit dien hoofde de uitgave zou moeten worden uitgesteld, al moet natuurlijk steeds op redelijke wijze de zuinigheid betracht worden. Juist dat een werk als de Tjenṭini in modern Javaansch, nog zooveel duisterheden oplevert, is eene aanwijzing, dat de studie daarvan nog niet als afgeloopen mag worden beschouwd, en nu, ongeveer na den dood van Dr. COHEN STUART, door allerlei omstandigheden het Javaansch lange jaren min of meer op den achtergrond is gedrongen, mag men m.i. niet schromen, de naar verhouding niet overwegende kosten te aanvaarden, en een eersten stap te doen om de ontstane schade in te halen.

Het argument dat een particuliere firma de uitgave heeft gestaakt, en dus het Genootschap zich er ook niet aan mag wagen, wegens het beperkte lezerspubluk, schijnt mij minder gelukkig: een dergelijke firma moet in de eerste plaats „zaken" doen en als de uitgave niet voldoende verkocht wordt houdt zij er natuurlijk mee op. Dan echter komt juist voor het Genootschap de noodzakelijkheid om in te grijpen, als het werk van wetenschappelijk belang is: niet het te verwachte debiet, maar wel de waarde uit een historisch, taalkundig en ethnographisch oogpunt beïnfluenceeren dan de beslissing, en voor de Tjenṭini kan uit dat oogpunt beschouwd mede naar het boven omtrent den inhoud medegedeelde, wel geen twijfeling zijn.

Bovendien nog dit: momenteel is er iemand, die zich voor deze aangelegenheid interesseert, die de moeiten van collationeering en correctie op zich wil nemen. Stelt men nu de uitgave uit, dan is het de vraag, of zich later weer een dergelijk geval voordoet, op een tijd, dat men de uitgave wèl zou willen aanvaarden.

Hoeveel de drukkosten zullen zijn enz.

Naar aanleiding van het bovenstaande laat de Directie aanteekenen dat zij cfm. den wensch van Dr. RINKES volhardt bij haar reeds in de vorige vergadering genomen besluit om op de wijze als bereids omschreven tot de uitgave der bedoelde handschriften over te gaan.

Voorts wordt bepaald, dat indien het K. I. niet instemt in een gezamelijke uitgaaf, aan de Regeering om subsidie gevraagd zal worden. Aan het bestuur v. h. K. I. zal als volgt geschreven worden:

„In de voorlaatste vergadering van onze Directie werd in principe besloten tot uitgave van het belangrijke Javaansche werk Tjenṭini, naar het handschrift in de Universiteitsbibliotheek te Leiden. In onze laatste vergadering van 4 September j.l. werd wijders besloten om tot het doen tot stand komen dezer editie de samenwerking te vragen van Uw Instituut, waarover het volgende ware op te merken.

Het belang van eene publicatie van eenen tekst als de Tjenṭini behoeft aan Uw bestuur voorzeker niet nader te worden uiteengezet, en wij twijfelen niet of ons besluit tot uitgave zal Uwe sympathie verwerven, doch wij wenschen U beleefdelijk te vragen of eene gezamenlijke onderneming, hetzij voor rekening van beide onze instituten, hetzij met Uwen steun in anderen vorm, waarvan insgelijks vermindering onzer lasten het gevolg zou zijn, Uwe goedkeuring zoude wegdragen.

De voorloopige bedoeling, welke naar de inzichten van Uw Bestuur eventueel wijziging zou kunnen ondergaan, is eene afzonderlijke uitgave in het formaat der Verhandelingen des Genootschaps, in Latijnsch karakter, de versregels op moderne gemakkelijk leesbare wijze onder elkaar, doch met twee kolommen per pagina, om de meest mogelijke benutting van het formaat te waarborgen.

Ten einde de aan deze uitgave verbonden werkzaamheden en de kosten zoo weinig mogelijk drukkend te doen zijn, zou het Genootschap de uitgave over eenige jaren willen

verdeelen. Naar eene zeer voorloopige schatting zouden de kosten misschien een 6 à 700 gld. per deel bedragen, terwijl het geheele werk in 5 deelen compleet zal zijn.

Wellicht zou het aanbeveling hebben kunnen verdienen, tegelijk eene uitvoerige inhoudsopgave of eene vertaling te vervaardigen, doch zulks scheen vooralsnog praematuur te zijn, en zou na afloop der uitgave nader in overweging kunnen worden genomen.

Met de collationeering en correctie der uitgave zal zich ons medelid Dr. D. A. RINKES belasten".

g. „Hollandsch Zuid-Afrika" van 15 Mei 1911, waarin een afdruk, met onderschrift, der photo van het fragment-grafsteen van JOHAN VAN RIEBEECK, indertijd voor het Historisch Museum te Pretoria vervaardigd.

Het van den Heer E. MIDDELBERG alhier ter inzage ontvangen maandschrift onder dankbetuiging retourneeren.

II. Brengt ter tafel de navolgende binnengekomen stukken:

1. G. B. 3 Juli 1911 N°. 10, houdende machtiging van den met de herstellingen enz. van den Boroboedoer belasten Majoor der Genie T. VAN ERP tot het ondernemen van dienstreizen naar de oudheden op Java.

Informatie.

2. Id. 8 Juli 1911 N°. 37, houdende beschikbaarstelling van gelden voor eerste inrichting van het bureau der Commissie in Ned.-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, voor bezoldiging van personeel, enz.

Informatie.

3. Id. 29 Juli 1911 N°. 20, houdende opdracht aan den Oudheidkundigen Ambtenaar, Voorzitter der Commissie in Ned.-Indië voor oudheidkundig onderzoek op Java en Madoera, Dr. N. J. KROM, om zich in de tweede helft van September a.s. voor hoogstens drie en een halve maand, te begeven

naar Britsch Indië en Ceylon, teneinde een studie te maken van de Hindoe-monumenten aldaar.

Informatie.

4. Dank der Regeering voor de toezending van 12 overdrukken der in het Tijdschrift gepubliceerde nota van toelichting betreffende het landschap Mamoedjoe, bij miss. 1e G. S. 17 Juli j.l. N°. 1705.

Informatie.

5. Id. voor de toezending van 25 overdrukken der id. nota over het landschap Langkat, bij miss. 1e G. S. 18 Augustus d. a. v. N°. 1968.

Informatie.

6. Aanbieding ten geschenke, voor het numismatisch kabinet, van een door Z. E. den Gouverneur-Generaal van het bestuur der vereeniging Het Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres ontvangen exemplaar in brons van een gedenkpenning, waarvan op het congres te Groningen op 22 April j.l. door den congres-voorzitter uit naam van die vereeniging exemplaren in zilver zijn uitgereikt aan de heeren Mr. H. A. Lorentz en J. W. van Nouhuys als hulde voor de door hen volbrachte expeditie in Nieuw-Guinea in 1909; bij particuliere brieven G. S. van 16 en 21 Augustus j.l.

Dankbaar aanvaard.

7. Besl. Dir. O. E. N. 25 Juli 1911 N°. 12158 tot aankoop voor een som van:

a. *f* 63.80 zeven gouden ringen, twee steentjes en een stukje brons, gevonden in de desa Kasikon, district Senggoeroeh, afd. Malang, (Not. Juli '11 III 13),

b. *f* 10,50 een gouden ring met 5 oogjes, gevonden in de desa Wonokambang, distr. Selokaton, afd. Kendal, (Not. Juli '11 III 14),

c. *f* 53,05 twee gouden ringen, gevonden in de desa Karangwangkal, distr. Poerwokerto, (Not. Juli '11 III 17),

d. *f* 27,50 een gouden armband en een gouden oorknop, gevonden in het gehucht Nambok van desa Bandjar, distr. Panggoel, Regentschap Trenggalek, (Not. Juli '11 III 30), alles ter opzending aan 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

Informatie.

8. Miss. Dir. O. E. N. 15 Juli j.l. N°. 11585, met verzoek hem te willen doen toekomen den aanvullingsstaat betreffende de in 1910 aan het Genootschap in bewaring gegeven landsgoederen, met bijbehoorende gezegelde verklaring.

De heer PLEYTE neemt bereidwillig op zich den staat te doen opmaken.

9. Id. 19 Juli d. a. v. N°. 11753, met verzoek om toezending ten behoeve van den Regeeringsalmanak voor 1912 van een opgave omtrent de samenstelling der Directie.

Hieraan werd reeds voldaan.

10. Id. dd. 22 Augustus j.l. N°. 113814, houdende mededeeling dat, naar aanleiding van ons schrijven van 24 Maart j.l. N°. 104, (Not. Maart '11 II *c*), zijnerzijds aan de Regeering in overweging is gegeven om de door de Algemeene Rekenkamer bedoelde volledige inventarisatie en verificatie der aan het Genootschap in bewaring gegeven Landsgoederen voorloopig nog uit te stellen en er pas toe over te gaan, wanneer de door ons college ter hand genomen catalogisatie van alle in het ethnographisch Museum aanwezige voorwerpen zal zijn afgeloopen. Met dit voorstel heeft de Gouverneur-Generaal zich vereenigd.

Informatie.

11. Aanbieding van een exemplaar der Rottineesche teksten met vertaling door J. C. G. JONKER, bij renvooi O. E. N. 13 Juli j.l. N°. 11384.

Bibliotheek.

12. Renvooi O. E. N. 13 Juli j.l. N°. 11424, t. g. v. miss. A. R. Wonosobo 5 Juli t. v. N°. 2612, met de gouden voorwerpen bedoeld bij Not. Juli '11 III 27 en 28.

Daarvan worden voor de verzameling overgenomen de volgende voorwerpen, gevonden door REBOEN, stiefzoon van WIROSEMITO van de desa Limbangan, onderdistr. Ketosobo, distr. Garoeng, afd. Wonosobo:

(*c*) een gouden ring met witten steen, *f* 9.— (*e*) een gouden ring met oud inschrift, *f* 50.—, (*g*) een gouden ring met groenen, rooden een witten steen, *f* 30.—

Voor Leiden worden bestemd:

(*a*) een paar gouden armbanden, *f* 15.—, (*b*) een id. *f* 15.— (*d*) een gouden ring met inscriptie, *f* 20.—, (*f*) een gouden ring, *f* 30.— (*h*) een id. met inscriptie, *f* 20.—, vinder en vindplaats als boven; benevens (*j*) een gouden ring, *f* 10.—, gevonden door RONODIKROMO in dessa Grendjeng, onderdistr. Kertek.

13. Aanbieding ten behoeve van de bibliotheek van eenige boekwerken en dagbladen bij miss. Dir. Just. 19 Juli en 28 Augustus N°s. 10182 en 12194.

Bibliotheek.

14. Id. van eenige kaarten bij miss. Comm. Zeemacht 1 Augustus j.l. N°. 8021.

In de verzameling.

15. Id. van 2 ex. van den catalogus der bibliotheek van het Departement bij miss. Dir. B. B. 14 Juli N°. 2607.

16 Id. van het verslag van „De Landrente-Belastingwerkzaamheden in 1910" bij id. 16 Augustus d.a.v. N°. 3097.

17. Miss. Res. Soerakarta 8 Juni j.l. N°. 3818/29, houdende mededeeling dat de 3 kuwerabeelden, bedoeld bij Not. Mei '11 III 7, aan 's Genootschap's adres zijn verzonden.

De sedert ontvangen beelden zijn waardeloos. Zij blijken dan ook niet te zijn de oorspronkelijk door den Heer KNEBEL

aangewezen kuwerabeelden uit het lustverblijf van den Soesoehoenan, genaamd „Langenardja". (Not. Jan. '11 III 13). Hiervan zal worden kennis gegeven aan den Resident met verzoek, onder aanbieding der betrekkelijke photo's, om zijn bemiddeling tot toezending der ware beelden. (vide deze Not. VII 2).

18. Missive van den Resident van Palembang van 27 Juli j.l. N°. 4860/5, vermeldende dat volgens bericht van den Controleur der onderafdeeling Moesi Oeloe, eenige inlanders van de doesoen Tanah Priok in een beekje een soort ouden martevaan hebben gevonden, inhoudende beenderen en vier steenen bijlen, vermoedelijk wapenen der oerbevolking. De martevaan is bij het vervoer gebroken. Een paar dergelijke bijlen werden ook bij het afgraven van hellingen gevonden bij de doesoe Mambang. Zij zijn vervaardigd van verschillende steensoorten, enkele zijn doorschijnend. De martevaan, van roodbruine kleur, was gemaakt van klei vermengd met zand, en was ongeveer 60 c.M. hoog en 30 c.M. wijd in het midden, terwijl hij naar onderen smal uitliep.
Men heeft hier waarschijnlijk te doen met een vondst van groote oudheidkundige waarde, reden waarom opzending gevraagd werd zoowel van de praehistorische bijlen als van de martevaanscherven en beenderen.

19. Aanbieding door den Britschen consul alhier bij brief van 22 Juli j.l. N°. 324 van een ex. „Acts, 1910".
Bibliotheek.

20. Schrijven van den A. R. Painan van 22 Juni j.l. N°. 832/24 van den volgenden inhoud:
Onder eenige oude stukken van overtuiging vond ik bijgaande schildpadden plaat met teekens voorzien, zooals dieven die gebruiken om te zien of een voorgenomen diefstal gelukken zal (hangkah karah).
Met veel moeite is het mij toen gelukt om een der gevangenen een uitleg te doen geven van de teekens.

De cipier die de zaak liet onderzoeken, kon toen het hierbij mede aangeboden lijstje met verklaring er van opmaken.

Die verklaring stemt wel niet geheel met de plaat overeen, (zoo is de eerste verticale rij van de verklaring juist de laatste op de plaat, enz. n.l. als men de plaat vóór zich houdt met de breedste zijde naar boven gericht) doch misschien is de verklaarder nog niet geheel van de „Langkah" op de hoogte.

Wil men zien of een zekere dag goed is voor diefstal dan neemt men de horizontale rij van den dag (de maand is hier in 30 dagen verdeeld en hebbben bijv. de 2de, 12de en 22ste dag de zelfde rij) en daarop het uur (verticale rij).

Verder spreekt de verklaring wel voor zich zelf.

Langkah nabi beteekent dat men geluk heeft.

De andere zijde schijnt foutief gemaakt te zijn.

Daar Uw genootschap wellicht belang stelt in dergelijke zaken, heb ik gemeend dit te moeten aanbieden.

Dankbetuiging.

21. Id A. R. Salatiga 5 Aug. j.l. N°. 5765/68, houdende mededeeling, dat door den Inlander WIROTAROENO van dessa Kenteng, distr. Ambarawa, bij omspitten van den grond, een 14-tal oude muntstukken zijn gevonden, als nader aangegeven.

Melden dat de bewustie munten geen waarde hebben voor 's Genootschap's verzameling.

22. Id. A. R. Wonosobo 9 Aug. j.l. N°. 3158, houdende bericht dat de bij Not. Juli '11 III 27 en 28 bedoelde gouden voorwerpen in het begin van Juli door tusschenkomst van het Dept. O. E. N. werden aangeboden.

Zie deze Not. sub 12.

23. Id. van dezelfde dd. 19 Augustus j.l. N°. 3333, houdende mededeeling dat door den Inlander KASANREDJA in sawah blok Sigoedi, dessa Kali-Erang, distr. Wonosobo, een oude martevaan in den grond gevonden werd getaxeerde waarde ƒ 2.—

Opvragen.

24. Bericht van den Havenmeester alhier, dd. 17 Augustus j.l. N°. 969, meldende de ontvangst eener kist met de bij Not. Juli '11 III 29 bedoelde koppen van gesnelde Papoea's.

Dankbetuiging aan den A. R. Zuid Nieuw-Guinea.

25 Schrijven der N. I. commissie voor de Wereldtentoonstelling te Brussel in 1910, dd. 19 Juli j.l. N°. 780, meldende dat een ex. van het Geïllustreerd Verslag van de Ned. Kol. Afd. der Tentoonstelling zal worden toegezonden dadelijk na ontvangst uit Europa.

Informatie.

26. Schrijven van den Pastoor P. A. Wintjes te Tomohon, Menado, dd. 14 Juli j.l., van den volgenden inhoud:

Twee maanden geleden ontving ik van Mgr. Luypen uw blanco woordenlijst ter invulling.

Het is nu juist 16 jaren geleden, dat ik voor wijlen den Heer Holle hetzelfde lijstje invulde met de Soloreesche taal zooals ze gesproken werd te Lamalera op Lomblem. Toen (1895) werd ik overgeplaatst naar hier, en vind nu nog den brief terug van onzen toen W^d. Chef van dienst Past. P. v. Santen aan den pastoor alhier, met verzoek die lijst in te vullen in de *Tombulu taal* (21 Sept. 1894).

Pastoor Bolsius moest toen juist repatrieeren wegens ziekte, zoodat het lijstje wel niet door Z. Ew. zal zijn ingevuld. Daarom heb ik het thans ingevuld en zend het U bij dezen op.

De meeste woorden echter staan reeds lang gedrukt in de woordenlijst van Niemann, zoo ook in de Mededeelingen van het Zend. Gen. van Rotterdam door Wilken (7^e jaargang 1863), zoodat ik daarnaar verwijs. Enkele wetenswaardigheden aldaar niet voorkomend heb ik bij-aangevuld.

De oe-klank schreef ik „u", omdat ik zulks gewoon ben, en beducht was mij te dikwijls te zullen vergissen met oe te schrijven.

Dat de pastoors v/d. Minahasa nog zoo weinig gepubliceerd hebben in de Tombulu taal, komt eenvoudig omdat we geen tijd hebben bij het overdrukke pastoorswerk. We staan met 3 pastoors voor 9000 R.-katholieken in 40 negorijen (met 30 scholen) over de geheele Minahasa verspreid.

Grootendeels ligt er gereed en zal eerlang verschijnen:

a. een gebedenboekje (d. w. z.) een R.k-kerkboek.

b. de catechismus.

c. de epistels en evangeliën op de verschillende Zon- en Feestdagen des jaars.

d. een gezangen-boekje.

e. eene bijbelsche geschiedenis O. en N. Testament.

Als er iets verschenen is zal ik het Genootschap een exemplaar opzenden voor de bibliotheek.

Bij gelegenheid dat wijlen dokter VORDERMAN mijne Alfoersche gebeden in de Tombulu taal van hier medenam en door 't Genootschap drukken deed, werd ook ik lid van het Gen. voor K. en W.

Na het overlijden des dokters heb ik mijn naam van de lijst laten afvoeren om financieele redenen; bij mijn bescheiden inkomen (hulppriester b. b. v. d. l.) kan ik de contributie onmogelijk betalen, hoe gaarne ik 't ook zou wenschen, en hoe groot belang ik stel in alles wat Land en Volkenkunde betreft en door 't Gen. voor K. en W. wordt uitgegeven. Edoch qu'y faire?

In de hoop derhalve het Gen. v. K. en W. een kleinen dienst bewezen te hebben, zend ik U bij deze volgaarne de blanco (?) woordenlijst op.

Dankbetuiging.

27. Aanbieding door het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië van een exemplaar van het Jaarboek 1911/12, bij schrijven van 8 Augustus j.l. N°. 7289.

Bibliotheek.

28. Id. door den Directeur van het Proefstation voor de Java-suikerindustrie, afdeeling Pekalongan, bij brief van 22

Juli j.l., van deel IV van het handboek voor de Java-suikerindustrie door H. C. PRINSEN GEERLIGS, getiteld: „De rietsuikerindustrie in de verschillende landen van productie".

Bibliotheek.

29. Schrijven van de „London Library", St. James Square, London S. W., van 30 Juni j.l., met verzoek om een stel van het Tijdschrift, in ruil waarvoor alleen de toezending van den catalogus der Library kan worden aangeboden.

Hierop kan niet worden ingegaan, omdat het geen gewoonte is de edita kosteloos de verstrekken tenzij in ruil met die van andere genootschappen.

30. Schrijven van den heer Mr. J. J. C. ENSCHEDÉ, te Wonokromo, van 10 Augustus j.l., houdende aanbieding ten behoeve der boekerij van East-India Financial Statement 1882/3, 1883/4 en 1884/5.

Dankbetuiging.

31. Id. van SCHEURLEER & ZOONEN te 's Gravenhage, dd. 13 Juli j.l., met een zichtwissel ad *f* 535,90 I. C. wegens geïncasseerde rente 2½ % Inschrijving N. W. S., 1e sem. 1911.

De ontvangst werd erkend.

III. De heer VAN RONKEL

a. stelt voor den prijs der „Javaansche schetsen" door KI PADMASOESASTRA te stellen op *f* 0.75. (Not. Dec. 10 II*h*.)

Conform. Het auteurs honorarium wordt bepaald op *f* 112.

b. stelt voor een tweeden hulpboekbinder aan te stellen op een loon van *f* 12.50 's maands.

Conform.

c. biedt namens den schrijver aan: „L'organisation du crédit au point de vue industriel et commercial" door Mr. J. H. ABENDANON, en als geschenk van dienzelfden heer het werk van wijlen Raden Adjeng KARTANI: Door Duisternis tot Licht, gedachten over en voor het Javaansche volk.

Dankbetuiging.

IV. De heer PLEYTE

a. brengt ter tafel de volgende voorwerpen door den heer ZIMMERMANN en hem voor 's Genootschap's verzamelingen geschikt bevonden uit de door de Commissie der Brusselsche Tentoonstelling ter beschikking van het Genootschap gestelde ethnographica en photo's:

1 sarong songket, Semarang,
1 kris, Djokja,
4 armbanden, Bataklanden,
1 zwaard, id.,
1 buisje, Koetei,
15 diverse photo's.

Bijzondere dankbetuiging.

b. biedt ten geschenke aan een snareninstrument katjapi van de Badoejs in Lĕbak.

Dankbaar aanvaard.

c. id. zes photo's van de ratib roedat, een godsdienstige samenkomst met dans en muziek, voorgesteld door lieden van Tjilegon.

Als boven.

V. De heer ZIMMERMANN

biedt voor de arch. verzameling ten geschenke aan een oude koperen lamp (palita) van Atjehs maaksel.

Dankbaar aanvaard.

VI. De heer RINKES

a. stelt voor R. M. MANGKOEDIMEDJA te Djocjakarta te benoemen tot buitengewoon Lid.

Conform.

b. deelt mede, van den heer D. VAN HINLOOPEN LABBERTON te hebben ontvangen een viertal opnamen van Atjehsche Sultansgraven, met verzoek of het Genootschap wellicht aanleiding zou kunnen vinden nader werk van een volledige opname dier graven en hunne inscriptie's te maken.

Wordt besloten genoemden heer te kennen te geven, dat

naar het oordeel der directie vooralsnog geen aanleiding bestaat om de wenschelijkheid van een opname dier graven nader te onderzoeken, aangezien zij klaarblijkelijk goed worden onderhouden en er ook geen deskundig personeel beschikbaar is dat zich met de leiding eener dergelijke opname zou kunnen belasten. De heer RINKES wordt uitgenoodigd dit ter kennis van den heer LABBERTON te brengen.

VII. De heer KROM

1. doet de volgende mededeeling:

In 's Genootschap's Verzameling van beschreven steenen bevinden zich er twee uit Tadjoek, Salatiga; de eerste, D. 71, is in 1889 in de verzameling gekomen (zie Notulen van dat jaar p. 107 en 149), de tweede, D. 105, in 1902, (zie Notulen p. 31 en 44). Nu de beide steenen in elkaars nabijheid geplaatst zijn, blijken ze een verdachte gelijkenis met elkaar te hebben, terwijl vergelijking van de letters leert, dat de laatst ingekomene het origineel moet zijn, waarnaar de andere gecopieerd is. In het bijzonder valt dit op daar, waar het origineel een lacune vertoont: de gave copie geeft op die plaats een paar letters, welker vorm epigrafisch zeer bedenkelijk is. Overigens zijn zelfs de krullen van het origineel slaafs nagevolgd. Hoewel de zonderlinge letters op de copie een aanwijzing schijnen te zijn, dat de vervaardiger de lacune van zijn voorbeeld uit zijn eigen fantasie heeft aangevuld, zou aan den anderen kant het feit, dat de inscriptie op de copie wel eenigen zin schijnt te hebben (i çakala als een haplografie voor i çakakala op te vatten), de mogelijkheid openlaten, dat de copiist een origineel zonder lacune voor zich heeft gehad, in welk geval dus dat origineel eveneens én de haplografie én de zonderlinge letters zou moeten hebben bevat. Hoe het ook zij, in elk geval in D. 71 de trouwe, doch niettemin duidelijk de sporen van de wijze van zijn ontstaan dragende, copie van D. 105.

Informatie.

2. deelt mede, dat in plaats van de drie Kuwera-beelden,

welke blijkens schrijven van den resident van Soerakarta van 9 Mei 1911 N°. 3143/29 zouden worden opgezonden, drie andere beelden, op welker bezit geen prijs gesteld behoeft te worden, zijn aangekomen en stelt voor den resident vnd. van deze verwisseling in kennis te stellen en te verzoeken alsnog de drie Kuwera's naar 's Genootschaps Museum te doen zenden.

Conform.

3. brengt ter tafel een mededeeling van het correspondeerend lid G. P. Rouffaer, dd. Padang 26 Juni 1911, van den volgenden inhoud:

Weinig had ik gedacht dat de korte reis naar en een kort verblijf op Padang reeds voldoende zouden wezen om belangrijk nieuwe gegevens over Sumatraansche oudheden U te kunnen berichten. Toch is dit zoo.

Ten deele is dat te danken aan het mogen samenreizen met den heer A. H. Schlüter van Bengkoelen naar Padang, ten deele aan het spoedig na aankomst te Padang ontmoeten van den assistent-resident L. C. Westenenk.

De heer Schlüter, transport-aannemer der mijnmaatschappij Ketahoen op de hoofdplaats Benkoelen, deelde mij mede:

a. dat, naar hij meende, *op den berg* die zich onmiddellijk Zuid van de *kota Padang* bevindt, en waarvan de zgn. Apenberg de westelijke uitlooper is in zee, zich eene antieke *inscriptie* moest bevinden op de hoogte ongeveer van den Seinpost aldaar, de zgn. Sémaphore. Meer dan dit kon hij er niet van zeggen; zelve had hij den steen met inscriptie nooit gezien; evenmin kon hij zich herinneren of hij het gerucht dienomtrent had gelezen of van anderen gehoord.

b. dat, naar hij vernam van zijn broeder den heer J. F. W. Schlüter, vertegenwoordiger der mijnmaatschappij Redjang Lebong, op de hoofdplaats Bengkoelen, meermalen in de buurt van die goudmijn *Rĕdjang Lĕbong* (bij Moeara Aman, in 't noorden der residentie Bengkoelen) *kleine antieke gouden muntjes* gevonden werden. Naar hetgeen de heer A. H. Schlüter mij op mijn nadere vragen ten opzichte van deze

gouden muntjes kon antwoorden, zijn dit waarschijnlijk Hindoejavaansche *mâ*-muntjes. Ik noemde hem mijnerzijds den naam van Uw bestuurslid MOQUETTE, als den numismaat Uwer Bataviasche Verzameling; terwijl hij zijnerzijds mij beloofde bij zijn a.s. terugkeer uit Padang te Bengkoelen zijn broer aldaar over deze muntjes nader te spreken en hem een schrijven ad hoc van Uw bestuurslid MOQUETTE in uitzicht te stellen. Den heer MOQUETTE gaf ik reeds particulier kennis van een en ander.

c. dat, naar hij zelve meer dan eens gezien had, op de *Noordhelling van de Piek van Indrapoera*, bezuiden Liki (afdeeling XII en IX Kota der Padangsche Bovenlanden) een blijkbaar antiek *urnenveld* voorkomt, evenals een bewerkte steenen *zuil* van circa 1 Meter lengte op eenigen afstand van dat urnenveld. Na ons gesprek over dit voorkomen van zeer zeker ón-Maleische dingen aan den uitersten bovenloop van de Batang Hari — den grooten stroom dien de Hindoejavanen zeer speciaal gebruikt hebben om in het hart van Midden-Sumatra en in Minangkabau binnen te dringen — ging ook bij den heer SCHLÜTER de vraag rijzen of men hier niet te doen had met Hindoejavaansche antiquiteiten.

Wegens het groote gewicht der zaak — immers, voorzoover mij bekend zijn Hindoejavaansche oudheden uit de buurt der Piek van Indrapoera (alias Goenoeng Korintji; Sumatra's hoogste top 3808 M.) nog absoluut onbekend — verzocht ik den heer SCHLÜTER datgene wat hij van dezen urnen-heuvel en deze steenen zuil wist, zelve op schrift te willen stellen. Eergisteren ontving ik deze notitie van hem; welke luidt als volgt:

„Op het terrein der Cultuurmaatschappij „Liki," ongeveer 1 paal Zuid van den grooten weg die van Liki naar Doerian Taroeng gaat," — men vergelijke Blad 9 der 2e uitgaaf van Stemfoort en ten Siethoff's Atlas, Gouvernement Sumatra's Westkust, 1: 600.000, 1903; waar al de nu volgende namen voorkomen — „aan den rechteroever van de Soengai Lambai, verheft zich op overigens effen terrein een vrijwel cirkel-

ronde heuvel, circa 30 M. in diameter en 10 M. hoog, waarin een groot tal van gebakken aarden potscherven zich bevinden, en, voorzoover zichtbaar, ook verscheiden gave potten van *prioek*-vorm en verschillende grootten. Alle pogingen echter om zulk een op het oog gaven pot uit te graven, faalden wegens den uiterst brozen aard van het materiaal.

Op de oostelijk daarvan gelegen naburige onderneming Soengei Ramboetan, toebehoorende aan de Cultuurmaatschappij „Soengei Landej", werd in de zoogenaamde benedentuinen, ongeveer 1 paal Zuid ook van den straks genoemden grooten weg, aan den rechteroever van de Soengai Balangir aangetroffen een ongeveer 1 M. lang stuk van een glad bewerkte steenen zuil; vermoedelijk ligt thans dat stuk nog op zijn oude vindplaats.

Nog wat verder oostelijk aan denzelfden grooten weg, vlak rechts voorbij de brug die daar ligt over de Soengai Timboeloen, bevond zich boven op een glooiing waardoor thans de weg is uitgegraven, een groot blok steen met een diepe uitholling aan eene zijde hetgeen daarom door de bevolking *lasoeng* (rijstblok) werd genoemd. Thans is dit stuk overgebracht op het erf van den directeur der Cultuurmaatschappij „Soengei Timboeloen", den heer K. Knol.

De heeren K. Schilder, tijdelijk waarnemend administrateur van „Liki", en J. Zallenbach, administrateur van „Soengei Landej", zijn zeker gaarne bereid tot het geven van nadere inlichtingen over den urnenheuvel en de steenen zuil. Brieven worden bezorgd via Moeara Laboeh, standplaats van den Controleur der onderafdeeling Moeara Laboeh".

Tot zoover de notitie van den heer Schlüter. Wat de glad bewerkte steenen zuil aan de Soengai Balangir mag zijn, zou ik in het midden willen laten totdat onderzocht is of in de buurt ook meer bewerkte steenen voorkomen. Dat de urnenheuvel niet van Maleischen oorsprong kan zijn, mag vooraf haast als zeker worden aangenomen; of hij van Hindoejavaanschen oorsprong kan wezen, moet nader onderzoek vaststellen; de groote waarschijnlijkheid is er voor,

daar we hier bij de Soengai's Lambai, Balangir en Timboeloen alle te doen hebben met bergstroomen die, van de Piek van Indrapoera naar het Noorden afstroomend en zich vereenigend, onder opneming van nog verschillende andere samen bij Moeara Sangir de Batang Hari gaan vormen; terwijl niet ver benedenstrooms van Moeara Sangir het Boedhistische Hindoejavaansche terrein van Poelau Poendjoeng volgt, het landschap Dharmâçraya der Nâgarakrĕtâgama van 1365 A°. D. (verg. deze Notulen, 1909, p. 117—118). En wat de zoogenaamd steenen *lasoeng* of „stampblok voor rijst" aangaat, zou het mij niet verwonderen als nader plaatselijk onderzoek kwam leeren dat dit volstrekt *géén* steenen stampblok is, maar behoort tot dezelfde kategorie van groote lijkurnen zooals ik die in het binnenland van Bima (Oost-Soembawa) heb aangetroffen en welke ook door de tegenwoordige bevolking daar voor antieke „rijst-stampblokken" worden aangezien, terwijl ik volstrekte zekerheid op het terrein mocht krijgen dat het lijkurnen zijn.

Kortom, deze eerste berichten omtrent waarschijnlijke oudheden aan den noordelijken voet der Piek van Indrapoera mogen zeer gewichtig heeten. Wat mij zelven aangaat, heb ik de aandacht van assistent-resident Westenenk er reeds op gevestigd, en zal hij doen wat hij kan tot nader onderzoek.

Aan den heer Westenenk ook dank ik de zekerheid dat het bericht van den heer Schlüter omtrent een antieke inscriptie zoo te zeggen onder den rook van de Kota Padang, waarheid bevat. Door overmaat van arbeid was hij nog niet in staat geweest er heen te gaan; ik zelve ben op dit oogenblik helaas ook niet in conditie om er heen te klimmen en een locaal onderzoek in te stellen. Maar de heer Westenenk beloofde mij dit zoo spoedig mogelijk (nog in de komende maand Juli) te zullen doen. Van vertrouwbare inlandsche zijde wist hij dat zulk een bato *bĕrsoerè* daar inderdaad voorkomt. Hierover hoort U dus weldra nader.

Maar nog iets anders belangrijks vernam ik van den heer Westenenk, en wel omtrent *een groote inscriptie* op een

manshoogen opstaanden steen op de *N. W. helling van den Goenoeng Singgalang*, bij Malalak, Oost van het meer van Manindjau. Uit de gedrukte Notulen 1909, p. 195, blijkt niet dat het daar vermelde verslag van den heer WESTENENK over de oudheden in de Batanghari-districten vergezeld was van een geleideschrijven, dd. Fort van der Capellen 5 Nov. 1909, waarin de volgende gewichtige mededeeling:

„Naar ik vermeen is verder nog geen melding gemaakt van een beschreven steen bij Malala' op de Noordelijke [lees: Noordwestelijke] helling van den Goenoeng Singgalang".

Bedoelde notitie die ik indertijd te Batavia uit het origineele geleideschrijven copieerde, ging vergezeld van een terreinschetsje.

Thans kan ik toevoegen, naar persoonlijke mededeeling van den heer WESTENENK, dat deze beschreven steen ontdekt werd in een dicht bosch op genoemde berghelling door een patrouille, waarvan de sergeant later aan (toenmaals) Controleur WESTENENK te Fort de Kock rapporteerde, dat hij een grooten opstaanden steen had gevonden, „waarachtig met krabbels er op". De heer WESTENENK zal thans trachten zoo spoedig mogelijk een afprent van deze groote inscriptie te maken.

Zoo gaan allengs de oudheden van Sumatra zich vermenigvuldigen.

Van den heer L. J. BOERS, hoofdingenieur van het mijnwezen en fungeerend resident van Bangka, mocht ik ook al een voorloopig bericht krijgen dat op *West-Bangka*, in de buurt van de Mĕndoek-rivier waar de Bangka-inscriptie D. 90 uwer Verzameling vandaan komt, *een tweede beschreven steen* gevonden werd.

Zoodra ik hierover het nadere verneem, meld ik U dat.

Met den heer WESTENENK ben ik dan ook overeengekomen om, zoolang wij hier tijdelijk kunnen samenwerken, hij te Padang en ik in de Padangsche Bovenlanden, we zullen trachten te komen tot een voorloopige lijst der thans bekende Hindoe-Javaansche oudheden op Sumatra, om allengs te komen tot het geven van een Inventaris der Sumatra-

antiquiteiten tot zeg 1500, zooals Dr. R. D. M. VERBEEK zoo verdienstelijk voor Java heeft gedaan nu twintig jaar geleden.

Want in alle opzichten begint nu óók voor Sumatra de tijd aan te breken tot gezet en methodisch archaeologisch onderzoek; te meer, als straks de spoorwegaanleg in Zuid-Sumatra begonnen wordt.

Met belangstelling vernomen.

4. biedt namens den Majoor der Genie T. VAN ERP aan:

a. drie foto's en bijbehoorende beschrijving van een merkwaardigen Garuda, gevonden in de Prambanan-vlakte,

b. twee platen met vergroote opnamen van de inscripties op den bedolven voet van Boro-Budur met bijbehoorende nota, waarin opgenomen zijn de lezingen door Prof. KERN van deze inscripties.

Hij stelt voor deze beide stukken in rondlezing te zenden ter eventueele publicatie in Tijdschrift of Notulen.

Conform.

5. biedt namens denzelfde drie foto's aan van het graf van Girilaja (iets N. O. van Imogiri), waarbij de Heer VAN ERP verzoekt aan te teekenen, dat grondige schoonmaak door de bevolking niet werd toegelaten en bovendien boomen een goede opname belemmerden. De assistent-fotograaf DE VINK, door wien de opname geschiedde, deed ook eenige metingen, zoodat desgewenscht een teekening vervaardigd zou kunnen worden.

De Directie is van meening dat het maken van een teekening overbodig is.

6. deelt mede, dat het Directielid MOQUETTE zich bereid heeft verklaard om gedurende zijn afwezigheid op een studiereis naar Britsch-Indië de correctie van de Oudheidkundige Rapporten van hem over te nemen.

Informatie.

7. verzoekt op grond van die afwezigheid, welke eenige maanden zal duren, ontheven te worden van het Conservatorschap der Archaeologische Verzameling.

Conform. De heer PLEYTE neemt op zich tijdens de af-

wezigheid van den heer KROM het conservatorschap waar te nemen.

8. biedt aan voor de Bibliotheek:

Conservation of Ancient Monuments, by the Director-General of Archaeology in India.

Guide to the Darbar Sahib or Golden Temple of Amritsar, by Sardar Sundar Singh Ramgarhia.

Dankbaar aanvaard.

VIII. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der heeren J. H. DE SITTER, J. S. C. KASTELEIJN, Mr. M. A. G. HARTHOORN, G. SELLEGER, W. C. MOOJEN en Dr. C. W. TH. baron VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM.

En worden tot lid benoemd de heeren J. P. J. BARTH, Resident, A. PH. VAN AKEN, Contr B B., H. W. DU CLOUX, id., L. C. OUWERLING, id., H. RIJFSNIJDER, Resident, H. C. A. QUAST, Ass.-Res., F. A. PALMER VAN DEN BROEK, Gew. Secr., R. A. P. KRAUSS, Contr. B. B., F. H. K. BRODHAAG, id., H. TH. WEEHUIZEN, id., en A. H. SPAAN, id.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de vergadering van 9 October 1911.

QUARLES DE QUARLES,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de Algemeene Vergadering gehouden op Maandag 9 October 1911.

Heden, Maandag, den negenden October negentien honderd elf des namiddags half zes,

Heb ik ELISA HENDRIK CARPENTIER ALTING, Notaris te Batavia, in tegenwoordigheid van de na te noemen mij bekende getuigen,

Ten verzoeke van het Bestuur van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen gevestigd te Batavia,

Mij bevonden in het gebouw van dat Genootschap aan het Koningsplein Westzijde te Weltevreden (Batavia),

Ten einde ten verzoeke als voren, te constateeren, hetgeen behandeld zal worden in eene algemeene vergadering van leden van dat genootschap.

Ter vergadering zijn aanwezig en mitsdien voor mij, Notaris, in tegenwoordigheid der getuigen verschenen:

de Heeren:

I. ALEXANDER JOHAN baron QUARLES DE QUARLES, lid van den Raad van Nederlandsch-Indië.

II. BERTUS ANTON JACOBUS VAN WETTUM, adviseur voor Japansche en Chineesche zaken.

III. Doctor DOUWE ADOLF RINKES, ambtenaar voor Indische talen.

IV. Doctor PHILIPPUS SAMUEL VAN RONKEL, leeraar aan de afdeeling B van het Gymnasium Willem III.

V. CORNELIS MARINUS PLEYTE, leeraar aan de afdeeling B van het Gymnasium Willem III.

VI. JEAN PIERRE MOQUETTE, particulier.

VII. THEODOR VICTOR ZIMMERMANN, chef van de firma MAINTZ & Co.

VIII. Doctor GODARD AREND JOHANNES HAZEU, adviseur voor Inlandsche zaken.

IX. HENDRIK RIJFSNIJDER, Resident van Batavia.

X. EMANUEL FREDERIK JOCHIM, hoofdinspecteur bij de opiumregie.

XI. OTTO RUDOLPH AURELIUS MICHELSEN, chef van de firma G. KOLFF & Co.

XII. Meester ARNOLD BROUWER, procureur-generaal bij het Hoog Gerechtshof van Nederlandsch-Indië,

XIII. Meester HENDRIK MANGELAAR MEERTENS, advocaat en procureur bij het Hoog Gerechtshof van Nederlandsch-Indië.

XIV. Meester JAN BARLAGEN BUSSEMAKER, Raadsheer in het Hoog Gerechtshof van Nederlandsch-Indië.

Allen wonende te Batavia.

De comparanten die mij, Notaris, bekend zijn, handelen ten deze: die sub I als voorzitter, die sub II als secretaris, die sub III tot en met VIII als leden van het Bestuur en die sub IX tot en met XIV als leden van het Genootschap.

De voorzitter opent de vergadering, mededeelende dat deze is bijeengeroepen middels advertentie geplaatst in de plaatselijke nieuwsbladen van den drie en twintigsten September jongstleden.

Nadat de voorzitter de onderwerpen der agenda heeft toegelicht, wordt met algemeene stemmen besloten:

ten eerste: aan het slot van artikel 15 van het Algemeen Reglement van het Genootschap toe te voegen de volgende zinsnede:

> „In eene wettig bijeengeroepen algemeene vergadering zijn alle genomen besluiten wettig, ongeacht „het aantal opgekomen, buiten het bestuur staande „leden, zelfs bij algeheele afwezigheid dier leden, mits „slechts de meerderheid van de ter plaatse aanwezige „bestuursleden aanwezig zij; in het laatste geval beslist het bestuur".

Ten tweede: *f* 43.500.— (drie en veertig duizend vijf honderd gulden) $2^1/_2$ % (twee en een half percent) Inschrij-

ving werkelijke schuld, staande ten name van: Batavia (het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen gevestigd te) Grootboek deel drie en vijftig nummer 15314 af te schrijven, krachtens procuratie in dato vijf en twintig Juni achttien honderd vier en negentig ten overstaan van JACOBUS MEERTENS, bij beschikking van den Raad van Justitie te Batavia van den twintigsten Juni achttien honderd vier en negentig benoemd tot tijdelijk vervanger van HENDRIK JACOBUS MEERTENS, Notaris te Batavia, gepasseerd door den Heer Meester JACOBUS ANNA VAN DER CHIJS in zijn betrekking van vice-president, tevens thesaurier van voornoemd genootschap.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

En heb ik Notaris, van het vorenstaande dit procès-verbaal opgemaakt, om te dienen daar waar zulks zal blijken te behooren. Waarvan acte.

Notulen van de zevende Directievergadering gehouden op Maandag 9 October 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. baron Quarles de Quarles, President, Dr. G. A. J. Hazeu, Vice-president, Dr. Ph. S. van Ronkel, C. M. Pleyte, J. P. Moquette, Dr. D. A. Rinkes, Th. V. Zimmermann en B. A. J. van Wettum, Secretaris.

Afwezig de Heeren: P. de Roo de la Faille, Dr. N. J. Krom en J. Homan van der Heide.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 4 September 1911, worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President

brengt ter tafel een schrijven van het Directielid P. de Roo de la Faille, dd. heden, houdende mededeeling, dat hij verhinderd is de vergadering bij te wonen en tevens dat hij, in verband met zijn vertrek naar Europa op 2 November a.s., zich verplicht ziet uit den kring der Directie te treden.

De Directie neemt met leedwezen kennis van het feit dat de heer de Roo de la Faille ten gevolge van zijn aanstaand vertrek uit haar midden treedt en geeft uitdrukking aan haar erkentelijkheid voor hetgeen dit directielid voor den bloei van het Genootschap heeft bijgedragen.

II. Neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terugontvangen stukken.

a. Oudheidkundige rapporten 2e kwartaal 1911 (renvooi O. E. 22 Augustus j.l. N°. 17744).

Retour. Geen opmerkingen.

b. Verslag betreffende het werk:

„Aanvullende herstellingen aan den Boroboedoer-tempel" 2e kwartaal 1911, met eenige photo's (renvooi O. E. 19 Augustus j.l. N°. 18843).

Geen opmerkingen.

c. Schrijven van den majoor der Genie belast met de Boroboedoer-restauratie T. VAN ERP. d.d. 13 September j.l. N°. 60, van den volgenden inhoud:

In de nalatenschap van de voormalige Jogjasche Archaeologische Vereeniging trof ik eene portefeuille aan met teekeningen, blauwdrukken en foto's.

Eerstgenoemde zijn de voortreffelijke origineele teekeningen van de hand van den Heer H. L. MELVILLE, vervaardigd in 1885 tijdens de oudheidkundige onderzoekingen in de Prambanan-vlakte door den Heer J. W. IJZERMAN, t. w. 16 stuks van Tjandi Prambanan.

7 „ „ Tjandi Idjo.

1 „ „ Tjandi Sari.

De teekeningen van Tj. Prambanan omvatten slechts een gedeelte van die, welke gereproduceerd zijn in het plaatwerk, behoorende bij IJZERMAN's „Beschrijving enz."

Aan den anderen kant zijn er eenige bij, die niet in genoemd plaatwerk voorkomen. Bij nadere behandeling van Tj. Prambanan zouden deze nog van nut kunnen zijn. Afgescheiden daarvan verdienen de keurige teekeningen van de godenbeelden een plaats in een archief, 't zij van de Oudheidkundige Commissie, 't zij van het Genootschap.

Ook bij de teekeningen van Tjandi Idjo zijn er eenige, die niet voorkomen in de verhandeling van Dr. GRONEMAN, gepubliceerd in 's Genootschap's Tijdschrift, deel XXXII, 1889, afl. 4, pag. 313—337.

De blauwdrukken zijn incompleet en geven meerdere copieën van slechts enkele teekeningen van den Heer MELVILLE.

De 28 stuks foto's zijn van Tjandi Prambanan, Plaosan, Idjo, Kalasan en Sari en mede omstreeks 1885 vervaardigd,

vermoedelijk alle door den fotograaf K. CEPHAS. De afdrukken zijn verbleekt, doch voor studie kunnen ze, b. v. in het archief van de Oudheidkundige Commissie, nog van nut zijn.

Ik heb van teekeningen en foto's een inventaris opgemaakt en bied alles hierbij aan, vertrouwende dat een en ander welkom zal zijn in het archief van Genootschap of Oudheidkundigen Dienst.

Conform het praeadvies van den Voorzitter der Oudheidkundige Commissie, het Directielid Dr. N. J. KROM, van 18 September l. a. s. N°. 45, wordt besloten de portefeuille met inventaris in verband met de verdere uitgave en bestudeering der oudheden van Prambanan, te bestemmen voor het archief van den Oudheidkundigen dienst.

d. Andermaal door den Majoor der Genie T. VAN ERP omgewerkt manuscupt van zijn hand, getiteld „Eenige mededeelingen betreffende de Beelden en fragmenten van Boroboedoer, in 1896 geschonken aan Z. M. den Koning van Siam (Not. Dec. '10 II*a*).

Besloten wordt tot de publiceering in het Tijdschrift van het Genootschap.

Overeenkomstig het verzoek van den Directeur O. E. N. (Not. Dec. '10 II*a*) zal dien Departementschef een drietal overdrukken worden aangeboden, bestemd voor diens bibliotheek, de Oudheidkundige commissie in N. I. en de Regeering, dit laatste om Haar in de gelegenheid te stellen dat werk door tusschenkomst van H. Ms. Gezant te Bangkok onder de aandacht van den Koning van Siam te brengen.

e. T. VAN ERP, De bijschriften op de beeldhouwwerken van Boroboedoer's bedolven voet, met 2 platen.

de tabellen, eenigszins omgewerkt, te drukken als bijlage der Notulen, evenwel zonder de photo's.

f. T. VAN ERP, Vondst van een merkwaardigen Garuda in de Prambananvlakte, met één plaat.

g. Id., Oudheidkundige aanteekeningen III.

ad. *f* en *g*: met Dr. KROM zal worden in overleg getreden om beide opstellen te doen drukken in de Oudheidkundige Rapporten.

h. Voorstel omtrent de wijze van uitgave der Balineesche kropak-teekeningen door de directieleden VAN RONKEL en PLEYTE. (Not. Sept. '11 I*e*).

Conform, met dien verstande dat elke plaat zal worden besloten in een vel waarop de verklaring der teekeningen wordt gedrukt in twee kolommen: Nederlandsch en Engelsche vertaling naar den trant der uitgave van het werk „Indonesian art." De oplage zal 800 exemplaren bedragen. Behalve door plaatsing van een inlegvel in het Tijdschrift zal de reclame worden overgelaten aan den boekhandelaar. Wat de uitgave betreft nemen beide directieleden op zich zich met den uitgever te verstaan.

i. Dr. D. A. RINKES, nota over de heruitgave der geschriften van Dr. BRANDES, van den volgenden inhoud:

In de December-vergadering van 1910 van de Directie van het Bataviaasch Genootschap werd de aangelegenheid eener heruitgave der geschriften van Dr. BRANDES kortelijks besproken, en ondergeteekende daarbij verzocht, vooral op aandringen van den heer ROUFFAER, om daarover een praeadvies uit te brengen als uitgangspunt voor nader overleg. Bij terugkomst van den heer ROUFFAER uit de Philippijnen zou dan wellicht een gedocumenteerd voorstel nopens deze aangelegenheid kunnen worden gedaan.

Door de ongesteldheid van den heer ROUFFAER, en zijn spoedig vertrek naar Sumatra's Westkust, is van eene onderlinge bespreking echter niet kunnen komen, doch genoemde heer verzocht mij bij schrijven uit *Pajakombo* van 7 Juli j.l. dat noodige overleg te houden met Dr. KROM, en merkte daarbij het volgende op:

. . . . „Het spijt mij zeer wat het onderwerp betreft; „gaarne had ik over de vereenigde uitgave van Dr. BRANDES „beste werk persoonlijk nog nader met U gesproken, „vooral om tot een vast systeem te komen tusschen ons „drieën, die het wel zullen moeten doen, U, KROM, en „ik . . . . . Wanneer U nu echter met KROM tot een goede „afspraak komt, wil ik gaarne trachten mij daar integraal „bij aan te sluiten.

„Wilt echter, ook met het oog. . . enz., mijn aandeel zoo „licht mogelijk maken . . . . ik mag zeggen dat ik reeds een „goed stuk werk voor hem en te zijner eere gedaan heb . . . . „het uitgeven, beredderen enz. enz. van Monographie I en II „is geen peulschilletje geweest; daar zit samen *minstens* „½ jaar assidu werk aan. Ik mag mij dus nù in de ach„terhoede voegen. . . Ik zou dus zeggen, . . . ga zelve vóór, en „beslist vooraan, neem KROM als flinken medewerker, en laat „alleen aan mij de uitgave dier stukken, die volgens Uw „beider eenstemmig oordeel het beste door mij behandeld „zouden kunnen worden . . . Als U dan voorts met KROM „na goed overleg tot een gemeenschappelijk systeem van „te voren weet te komen, dan is er ook nauwelijks twijfel „of ik kan mij daar zonder wijziging bij aansluiten. Sober„heid onzerzijds is in elk geval bij die heruitgaven strenge „plicht; aan den anderen kant moeten fouten enz. verbe„terd, sommige raadseltjes toegelicht, en de vaak onlees„bare lange zinnen door de *minste* middelen (caesuur, in„terpunctie-verandering, nieuwe alinea's) maar tevens met „de *meeste* beslistheid en onbevangenheid beter leesbaar „gemaakt" . . .

Door beider reizen gelukte het pas dezer dagen met Dr. KROM samen te treffen voor bedoelde besprekingen, waarbij in de eerste plaats werd getracht tot overeenstemming te komen nopens *welke* artikelen etc. een heruitgave gewenscht zou zijn, om in verband met den gezamenlijken omvang etc. tot een voorstel aan de Directie van het Bat. Gen. te komen.

Zoo worden dan de volgende stukken uitgekozen voor eene herdruk in een eventueelen bundel verzamelde opstellen van Dr. BRANDES:

1.	Nagari-Opschrift	Tijdsch.	31.	21 pag.	transcriptie van het gedeelte in Skr. karakter.
2.	Jayapattra	„	32.	± 37 „	met uitlating van een stuk van ± 16 pagina's.
3.	Piagem van S. AGENG	„	32.	„ 2 „	een fragment hiervan over de tijdrekening.
4.	Oudere Dipanegara enz.	„	32.	„ 63 „	met transcriptie van het gedeelte in Jav. karakter.
5.	Oud-Jav. alphabet	„	32.	14 „	—
6.	Koperen platen van Sembiran	„	33.	41 „	met globale inhoudsopgave van het Balineesche tekstgedeelte.
7.	Piagem's (vervolg)	„	34.	„ 3 „	een enkel fragment.
	„ 2e „	„	35.	17 „	enkele uitlatingen.
8.	Babad Balambangan	„	37.	41 „	enkele uitlatingen.
	Naschrift op id.	„	38.	6 „	—
9.	Yogjakarta	„	38.	34 „	—
10.	Maandnaam Apit	„	41.	15 „	—
11.	Papagaai-boek	„	41.	— „	alleen inleiding.
12.	Oud-Batavia	„	43.	— „	alleen de Kota Tahi-beschouwingen.
13.	Voetstuk Singgasari	„	47.	7 „	—
14.	Garoeda c. a.	„	47.	26 „	—
	Wedloop id. Notuten 1903		—	2 pag.	—

15. Makara	„	48.	14 „	—
Variatie idem Notulen 1901		—	11 „	—
16. Monniksbeeld	„	48.	21 „	—
17. Metriek etc.	Notulen	1899	15 „	—
18. Verklaren relief-tableaux	„	1902	11 „	—
19. Drie leeuwekoppen	„	1902	8 „	—
20. Over Tjandi Mendoet	„	1902 Bijl. 13	± 45 p.	bijeen te brengen.
„ „ „	„	„ „ 15		
„ „ „	„	1903 — —		
„ „ „	„	1900 Bijl. X	± 8 p.	
„ „ „	uit feest-bundel Veth	± 6 pag. (als 8° berekend.)		
21. Nirvana-tooneel	Notulen	1903 Bijl. VIII,	5 p.	
22. Jav. plaatsnamen	—	—	15 p.	
23. Het infix in.	Feest-bundel Kern.	± 10 p. 8°.		
		Totaal globaal 500 pag.		

Dit levert een aantal van 31¼ vel druks in gewoon 8° (een vel groot mediaan 3 × gevouwen). Het Tijdschrift kost *f* 40.— per vel. Voor deze uitgave, die een kleiner oplage kan hebben (*f* 40.— is ook exorbitant duur), en waarvan de copie uit gedrukt bestaat, ware op *f* 35.— (hoogstens) te rekenen. Men komt dan tot ± *f* 1000.—) Hierbij komen nog ongeveer 25 platen voor de oudheidkundige opstellen.

Behalve de reeds verschenen artikelen, werd ook nagegaan of er in de nalatenschap van Dr. Brandes stukken voorkwamen, die voor uitgave gereed of nagenoeg gereed waren. Voor zooveel het niet-oudheidk. gedeelte betreft, bestaan de schrifturen echter in hoofdzaak uit losse notities, en fragmenten. inleidingen etc., die voor de studie soms van groot belang zijn, doch zonder meer niet voor uitgave geschikt bleken. Men zou dan tot afzonderlijke compositie moeten komen, en het karakter van nagelaten artikelen zou daarbij geheel worden gemist.

Daarentegen bevatten de bundels afschriften van inscriptie's veel, dat aan het licht dient te worden gesteld, zoodat eene (globale) schatting van de uitgezochte afschriften werd gemaakt. Aangezien iedere inscriptie op een nieuwe pagina behoort aan te vangen, kwam men tot een totaal van ± 18 vel druks in 8°.

Bovendien zou het onwetenschappelijk zijn om niet een photo of facsimilé van den plaat of steen bij te geven, voor zoover die beschikbaar zijn, zoodat men zal moeten rekenen op een zeer belangrijke som voor cliché's.

De piagem-afschriften zijn niet in het bovenbedoelde totaal begrepen. Het is vooralsnog niet uit te maken of die voor uitgave belangrijk genoeg zijn.

Intusschen zou het uitgeven van de opschriften met photo's van de origineelen zonder meer weinig wetenschappelijk nut hebben: vertalingen voor zoover mogelijk, dienen te worden toegevoegd alsmede noten, aanteekeningen, litteratuuropgave enz.

Dat kan alles niet in eens gebeuren en het kwam daarom wenschelijk voor bij een eventueele uitgave van de inscripties deze in afleveringen te doen verschijnen, en wel telkens een aantal, stel *a* inscripties, met reproducties onder den naam van Dr. BRANDES, en daarnaast eene aflevering, waarin vertaling, noten dier inscr. etc. door Dr. KROM. Op die wijze komt het aandeel van ieder der beide geleerden geheel tot zijn recht, kan een geleidelijke voortgang plaats vinden, en de inscriptie is nog gemakkelijker met de vertaling etc. te vergelijken dan wanneer beide in één aflevering zijn samengebracht.

Tot nadere toelichting op het bovenstaande dient te worden opgemerkt, dat daarin beschouwingen zijn vervat over zaken, die tot zekeren grens ook afzonderlijk beoordeeld kunnen worden. Men heeft eerstens de herdruk van BRANDES' artikelen, hetgeen men kan doen en kan laten en tweedens de uitgave van de inscripties, dat een onafwijsbare eisch van wetenschap is. Besluit men tot een herdruk, dan behoort de uitgave van

het sub 2 genoemde daar uit den aard der zaak bij, maar noodzakelijk blijft dat laatste in elk geval. De beoordeeling van het eerste dient dus te geschieden onafhankelijk van nadere overwegingen, en er dient dus gevraagd te worden: Is eene uitgave van ± *f* 1000.— met nog een som voor cliché's gerechtvaardigd, voor de verkrijging van een keur uit de geschriften van Dr. BRANDES, tot eerende nagedachtenis aan dien geleerde, die zich zoovele jaren aan de belangen der wetenschap, en aan die van het Genootschap wijdde?

Voor mij zelf beantwoord ik die vraag bevestigend, doch voor eene volledige argumentatie ontbreken mij de persoonlijke herinneringen. Dr. HAZEU, Dr. v. RONKEL, de heer PLEYTE hebben Dr. BRANDES gekend, en hem in zijn werk en zijne studie gade geslagen; nu de heer ROUFFAER niet hier is om zijn bezielend woord te doen hooren, is het aan bovengenoemde heeren om deze aangelegenheid bij de Directie aan te bevelen, haar in de Vergadering te verdedigen.

Mocht dan tot de gewenschte heruitgave besloten worden, zooals, meen ik, door de meeste Directie-leden wordt gewenscht, dan zouden de details der uitvoering nader in beschouwing kunnen worden genomen. Misschien is de boven voorgestelde keuze niet aan alle leden welgevallig, wellicht vindt men dat het werkplan van den heer ROUFFAER nog te kort zou doen aan de piëteit jegens den overledene, enfin, diverse punten bieden zich aan, waarover verschil van gedachten mogelijk en waarschijnlijk is, doch niet zoo, of door overleg zou stellig wel tot overeenstemming zijn te geraken.

Nopens de inscriptie-uitgave, die zeer zeker groote kosten zal veroorzaken, valt nog te vermelden, dat die over een reeks van jaren verdeeld zullen worden, en dat bovendien het stellig verantwoord zou zijn, daarvoor subsidie van Regeeringswege te vragen. Een dergelijke uitgave toch is zoo zeer onmisbaar voor het onderzoek naar de vroegere geschiedenis van Java, zoozeer verbonden met het oudheidkundig onderzoek, waarvoor men zich groote offers getroost, dat het

wel ondenkbaar is van de Regeering, dat zij het eene zou willen, en het andere zou weigeren.

Dr. KROM stelde op de nota bekend, dat hij zich geheel daarbij aansluit.

De directie besluit de archaeologische speciaal de epigrafische geschriften van Dr. BRANDES te doen drukken, tevens zich tot Dr. KROM te wenden met verzoek om advies in hoeverre de door dezen toegezegde aanteekeningen bij Dr. BRANDES' transcripties van oud-Javaansche opschriften enz. al dan niet, behalve in het Nederlandsch, tevens in een vreemde taal en zoo ja in welke behooren worden gepubliceerd.

De meerderheid van het bestuur is echter tegen den herdruk van de andere geschriften van Dr. BRANDES, nochtans besluit zij ter zake het oordeel in te winnen van de heeren Prof. KERN en SNOUCK HURGRONJE, omdat zij de mogelijkheid niet uitgesloten acht, dat het oordeel dier geleerden eene wijziging zal brengen in hare huidige opinie.

j. Id., Nota over een prijsvraag voor de Javaansche dialecten, van den volgenden inhoud:

De studie der Javaansche dialecten is tot nu toe slechts weinig beoefend.

Behalve de „Javaansche Woordenlijst" van H. A. DE NOOY, twee publicaties van den heer WALBEEHM, en een stuk van den heer v. HINLOOPEN LABBERTON zijn er nog eenige verhandelingen over dat onderdeel van wetenschap in handschrift beschikbaar, doch er ontbreekt nog veel te veel aan, met name zijn de voorname dialecten van Banten, Tjirebon en Soerabaja nergens behandeld, zelfs niet terloops. En dat terwijl de twee eerstgenoemde niet onbelangrijke litteraire producten hebben geleverd en de kennis van het laatste het begrip van KEN Arok e. a. wellicht zou kunnen verhelderen.

Bovendien is de studie der Javaansche lexicographie nog geenszins als afgesloten te beschouwen, ondanks de veeljarige werkzaamheid van prof. VREEDE en Dr. GUNNING.

Nu zal er op dat gebied te Solo stellig nog wel te pluizen zijn, doch de ruimste oogst is van de volkstaal elders te wachten, waar veelal oudere woorden nog zijn blijven hangen, of eene vroegere beteekenis zuiverder hebben behouden, zoodat de vastlegging daarvan gewenscht voorkomt.

Voor een nadere ter hand name van deze aangelegenheid nu zijn geen Europeesch opgeleide geleerden disponibel, terwijl het zich niet laat aanzien, dat er in de eerste tien jaar voorziening in dat tekort komt. Toch moet een zaak als bovengenoemd niet te lang worden uitgesteld, daar door het toenemend verkeer groote kans op vervaging en nivelleering der dialecten ontstaat, en later dus steeds minder resultaten te bereiken zullen zijn dan nu.

Men zal daarom een weg moeten zoeken om ook anderen aan het werk te stellen, ten einde in dezen tot een behoorlijk, zij het ook niet afdoende, resultaat te komen.

Het komt voor dat zulks onder de gegeven omstandigheden het beste ware te doen, door een prijsvraag uit te schrijven, om alzoo belangstellenden tot studie op dit gebied uit te lokken.

De Directie zou een paar leden uit haar midden kunnen aanwijzen, die zich met een aantal notoire personen in verbinding stellen, lieden van kennis en invloed om met hen een Jury te vormen, die deze aangelegenheid dan verder ter hand neemt. Voor correspondentie en bekendstelling der uit te schrijven prijsvraag zouden eenige fondsen moeten worden toegestaan.

Deze Jury zou het plan nader moeten uitwerken en uitvoeren, zonder daarbij voor allerlei details telkens de instemming der Directie te moeten vragen.

Zonder haar dus eventueel het minst te binden, zou ik toch om de gedachten te bepalen, eenige punten willen aangeven, waarop bij die regeling de aandacht gevestigd moet worden.

De belooning voor het best geoordeelde antwoord, in eer of geld, of beide, zal enkelvoudig kunnen zijn als er weinige

of middelmatige antwoorden inkomen, doch men zal meerdere prijzen moeten toekennen, als de oogst overvloedig is, bijv. voor ieder der boven genoemde hoofddialecten één.

Bij de beoordeeling ware te letten op

a. volledigheid,

b. behoorlijke verklaring der beteekenis,

c. zuiver phonetische weergave etc.

De antwoorden zouden zijn te stellen in Latijnsch karakter, men late algemeene phonetische beschouwingen voorafgaan, verklare daarbij meteen de phonetische waarde van eventueel te bezigen aparte teekens ter aanvulling van de in het Latijnsche schrift beschikbare letters, de te behandelen woorden van het dialect worden naar dat alphabet gerangschikt, de beteekenis-opgave kan naar verkiezing in het Hollandsch, Maleisch of (Solo'sch) Javaansch geschieden, *ook* in Latijnsch karakter, verder zooveel mogelijk toegelicht door voorbeelden, die *werkelijk* voorkomen, niet door zulke, die maar gefingeerd zijn (zooals bij Arabische dialecten-fanatici wel voorkomt), niet de litteraire, maar de volkstaal ware als basis te nemen.

Nopens publicatie van de aldus en vroeger verkregen gegevens ware later te beslissen.

De directie vereenigt zich in principe met het voorstel. Voorloopig opent zij ten behoeve van den heer RINKES (als gedelegeerd lid der Directie) een crediet van *f* 150.— om de noodige voorbereidende maatregelen te kunnen treffen.

k. Schrijven van den heer F. P. H. PRICK VAN WELY alhier, van den volgenden inhoud:

Hierbij heb ik de eer U een specimen te doen toekomen van een werk dat ik Uwer Directie ter publicatie wensch aan te bieden.

Bedoeld geschrift is een van een uitvoerige inleiding voorzien overzicht van het zoo eigenaardig gekleurde Nederlandsch van onze overzeesche gewesten, in opzet en strek-

king een woordenboek, etymologisch zoowel als verklarend, gelijk aan het algemeen bekende HOBSON-JOBSON voor Britsch-Indië.

Het is Uwer Directie voldoende bekend, dat meer dan eens en met nadruk gewezen is op de wenschelijkheid van het bezit van een werk, waarin de speciaal Ned.-Indische materie naar den trant van bovenbedoeld lexicon van YULE en BURNELL behandeld is.

Hoewel de belangrijkheid en de noodzakelijkheid van een Ned.-Indischen HOBSON-JOBSON door niemand betwijfeld wordt, is echter door hen, die door meerdere bekendheid met de inlandsche talen zeker voor een dergelijke uitgave eerder competent zijn te achten, de hand nog niet aan den ploeg geslagen. Dit nu is, afgezien van de urgentie van zulk een werk op zich zelf en als tegenhanger van het Engelsche voorbeeld, waarin de Ned.-Indische bronnen lang niet voldoende onderzocht zijn, ook uit dien hoofde te betreuren, dat ons Groot Woordenboek ten aanzien van de koloniale woorden volstrekt niet systematisch en daardoor zeer onvolledig is in velerlei opzicht, terwijl het wat de litteratuur betreft vaak niet verder teruggaat dan de 18de of 19de eeuw. In dit laatste opzicht heb ik in mijn werk getracht alles te vermelden wat in oude boeken en gedrukten in het algemeen kan worden aangetroffen en zoodoende is het mij gelukt andere bewijsplaatsen op te sporen dan door mijn voorwerkers gevonden zijn: in enkele gevallen ga ik zelfs méér dan twee eeuwen verder terug dan het Groot Woordenboek.

Mocht Uwe Directie tot het uitgeven van mijnen arbeid willen besluiten, dan zou het natuurlijk gewenscht zijn, dat de drukproeven ten aanzien van de Arabische, Perzische, Britsch-Indische en Inlandsche woorden door eenen deskundige werden nagezien, daar ik, als niet-Orientalist, mij hierbij op een terrein beweeg, dat voor mij vol voetangels en klemmen ligt. Verder laat ik de wijze van uitgaaf gaarne aan Uwe beslissing over.

De directie besluit na eenige discussie tot de uitgave als een afzonderlijk werk, onder voortdurend toezicht van den Redacteur der Verhandelingen.

l. Schrijven van de heeren SCHEURLEER & ZOONEN te 's Gravenhage, dd. 22 Augustus j.l., van den volgenden inhoud:

Hiermede hebben wij de eer U te berichten dat men ons heden uit Amsterdam het volgende meldt:

„Hiermede moeten wij U melden, dat het Grootboek geen „verlof kan geven tot afschrijving der rekening Batavia (Bat. „Genootschap enz.) en wel om de navolgende reden:

„Blijkens het afschrift van het procesverbaal zijn op de „algemeene vergadering alleen 8 (acht) bestuursleden opge„komen, maar *geen* leden. Het door deze 8 personen genomen „besluit tot verkoop, acht het Grootboek niet wettig en geldig. „De wettigheid zou uit de statuten moeten blijken, b.v. door „eene bepaling dat, na oproepingen de *opgekomen* leden, of, „bij afwezigheid van leden, het Bestuur zal besluiten. Deze „bepaling wordt evenwel in de statuten niet gevonden. „Wel is eene dergelijke bepaling gemaakt voor het Bestuur, „zie art. 14 v/h Reglement van Orde. Men vergelijke art. 13 „met art. 15 der statuten. Door het uitschrijven der Alge„meene Vergadering is wel degelijk aangenomen, dat de „medewerking der *leden* van het Genootschap vereischt „wordt, om deze inschrijving te verkoopen.

„Daar niet uit te maken is welk getal leden bevoegd is „tot het nemen van een besluit, omtrent vervreemding van „Inschr. Grootboek, komt het aan het Grootboek voor, dat „de eenige weg om uit de moeielijkheid te geraken is:

„Wijziging der statuten.

„'t Zij door inlassching van bovenbedoelde bepaling of „om het Bestuur machtiging te verleenen, om over de Inschrij„ving Grootboek te beschikken, zonder verdere medewerking der leden".

Door den President werd het volgende voorstel gedaan: Men zou tegen de handelwijze van het Grootboek kunnen

opkomen, maar toch blijft het succès onzeker, en.... wordt in elk geval het tijdstip, waarop over de ingeschreven gelden zal kunnen worden beschikt, onbepaald verschoven.

Daarom zal het m. i. verstandig zijn, om zoo spoedig mogelijk eene algemeene vergadering bijeen te roepen, bijv. tegen 9 Oct. a. s., en dan te zorgen dat er een zeker aantal, bijv. 10, buiten het bestuur staande leden tegenwoordig kunnen zijn; alsdan ware voor te stellen om art. 15 van het alg Reglement aan te vullen met eene bepaling waarin zal worden gestipuleerd „dat in eene wettig bijeengeroepen „alg. vergadering alle genomen besluiten wettig zullen zijn, „ongeacht het aantal opgekomen buiten het bestuur staande „leden, zelfs bij algeheele afwezigheid dezer leden, mits „slechts de meerderheid van de ter plaatse aanwezige bestuurs- „leden aanwezig zij; in het laatste geval beslist het bestuur."

Op dezelfde alg. vergadering zal dan tevens weder dezelfde aangelegenheid in behandeling kunnen worden genomen, als verhandeld in de alg. vergadering van 3 Juli j.l.; dit is noodig omdat aan de voorgestelde aanvulling van art. 15vd. geen terugwerkende kracht kan worden toegekend.

Bijaldien de H. H. Bestuursleden hiermede accoord gaan, zal de heer secretaris zeker wel zoo vriendelijk willen zijn van tijdig in de plaatselijke bladen eene oproeping te plaatsen voor de op Maandag 9 Oct. a.s. ten 5½ ure in den vóór-avond te houden vergadering.

Als punten van behandeling zouden kunnen worden aangegeven:

a. aanvulling van het alg. reglement, en

b. wat verder zal worden ter tafel gebracht.

Ten slotte wordt medegedeeld, dat de notaris Carpentier Alting, met wien heden morgen de onderwerpelijke aangelegenheid telefonisch besproken werd, hiermede accoord gaat.

Conform dit voorstel wordt door de Directie besloten voor den 9en October een algemeene vergadering uit te schrijven tot andermalige behandeling der aangelegenheid bedoeld bij Not. April '11 VIII en tot bijvoeging aan het

slot van art. 15 van het Algemeen Reglement van de volgende zinsnede:

„In een wettig bijeengeroepen algemeene vergadering zijn alle genomen besluiten wettig, ongeacht het aantal opgekomen, buiten het bestuur staande leden, zelfs bij algeheele afwezigheid dier leden, mits slechts de meerderheid van de ter plaatse aanwezige bestuursleden aanwezig zij; in het laatste geval beslist het bestuur.

III. Brengt ter tafel de volgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. B. 15 September 1911 N°. 33, houdende bepaling dat de door het exploratie-detachement van Nieuw-Guinea te Hollandia verzamelde, door den Officier van Gezondheid bij dat detachement K. Gjellerup gecatalogiseerde ethnographica op den voet van het besluit van 11 December 1858 N°. 77 (Bijblad N°. 3121) ter bewaring worden afgestaan aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. (Not. Juli '11 III 16).

Informatie.

2. Miss. 1e G. S. 14 Sept. j.l. N°. 2138, met aanbieding, op last van den Gouverneur Generaal, van een exemplaar der onlangs in twee deelen verschenen publicatie van het Internationaal Koloniaal Instituut te Brussel, getiteld: „Compte Rendu de la session tenue à Brunswick les 20, 21 et 22 Avril 1911.

Bibliotheek.

3. Besl. Dir. O. E. 21 Sept. j.l. N°. 15577, tot aankoop voor een som van f 110.— van twee paar gouden armbanden en vier gouden ringen, waarvan twee met inscriptie, gevonden in de afd. Wonosobo, ter opzending aan 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

(Not. Sept. '11 II 12).

Informatie.

4. Miss. Dir. O. E. 22 Sept. j.l. N°. 15690, houdende verzoek om mededeeling of met de opzending van het Boroboedoer-verslag 1e kwart. '11 aan de commissie van Bijstand in Nederland behoort gewacht te worden tot na de ontvangst van nader bericht der directie. (Not. Sept. '11 I*a*).

Reeds ontkennend beantwoord.

5. Renvooi id. 15 Sept. j.l. N°. 21141, t.g.v. miss. Res. Kedoe 6 Sept. t.v. N°. 7011/10, met eenige koperen ringen, gevonden door de Inlanders DJOJODIKROMO en MENTOMENGGOLO in dessa Tembarah, distr. en afd. Temanggoeng.

Overgenomen voor ƒ 1.—

6. Id. 23 Sept. j.l. N°. 19373, t. g. v. miss. A. R. Malang 17 Aug. t. v. N° 6094/63, met een gouden oorhanger, in den grond gevonden door KASAN in dessa Mangoenredjo, distr. Senggoeroeh; getaxeerde waarde ƒ 14.45.

Voor Leiden te bestemmen.

7. Aanbieding van eenige dagbladen en boekwerken bij miss. Dir. Just. 23 Sept. j.l. N°. 13528.

Bibliotheek.

8. Id. van eenige kaarten bij miss. Comm. Zeem. 18 Sept. j.l. N°. 9776.

Verzameling.

8*a*. Schrijven van den Majoor der Genie in Commissie T. VAN ERP van Sept. j.l. N°. 61, luidende als volgt:

In Februari 1909 ontving ik 10 stuks van Boroboedoer afkomstige Boeddha-hoofden uit de verzameling van het Museum. Aan negen hoofden kon eene passende plaats worden aangewezen op de op 't bouwwerk voorhandene rompen. Het 10e exemplaar, dragende de nummers 4787, [238 *a*], kon niet herplaatst worden.

Er blijven evenwel nog 60 andere losse hoofden restant, die evenmin te plaatsen zijn; de meesten hiervan zijn zeer

beschadigd. Een achttal der gaafste en fraaiste van deze hoofden werd in overleg met Dr. KROM, die hier onlangs vertoefde, uitgezocht en bestemd om met het voorheen reeds geregistreerd exemplaar naar het Museum te worden gezonden.

De 9 hoofden werden heden geëxpediëerd.

Dankbetuiging.

9. Miss. A. R. Wonosobo 6 Sept. '11 No. 3589, houdende mededeeling dat door de vrouwen Bok TJODIKROMO en PONIDJAH in de tegalan Siboegang, dessa Kahkaroeng, onderdistr. Kepil, distr. Broeno, werden opgegraven eenige koperen en andere voorwerpen.

Opgevraagd.

10. Id. id. 22 Sept. '11 N°. 3775, houdende mededeeling, dat de martevaan, bedoeld bij Not. Sept. '11 II 23, werd opgezonden.

Overgenomen voor den getaxeerden prijs van *f* 2.—

11. Id. A. R. Toeloengagoeng 14 Sept. '11 N°. 4886, houdende bericht, dat in de dessa Blendis, distr. Kalangbret, bij het uitgaven van den grond zijn te voorschijn gekomen 2 koperen bekkens (kempool) behoorende tot de gamelan.

Niet op te vragen.

12. Id. A. R. Meester Cornelis 15 Sept. j.l. N°. 949, mededeelende dat de beschreven steen van Toegoe, bedoeld bij Not. Juli '11 VII, aan het Genootschap werd gezonden.

Betuiging van dank.

13. Id. A. R. t. b. Padang 16 Sept. j.l. N°. 300, berichtende dat hij op verzoek van den heer ROUFFAER op zich genomen heeft een onderzoek in te stellen naar de Hindoe-oudheden in het gewest Sumatra's Westkust. Daartoe wordt eenige lectuur ter inzage gevraagd en om eenige inlichtingen verzocht.

Conform.

14. Id. A. R. Modjokerto 22 Sept. j.l. N°. 342, houdende mededeeling, dat in de dessa Randegan, onderdistr. Dawarblandong, eenige Chineesche munten werden gevonden.

Op toezending wordt geen prijs gesteld.

15. Schrijven van den Heer L. M. F. Plate, Controleur te Selong, Oost-Lombok, met verzoek om terugzending der cliché's, bedoeld laatstelijk bij Not. Dec. '10 III 17, en zoo mogelijk om toezending van een overdruk van het betrekkelijk artikel van de hand van den Heer W. Goldie over oudheidkundige monumenten in de XXVI Moekims.

Conform.

16. Dankbetuiging van het Buitengewoon lid R. M. Mangkoedimedja, dd. 18 Sept. j.l., voor zijn benoeming als zoodanig (Not. Sept. '11 VI*a*).

Informatie.

17. Schrijven van den Heer D. van Hinloopen Labberton van 6 Sept. j.l. met verzoek een afdruk te mogen doen maken van de photo N°. 10 van de collectie- van Kinsbergen, zulks tot illustratie van een bijdrage tot de oudheden van Java.

Reeds bevestigend beantwoord.

18. Dank van de Redactie van het Indologenblad te Leiden, bij schrijven van 21 Aug. j.l., voor de toezegging tot toezending van Verhandelingen en Tijdschrift. (Not. Juli '11 III 36).

Informatie.

19. Schrijven van the Australian Museum Sydney, dd. 15 Aug. j.l., houdende verzoek, onder aanbieding van de „Records" dier instelling vol. VII N°. 5, om ruiling van edita.

Antwoorden dat hierop niet wordt ingegaan, omdat, verschillend van onze publicaties, de Museum's Records hoofdzakelijk de biologische wetenschappen betreffen.

IV. De heer van RONKEL

a. deelt mede, dat van de Ch. P. BOWDITCH, Boston, Mass. U. S. ten geschenke werden ontvangen eenige edita van het Peabody Museum of Harvard, zulks in verband met hem opgevallen overeenkomst in enkele ornamenten van Midden-Javaansche bouwwerken met oudheden in Yucatan.

Dankbaar aanvaard.

b. biedt, op verzoek van Pastoor WENNEKER, ter rondlezing aan voor eventueele publicatie in 's Genootschap's edita: „Tettumsche fabels" door Pastoor MATHIJSEN.

Rondlezing.

V. De heer RINKES

a. stelt voor jaarlijks in de gedrukte Notulen een lijst op te nemen van de genootschappen met welke ruiling van edita plaats heeft.

Conform.

b. deelt mede, van den heer HIPP. DELEHAYE, s. j. te Brussel verzoek te hebben ontvangen om mededeeling of het Genootschap eventueel bereid zou zijn met de Société des Bollandistes in ruiling van edita te treden. Hunnerzijds zou men kunnen aanbieden een 30 tal deelen Analecta Bollandiana, met tot nu toe 20 supplementdeelen. Hij stelt voor te besluiten daarop in te gaan zoodra een officieel verzoek van genoemde Société zal zijn ontvangen en hem te machtigen de gunstige gezindheid der Directie nopens bedoeld voorstel aan den heer DELEHAYE over te brengen.

Conform.

VI. De heer PLEYTE

a. deelt mede, dat van den heer VAN ERP terug ontvangen zijn de cliché's der photo's van den bedolven voet van Boroboedoer.

Informatie.

b. biedt ten geschenke aan een model van een Badoeisch huis, waarvan later in een bijlage der Notulen een beschrijving

zal worden gegeven met opgave van de namen der onderdeelen in het Badoeisch en het Preanger-Soendaneesch.

Dankbaar aanvaard.

c. deelt mede dat de hooger genoemde beschreven steen van Toegoe bereids is ontvangen en geplaatst.

VII. De Secretaris.

a. doet namens het afwezige directielid Dr. KROM de volgende mededeeling:

1. Door den Heer KNEBEL werd dezer dagen de hand gelegd op een koperplaat, afkomstig uit desa Pakis, distr. Tanoeredjo, afd. Magelang, res. Kedoe; daar de plaat evenwel Oost-Javaansch schrift draagt en Oost-Javaansche vorsten vermeldt, zal zij daar wel niet oorspronkelijk thuis hooren. Zij is de eerste van een reeks en dus naar gewoonte aan één zijde beschreven. De oorkonde is van 1188, begint met een zeer uitgebreide dateering en vermeldt vervolgens koning Kṛtanāgara en diens vader Wiṣṇuwarddhana; zij is dus iets ouder dan de eenige uit dien tijd bekende volledige oorkonde, de platen van Penampihan van 1191. De plaat eindigt met de titels der beambten, die het bevelschrift moeten uitvoeren, doch geeft hun namen niet. De reproductie en bespreking zullen worden opgenomen in de Oudheidkundige Rapporten van dit jaar.

Informatie.

2. In Bijlage III van de Notulen van 1910 staat van de laatste aanwinst der verzameling beschreven steenen, D. 123, aangeteekend: Herkomst onbekend. Thans is echter in de abklatschen-collectie er een van dezen zelfden steen gevonden, waarop vermeld staat, dat hij van den Diëng afkomstig zou zijn. Waarop deze mededeeling berust, is niet te controleeren.

Informatie.

b. deelt mede, dat de door het departement van O. E. gevraagde aanvullingsstaat betreffende de in 1910 aan het Genootschap in bewaring afgestane Landsgoederen inmiddels

gereed is gekomen, en met bijbehoorende gezegelde verklaring kan worden opgezonden. (Not. Sept. '11 II 8).

Informatie.

VIII. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der heeren TH. C. RAPPARD en S. SOMEYA.

En worden tot lid benoemd de heeren: F. J. JUNIUS, Controleur B. B., G. H. DE MAN, id., en J. BOUMAN, id.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de directievergadering van 13 November 1911.

QUARLES DE QUARLES,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de achtste Directievergadering gehouden op Maandag 13 November 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. baron QUARLES DE QUARLES, Voorzitter, Dr. G. A. J. HAZEU, Vice-president, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, TH. V. ZIMMERMANN, J. HOMAN VAN DER HEIDE en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de heeren Dr. D. A. RINKES en Dr. N. J. KROM.

De vergadering wordt bijgewoond door het buitengewoon Lid Dr. N. ADRIANI, daartoe door de Directie uitgenoodigd.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 9 October 1911, worden goedgekeurd en gearresteerd.

De President

I. heet Dr. ADRIANI welkom in de vergadering en dankt hem namens de Directie er voor dat hij de uitnoodiging tot bijwoning daarvan heeft willen aannemen.

II. Neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Schrijven van den heer Mr. A. BROUWER, dd. 17 October j.l. enz.

Informatie.

b. Concept-schrijven aan de professoren Dr. KERN en Dr. SNOUCK HURGRONJE, bedoeld bij vorige Not. II*i*.

Conform.

c. Dr. D. A. RINKES: „Heiligen V."

Naar aanleiding van een opmerking van Dr. VAN RONKEL over de uitgave van sommige bijlagen, wordt de behandeling uitgesteld tot op de volgende vergadering met Dr. RINKES van gevoelen kan worden gewisseld.

d. Schrijven van den A. R. ter beschikking L. C. WESTENENK van 28 September j.l., over te Pariamán gedane vondsten, met verzoek om de meening daarover te mogen vernemen van de Directie en Dr. KROM. Het schrijven luidt als volgt:

In vervolg op mijn brief, waarin ik Uwe hulp inriep in het belang van het onderzoek naar de oudheden en daardoor naar de oudere geschiedenis van Minang-Kabau, heb ik het genoegen U mede te deelen dat ik mij naar aanleiding van gedane vondsten te Pariaman, laatstelijk (enkele maanden geleden) door den Controleur P. F. DAHLER aldaar, den 26sten dezer daarheen heb begeven om een plaatselijk onderzoek in te stellen, en dat ik vermeen te kunnen constateeren, dat de gevonden steenen voorwerpen niet anders kunnen zijn dan steenen gereedschappen uit een lang vervlogen tijdperk

Het is mij bekend, dat elders in onzen archipel dergelijke steenen voorwerpen zijn gevonden, dat zij zelfs bij sommige stammen nog in gebruik zijn of niet lang geleden nog waren, doch voorzoover ik weet, leggen die voorwerpen geen getuigenis af van hoogen kunstzin.

Dit is met de steenen van Pariaman wèl het geval en het is daarom dat ik vermeen hier met belangrijke vondsten te doen te hebben; wel is waar bestaat de mogelijkheid dat blijken zal, dat ik slechts oud nieuws breng, doch dan is ook de mogelijkheid tot verder onderzoek zoo veel grooter, waardoor wij plaatselijk gebaat zullen zijn.

Tot nu toe zijn te Pariaman gevonden wig-vormige steenen, waarvan drie stukts in onze handen zijn, en verscheidene aarden vaten, martavanen, die echter wel is waar geheel in

den oorspronkelijken vorm zijn aangetroffen, doch geheel gebarsten, zoodat zij bij uitgraving uit elkander vielen.

De laag, waarin deze voorwerpen zijn gevonden, ligt 1 à 1.50 M. onder den tegenwoordig beganen grond en bestaat uit grijzen *napar* of *napal* (Java: tjadas, wadas), de vindplaatsen liggen eenigszins verspreid in de kampong Taratak, gelegen ten Oosten, landwaarts in, van Pariaman, en nog een deel uitmakende van de hoofdplaats Pariaman. De kaart raadplegende, en door verhalen van ouderen van dagen, ben ik gekomen tot de overtuiging, dat deze plek vroeger aan zee gelegen moet hebben, aan een inham of baai waar waarschijnlijk een belangrijke havenplaats (Pariaman?) lag; één aanwijzing is de terreingesteldheid (vgl. topografische kaart), een andere het feit, dat een naast Taratak gelegen plek: Galombang heet, d.i. *breker*, *branding*.

Behalve steenen voorwerpen en martavanen wist men zich ter plaatse slechts te herinneren de vondst van een stuk welriekende boomwortel („oerè haroen") in dezelfde aardlaag. Dan is 20 jaren geleden in dezelfde kampoeng een partij Chineesch aardewerk opgegraven, waarvan de mooiste stukken door den Assistent Resident WILKEN moeten aangekocht zijn; nu zijn nog in handen van de vindster één eenvoudige groene schotel *) en één blauw porceleinen kommetje — vol barsten, maar m.i. niet oorspronkelijk craquelé — met Chineesche karakters. N.m.m. staat deze vondst in geen betrekktng tot de overige. De bevolking zelf verhaalt, dat het porcelein begraven is in den tijd dat er oorlog in het land was en de strandbevolking telkens voor de wildere bergbewoners naar de eilanden vluchtte; dit zoude m.i. geschied kunnen zijn in den Padrioorlog, omstreeks 1800 en later.

Enkelen verhaalden mij dat dit porcelein een gedeelte zou zijn van de schatten, geborgen in het hier vastgemeerde

*) Deze had even voor onze komst van zelf geluid gegeven! Deze twee stukken staan bij de bevolking in hoog aanzien; medicijnen worden daarin gelegd, vóór men ze gebruikt, enz.

schip van den Keizer van China, die zich verloofd had met een prinses van Boengo Tandjoeng (Minang Kabau), doch tijdens zijn tijdelijke terugkeer naar China stierf. Dit laatste is zéér belangrijk en de Controleur DAHLER zal het onderzoek voortzetten. Is toch het verhaal van de vorstin Boendo Kandoeng (vlg. n.l. „Tjindoer Mato" bl. 43) aan haar geliefden zoon stellig grootendeels verzinsel, licht is er iets waars in dergelijke overleveringen en het feit, dat men Pariaman noemt als haven, waar het Chineesche Keizersschip lag, bevestigt, dat Pariaman een zeer belangrijke havenplaats was.

De gevonden steenen voorwerpen zijn van een mooi gevlamde, grijs-groene, buitengewoon harde, als terpentijn uitziende steensoort; zij zijn prachtig gepolijst, volkomen nauwkeurig en in bevalligen vorm gemaakt, de eene punt is zuiver aangeslepen, de andere geheel onbewerkt gebleven, zoodat men aan kan nemen, dat hier een handvat of omhulsel is aangebracht geweest, waarvan echter geen spoor te vinden is.

De gemiddelde lengte van de steenen is 20 c.M., de breedte 6 c.M., de omvang 16 c.M.

Aan de lange zijden zijn zuiver loopende randjes aangebracht, over het midden van den fraaigewelfden bovenkant loopt overlangs een zuivere rib, de onderkant is flauwer, doch ook fraai en onberispelijk gewelfd, zonder rib in het midden.

De steen is, zooals gezegd, zéér hard en reageert niet zichtbaar op zuren, zelfs niet op Koningswater.

Ik dacht eerst, dat het steenen beitels waren, doch ben nu meer geneigd ze als wiggen te beschouwen.

Eén der steenen is bijna onnatuurlijk mooi, is een kunstvoorwerp op zich zelf. Het komt mij moeilijk aan te nemen voor, dat zij ter plaatse door een onbeschaafd volk zouden zijn aangemaakt; de gebruikte steensoort komt hier trouwens niet voor.

De bevolking, die ze *niet* speciaal vereert, noemt ze „gigi(h) patoeih" of: bliksemtanden (vlg. de „donderbeitels" van Europa), en geeft twee bestaansoorzaken aan:

1°. jaren geleden werd een reusachtige doerianboom te Taratak door den bliksem getroffen . . . . . en overal heen spatten de „gigi patoeih".

2°. het kan ook zijn, dat zij uit een vulkaan geslingerd zijn, uit welken wist men begrijpelijkerwijs niet te zeggen!

De martavanen zijn ± 60 c.M. hoog en van bijna 1 c.M. dik aardewerk, grijsbruin op de breuk, (ik zag alleen scherven) met een klein onbeduidend ornamentje aan den bovenrand.

Onder dankbetuiging voor de moeite die de Heer Westenenk heeft willen nemen, de drie wigvormige steenen opvragen onder mededeeling dat na terugkomst van Dr. Krom op deze zaak zal worden teruggekomen.

e. Id. id. 1 October d. a. v. houdende aanbieding van het volgende voorloopig overzicht der ter Westkust van Sumatra aan schrijver bekende Hindoe-oudheden.

Om in het Noorden te beginnen:

1°. de baksteenen-ruïnes en inscriptie's te Tandjoeng Médan ten Noorden van Loeboe' Si Kaping, vgl. Encycl. Ned. Indië deel 4 blad 202;

2°. baksteenen-ruïnes die, volgens 11 September j.l. te Tandjoeng Médan ontvangen bericht, te Taroeng-Taroeng zijn;

3°. beschreven steenen in de onderafdeeling Taloe, die volgens 10 September j.l. aldaar gegeven inlichtingen, moeten bestaan, o.a. één te Parit Batoe, en waarnaar de Controleur een nader onderzoek instelt:

4°. beschreven steen en ruïnes bij Galoegoer (Bat. Genootschap deel 27, afl. 2), Boven Kampar;

5°. Ruïnes, inscriptie's en een dagoeb te Moearo Takoes, Boven Kampar (Encyclop. Ned. Indië 4de deel bl. 202).

6°. Bronzen drievoet met kort opschrift te Koto Gadang bij Fort de Kock (vondst 1909);

6°α. nog niet teruggevonden beschreven steen ten Westen van den Singgalang;

7°. de „Batoe Barágoeng" *) bij Soempoer aan het meer van „Singkara', met de twee bekende opschriften;

8°. de beschreven steen **) te Si Mawang in de uitwatering van het Singkara'- meer, door Raffles gevonden op Zondag 26 Juli 1818, (Memoir enz. bl. 361), en op 26 September j.l. weder teruggevonden (fragment, met verscheidene regels schrift; nadere bijzonderheden volgen ten spoedigste).

9°. beschreven rots bij de heete bronnen te Pariangan, aan den weg naar Fort van der Capellen, het opschrift is zéér verweerd.

10°. de drie bekende versierde steenen en de beschreven grafsteen van Koeboer Radjo in Limo Kaoem; hier zoude volgens de opgave in Uw Tijdschrift, deel 53 afl. 3 en 4, een ook tempelwachtersbeeld zijn gevonden, nu N°. 2817 in het Leidsch museum;

11°. de van Pagar Roejoeng, Ponggongan en Boekit Gomba' verzamelde oudheden te Fort van der Capellen o.w. het beeldje dat Raffles in 1818 ontdekte (Memoir enz. bl. 342 en 360), en verder een gaaf opschrift, dat de Hr. ROUFFAER op den 24sten Augustus j.l. voor de eerste maal abklatschte en dat dus toen nog niet ontcijferd was;

12°. de beschreven steenen (7 stuks) en 4 andere oudheden, afkomstig van Pagar Roejoeng, Ponggongan en Boekit Gomba', te Pagar Roejoeng onder dak gebracht;

13°. twee beschreven steenen te Ponggongan (vondst Augustus 1911).

14°. in rots uitgehouwen waterleiding en twee groote rots-inscriptie's te Batoe Bapáhè' (= uitgebeitelde rots) bij Saroeaso;

15°. de bekende beschreven steen te Saroeaso (Memoir enz. bl. 359 regel 7; de éérste steen door Raffles te Saroeaso gevonden heb ik nog niet thuis kunnen brengen);

---

*) „De steen met een gong er in", „die als een gong klinkt".

**) Deze steen zoude bij de Inlanders heeten „*batoe malangoeăh*"; *langoeăh* is het loeien van een koe, weder dus een „geluid gevende steen".

16°. een steenen kom bij Soempoer, Boeo (Bijdr. T. L. en V. 4de deel, pl. VIII, pag. 3);

17°. het zilveren Buddha-beeldje van Tapi Sélo, Boeo (Encycl. N. I. deel 4 bl. 202), nu in het museum te Batavia;

18°. het Amoghapaça-beeld (bij de bevolking: Babalo = afgodsbeeld) met de wij-inscriptie van 1269 Çaka, te Loeboe' Boelang bij Poelau Poendjoeng, linkeroever Batang Hari (T. B. G. deel 49);

19°. nog niet terug gevonden tempel-ruïnes op de Padang Tjandi, ten Zuiden van Poelau Poendjoeng (rechteroever Batang Hari);

20°. het Mahâkâla-beeld [bij de bevolking: Ròtjò (?)], vgl. T. Bat. Gen. deel 49; verder ruïnes en een aan *drie* zijden beschreven steen, alle op de vlakte Padang Ròtjò bij Soengai Lansè', linkeroever Batang Hari;

21°. een beschadigd beeld bij Padang Lawèh (vondst 28 Juli 1909), linkeroever Batang Hari;

22°. een dito (vondst 1910) en eenige ruïnes tegenover Si Goentoer, linkeroever Batang Hari;

23°. baksteenen ruïnes bij Loeboe' Oelang Aling.

Naar aanleiding van N°. 6 „bronzen drievoet met kort opschrift", waarvan twee photo's werden ontvangen, maakte Dr. VAN RONKEL de opmerking, dat hij niet kan beslissen of het voorwerp een Hindoe-oudheid is, maar dat het opschrift noch oud is noch Hindoesch, doch Tamil, en luidt: awudalla. . udaya. . . bâr. . . ., en voorzoover leesbaar beduidt „eigendom van Abdoellah"; niets anders dus dan het eigenaarsmerk van een of anderen Dravidischen kodjah.

Onder aanbieding van den dank der Directie van het bovenstaande mededeeling doen aan den heer WESTENENK. De gevraagde boekwerken werden reeds gezonden.

f. Pastoor A. MATHIJSEN:

Tetumsche fabels, aangeboden door Pastoor C. W. J. WENNEKER, onder mededeeling dat indien de directie die verhalen voor uitgave harerzijds geschikt acht, er nog meerdere zullen worden opgezonden.

Antwoorden, dat de rest der collectie gaarne wordt te gemoet gezien. Dr. ADRIANI neemt bereidwillig op zich zooveel mogelijk bij iedere fabel de parallellen in de Archipel-folklore op te geven.

III. Brengt ter tafel de navolgende tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. R. 30 Oct. j.l. N°. 29361, t.g.v. een Min.-Depêche van 2 September t.v. afd. G, N°. 56—1636, houdende aanbieding van een exemplaar der afleveringen 359—363 van het botanisch werk, getiteld „Flora Batavia".
Bibliotheek.

2. Nota van de A. S[ie]. van 25 October j.l., met aanbieding van deel VIII (1ste en 2e gedeelte) en deel IX (1ste gedeelte) van het werk: „Nova Guinea, Résultats de l' expédition scientifique neérlandaise à Nouvelle Guinée en 1907."
Bibliotheek.

3. Besl. Dir. O. E. 25 Oct. '11 N°. 17482, tot aankoop voor een som van f 14,45 ten behoeve van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden van een gouden oorhanger afkomstig uit Malang. (Not. Oct. '11 III 6).
Informatie.

4. Miss. Dir. O. E. 9 Oct. 11 N°. 16485, met aanbieding ter kennisneming van de depêche van den Minister van Koloniën van 28 Augustus j.l. afd. A 1, N°. 17/1600 en bijlage, handelende over de uitgaaf van een nieuwe Boroboeder-monographie, met verzoek om te willen mededeelen welke personen en wetenschappelijke instellingen in Ned. Indië en Oost-Azië naar het oordeel der directie in aanmerking komen voor een exemplaar van Regeeringswege van bedoelde monographie.

Adviseeren dat voor N. I. en Oost-Azië worden in aanmerking gebracht:

De Gouverneur Generaal van Ned. Indië, De Directeur van Onderwijs en Eeredienst, Het Bataviaasch Genootschap v. K. & W., De Oudheidkundige Commissie, The office of the Director General of Archaeology Simla, The Asiatic Society of Bengal Calcutta, l'Ecole française d'Extrême Orient Hanoi, The University Library Tokio, Dr. J. Ph. VOGEL, Superintendent Archaeogical Survey Lahore, H. PARMENTIER Chef du Service archéologique de l'Indo-Chine benevens de auteur T. VAN ERP.

5. Id. id. van 3 Nov. j.l. N°. 18014, met aanbieding van het tot den chef van het Wapen der Genie gericht schrijven van den Majoor van dat Wapen, belast met de Boroboedoer-restauratie, T. VAN ERP, waarin deze in overweging geeft het zoo mogelijk daarheen te leiden, dat aan den hem toegevoegden assistent-photograaf J. J. DE VINK, wegens diens bijzondere dienstpraestaties, van Regeeringswege een geldelijke belooning worde gegeven. Zich niet bevoegd achtende de werkzaamheden op technisch gebied van den heer DE VINK te beoordeelen, vraagt de Directeur daartoe de voorlichting der directie, met verzoek c.q. haar gevoelen te doen kennen nopens het bedrag der gratificatie.

Antwoorden dat de Directie, ofschoon zich in deze zaak niet geheel competent achtende, zich gaarne bij het gevoelen van de heeren VAN ERP en KROM aansluit, dat de assistent-photograaf DE VINK wegens buitengewone dienstpraestaties alleszins voor een blijk van appreciatie door de Regeering in aanmerking komt. Ook haar komt een geldelijke belooning daartoe het meest geschikt voor, het bedrag waarvan zij in verband met zijn gewone bezoldiging voorstelt te bepalen op *f* 500.—

6. Id. id. van 7 November d.a.v. N°. 18303, met aanbieding van een van Regeeringswege ten fine van consideratiën en advies in zijn handen gesteld rapport, dd. 16 September j.l. samengesteld door Mr. J. C. OVERVOORDE,

lid der Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en een beschrijving van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, naar aanleiding van zijn onderzoek naar dergelijke hier te lande nog aanwezige monumenten uit en kort na den tijd der O. I. Compagnie. Alvorens hieromtrent advies uit te brengen zal de Directeur gaarne het oordeel der Directie vernemen, mede nopens de door Mr. Overvoorde in zijn tot den Gouverneur-Generaal gericht schrijven van den zelfden datum gestelde vraag, of er bezwaar tegen bestaat, dat de inhoud van voormeld rapport geheel of gedeeltelijk in een der wetenschappelijke tijdschriften in Nederland wordt afgedrukt.

In rondlezing.

7. Miss. van den Commandant der Zeemacht van 31 Oct. 11 N°. 11364, met aanbieding van eenige kaarten enz.

In de verzameling.

8. Miss. Dir. Justitie 28 Oct. 11 N°. 15499, met toezending ten behoeve der boekerij van eenige dagbladen en boekwerken.

Bibliotheek.

9. Miss. Dir. B. B. 7 Oct. en 9 Nov. '11 N°. 3898 en 4418, houdende aanbieding van den supplement catalogus (2 ex.) en „Agrarische Regelingen."

Bibliotheek.

10. Schrijven van den Consul Generaal te Singapore van 20 October 1911 N°. 2615, met verzoek om inlichtingen naar aanleiding van een brief van den heer C. W. Harrison van de „Malay Civil Service" te Taipong van den volgenden inhoud:

I have the honour to inform you that in the course of certain investigations undertaken by me at Malacca under commission from the Government of the Federated Malay

States I have found that the sole remaining part of the wall of the fortress at Malacca consists of a Portugese original wall and postern gate on to which has been built a Dutch gate-way. This Dutch gate-way is dated 1670 — the Dutch took Malacca in 1641 — and has a plaster device on both sides consisting of a shield on which is a sailing ship, the shield supported by two figures, one a female figure of Peace with the olive branch and the other a male figure of War with a sword passed through a crown.

It appears to me that the building of this purely ornamental gate-way was probably to commemorate some great event in Dutch history, either in Europe or in the Indies, in 1670, and I shall be very much obliged if you will let me know whether the year 1660 was a notable year in the history of Holland and if so for what it was notable.

Door den secretaris werd den Landsarchivaris Dr. DE HAAN om praeadvies gevraagd.

Dienovereenkomstig antwoorden, dat naar het oordeel der directie de bouw der bewuste Hollandsche poort aan het fort te Malakka niet kan hebben plaats gehad tot herdenking van eenige groote gebeurtenis, in de Hollandsche of Ned. Indische geschiedenis, om de voor de hand liggende reden dat het daarop voorkomende jaartal 1670 ons daaromtrent niets zegt. De uitvoerige, om niet te zeggen overladen, ornamentatie der poort is niets ongewoons maar een uiting van den geest van dien tijd. Zij komt b.v. ook voor bij hier te lande overgebleven monumenten uit dat tijdperk. Het jaar 1670 is daarom waarschijnlijk eenvoudig het jaar waarin de bouw der poort werd voltooid.

11. Aanbieding door den Civielen en Militairen Resident van Timor en Onderhoorigheden, bij schrijven van 21 September j.l. N°. 832/7, van een ingevulde woordenlijst van de Tettoemsche taal.

Dankbetuiging.

12. Schrijven van den Majoor der Genie belast met de Boroboedoer-restauratie T. van Erp, dd. 20 October j.l. N°. 87, houdende terugaanbieding van de hem in 1907 in bruikleen afgestane cliché's van Kinsbergen (Not. Aug. 07 VI*c*). Enkele negatieven zijn verongelukt, t. w. de N°s. 6 Dhyani Boedaha, Amitabha; 9 Boeddha hoofd en profiel; 10 Leeuw, 64 Kanarie-laan met tempel op achtergrond. Ter vervanging van de drie eerste werden nieuwe cliché's vervaardigd, waarvan afdrukken worden toegezonden ter vergelijking met de origineelen. Van cliché 64 de Kanarie-laan werd geen nieuw negatief gemaakt, omdat dit uit den aard der zaak een ander beeld zou geven dan het van 1873 dateerende origineel. Voorts zijn drie cliché's gebarsten, n.l. de N°s. 4, 17/18 en 49/50. Deze negatieven konden evenwel van een dubbeling worden voorzien, bestaande uit een schoone glasplaat en blijven dus geschikt voor het maken van afdrukken.

Ontvangst erkennen.

13. Miss. A. R. Wonosobo 5 Oct. j.l. N°. 4042, houdende aanbieding van de archaeologica bedoeld bij Not. Oct. '11 II 9.

Retour omdat van geen waarde voor de verzameling.

14. Id. 11 Oct. j.l. N°. 4130, houdende mededeeling naar aanleiding van Not. Sept. '11 II 12, dat de eigenaar van het sub *g*. bedoelde voorwerp dat niet voor *f* 30.— wenscht af te staan, daar hij het voor *f* 60.— gekocht heeft. Hetzelfde geldt voor *c*., waarvoor *f* 10.— gevraagd werd in plaats *f* 9—.

Een aanvullend bedrag van *f* 31.— werd reeds aan den A. R. overgemaakt.

15. Id. 16 Oct. d. a. v. N°. 4211, meldende dat door Wongso di Kromo van dessa Pagerotan, distr. Kertek, gevonden werden eenige bronzen voorwerpen.

Opvragen.

16. Schrijven van den Directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem van 25 September j.l. N°. 871, houdende verzoek de indertijd ter leen afgestane zeven beschreven lontarbladen (Not. Juli '09 II 14) na gemaakt gebruik te te mogen terugontvangen.

Reeds teruggezonden. Dankbetuiging.

IV. De heer PLEYTE

deelt mede, dat zich in de Ethnographische Verzameling bevinden twee olifantstanden afkomstig van den Sultan van Deli, (Not. Juli 1879 II*e*) welke meer eigenaardig zouden thuis behooren in het Zoölogisch Museum te Buitenzorg, waaromtrent reeds met den conservator, den Majoor P. A. OUWENS overleg is gepleegd.

Aan den Directeur van O. E. zal worden voorgesteld een wijziging van het G. B. 3 Juni 1879 N°. 15 in den bedoelden geest uit te lokken.

V. De heer MOQUETTE

biedt aan namens den Majoor P. A. OUWENS te Buitenzorg:

1e. een vaandel uit den Kraton van Pamekasan, met onderschrift: „Tjirijang tjĕngkårå Dewå" (zie hierover de mededeelingen van den heer ROUFFAER in deel 51 van ons Tijdschrift, mèt de plaat);

2e. Een staatsielans afkomstig van PANGERAN MANGKOE ADI NINGRAT van Pamekasan.

Dankbetuiging.

VI. Dr. ADRIANI

a. biedt aan ten behoeve der Ethnographische verzameling:

1e. Een lans der To Mori (tanggerahi), geheel van ijzer. Deze lans is door Bare'e-Toradja's buitgemaakt op de To Napoe, die haar weder hadden ontnomen aan de To Moni. Van de Bare'e-sprekende Toradja's weten de To Onda'e ook wel dergelijke lansen te vervaardigen, maar zij komen toch zeer zelden voor. De lans der Bare'e-Toradja's heeft een ijzeren lemmet, een houten schacht en een ijzeren taats.

2°. Een zwaard (penai) van het in 1905 overleden hoofd der To Kadomboekoe, Papa i Melempo. (Toradja's van Midden-Celebes die de Bare'e taal spreken). Dit zwaard onderscheidt zich in niets van de gewone Toradja'sche zwaarden dan door het handvat (kalama), dat wel een krokodillekop voorstelt, maar in een eigenaardigen vorm gestyleerd, die veel minder voorkomt dan de vorm waarbij de krokodillekaken zijn geopend (afgebeeld in het werk der Sarasin's: „Reisen in Celebes").

Dankbaar aanvaard.

b. deelt mede, dat hij tijdens zijn doorreis te Donggala het door den Assistent-Resident ENGELENBERG aldaar gestichte ethnographische Museum bezichtigd heeft. Naar de meening van den tegenwoordigen titularis de Vogel is dit museum daar niet op zijn plaats. Men zou den inhoud naar het museum te Makasser kunnen overbrengen, doch meer eigenaardig lijkt het dien op te bewaren in 's Genootschap's verzameling, gelegen in een wetenschappelijk centrum. Uit den aard der zaak zullen verschillende der voorwerpen zich reeds in het Museum te Batavia bevinden, doch misschien is het toch de moeite waard de collectie voor hier op te vragen.

De Directie, dankbaar voor de mededeeling, verzoekt de heeren ADRIANI en PLEYTE na vergelijking met hetgeen uit die streken zich in de Ethnographische Verzameling bevindt, een nader voorstel ter zake te doen.

c. doet eenige belangrijke mededeelingen over het leven der Toradja's, speciaal over hun zin voor literatuur.

Met belangstelling aangehoord.

VII. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der heeren Mr. G. VON FABER, G. baron VAN DER FELTZ, C. J. I. M. WELTER, C. C. M. HENNY, L. H. C. COSTER VAN VRIJENHOEVEN, C. M. VAN DER SCHOOT, M. C. SCHADEE, G. A. VAN PUTTEN, Dr. Z. KAMERLING en J. H. PIETERMAAT.

En worden tot lid benoemd de heeren Mr. G. J. Nolst Trenité, adj. Insp. Agrarische Zaken, F. H. Greve, Controleur B. B., E. H. Carpentier Alting, Notaris, Dr. Th. Valeton, chef Herbarium, C. M. Hamaker, Administrateur, A. Tigler Wybrandi, Agent I. C. H. V. Rotterdam, Dr. J. Bosscha, Administrateur, Ch. R. Krijgsman, id., J. M. H. van Oosterzee, chef van de Lange & Co., en H. E. Taylor Weber, Administrateur.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de directievergadering van 18 December 1911.

QUARLES de QUARLES,
President.

v. WETTUM,
Secretaris.

Notulen van de negende Directievergadering, gehouden op Maandag 18 December 1911.

Aanwezig de Heeren: A. J. baron QUARLES DE QUARLES, President, Dr. G. A. J. HAZEU, Vice-president, Dr. PH. S. VAN RONKEL, C. M. PLEYTE, J. P. MOQUETTE, Dr. D. A. RINKES, TH. V. ZIMMERMANN, J. HOMAN VAN DER HEIDE en B. A. J. VAN WETTUM, Secretaris.

Afwezig de Heer Dr. N. J. KROM.

De vergadering wordt bijgewoond door het buitengewoon lid Dr. N. ADRIANI, daartoe door de Directie uitgenoodigd.

De Notulen der vorige vergadering, zijnde die van 13 November j.l., worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. De President

wijdt eenige warme woorden van waardeering aan de nagedachtenis van 's Genootschap's Eerelid, wijlen den oud Resident Dr. J. G. F. RIEDEL, herdenkt den grooten wetenschappelijken arbeid van den overledene, in het bijzonder hetgeen hij op Ethnologisch gebied in het belang van het Genootschap heeft verricht, en stelt voor een condoleanceschrijven aan de weduwe te doen afgaan, en een krans met inscriptie op het graf van den overledene te doen nederleggen.

Conform.

II. Neemt in behandeling de volgende uit de rondlezing terug ontvangen stukken:

a. Miss. Dir. O. E., 7 November j.l. N°. 18303, met aanbieding van een van Regeeringswege ten fine van consideratiën en advies in zijn handen gesteld rapport, dd. 16 September

t. v. samengesteld door Mr. J. C. OVERVOORDE, lid der Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en een beschrijving van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, naar aanleiding van zijn onderzoek naar dergelijke hier te lande nog aanwezige monumenten uit en kort na den tijd der O. I. Compagnie. Alvorens hieromtrent advies uit te brengen, zal genoemde departementschef het zeer op prijs stellen het oordeel der Directie ter zake te mogen vernemen, ook nopens de door Mr. OVERVOORDE in zijn bijgaand tot den Gouverneur-Generaal gericht schrijven van denzelfden datum gestelde vraag, of er bezwaar tegen bestaat, dat de inhoud van voormeld rapport geheel of gedeeltelijk in een der wetenschappelijke tijdschriften in Nederland wordt afgedrukt.

Geantwoord zal worden als volgt:

De lezing van het rapport van den Heer OVERVOORDE heeft onze Directie den indruk gegeven dat er wel degelijk iets behoort te worden gedaan tot instandhouding van de in dezen Archipel zich bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, dateerende uit den tijd der O. I. Compagnie.

Daartoe is het intusschen naar ons gevoelen noodig dat eerst bekend zij wáár zich dergelijke monumenten bevinden en in welken toestand zij verkeeren.

Zulks ware naar het oordeel van onze Directie te vragen aan de hoofden van gewestelijk bestuur, en zouden de verkregen antwoorden kunnen worden verzameld in één register, gewestgewijze samengesteld. Tevens ware dien Bestuurshoofden te verzoeken voor de in stand houding dier monumenten al aanstonds zorg te willen dragen en er zooveel doenlijk voor te willen waken dat deze niet wanstaltig worden gemaakt.

Wij gevoelen veel voor het denkbeeld van Mr. OVERVOORDE om, tot richtige uitvoering der middelen van behoud, een algemeen toezicht in te stellen, doch achten het niet wenschelijk om dat toezicht op te dragen aan de reeds bestaande commissie voor de Hindoe-oudheden, omdat de

Compagnie's- en de Hindoe monumenten in wezen te veel van elkaar verschillen, en ook de behandeling er van bij de deskundigen een geheel verschillende voorstudie eischt.

De voor dat toezicht benoodigde werkzaamheden zijn evenmin omvangrijk genoeg om het instellen eener *afzonderlijke*, op overeenkomstige wijze als de oudheidkundige commissie ingerichte, commissie voor de Nederlandsche monumenten te rechtvaardigen.

Naar de meening der Directie ware daarom het toezicht op te dragen aan eene Commissie bestaande uit den Directeur der B. O. W. en den Landsarchivaris, genoemde departementschef toch heeft wetenschappelijk gevormde bouwkundige ambtenaren tot zijne beschikking, welke ambtenaren zouden kunnen worden uitgenoodigd om van hunne dienstreizen gebruik te maken tot het bezoeken van de belangrijkste monumenten, terwijl Dr. DE HAAN uit den aard van zijn werkkring bij uitstek bevoegd kan worden geacht in zake Indische historie een oordeel uit te spreken.

Overeenkomstig het voorstel van Mr. OVERVOORDE ware naar het oordeel der Directie aan dat toezicht tevens te verbinden het advies over de te nemen maatregelen tot behoud, wijziging of, waar practische belangen zulks eischen, vernietiging van monumenten, tot het doen vervaardigen van de noodige afbeeldingen, het doen van opmetingen, enz.

Met het vorenstaande wordt ingestemd door het lid van ons bestuur den Heer HOMAN VAN DER HEIDE, den tegenwoordigen chef van het departement van B. O. W., doch vermits Dr. DE HAAN in deze een woord zal hebben mede te spreken en vooral op het gebied van archiefzorg de aangewezen adviseur kan worden geacht, neemt onze Directie de vrijheid U dit schrijven aan te bieden door intermediair van den Landsarchivaris.

Ten slotte vermeent onze Directie als haar gevoelen mede te moeten deelen dat tegen het publiceeren van bedoeld rapport, geheel of gedeeltelijk, in eenig wetenschappelijk tijdschrift in Nederland geenerlei bezwaar kan bestaan, doch

ware het blijkbaar eenigszins in der haast opgestelde stuk op enkele punten, die het onnoodig zal zijn nader aan te geven, te voren nog wat om te werken.

b. Missive van den Chef van den Generalen Staf van 14 November j.l. N°. 1034, houdende aanbieding van een woordenlijst Nederlandsch — Kenja-Dajaksch, samengesteld door den met verkenningen in het Apo-kajan en Poedjoengangebied belasten Kapitein van den G. Staf P. VAN GENDEREN STORT, zoomede van een betrekkelijk advies van den Adviseur voor Inlandsche Zaken, met verzoek om mededeeling of de publicatie der woordenlijst van wege het Genootschap kan geschieden.

Geen bezwaar tot publiceering in de verhandelingen.

c. Dr. D. A. RINKES: „Heiligen V." (Not. Nov. '11 II *c*).
Tijdschrift.

d. Aanteekeningen van Dr. N. ADRIANI bij de Tetumsche fabels van Pastoor A. MATHIJSEN. (Not. Nov. '11 II *f*).
Tijdschrift.

III. Brengt ter tafel de tusschentijds ingekomen stukken:

1. G. B. 13 November 1911 N°. 8, houdende machtiging om te beschikken over een bedrag van ten hoogste *f* 800.— om de poort der begraafplaats van Malik Ibrahim te Gapoera (Grisee) voor verder verval te behoeden, en van *f* 150.— tot het doen van wetenschappelijke onderzoekingen aan en in den omtrek van genoemd graf; met opdracht aan het Lid der Oudheidkundige Commissie in Ned.-Indië H. L. LEYDIE MELVILLE, het eerst bedoelde werk uit te voeren.

Informatie.

2. Miss. 1°. G. S. 23 November j.l. N°. 2684, betuigende den dank der Regeering voor de toezending van 10 overdrukken van de in het Tijdschrift gepubliceerde aanvullings-

nota van toelichting betreffende het landschap Asahan, met verzoek om terugzending der origineele aanvullings-nota's aangeboden bij missives 21 Mei 1910 N°s. 1132 en 1134.

Hieraan voldoen.

3. G. R. 14 November j.l. N°. 30608, met een Min. Dep. van 23 September t. v. afd. A^I^ N°. 1/1774, t. g. v. voor 's Genootschap's boekerij bestemde publicaties van de Commissie voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatiën t. w.: *Brom*, Archivalia in Italië II Rome Vaticaansche Bibliotheek, *Colenbrander*, gedenkstukken der Algemeene Geschiedenis van Nederland van 1795 tot 1840 VI Inlijving en Opstand, 1810—1813 Eerste stuk, *Worp*, De briefwisseling van Constantijn Huijgens I, 1608—1634, *Posthumus*, Bronnen tot de geschiedenis van de Leidsche Textielnijverheid, Tweede deel 1481—1573.

Bibliotheek.

4. Miss. Dir. O. E. 11 November 1911 N°. 18585, met verzoek om mededeeling of aan de gewone gouvernementssubsidie ook in het jaar 1913 werkelijk behoefte zal bestaan.

Bevestigend beantwoorden.

5. Renvooi O. E. 23 November j.l. N°. 26150, t. g. v. miss. Res. Bantam 10 November t. v. N°. 11625/18, met 58 zilverstukken, door eenige Inlanders van de kampong Tjimajang, dessa Tegamaja, distr. Kramat-watoe, afd. Serang, gevonden op een tegalan in gemelde dessa; met verzoek om mededeeling waartoe zij gediend hebben en of op het bezit er van wordt prijs gesteld.

Het zijn zilveren muntstukken, z. g. vierkante Peso's, door de Spanjaarden hier te lande ingevoerd en in de eerste tijden van de O. I. Compagnie nog in omloop. De Inlanders noemen ze „reaal batoe". Deze exemplaren hebben weinig waarde omdat zij sterk gesnoeid zijn. Voor het muntkabinet wordt er geen prijs op gesteld.

6. Aanbieding door den Dir. v. Justitie van eenige boekwerken en nieuwsbladen, bij miss. 24 November j.l. N°. 17002.

Bibliotheek.

7. Id. door den Comm. d. Zeemacht van eenige kaarten, enz. bij miss. 2 December 1911 N°. 12550.

Kaartenverzameling.

8. Miss. Res. Soerakarta 16 November j.l. N°. 10611/29, houdende mededeeling, onder retour der betrekkelijke photo's, dat de Soesoehoenan niet genegen is de verlangde beelden aan het Genootschap af te staan, aangezien Z. H. die zelf als antiquiteit wenscht te behouden. (Not. Sept. '11 II 17).

Informatie.

9. Miss. Majoor der Genie b/m. de Boroboedoer-restauratie, T. VAN ERP, dd. 18 September 1911 N°. 63, meldende de terugzending van de cliché's (van Cephas) van Boroboedoer's bedolven voet, in Augustus 1907 aan hem in bruikleen afgestaan. De platen werden voorzien van nieuwe, juiste nummers. De oude nummering toch hield geen verband met het feit, dat de serie aanvangt ten Zuiden van de Oostertrap en verder de richting van de pradakṣina volgt.

Ontvangst melden.

10. Schrijven van het Bestuur van het K. I. voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van N. I. van 21 October j.l., in antwoord op het dezerzijdsch verzoek om medewerking tot de voorgenomen uitgaaf van het Javaansche werk Tjeṇtini, (Not. Sept. '11 I *f*), meldende dat, gelet op de reeds op het Instituut rustende geldelijke verplichtingen, onlangs nog verzwaard door de toegezegde medewerking aan de uitgave der nieuwe Boroboedoer-monographie, het Bestuur het raadzaam voorkomt de uitgaaf der Tjentini geheel aan het Genootschap over te laten.

Tot de uitgave wordt thans cfm. het beslotene bij Not. Juli '11 VIII 1 *b* overgegaan. Na verschijning van deel I zal aan de Regeering een voorstel tot subsidie worden gedaan. Dr. RINKES wordt benoemd als gedelegeerde voor de uitgave.

11. Miss. A. R. Wonosobo 22 November j.l. N°. 4736/10, met toezending van de bronzen borden (lengser) en potten (gogok) bedoeld bij Not. Nov. '11 III 15.

Voor de Arch. verzameling overnemen tegen den geschatten prijs van *f* 9.—.

12. Schrijven van den Chef der 5e opnemingsbrigade bij den Topographischen dienst van 16 November j.l. N°. 172 D, houdende terugzending van 4 Tijdschriften van N. I., A 191, en 1 id. Taal-, L. en V.

Informatie.

13. Dankbetuiging van den Contr. te Sabang, L. M. F. PLATE, dd. 6 November j.l., voor de toezending der cliché's en het artikel van den Kapitein W. GOLDIE, bedoeld bij Not. Oct. III 15.

Informatie.

14. Schrijven van den Heer A. E. AMENT te Bandoeng van 30 November j.l., met verzoek om ontcijfering van een lakafdruk der inscriptie op een ring, heetende afkomstig uit den tijd van Modjopait.

De inscriptie luidt: „Prajana" en is gehouden in een ouder soort Javaansch schrift. De vermoedelijke beteekenis is „Aan U kome".

15. Aanbieding door den Heer D. VAN HINLOOPEN LABBERTON bij schrijven van 14 December j.l., van een exemplaar van den catalogus van tempelsteden en bedevaartsplaatsen in Britsch-Indië, getiteld „The Traveller's Companion".

Door den bibliothecaris werd de ontvangst reeds dankbaar erkend.

IV. De President

a. vestigt de aandacht op het feit, dat voor de eerlang voor het publiek open te stellen Schatkamer, de inhoud waarvan naar de Conservator mededeelde, door deskundigen wordt geschat op een verkoopwaarde van vijf millioen gulden, de bewaking verre van voldoende moet geacht worden.

Na uitvoerige bespreking wordt besloten:

1. om het gebouw en in de goudkamer 's nachts een behoorlijke verlichting aan te brengen, het noodige waartoe de Heer PLEYTE bereidwillig op zich neemt te verrichten,

2. tijdelijk *f* 100.— 's maands beschikbaar te stellen tot bezoldiging van een Europeeschen bewaker overdag,

3. den Heer HOMAN VAN DER HEIDE te verzoeken door deskundigen te doen nagaan wat nog verder kan worden gedaan tot beveiliging tegen inbraak zoowel van de schatkamer als van de daarin geplaatste vitrines,

4. aan den Ass. Res. v/d. politie een exposé van den toestand te geven met voorstel om te willen voorzien in een behoorlijke bewaking 's nachts, c. q. daartoe het noodige aan de Regeering voor te stellen.

b. stelt voor eene dankbetuiging te doen afgaan aan den Generaal-Majoor H. C. KRONOUER, chef van het Wapen der Artillerie, voor het doen vernieuwen der oude affuiten, waarop geplaatst zijn de beide vóór het Museum zich bevindende oude kanonnen, behoorende tot de rijkssieraden van het voormalig rijk Bandjermasin.

Conform.

c. enz.

V. Dr. VAN RONKEL

biedt namens den auteur ten behoeve der bibliotheek aan: Supplement op den Catalogus van de Javaansche en Madoe-

reesche handschriften der Leidsche Universiteits-bibliotheek, Deel II door Dr. H. H. JUYNBOLL.

Door den Bibliothecaris werd reeds de dank der Directie overgebracht.

VI. De heer PLEYTE

a. doet mededeeling, dat de kosten van den druk der door hem vervaardigde beschrijving van den Balineeschen kropak, gerekend op een oplage van 700 exemplaren, *f* 750.— zullen bedragen en vraagt instemming der andere directieleden om tot dien prijs tot den druk te doen overgaan.

Conform.

b. vraagt machtiging tot den druk van een door hem vervaardigden Gids voor de schatkamer.

Conform.

c. biedt ten behoeve der historische verzameling namens de firma OLIESLAEGER & Co. te Rijswijk alhier aan een oude Friesche hangklok.

VII. Dr. RINKES

deelt mede, dat de druk van de Inhoudsopgave der zich in 's Genootschap's bibliotheek bevindende Javaansche couranten (Not. Juli '11 II *b*) geheel gereed is en stelt voor den verkoopprijs daarvan te stellen op *f* 1.— Hij geeft in overweging het geschrift zooveel mogelijk onder belangstellenden in Nederland en hier te verspreiden.

Conform.

VIII. Dr. ADRIANI

a. deelt mede, dat door hem in zake het ethnographisch museum te Donggala (Not. Nov. '11 VI *b*) aan den Assistent Resident aldaar geschreven is.

Informatie.

b. deelt mede dat zich in de nalatenschap van 's Genootschap's eerelid, wijlen Dr. RIEDEL, moeten bevinden eenige portefeuilles Sanggireesche en Bantiksche teksten met be-

langrijke aanteekeningen van de hand van den overledene, en oppert de wenschelijkheid die voor de wetenschap te behouden door ze voor de handschriften verzameling van het Genootschap op te vragen.

Conform.

IX. De Secretaris

relateert dat Mr. A. PAETS TOT GANSOYEN tijdens zijn doorreis naar Europa hem te kennen gegeven heeft, gaarne ten behoeve van het Genootschap afstand te doen van de steenen doodkist met inscriptie, genoemd in Not. Aug. '09 IV *e*, en eenige andere steenen archaeologica, en stelt voor de tusschenkomst van den Resident van Soerabaja te vragen om die voorwerpen te doen opzenden.

Conform.

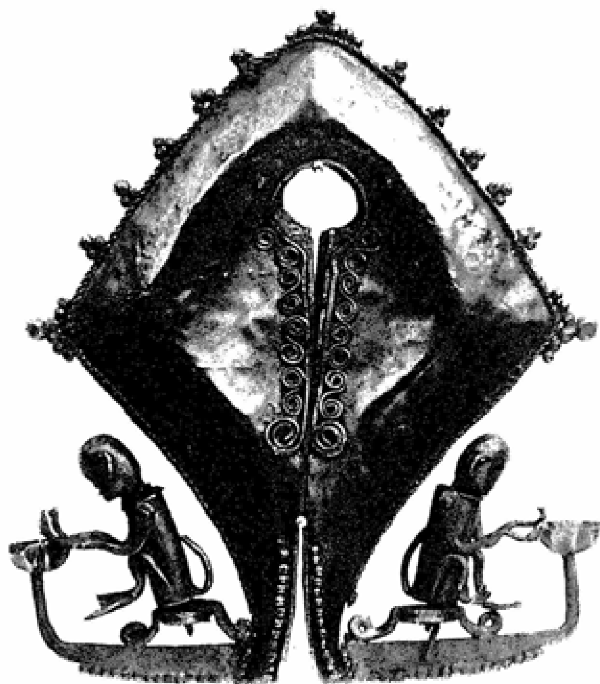
X. Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de namen der heeren A. EIJKEN, Mr. H. J. MATTHES, G. WIEMANS, M. C. SCHADÉE en H. A. HOEZOO.

En worden tot lid benoemd de heeren W. A. TEMMINCK te Tjibeber, E. HAMAKERS te Melangbong, V. AHN te Paroeng Koeda, R. E. KERKHOVEN te Bandoeng, G. DU CLOUX te Modjokerto, W. A. EVERS te Senggoeroeh, A. BRAAM te Madjalengka en F. G. STAMMANN te Pekalongan, allen administrateurs van Cultuurondernemingen.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de directie-vergadering van 22 Januari 1912.

QUARLES DE QUARLES,
President.
v. WETTUM,
Secretaris.

GOUDEN MĔMOELI VAN SOEMBA.

Lith. Topogr. Inr. Batavia

LIJST
van ingekomen boekwerken gedurende het 1e en 2e kwartaal 1911.

Aalderink (A.), Thomson-effectbepalingen in ijzer bij verschillende temperaturen. Academisch proefschrift. Groningen 1910. 8°.

Abendanon (J. H.), Voordracht over ontwikkeling van eene zelfstandige nijverheid en van een eigen handel in de Inlandsche Maatschappij van Nederlandsch-Indië, onder meer als gevolg van het in Juli 1911 te Soerabaia te houden congres met tentoonstellingen betreffende de cultuur en de bereiding van vezelstoffen. Amsterdam 1910. 8°.

Adriani (N.), Toradjasche vertellingen. Tweede reeks. (Overg. uit Tijdschrift voor Ind. taal-, land en volkenkunde deel LII.) Batavia 1910. 8°.

Arsad's almanak, bevattende Europeesche jaartallen van 1805 tot en met 1954, Arabische jaartallen van 1219 tot en met 1374, Javaansche jaartallen van 173 tot en met 1886.

Aymonier (E.), et L. Finot, Indo-Chine, pittoresque et monumentale. Ruines d'Angkor, Cambodge. Hanoi z. j. 8° obl.

Baehrens (W. A.), Panegyricorum latinorum editionis novae praefatio maior. Accedit Plinii panegyricus exemplar editionis. Academisch proefschrift. Groningen 1910. 8°.

Barth (J. P. J.), Boesangsch-Nederlandsch Woordenboek. Uitgegeven op last der Regeering. Batavia 1910. 8°.

Baxter (G. P.), Researches upon the atomic weights of cadmium, manganese bromine, lead, arsenic, iodine, silver chromium, and phosphorus. Washington D. C. 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington publication N°. 135.)

Benedict (*F. G.*) and Th. M. Carpenter, The metabolism and energy transformations of healthy man during rest. Washington D. C., 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 126).

Benedict (*F. G.*) and E. P. Joslin., Metabolism in diabetes mellitus. Washington D. C. 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 136).

Bezemer Sr. (*F.*), Nieuws uit oude boeken. Rotterdam z. j. 4°.

Bezold (*Fr. von*) u. A., Staat und Gesellschaft der neueren Zeit (bis zur französischer Revolution). Berlin u. Leipzig 1908. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil II, Abt. V. 1.

Bezzenberger (*A.*) u. A., Die osteuropäischen Literaturen und die Slawischen Sprachen. Berlin u. Leipzig 1908. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil I, Abt. X.

Blumhardt (*J. F.*), A supplementary Catalogue of Bengali books in the library of the British Museum acquired during the years 1886—1910. London 1910. 4°.

Boekoe obat segala penjakit. Di tjap pada toewan A. Johannes qq. Soerabaya 1870. 8°.

Boekoe tjerita-an dahoeloe kala di negri Tjina. Tjitak jang kedoea kali. Bagian jang ka-anam. Batavia 1910. 8°.

Boekoe tjerita-an dahoeloe kala di negri Tjina, enz. Bagian jang ka-satoe. Batavia 1911. 8°.

Borel (*H.*), „Het daghet in den Oosten". Amsterdam 1910. 8°.

Renward *Brandstetter's* Monographiën zur Indonesischen Sprachforschung.

Sprachvergleichendes Charakterbild eines Indonesischen Idiomes. Luzern 1911. 8°.

Twentieth century impressions of *British Malaya:* its history, people, commerce, industries, and resources. London enz. 1908. 4°.

Brown (*G.*), Melanesians and Polynesians, their life-histories described and compared. London 1910. 8°.

Das moderne *Buch* 1910. Ein neuer Weihnachts-Katalog. Leipzig. 8°.

List of ancient monuments in *Burma*. I. Mandalay division. Rangoon 1910. 8°.

Burnell (*A. C.*), Zie Linschoten.

Castro (*A. Osorio de*), Flores de coral, poemetos e impressões da Oceania portuguesa. Dilly 1910. 8°.

Choisy (*Abbé de*), Journal du voyage de Siam fait en 1685 et 1686. Seconde édition. Paris 1687. 8°.

Neerlands Indië — Land en volk, geschiedenis en bestuur, bedrijf en samenleving, onder leiding van *H. Colijn* door deskundigen op verschillend gebied met een voorwoord van J. B. van Heutsz. Amsterdam 1910 — 4°.

Coolsma (*S.*), Hollandsch-Soendaneesch Woordenboek. Met medewerking van C. Albers. Leiden 1910. 8°.

Da'oed Ibn ᶜAbdoellāh al-Fatāni. Ghājat al-taḳrib fi'l-irth wa'l ta'ṣib. Stamboel 1310. 8°.

Da'oed Ibn ᶜAbdoellāh al-Fatani, Al-boehdjah al-soenrijjah fiᶜaḳā'id al-sanijjah. Stamboel 1306. 8°.

Darma Wasesa, Sĕrat Tjiptagoegah. Soerakarta 1834. 8°.

Deventer (*C. Th. van*), Insulinde in Brussel. Verschenen in „De Gids" van November 1910. 8°.

Dilthey (*W.*) u. A., Systematische Philosophie. Berlin u. Leipzig 1908. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil I, Abt. VI.

Dorssen (*J. M. H. van*), Willem ten Rhyne. (Overg. uit het Geneesk. Tijdschr. voor Ned.-Indië deel LI.) Batavia 1911. 8°.

Dukkanipātajātaka. Part I. Translated by Phra Bimoldharm. Published on the occasion of His Majesty King Chulalonkorn. Bangkok 129. 8°.

Erp (*T. van*), Hindu monumental art in Central Java. (Overg. uit „Twentieth Century impressions of Netherlands India".) 1909 4°.

Faria y Sousa (M. de), Asia Portuguesa. 3 t. Lisboa 1675 en 1703. 4°.

Faverzani (Antonii), Comoedia. Carmen in certamine poetico Hoeufftiano magna laude ornatum. Amstelodami 1910. 8°.

Fergusson (J.), History of Indian and Eastern Architecture. Revised and edited, with additions. 2 vols. London 1910. 8°.

Finot (L.), Zie E. Aymonier.

Fischer (H. W.), Planggi Tücher aus Atjeh (Sumatra). (Separat-Abdruck aus Intern. Archiv für Ethnographie, Band XX, 1911.) 4°.

Forke (A.), Die indischen Märchen und ihre Bedeutung für die vergleichende Märchenforschung. Berlin 1911. 8°.

Franck's Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche taal. Tweede druk door Dr. N. van Wijk. 's Gravenhage 1910. — 8°.

Frank (O.), Carl von Voit. Gedächtnisrede gehalten in der öffentlichen Sitzung der K. Akademie der Wissenschaften am 9 März 1910. Munchen. 4°.

Fraser (A. H. L.), Among Indian Rajahs and Ryots. A. civil servants recollections and impressions of thirtyseven years of work and sport in the Central Provinces and Bengal. London 1911. 8°.

Friederici (G.), Pidgin-English in Deutsch-Neuguinea. Sonderabdruck aus der „Kolonialen Rundschau." Berlin 1911. 8°.

Friedländer (H.), Interressante Kriminal-Prozesse von Kulturhistorischer Bedeutung. Darstellung merkwürdiger Strafrechtsfälle aus Gegenwart und Jüngstvergangenheit. Nach eigener Erlebnisse. Eingeleitet von Justizrat Dr. E. Sello. 2 Bde. Berlin 1910. 8°.

Garbe (R.), Beiträge zur indischen Kultuurgeschichte. Berlin 1903. 8°.

Geen (F. M. L. van), De Generaal van Geen (1773—1846). Met een voorwoord van Prof. Dr. F. J. L. Krämer. 's Gravenhage 1910. 8°.

Gerini (*G. E.*), Researches on Ptolemy's Geography of Eastern Asia (further India and Indo-Malay Peninsula). Published in conjunction with the Royal Geographical Society. London 1909. 8°. (Asiatic Society monographs N°. 1.)

Geuns (*M. van*), Koloniaal-staatkundige vlugschriften. IV. Is de aankoop van Portugeesch Timor wenschelijk? Soerabaja 1910. 8°.

Giannuzzi (*Josephi*), De Siciliae et Calabriae Excidio carmen in certamine poetico Hoeufftiano magna laude ornatum. Amstelodami 1910. 8°.

Grondhuurprijzen bij de *Suikerindustrie* op Java. Zie Java.

Groneman (*I.*), Pamorwapens. Semarang 1910. 8°.

Groneman (*I.*), Die Heirat eines javanischen Kronprinzen. (Separatabdruck aus Mitt. d. k. k. Geogr. Gesellschaft in Wien, 1910.) 8°.

Gunning (*J. W.*), Het inlandsch onderwijs in de Minahassa en op de Sangir- en Talauer-eilanden. Baarn 1910. 8°.

Diwan *Hâfiz*. Teheran 1310. 4°.

Hall (*Basil*), Account of a voyage of discovery to the West coast of Corea and the great Loo-choo island; with an appendix, containing charts, and various hydrographical and scientific notices. And a vocabulary of the Loo-choo language by H. J. Clifford. London 1818. 4°.

Hamilton (*A.*), A new account of the East Indies being the observations and remarks of Captain — 2 vol. Edinburgh 1727. 8°.

Handboek voor *Cultuur-* en *Handelsondernemingen* in Nederlandsch-Indië 1911. Amsterdam 1910. 8°.

Harder (*E.*), Arabische Konversations-Grammatik mit besonderer Berücksichtigung der Schriftsprache. Mit einer Einführung von Professor Martin Hartmann. Zweite verbesserte Auflage Heidelberg 1910. 8°.

Hasselt (*J. A. van*), Kritisch onderzoek naar aanleiding der beschouwingen van Kretz over cirrhosis hepatis. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*) en J. J. Robijn, Bepaling van het zwaveligzuurgehalte van sappen. (Mededeelingen van het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 43.) Soerabaia 1910. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Gombepalingen in Melasses. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 46.) Soerabaia 1910. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Het al of niet optreden van ontledingen in een Pauly-apparaat. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 47.) Soerabaia 1911. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), De afzetting in voorwarmers bij de sulficatie-defecatie methode. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 48.) Soerabaia 1911. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Voortgezette onderzoekingen aangaande het al of niet optreden van ontledingen in een Pauly-apparaat op de onderneming Koning Willem II. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 50.) Soerabaia 1911. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Laboratoriumproeven met dubbele kalkzetting en voordefecatie in vergelijking met de kalkzetting volgens de gewone methode. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie N°. 1.) Soerabaia 1911. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Het verloop van het rijp worden van het riet en een mogelijk verband tusschen molenarbeid en rijpingssnelheid van het riet (speciaal voor N°. 100). (Mededeelingen van het proefstatien voor de Java-Suikerindustrie N°. 2.) Soerabaia 1911. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*) en L. G. Langguth Steuerwald, Mededeelingen over Rietgom (N°. 2). (Mededeelingen van het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie, N°. 3.) Soerabaia 1911. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Het zuiveren van sap met gebrand filtervuil (voorloopige mededeeling). (Mededeelingen van het

Proefstation voor de Java-Suikerindustrie, N°. 4.) Soerabaia 1911. 8°.

Hazewinkel (*J. J.*), Enkele capaciteitscijfers van filtratie. (Mededeelingen van het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie, N°. 7.) Soerabaia 1911. 8°.

Henriksen (*G.*), Geological notes. Christiania 1910. 8°.

Hertling (*G. von*), Wissenschaftliche Richtungen und philosophische Probleme im dreizehnten Jahrhundert. Festrede. München 1910. 4°.

Hirschi (*H.*), Reisen in Nordwest-Neu-Guinea.

Zie Jahresbericht der Geograph.-Ethnographischen Gesellschaft in Zürich pro 1907—1908. 8°.

Hoesein Djajadiningrat (Raden), Critisch overzicht van de in Maleische werken vervatte gegevens over de geschiedenis van het Soeltanaat van Atjeh. (Overg. uit de Bijdragen tot de taal-, land- en volkenk. van Ned.-Indië, 8°. Volgr. I.) 1910.

Hoorweg, Nota bevattende eenige gegevens betreffende het landschap Mamoedjo. (Overg. uit het Tijdschrift v. Ind. taal-, land- en vk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Hurgronje (*C. Snouck*), Nederland en de Islam. Vier voordrachten gehouden in de Nederlandsch-Indische bestuursacademie. Leiden 1911. 8°.

Iman dan elmoe. Menado 1910. 8°. N°. 1. Santoe Franciscoes Xaverioes.

Ingram (*John Kells*). Zie T. W. Lyster.

Het *jaar* 1911. Uitgave van de N. V. Handelsdrukkerij en Kantoorhandel „Celebes", Makassar. 4°.

Jaarverslag der opleidingsschool voor *Indische rechtskundigen* te Batavia over het schooljaar 1909/10. Batavia 1911. 8°.

Jahresbericht der Geograph.-Ethnographischen Gesellschaft in *Zürich* pro 1907—1908.

Grondhuurprijzen bij de Suikerindustrie op *Java*. Resultaten der in December 1910 gehouden enquête. (Algemeen syndicaat van suikerfabrikanten in Nederl.-Indië.) Soerabaia 1911. fol.

Johanssen (*K. F.*), Solfågeln i Indien en religions-historisk-mytologisk Studie. Inbjudning till filosofie doktorspromotion. Upsala 1910. 8°.

Johnson (*Roswell H.*), Determinate evolution in the color pattern of the lady-beetles. Washington, D. C. 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 122.)

Memorie nagelaten door den afgaande E. E. commandeur Casparus de *Jong* aan desselfs vervanger den E. E. Agtb. Heer Godefridus Weijerman gedagteekend den 7 Maart 1761, gecopieerd door den Wel Eerw. Heer P. Groot. Madras 1910. fol. (Selections from the records of the Madras Government. Dutch records N°. 11.)

Kats (*J.*), Serat Tjarijosipoen soejoed. Djilidan 1, 2. Semarang, Soerabaia, 's Gravenhage 1910. 8°.

Kielstra (*E. B.*), Indisch Nederland. Geschiedkundige schetsen. Haarlem 1910. 8°.

Kinney (*A.*), Handbook of administrative law in India. Calcutta 1910. 8°.

Kitab batja dan tjeritera goena anak-anak di midros. Bahasa Malajoe. Terkarang olih B. J. Messchaert di Soerakarta 1879. 8°.

Kitab aken bergoena boewat anak-anak jang baroe moelain beladjar membatja. Tjitakan jang katiga. Batavia 1910. 8°.

Kitâb maᶜrid *alchoetoêt* al-ᶜarabiyyah. Bairoet 1885. 8°.

Kloppenburg-Versteeg (*Mevrouw J.*), Bab toetoewoehan ing tanah India miwah dajanipoen kangge djampi. Soerakarta 1911. 8°.

Knoetsen (*J. F.*) c. s., Java Tourists, how to speak Malay, Javanese and Sundanese. Batavia 1910. 4°.

Paul *Kohlstock's* Ratgeber für die Tropen. Handbuch für Ausrüstung, Aufenthalt, Reisen und Behandlung von Krankheiten. 3. Auflage. Bearbeitet von Dr. Mankiewitz. Stettin 1910. 8°.

Kruyt (*A. C.*), De slavernij in Posso (Midden-Celebes). Overdruk uit „Onze Eeuw" 11ᵉ jaargang 1911.) Haarlem. 8°.

Labberton (D. van Hinloopen), Geïllusteerd handboek van Insulinde, zijnde een synthetische catalogus van den economischen staat van den Nederlandsch-Indischen archipel, naar de gegevens van de regeeringsbureaux en bevoegde deskundigen op ieder gebied. Amsterdam 1910. 8°.

Labberton's Gitā transcriptie (voor meditatie). Atha Sjrimad Bhagawad Gitā. Mama sjiṣijaisj sjiṣyébhyasj tja likhitā. Amsterdam 1910. 8°.

Lajonquière (E. Lunet de), Inventaire descriptif des Monuments du Cambodge. Tome deuxième. (Publications de l'Ecole française d'Extrême Orient 1907). Vol. VIII, 1. Paris 1907. 8°.

Lendoyso (C.), The Tagalog Language A comprehensive grammatical treatise adapted to self-instruction and particulary designed for use of those engaged in Government service or in business or trade in the Philippines. Second edition. Manila 1909. 8°.

Lexis (W.), Allgemeine Volkswirtschaftslehre. Berlin u. Leipzig 1910. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil II Bd. X, 1.

Lexis (W.), Die allgemeinen Grundlagen der Kultur der Gegenwart. Berlin u. Leipzig 1906. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil I, Abteilung I.

Werken uitgegeven door de *Linschoten*-Vereeniging.

I De reis van Jan Cornelisz. *May*. XXI, 2436.

II Het itinerario van Jan Huygen van *Linschoten* 1579—1592. Eerste deel. XXI, 2499.

Het itinerario van Jan Huygen van *Linschoten* 1579—1592. Eerste deel. 's Gravenhage 1910. 8°. (Werken uitgegeven door de Linschoten-Vereeniging.)

Lucca (H. J.), Maimuna. Roman aus den Bergen Java's. Berlin z. j. 8°.

Indjil Soetji *Loekas*. Samarang 1891. 8°.

Louter (*J. de*), Het stellig volkenrecht. 2dln. 's Gravenhage 1910. 8°.

Verhaal van den gepleegden moord, in den nacht tusschen den 24 en 25 December 1783, aan boord van het schip Java, getrokken uit eenen brief van den Lieutenant Ingenieur *Lusson*, Lid van het Genootschap der Wetenschappen en Kunsten te Batavia, aan een zijner vrienden, Ridder van Maltha, en voorheen Capitein van het Voetvolk, in dienst der Nederlandsche Oostindische Compagnie, met eenige aanteekeningen van den Briefschrijver. Uit het Fransch vertaald. Middelburg 1785. 8°.

Lyster (*T. W.*), Bibliography of the Writings of John Kells Ingram. (Overg. uit An Leabharlann. vol. III, N°. I, 1909).

Macdougal (*D. T.*) and W. A. Cannon, The conditions of parasitism in plants. Washington, D. C., 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 120).

Mackay (*K.*), Across Papua, being an account of a voyage round, and a march across, the territory of Papua, with the royal commission. London 1909. 8°.

Mackinlay (*W. E. W.*), A handbook and grammar of the Tagalog language. Washington 1905. 8°.

The *Dutch* in *Malabar*, being a translation of selections N°s 1 and 2 with introduction and notes. Madras 1911. fol. (Selections from the records of the Madras Government. Dutch records N°. 13).

Malaisie. Caoutchouc plantations societés financières. 2e édition. Anvers 1910. 8°.

Kitab indjil soetji jang tĕrtoelis dari *Markoes*. Tersalin sama bĕhasa mĕlajoe djawa. London 1890. 8°.

The *Masnavi*, Zie C. E. Wilson.

Mathysen (*A.*), Testamento toean nian dale, hodi lia Tetum. Bandoeng 1910. 8°.

Kitab indjil soetji jang tertoelis dari *Matheoes*. Tĕrsalin sama bĕhasa mĕlajoe djawa. London 1890. 8°.

Mattsson (*E.*), Etudes phonologiques sur le dialecte arabe vulgaire de Beyrouth. Thèse pour le doctorat. Upsal 1910. 8°.

Medusae of the World. Vol. I and II, The Hydromedusae by A. G. Mayer, Vol. III The Scyphomedusae by A. G. Mayer.

Washington, D. C. 1910. 4°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 109.)

Merx (*A.*), Idee und Grundlinien einer allgemeinen Geschichte der Mystik. Akademische Rede. Heidelberg 1893. 4°.

Moquette (*J. P.*), De munten van Nederlandsch-Indië. De Ropyen Munt te Batavia van 1744—1808 (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII.) Batavia 1910. 8°.

Navakovad. Instructions for novices by H. R. H. Krom Phraya Vaji Raññāṇa Varoros. Published on the occasion of the Cremation of His Majesty King Chulalonkorn. Bangkok 129. 8°.

Verslag over de werkzaamheden van de *Filiale Nederland* van het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie van Juli 1908 tot Juli 1910. Tegal. 8°.

Exposition universelle et internationale de Bruxelles. Catalogue de la section *Neérlandaise*, section coloniale. 8°.

Verklaringen van brieven gezonden van *Negapatnam*, gecopiëerd door den Eerwaarden Heer P. Groot. Madras 1911. fol. (Selections from the records of the Madras Government. Dutch records N°. 15.)

Nelson (*A.*), Die Hippokratische Schrift Peri Physōn. Text und Studien. Inaugural Dissertation. Uppsala 1910. 8°.

Niesen (*H. H.*), De meetkundige plaats der keerpunten in een drievoudig oneindig lineair stelsel van krommen van den derden graad door zes bestaanbare basispunten. Academisch proefschrift. Groningen 1910. 8°.

Nieuwenkamp (*W. O. J.*), Zwerftochten op Bali. Amsterdam, 1910. 4°.

Nöldeke (Th.), Orientalische Skizzen. Berlin 1892. 8°.

Nöldeke (Th.) et A. Müller, Delectus veterum carminum arabicorum. Berlijn 1890. 8°.

Nouhuys (J. W. van), Bijdrage tot de kennis van het eiland Taliaboe der Soelagroep. (Moluksche zee.) (Overg. uit het „Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, deel XXVII, 1910.) Leiden. 8°.

Sajjid ʿOethman bin ʿAbdàllàh bin Jahja bin Alawi, Pariasan bagoes bagi anak-anak pĕrampoean. Batavia 1312. 4°.

Sajjid ʿOethman bin ʿAbdoellàh bin Jahja bin Alawi, Kitab al-ḳawārīn al-sjarʿijjah. 1312 A. H. 4°.

Sajjid ʿOethman bin ʿAbdallàh bin Jahja bin Alawi, Salamat almoeslimin min al-ibtidâʾ fiʾddin. Batavia 1329 H. 8°.

Sajjid ʿOethman bin ʿAbdallàh bin Jahja bin Alawi, Toehfat al-nâzirîn fî fihrist risâlat iʿânat al-moestarsjidin. Plano, gevouwen in 4°.

Ophuysen (C. A. van), Kijkjes in het huiselijk leven der Baʿaks. Leiden 1910 8°. — Uitgaven van het Bataksch Instituut N°. 4.

Padmasoesastra. Sadjarah Dalĕm pangiwa lan panĕngĕn. Samarang 1902.

Paglinawan (M.), Bararilang Tagalog. Maynila 1910. 8°.

Pakĕm Padalangan Wajang Poerwâ. Soerakarta 1838. 8°.

Palgrave (R. H. Inglis), Dictionary of Political Economy. 3 vols. London 1910. 8°.

Pañcakanipatâjâtaka. Translated by Hmom Chao Phrom. Published on the occasion of the cremation of His Majesty King Chulalonkorn. Bangkok 129. 8°.

The Parittain. The official version revised by the Phra Sangharâj Pussader. Published on the occasion of the cremation of His Majesty King Chulalonkorn. Bangkok 129. 8°.

Parker (H.), Village Folk-tales of Ceylon. London 1910. 8°.

Parker (H.), Ancient Ceylon. An account of the Aborigines and of Part of the early Civilisation. London 1909. 8°.

Parmentier (*H.*), Inventaire descriptif des Monuments Cams de l'Annam. Tome premier, Description des Monuments. (Publications de l'Ecole française d'Extrême Orient 1909), vol. XI, 2. Paris 1909. 8°. XI bis, Planches.

Pascoli (*Johannis*), Pomponia Graecina. Carmen praemio aureo ornatum in certamine poetico Hoeufftiano accedunt quator poemata laudata. Amstelodami 1910. 8°.

Perrine (*C. D.*), Determination of the Solar Parallax from photographs of Eros made with the crossley reflector of the Lick Observatory University of California. Washington D. C. 1910. 4°. (Carnegie Institution of Washington publication N°. 119).

Phra Candakanta, Sudharmavati Râjâvanisa Sîhârâjadhiraja Râjâvanisa. Edited in the original Mon. Bangkok 129. 8°.

Phra Khathâ Dharmabot by Phra Ariyamuni of Wat Mongkut Krasatriyaram. Bangkok R. S. 129. 8°.

Pleyte (*C. M.*), Bantĕnsch folklore. (Overg. uit Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII) Batavia 1910. 8°.

Pleyte (*C. M.*), „Pariboga". Vijfentwintig Soendasche sprookjes, verzameld door. Batavia 1911. 8°.

Possart (*P. A. F.*), Grammatik der persischen Sprache, nebst vergleichender Berücksichtigung der mit dem Persischen verwandten Sprachen, namentlich des Sanskrit und des Slawischen, und einem Anhange zum Uebersetzen, sowohl aus dem Deutschen ins Persische als auch aus dem Persischen ins Deutsche. Ein Lehrbuch für academische Vorlesungen. Leipzig 1831. 8°.

Postma (*G.*), Bijdrage tot de kennis van de celdeling bij de hogere planten. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Bouwstoffen voor de geschiedenis der *Preangerlanden*. (Overg. uit het Tijdschrift v. Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII). Batavia. 8°.

De theecultuur in de *Preanger-Regentschappen*, inzonderheid die van de inlandsche bevolking. — Uitgegeven door het Departement van Landbouw in Nederlandsch-Indië. Buitenzorg 1911. 8°.

Antiquarian, architectural, and landscape illustrations of the History of Java, by the late Th. Stamford *Raffles*. London 1844, 4°.

Reesse (*J. J.*), De suikerhandel van Amsterdam van het begin der 17de eeuw tot 1813. Een bijdrage tot de handelsgeschiedenis des vaderlands, hoofdzakelijk uit de archieven verzameld en samengesteld. 's Gravenhage 1908. 8°.

De zieke *reiziger* enz.

Rheede (*H. A. van*), Officiëel afschrift van het oorspronkelijk gedenkschrift, geschreven in 1677 A. D. Madras 1911. fol. (Selections from the records of the Madras Government. Dutch records N°. 14.)

Richards (*Th. W.*), Determinations of atomic weights. Washington, D. C., 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 125).

Riezler (*S. von*), Die Kunstpflege der Wittelsbacher. Festrede zur Vorfeier des 90. Gebrutstages S. K. H. des Prinz-Regenten Luitpold am 8 März 1911. München. 4°.

Ritter's Geographisch-statistisch Lexikon über die Erdteile, Länder, Meere, Häfen, Seen, Flüsse, Inseln, Gebirge, Staaten, Städte, Flecken, Dörfer, Bäder, Kanäle, Eisenbahner, Post- und Telegrafenämter, u. s. w. Ein Nachschlagewerk über jeden geographischen Namen der Erde von irgendwelcher Bedeutung für den Weltverkehr. Neunte revidierte Auflage. 2 Bde. Leipzig 1910. 8°.

Robertson (*J. A.*), List of documents in Spanish Archives relating to the History of the United States, which have been printed or of which transcripts are preserved in American libraries. Washington, D. C., 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 124.)

Roediger (*Aem.*), Locmani fabulae annotationibus criticis et glossario explanatae. Editio altera aucta et emendata. Halle 1839. 4°.

Roth (*H Ling*), Oriental Silverwork Malay and Chinese. A handbook for Connoisseurs, Collectors, Students and Silversmiths. London 1910. 4°.

Rudolph (*R. J. W.*), Christelijke opleiding van Indische Ambtenaren. Wageningen z. j. 8°.

Nederlandsche historieprenten (1555—1900). Platen-atlas ten gebruike bij de studie der vaderlandsche geschiedenis samengesteld en toegelicht door *G. van Rijn*, met medewerking van Prof. Dr. G. W. Kernkamp. Amsterdam 1910. fol.

Saal (*A.*), Autochromplatten. (Separat-Abdruck aus Jahrbuch für Photographie und Reproduktionstechnik für das Jahr 1910.) Halle. 8°.

Saal (*A.*), Zum Problem einer Tropenkamera. (Separat-Abdruck aus Jahrbuch für Photographie und Reproduktionstechnik für das Jahr 1910.) Halle. 8°.

Saal (*A.*), Albumatpapier. (Separat-Abdruck aus Jahrbuch für Photographie und Reproduktionstechnik für das Jahr 1910). Halle. 8°.

Sa'di, Goelistan-Perzische tekst met vertaling in Hindoestani. Calcutta 1265. 8°.

Sair „Matjam-matjam" 2 djilid. Batavia 1911. 8°.

Beknopte aanwijzingen betreffende de versterkingen in *Samalangan* en Peusangan tot en met 1 November 1900. Koeta Radja 8°.

Schacher (*R.*), Die soziale Frage in Australiën und Neuseeland. Jena 1911. 8°.

Schlaginhaufen (*O.*), Reisen in Kaiser-Wilhelmsland (Neuguinea). (Abhandlungen und Berichte der Königl. Zoologischen und Anthropologisch-Ethnografischen Museums zu Dresden, Band XIII, 1910 N°. 1.) Leipzig 1910. 4°.

Schilthuis (*G. J. C.*), De beperking van de aansprakelijkheid des reeders. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 8°.

Schmeltz (*J. C. E.*), Catalogus van 's Rijks Ethnographisch Museum. Deel III. Catalogus der Bibliotheek. Leiden 1909. 8°.

Sĕrat Soeloek roepi-roepi. Samarang 1906. 8°.

Sĕrat *tjarijosipoen* para ĕmpoe. Soerakarta 1909. 8°.

Sĕrat Wedatāmā. 3° druk. Soerakarta 1897. 8°.

Sĕrat Kawroeh *Kewan* kadjawekakĕn dening Ngabehi Tirtapradja. Soerakarta 1884. 4°.

Sĕrat *Rāmā Kĕling*. Soerakarta 1906. 8°.

Sĕrat *Madoebrongtā*. Soerakarta 1908. 8°.

Sĕrat Tjarijos *ringgit poerwā* lampahan Ardjoena djĕloer. Soerakarta 1909. 8°.

Sĕrat *Papaling*. Soerakarta 1904. 3° druk. 8°.

Sĕrat *Parimbon* Djampi. Soerakarta 1875. 8°.

Simon (*G.*), Islam und Christentum im Kampf um die Eroberung der animisten Heidenwelt. Berlin 1910. 8°.

Soen Phin-Bang atawa terbales-himpas. Djilid 1, 2. Batavia 1911. 8°.

Spencer (*H.*), Descriptive sociology; or, groops of soc (van elkaar) iological facts, classified and arranged by—. London 1910. fol.

Spooner (*D. B.*), Handbook to the sculptures in the Peshawar Museum. Bombay 1910. 8°.

Stammler (*R.*) u. A., Systematische Rechtswissenschaft. Berlin u. Leipzig 1906. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart. Teil II Abt. VIII.

Sthāvaraviriyabrat (*Hmom Chas*), Ton paññati. The primary duties of priests. A translation of the Mahavibhanga by—. Printed by Nai Lek on the occasion of the cremation of His Majesty King Chulalonkorn. Bangkok 129. 8°.

Ström (*T.*), Zweedsch-Nederlandsch Woordenboek. Gouda (1907). 8°.

Tachard (*Père*) et des Jésuites envoyés par le Roy au royaume de Siam, Second voyage. Contenant diverses remarques d'Histoire, de Physique, de Géographie, et d'Astronomie. Amsterdam 1689. 8°.

Tavera (*T. H. Pardo de*), Etimologia de los nombres de razas de Filipinas. Manila 1901. 8°.

Journael mitsgaders verhael van den toestant der plaetsen van Oost-Indien, die d'Ed. Compagnie aldaer besit: op den 20· Juli 1669, door d'Heer Johan *Thyssen*, gewesene Raedt en Commandeur van de laeste Oost-Indische Retour-vloot, ter vergaderingh van de Ho. Mog. Heeren Staten-Generael over-gelevert. Rotterdam 1669. 4°.

Tiele (*P. A.*), Zie Linschoten.

Tjerita dari boekoe *Sam Kok In*. Batavia 1911. 8°.

Tjerita Lim Tjin Sioe atau Korban dari satoe katjinta'an. Tjitakan jang pertama. Batavia 1911. 8°.

Toehfat al-rāghibīn fi bajān hakikat al-moe'minin. Stamboel 1304. 8°.

Toorn (*J. L. van der*), Oendang-oendang hoekoem tersalin kadalam behasa Malajoe. Batavia 1894. 8°.

Translation of the oration delivered by His Royal Highness the holy *Prince Najiranâna* of Siam at the state ceremony anticedent to the cremation of the mortal remains of His Majesty the late King Chulalonkorn of Siam. Ducid maha prasad, Monday, 13th March, R. S. 129 8°.

Tretiak (*J.*), Bohdan Zaleski 1802—1831. Kraków 1911. 8°.

Treub (*M.*), „Landbouw" Januari 1905 — October 1909. Beredeneerd overzicht der verrichtingen en bemoeiingen met het oog op de praktijk van land-, tuin- en boschbouw, veeteelt, visscherij en aanverwante aangelegenheden. Amsterdam 1910. 8°.

Troeltsch (*E.*) u. A., Systematische Christliche Religion. Berlin u. Leipzig 1909. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil I, Abt. IV, 2.

Valentyn (*F.*), Oud en Nieuw Oostindien, enz. deel IV, 2; deel V 1, 2. Dordrecht en Amsterdam 1726. fol.

Veltman (*Th. J.*), De Atjèh-zijdeïndustrie naar een manuscript van —, bewerkt door H. W. Fischer. (Sonder-

abdruck aus Internat. Archiv für Ethnographie Band XX). Leiden 1911. 4°.

Verhagen (H. J.), Verwantschappen naar aanleiding van de fundamentaalpunten en de coïncidentiepunten der quadratische transformatie. Academisch proefschrift. Utrecht 1910. 8°.

Visser (M. W. de), Die nicht menschengestaltlichen Götter der Griechen. Leiden 1903. 8°.

Vogel (J. Ph.), Catalogue of the archaeological Museum at Mathura. Allahabad 1910. 8°.

Voorneman (A. M.), Tjampoeran tertoelis oleh toewan —. Soerabaia 1883. 8°.

Weil (G.), Biblische Legenden der Muselmänner. Aus Arabischen Quellen zusammengetragen und mit jüdischen Sagen verglichen. Frankfurt a/M. 1845. 8°.

Wellhausen (J.) u. A., Geschichte der christlichen Religion mit Einleitung die Israelitisch-judische Religion. Berlin u. Leipzig 1909. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart. Teil I, Abt. IV.

Werner (E. T. C.), Chinese. Compiled and abstracted upon the plan organized by Herbert Spencer. Edited by H. R. Tedder. London 1910, fol.

Zie Spencer, Descriptive Sociology.

Whitehead (R. B.), Catalogue of the collection of coins illustrative of the History of the Rulers of Dehli up to 1858 A. D. in the Dehli Museum of Archaeology (founded December 1908). Calcutta 1910. 8°.

Wiggers (F.), Reglement Borneo Selatan dan Timoer dengen lain-lain prentah jang perloe goena residentie itoe. Batavia 1910. 8°.

Wiggers (F.), Deli reglement dan lain-lain prentah goena pertja Timor. Batavia 1910. 8°.

Wilamowitz-Moellendorff (U. von) u. B. Niese, Staat und Gesellschaft der Griechen und Römer. Berlin u. Leipzig 1910. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil II, Abt. IV, 1.

The Masnavi by Jalālu 'D-Din Rūmi. Translated for the first time from the Persian into prose, with a commentary by *C. E. Wilson*. In two volumes. London 1910. 8°.

Wirapoestaka, Piwoelang noelis. Soerakarta. 1836. 8°.

The *Wonders* of the *World*, the marvels of nature and man, as they exist today. London 1910 — 4°. a fl. 1, 2, 3.

Wundt (*W.*) u. A., Allgemeine Geschichte der Philosophie. Berlin u. Leipzig 1909. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil I, Abt. V.

Wijk (*N. van*), Zie Franck.

Yntema (*L.*), On the brightness of the sky and the total amount of starlight. An experimental study. Academisch proefschrift. Groningen 1909. 4°.

Zimmer (*H.*) u. A., Die romanischen Literaturen und Sprachen. Berlin u. Leipzig, 1909. 8°.

Zie Hinneberg, Die Kultur der Gegenwart, Teil I, Abt. XI, 1.

Rapport nopens den aanleg van Staatsspoorwegen in *Zuid-Sumatra* 3 deelen. Batavia 1910. 8°.

Zijlstra (*C. K.*), Over de structuur van Acetothymol. Academisch proefschrift. Groningen 1910. 8°.

LIJST

DER

Oud-Javaansche Koperplaten.

IN BEZIT VAN HET BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

(Not. Mei '11 VII[1]).

E 1. één plaat (40 × 25,5 c. M.), zeer beschadigd, aan één zijde beschreven met 16 regels.
Praçāsti van 746 (?), wellicht copie.
Afkomstig uit de voormalige residentie Bagelen.
Litteratuur: Cohen Stuart N°. 18; Verbeek p. 130.

E 2. (a—l). elf platen (32,5 × 9,5 c. M.), de eerste aan één zijde, de overige aan weerszijden beschreven met 4 regels.
Valsche oorkonde z. g. n. van lokapala Hariwangçottunggadewa uit 762.
Afkomstig van Djaha (Sidoardjo).
Litteratuur: Notulen 1865 p. 97 sq., 134; 1866 p. 143 sq., 213, 229; Cohen Stuart N°. 2; Notulen 1886 p. 45; Catalogus Groeneveldt p. 358; Tijdsch. 32 p. 111; Verbeek p. 249 sq.; Pararaton p. 94 sqq.

E 3. één plaat (44 × 23 cM.), onderkant beschadigd, aan weerszijden beschreven met 14 regels.
Stichtingsoorkonde van sanghadyan Kuluptiru van 795.
Afkomstig laatstelijk van Keboanpasar, wellicht echter van Midden-Java.
Litteratuur: Not 1882 p. 17, 63; Tijdschr. 28 p. 484; 32 p. 112; Catalogus Groeneveldt p. 358; Verbeek p. 226 en 250.

E 4. één plaat (49,5 × 29 cM.), beschadigd, aan één zijde beschreven met 18 regels.
slot van een zelfde oorkonde als E 3.
Afkomst als E 3.
Litteratuur als E 3.

E 5. vier platen (37,5 × 6, de laatste × 5,5 cM.), waarvan
(a—d). één beschadigd; aan één zijde beschreven met 5, de laatste met 4 regels.
Stichtingsoorkonde van pu Catura van 800.
Afkomstig van Magelang, waarschijnlijk Ngabean.
Litteratuur: Notulen 1870 p. 72, 78; Cohen Stuart N°. 11; Verbeek p. 150; Notulen 1892 p. 24.

E 6. één plaat (36 × 22,5 cM.), aan de voorzijde met 17, aan de achterzijde met 14 regels beschreven.
Praçāsti van den rake kayuwangi van 801.
Afkomstig van Ngabean.
Litteratuur: Notulen 1892 p. 23 sq.

E 7. één plaat (34 × 6,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 6 regels.
Begin van een stichtingsoorkonde van pu Catura van 801.
Afkomst als E 6.
Litteratuur als E 6.

E 8. twee platen (38,5 × 14 cM.), de eerste aan de voorzijde
(a—b). beschreven met 11, aan de achterzijde met 10 regels, de tweede slechts aan één zijde beschreven met 11 regels. De tweede plaat bevat ongeveer denzelfden tekst als de eerste verso.
Oorkonde onder den rake kayuwangi van 801, weder opgevat in 827 (?).
Afkomst onbekend, waarschijnlijk Midden-Java.
Litteratuur: Notulen 1864 p. 32; Cohen Stuart N°. 10; Verbeek p. 8.

E 9. één plaat (36 × 20,5 cM.), aan de voorzijde beschreven met 13, aan de achterzijde met 2 regels.
Stichtingsoorkonde van den mapatiḥ i wka Catura van 803.

Afkomstig van Magelang, waarschijnlijk Ngabean.
Litteratuur: Notulen 1870 p. 72, 78; Cohen Stuart N°. 14; Verbeek p. 150; Notulen 1892 p. 24.

E 10. één plaat (36,5 × 21 cM.), aan de voorzijde beschreven met 15, aan de achterzijde met 13 regels.
Praçāsti van den rake kayuwangi Sajjanotsawatungga van 804 (?)
Afkomst als E 9.
Litteratuur: Cohen Stuart N°. 15, verder als E 9.

E 11. (a—b). twee platen (34 × 7,5 cM.), aan één zijde beschreven met respectievelijk 6 en 5 regels.
Oorkonde van 808.
Afkomst onbekend, waarschijnlijk Midden-Java.
Litteratuur: Notulen 1864 p. 13; Cohen Stuart N°. 9; Verbeek p. 8.

E 12. (a—d). vier platen (48 × 14,5; 47 × 15; 48 × 15 en 49 × 14,5 cM.), de tweede beschadigd, de eerste drie aan één zijde beschreven met respectievelijk 10, 12 en 11 regels, de vierde aan de voorzijde met 12, aan de achterzijde met 3 regels.
Fragmenten van een stichtingsoorkonde van den rakryan i watutihang pu Sanggrāmadhurandhara van 823.
Afkomstig van Ponorogo.
Litteratuur: Notulen 1881 p. 85; 1882 p. 51; Tijdschr. 27 p. 540 en 544 sqq; Verbeek p. 213.

E 13. (a—c). drie platen (55,5 × 24 cM.), aan één zijde beschreven met respectievelijk 17, 20 en 22 regels.
Stichtingsoorkonde van den rakai layang dyaḥ Tloḍong (?) çrī Sajjanasanmatānuragatunggadewa van 841.
Afkomstig van Jogjakarta.
Litteratuur: Notulen 1866 p. 31, 96, 116, 140; Cohen Stuart N°. 1; Verbeek p. 164 sq. (cf Tijdschr. 31 p. 250).

E 14. één plaat (46 × 7 cM.), aan weerszijden beschreven met 4 regels.
Fragment van een niet nader gedetermineerde oorkonde.
Afkomstig van Temanggoeng.

Litteratuur: Notulen 1875 p. 83; 1876 p. 73; Verhandelingen 39; 2 p. 3; Verbeek p. 141.

E 15. één plaat (38 × 5,5 cM.), één kant afgebrokkeld, aan één zijde beschreven met 4 regels.
Slot wellicht van een stichtingsoorkonde.
Afkomstig van Magelang, waarschijnlijk Ngabean.
Litteratuur: Notulen 1870 p. 72, 78; Cohen Stuart N°. 12; Verbeek p. 150; Notulen 1892 p. 24.

E 16. één plaat (34 × 6.5 cM.), beschadigd, aan één zijde beschreven met 4 regels.
nog niet verklaard.
Afkomst als E 15.
Litteratuur: Cohen Stuart N°. 13; verder als E 15.

E 17. twee platen (20.5 × 11 cM.), aan weerszijden beschre-
(a—b). ven, de eerste met respectievelijk 8 en 9, de tweede met 10 regels. De inhoud van de tweede plaat recto komt overeen met dien van de eerste verso.
Fragment van een stichtingsoorkonde, waarin een vorst Jayakirttiwarddhana genoemd wordt.
Afkomstig van Bandjarnagara.
Litteratuur: Notulen 1873 p 91, 97, 168; 1874 p. 40; 1878 p. 65; Tijdschr. 25 p. 120; Verhandelingen 39; 2 p. 4 sq; Verbeek p. 110 sq.

E 18. één plaat (34 × 6,5 cM.), aan de voorzijde beschreven met 7, aan de achterzijde met 1 regels.
oorkonde aangaande de rijstvelden van Kwak.
Afkomstig van Magelang, waarschijnlijk Ngabean.
Litteratuur: Notulen 1893 p. 68, 101; cf. 1892 p. 23 sq.

E 19. één plaat (45 × 19 cM.), aan de voorzijde beschreven met 14, aan de achterzijde met 13 regels.
Slot van een praçāsti.
Afkomstig van Ngadiredja.
Litteratuur: bijvoeging op de transscriptie van Dr. Brandes: „van Li Djok Ban."

E 20. zes platen (36 × 10 cM.), aan weerszijden, de eerste
(a—f). alleen aan één zijde, beschreven met 7 regels.

Stichtingsoorkonde (slot ontbreekt) van den rake hino mpu Seṇḍok mpu Dakṣottamabahubajrapratipakṣakṣaya van 853.
Afkomstig van Grĕsik.
Litteratuur: Tijdschr. 3 p. XXII sq; Verhandelingen 26 p. 87 en 89; Bijdr. Kon. Inst. 3: IX p. 197; Notulen 1870 bijl. G.; Cohen Stuart N°. 7; Notulen 1886 p. 146; Verbeek p. 222 sq.

E 21. (a—c). drie platen (34 × 9,5 cM.), de eerste aan één zijde, de beide andere aan weerszijden beschreven met 5 regels.
Fragmenten (plaat 1, 4 en 5) van een stichtingsoorkonde van den rake hino çrī Içānawikrama dyaḥ Mattānggadewa van 893; wellicht copie.
Afkomstig van Pelem.
Litteratuur: Notulen 1902 p. 68, 95, 107 sq.; 1903 p. 16.

E 22. (a—e). vijf platen (32 × 8 cM.), de eerste aan één zijde, de drie volgende aan weerszijden beschreven met 5 regels; de laatste met aan de voorzijde 5, aan de achterzijde 2 regels.
Onvolledige praçāsti van den rakai halu çrī lokeçwara dharmmawangça Airlangganantawikramottunggadewa van 945.
Afkomstig waarschijnlijk uit Soerabaja.
Litteratuur: Tijdschr. 4 p. 207; Notulen 1864 p. 28; 1870 p. 92; Cohen Stuart N°. 3 en 5; Verbeek p. 225.

E 23. (a—d). vier platen (34 × 7,5, 7,5, 8,5 en 9 cM.), de beide eerste aan weerszijde beschreven met 5, de laatste met 6 regels, de derde aan de voorzijde met 6, aan de achterzijde met 5 regels.
Copie van een oorkonde aangaande Kambangçrī van 964.
Afkomstig van Keboanpasar.
Litteratuur: Notulen 1882 p. 17, 63; Tijdschr. 28 p. 480 sqq.; 32 p. 112; Verbeek p. 250.

E 24. (a—b). twee platen (22 × 13.5 cM.), rand beschadigd, de eerste aan één zijde beschreven met 14 regels, de

tweede aan de voorzijde met 13, aan de achterzijde met, voorzoover zichtbaar, 10 regels.
Stichtingsoorkonde van 1022.
Afkomstig van Podjok.
Litteratuur: Notulen 1877 p. 103; Verbeek p. 97.

E 25. (a—k). tien platen (37 × 12.5 cM.), aan weerszijden beschreven met 6 regels, behalve de achterzijde van de laatste, die 5 regels bevat.
Stichtingsoorkonde van Sundarapāndyadewādhiçwara van 1245.
Afkomstig van Sidoteka.
Litteratuur: Notulen 1884 p. 111 sq.; 1885 p. 1; 1886 p. 43; Verbeek p. 226.

E 26. één plaat (32 × 9,5 cM.), aan de voorzijde beschreven met 6, aan de achterzijde met 7 regels.
Oorkonde van 1316.
Afkomstig van Soerabaja.
Litteratuur: Not. 1886 p. 145 sq.; Cohen Stuart N°. 4 (1); Verbeek p. 225.

E 27. één plaat (32 × 9,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 7 regels.
Oorkonden van 1317 en 1318.
Afkomst als E 26.
Litteratuur als E 26.

E 28. één plaat (29,5 × 7,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 5 regels.
Oorkonde van 1327, welke hyang Wkasingsuka vermeldt.
Afkomstig van den Tengger.
Litteratuur: Notulen 1899 p. 62 sqq.

E 29. één plaat (34,5 × 11,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 5 regels.
Schenkingsoorkonde van Çiwātmaka van 1340.
Afkomstig van Soerabaja.
Litteratuur: Notulen 1911 p. 27.

E 30. (a—c). drie platen (31 × 7,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 4 regels.

Fragmenten (plaat 3, 4 en 6) van een stichtingsoorkonde, misschien onecht.
Afkomstig waarschijnlijk uit Soerabaja.
Litteratuur: Tijdschr. 4 p. 207; Not. 1864 p. 28; 1870 p. 92; Cohen Stuart N°. 8; Tijdschr. 32 p. 111; Verbeek p. 225.

E 31. één plaat (34 × 10 cM.), aan weerszijden beschreven met 6 regels.
Fragment (plaat 2) van een stichtingsoorkonde, misschien onecht.
Afkomst als E 30.
Litteratuur: Notulen 1864 p. 227 en 260; Cohen Stuart N°. 6; Tijdschr. 32 p. 111; Verbeek p. 225.

E 32. (a—b). twee platen (51 × 11,5 cM.), de eerste aan weerszijden beschreven met 4, de tweede aan één zijde met 1 regel.
Slot van een jayapattra van haji Jayasong.
Afkomstig van Grĕsik.
Litteratuur: Tijdschr. 3 p. XXII sq.; Cohen Stuart N°. 19; Verbeek p. 222 sq.

E 33. één plaat (46 × 11 cM.), aan weerszijden beschreven met 4 regels.
Inhoud gelijkluidend met E 32.
Afkomst als E 32.
Litteratuur: Cohen Stuart N°. 16; verder als E 32.

E 34. één plaat (41,5 × 12,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 9 regels.
fragment (plaat 6) van een stichtingsoorkonde van den rake sumba dyaḥ Wawa.
Afkomstig van den Kawi.
Litteratuur: Notulen 1906 p. 8 sq., 55, 63 sq.; Bijdragen Kon. Inst. 7: VI p. 45 sqq.

E 35. (a—c). vijf platen (29 × 9 cM.), vier aan weerszijden beschreven met 5 regels, de laatste aan de voorzijde met 5, aan de achterzijde met 3 regels.
Jayapattra van Hayam Wuruk (eerste plaat ontbreekt).
Afkomstig van Bendosari.

Litteratuur: Notulen 1896 p. 45 sq, 64.
E 36. één plaat (37 × 10,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 6 regels.
Fragment (plaat 10), waarin praçāsti van Rājasanāgara vermeld wordt.
Afkomstig van Pelem.
Litteratuur: Notulen 1902 p. 95, 107 sq; 1903 p. 16.
E 37. één plaat (35 × 11,5 cM.), aan weerszijden beschreven met 5 regels.
Slot (plaat 14) van een oorkonde, waarin praçāsti van Wikramawarddhana vermeld wordt.
Afkomstig van Gambar.
Litteratuur: Notulen 1902 p. 29.
E 38. één plaat (34,5 × 11 cM.). aan de voorzijde beschreven met 8, aan de achterzijde met 4 regels.
Slot van een stichtingsoorkonde voor Mādhawapura.
Afkomstig van Oost-Java.
Litteratuur: Notulen 1910 p. 57, 77.
E 39. één plaat (66,5 × 44 cM.), aan één zijde beschreven met 14 regels.
Copie van den steen van Kalasan.
Afkomstig ws. uit de collectie Dieduksman te Jokjakarta.
Litteratuur: Notulen 1911 p. 43.
voor het origineel: Notulen 1886 p. 25, 55, 60; Tijdschr. 31 p. 240 sqq.; Journ. Bombay Br. Roy. As. Soc. 17^2 p. 1 sqq.; Verbeek p. 176 sq.
E 40. (a—b). twee platen (28 × 8 cM.), de eerste aan weerszijden beschreven met 8, de tweede aan de éene zijde met 8, aan de andere met 4 regels.
Inhoud onbekend.
Afkomst onbekend.
Litteratuur: Notulen 1886 p. 30.
E 41. (a—b). twee onbeschreven platen (38 × 8,5 cM.) Afkomst onbekend.
Litteratuur: als E 40.

afgesloten 1 Mei 1911
N. J. KROM.

ZELDZAME GOUDEN MĔMOELI VAN SOEMBA [1]).
(Zie Not. Juli '11 III 22).

Omtrent de door mij op 28 Dec. 1910 (Notulen 1910, p. 150) aan het Bataviaasch Genootschap ter overname aangeboden historische gouden Mĕmoeli van Oost-Soemba, volge thans de in die Notulen onder *d* beloofde nadere beschrijving. Aangezien een dergelijke Mĕmoeli nog nimmer werd afgebeeld, wordt hier bovendien een foto van dit zeldzame stuk op volle groote gepubliceerd.

Men ziet dadelijk dat de oer-vorm van dit soort Soembasche sieraden een *oorhanger* moet zijn. Dit is ook zoo. Oorspronkelijk zijn de Soemba'sche Mĕmoeli's gouden oorhangers, en worden als zoodanig bij hoofden of aanzienlijke vrouwen in het veel meer onderwetsch gebleven West-Soemba tegenwoordig nog als onderscheidingsteeken gedragen; bijna steeds dan slechts ééne Memoeli, en in het linker- (*niet* rechter-) oor. Bij feestelijkheden aldaar dragen ook gewone vrouwen gouden Memoeli's.

In Midden- en Oost-Soemba echter — welke beide landschappen te zamen het meer moderne Soemba vertegenwoordigen tegenover het ouderwetscher West-Soemba; iets, dat voor een goed deel ook samenhangt met den rijkdom aan prima paarden op de drogere kalk- en mergel- terreinen van Midden- en Oost- Soemba — zijn de Mèmoeli's al meer kostbare sieraden geworden die men niet meer draagt maar zorgvuldig bewaart. Bij huwelijken vooral vormen zij een deel van den bruidschat; aan aanzienlijke dooden worden

[1]). Onder No. 7191 bezat het Genootschap sedert jaren een voorhelft van een ongenoemd oorsieraad van Endeh, dat zich door het thans verworven, zeer fraaie identieke exemplaar eveneens als een *Mĕmoeli* doet kennen.

zij in het graf meegegeven (en dan zeer vaak op de steenen die het graf vormen in effigie van buiten weergegeven); voor een kostbare Mĕmoeli koopt men een paar van de beste Soemba-paarden; enz. De Mĕmoeli, oorspronkelijk als oorhanger bedoeld en gebruikt, werd dus op Midden- en Oost-Soemba al weer een fancy-artikel, zoowel in waardeering als in versierden vorm. Zelfs de hier afgebeelde, ± 9 c.M. hooge en 8 c.M. onderaan breede fantasie-Mĕmoeli van historische beteekenis op Oost-Soemba, verraadt in zijn splitsing in het midden en het gat daarboven aan het eind dier splitsing, hoe óók deze in oorsprong afkomt van gouden oorhangers, bestemd voor de kunstmatig uitgerekte en kunstmatig (door rolletjes lontar-bladen) van zeer groote gaten voorziene ooren der Soembaneezen.

Dit in 't algemeen. Thans volge de nadere beschrijving van het onderwerpelijke zeldzame stuk.

Deze door mij op 2 Nov. 1910 van luitenant A. A. Streiff, civielgezaghebber van Oost-Soemba, te Waingapoe (Midden-Soemba) voor *f* 150.— overgenomen gouden *Mĕmoeli* (oorhanger) heeft onder de Soembaneezen den naam van:

Bosti wilak (van *boeti* = aap; *wilak* = omkijken) wegens de twee draaibare en omkijkende gouden aap-figuurtjes die de basis van den oorhanger versieren.

Hij vormt met een dergelijk grooten gouden oorhanger, thans in het bezit van den Radja van Rende (Oost-Soemba), een paar dat van bizondere historische beteekenis is voor de Soembaneezen. Dat pendant te Rende heet *Kaka mbeloe* (*Kaka* = kakatoe; *mbeloe* = Beloeneesch, of in ruimer zin Timoreesch, immers Beloe = Nederlandsch Oost-Timor plus Portugeesch West-Timor).

Omtrent deze twee groote gouden Mĕmoeli's van historische beteekenis voor Soemba, respectievelijk versierd met twee „omkijkende apen" en twee „Timoreesche kakatoe's" aan hun basis, en daaraan hun waarom ontleenende, gaf luitenant Streiff, die het Soembasch vloeiend spreekt, mij de volgende nadere aanteekening:

„Om deze beide *Mĕmoeli's* is indertijd een krijgstocht onder-„nomen naar het eiland Saloera (aan de Zuidkust van Soemba) „door Savoeneezen en Endeneezen — de gewone huurlingen „weleer bij twisten of rooftochten van Radja's op Oost- en „Midden-Soemba onderling —, waarbij de bevolking van dat „eiland werd uitgeroeid. Het Soembasche lied op dezen „krijgstocht begint dan ook met de regels:

Pĕloemang kaka mbeloe,
Pĕkiring boeti wilak.

(De strijd ging om de Kaka mbeloe,
De oorzaak lag in de Boeti wilak).

„Met de zegevierende Savoeneezen gingen toen deze beide „gouden Mĕmoeli's naar het Mĕlolo'sche (Oost-Soemba), „en kwamen in het bezit aldaar van een der afstammelingen „van de Radja's Moeda van Sawoe, zekeren Kore Pono; „welke toen de eene, de *Kaka mbeloe* afstond aan den Radja „van Rende, terwijl ik zelve de andere, de *Boeti wilak*, „voor *f* .125.— kon overnemen. De Radja van Rende heeft „een Mĕmoeli laten namaken naar deze *Boeti wilak*, om „zijn paar compleet te hebben. Het echte exemplaar gaat „thans naar Batavia".

Tot zoover luitenant Streiff. Aangezien lieden van Pahadon (Noordoost-Masoe Oost-Soemba) het volledig lied op deze twee Mĕmoeli's kennen, heeft Ds. D. K. Wielenga, te Pajeti (Midden-Soemba), en schrijver van de door Uw Genootschap uitgegeven Soembasche Spraakkunst, mij beloofd het te zullen gaan noteeren en in Uw Tijdschrift te zullen publiceeren en ophelderen.

G. P. ROUFFAER.

LIJST VAN TE BENKOELEN

AANWEZIGE ENGELSCHE GRAFSCHRIFTEN, OPGEMAAKT DOOR W. BAKKER.

(Not. Sept. '11 I *d*).

Grafsteenen op het Kerkhof.

1. Here Lie The Remains
of The Late
Maj^{r}. Chas. Porteous,
2nd B^{n}. Reg^{t}. B^{l} N. I.
Who departed this life
the 8th April 1816
Aged 39 Years.

This Monument is erected as a Small
Tribute of respect to his Memory
By the officers of his Corps.

W. Coombs Calcutta.

2. Here Lie Interred
The Remains of
Alexander Monteath
Surgean
In the Honourable Company's
Civil Service
Who died 9th July 1798.
Sincerely Regretted.

C. Gibson Sc^{t}.

3. Sacred
Aant. 1. To the Memorij
of
Robert Bogle Esquire
Who departed this life on the 26th of
September, in the ijear of our Lord
one thousand eight hundred and fourtijeight
deeplij regretted bij his afflicted daughter
Susan zaharah Romswinckel.

No sculptur'd marble here nor pompous laij'
No storied urn, nor animated bust!
This simple stone directs a daughter's waij
To pour her sorrows o'er her father's dust.

---

4. Sacred
to the Memory
of
J. V. L. Bogle Esqr.
Who departed this life
on the 9th Dec. 1814.
Sincerely regretted.

Simpson & Llewelyn Sct.

5. Sacred
To The Memory of
Agnes Harriet,
The beloved wife of Charles Hay, Esqre.
and eldest daughter of
Robert Bogle, Esqre. of This Place
[And of Her Infant]
She was Born 16th April 1810.
And Departed This Life 27th Dec. 1836.
Aged 26 Years And 8 Months;
Sincerely And Deservedly Regretted.

This Monument is erected by
Her afflicted Husband,
As a tribute to her many virtues.
Called not away when time had loosed each hold,
on the fond heart and each desire grew cold,
But when to all that knit Us to our kind,
She felt fast bound as love alone can bind.

---

6. Here lie the Remains of
Charles Richard Ramus
Who departed this Life
Marh 14th Anno Domini 1808
Aged one Year, eleven Months,
And seven Days.

Lindeman & Co. Sct.

7. Sacred
to the Memory
of
Edward Arkins Esqre.
Who died on the 28th of March 1812
Aged 46 Years.

Jos. Simpson Sct.

8. Sacred
To the Memory of
Mr. Thomas Whittenberry
Who departed This Life
The 28th of August 1802
Aged 18 Years.

---

9. Sacred to the Memory of
Aant. 2. William Holloway,
Who having served in the civil Service
of the Honble United English East India Company

On the Island of Sumatra
With Honor, zeal and Integrity.
After twenty two Years service
Departed this Life
At the Age of forty.

The Moral qualities that graced his Mind
Proved him an ornament to Human kind,
Society his manners so adorned.
He lived respected died sincerely mourned
Oh pass not by, stop youthfull pilgrim here
Read this, and O'er his ashes drop a tear.

In memory of those Virtues Mankind praise
This Tombstone did his Sorrowing Brother raise.

Lindeman & Hunt. Sc[t].

10. Sacred
to the Memory of
Henry J. Watson
Lieut[t]. of the Fort Marlbro Local Corps
and formerly Lieut[t]. H. M. 87th Reg[t].
Who departed this life at Bencoolen
on the 1st of February 1824
Aged 35 Years.

---

11. To the Memory
of
Stokeham Donston Esq[r].
Who departed this
Life at Marlbro'
the 2nd April 1775
Aged 41.

---

12. Beneath this Tomb
Aant. 3. are deposited the remains
of
Edward Crisp,
Writer in the service
of the
East India Company
Who died the 24th day of December
1796
Aged... Years.

---

13. Here Lies
Miss Frances Maclane
Who departed this Life
on the 18 October 1858
Aged 58 Years.

---

14. Sacred
To the Memory of
Captain Thomas Tapso
Obiit 15th July, 1816.
Aged 51 Years 11 Mths.

This humble Monument
Was erected to his Memory
By his much afflicted friend
Nonah Jessmina.

Simpson Llewelyn Sct.
Calcutta.

15. Sacred
To the Memory
of
Jane wife of P. Devine
Sub conductor of ordnance
Who departed this Life
at Fort Marlbro on the
9th March 1825
Aged 33 Years.

She was possessed of those Virtues
Which adorn the sex, and whose
Loss will ever be lamented by an
Affectionate Husband.

---

16. To the Memory
of
Mary Anne
The wife of
W. R. Jennings Esq[r].
Who departed this life
The 22[d] day of April
1818.
Aged 28
This Monument
Is erected to her memory
By her affectionate
Husband.

Simpson & Llewelyn Sc[t].

17.
Aant. 4 *a.* Sacred
To the Memory of
William Baillie
Who departed this life
The 31st August 1810
Aged 10 Days.

Lindeman & Hunt Sc[t].

b. Sacred
To the Memory of
Jane Lewis
Obit 19th Feb. Y 1823
AE 22.

Farewell, my best belov'd, whose heavenly mind,
Genius and virtue, strength with softness join'd;
Unblam'd, unequall'd in each sphere of Life,
The tenderest daughter, Sister, Parent, wife.
Could I express but ah! can words my loss declare
or paint the extremes of transport and despair?
O, thou beyond what verse or speech can tell,
My Guide my friend, my best belov'd, farewell.
W. T. L.

Simpson and Llewelyn Sc[t].
Calcutta.

c. Sacred
To the Memory of
John Lancastar
Assistent Surgeon
of the Bengal Establishment
Aged 33
Who departed this life
16th Sept. 1821.

Simpson & Llewelyn Sc[t].

d. Sacred
to the Memory
of
M[rs] E. M. Baillie
Who departed this Life
on the 23rd May 1815
Aged 25 Years and Months

As a small mark of their
Unimpaired affection
and an humble memorial
of her many Virtues,
this Monument is erected
by her afflicted Brothers
H. R. and W. T. Lewis.

Simpson & Llewelyn Sc[t].

18.
Aant. 5. Sacred
To the Memory of
Captain Robert H M
of the Bengal Service
Who departed this life
At Fort Marlborough
In the Year
1820
Aged 30 Years.

Simpson & Llewelyn Sc^t.
Calcutta.

19.
Aant. 6 *a*. Sacred
to the Memory
of
Francis Inglis Esqr.
of the Civil Service
at Fort Marlborough
Who died on the 17th June 1814
Aged 39 Jears.

Beloved and Lamented bij a numerous
Family and many Friends.
Simpson & Llewelyn Sc^t.

b. In
Memory of
Ann Herries Johnstone
Christened April 17th 1790
and
Departed this Life
on the
9th June
1795.
Lindeman & Taylor Sculpt.

c. Sacred
To the Memory of
William Cox
Born 10th December 1802;
Died on the 9th October 1804.

Lindeman & Co Sct.

d. Sacred
To the Memory of
Phillip Cox
Born
27th May 1804
Died,
16th Juli 1804

Lindeman & Taylor Sculpt.

20. In het Monument van Parr:
Aant. 7.

Richard watts Esqr
Some time of Council for the
Rt Honble Comp. affairs
in Fort St George
and in the Year 1699 came
over Deputy Governr.
of this Place
and in abt th ree Years after
made by commission from
the company the First
President of this coast
In wch Station he departed
this life Decemr 17 1705 and
in the 44th Year of his age.

---

21. Piek van Hamilton:
Aant. 8.

Underneath this obelisk are interred
the Remains of
Capitain Robert Hamilton
Who died on the 15th of Decr 1793.
at the Age of 38 Years
in the command of de Troops
and
Second Member of the Government.

---

22. Grafsteenen in het fort Marlborough:
Aant. 9.

Here
Are deposited the Remains of
Charles Murray Esqr.
Assistent to the Residency (?) of Fort Marlborough
His a Progress
of the Band of Assassins
on the Night of the. . . . December 1807
when Thomas Parr Esqr.
Resident at Bencoolen. . . . .
Representative of Government.
fell by their misguided Duty (?).

His humane care preserved the Life of
The widow of his. . . . nd
Wounded in com her husband
from the Daggers of the Assassins
Dis induced by anxious and unceasing Escoution
in the zealous Discharge of his public Duty
(dimine) a Season of Danger and Alarm
removed (?) this Life
on the 7st of January 1808
Aged 21 Years.

In Memory
of his brave and humane Conduct
and of his public Services
The Right Honourable Lord Minto
Governor General in Council
caused this Monument to be erected.

Lindeman Sc^{t}.

To the Memory of
Charles Murray Esquire.

---

23. Here are Deposited
The Remains
of
Thomas Parr Esquire
in life
the representative

assassins

in the night of December.

and advantage to
His Employers
The Right Honourable Gilbert Lord Minto
Governor General in Council
has ordered
that this marble be erected
to his Memory.

Lindeman Sc^{t}.

XLIV

This Stone
Is added ad the
The of
Thomas Parr Esquire

Widow
Will
Tine shall be no more.

Lindeman Sc^t.

TOELICHTINGEN.

De nummers 1 tot en met 19 zijn grafschriften, die allen op het Europeesche kerkhof te vinden zijn.

Zij zijn goed leesbaar. Volledigheidshalve schreef ik de namen der beeldhouwers (waar die vermeld staan) ook op. Hieruit blijkt dat de meeste steenen uit Calcutta afkomstig zijn. Zie hierbij bl. 298 deel II van de „Memoir" of the life and public services of sir Th. S. Raffles, by his widow.

Te vergeefs heb ik naar de graven van Raffles' kinderen gezocht. Volgens de „Memoir" moeten vier kinderen te Benkoelen begraven zijn.

Aant. 1. Grafschrift N°. 3 komt mij voor niet door een Engelschman gebeiteld te zijn.

De u in het woond daughter (zin 8 en 12) is beide keeren met een 'n geschreven. De y s' voorkomende in zin 2, 6, 7, 8, 10 en 12 zijn van stippen voorzien, zie ook bl. 24 van „onze Indische Financiën" door E. de Waal, deel VI.

Aant. 2. Voor Grafschrift N°. 9 zie bl. 332 „Memoir".

Aant. 3. Grafschrift N°. 12 bevat tusschen de twee woorden van den laatsten zin geen spoor van letters of cijfers, de steen is daar glad. Er heeft dus nooit iets gestaan.

Aant. 4. N°. 17 is een ongeveer 2 M. lange, 2 M. breede en 4 M. hooge tombe. Aan de vier zijden bevinden zich respectievelijk de grafschritten *a*, *b*, *c* en *d*.

Aant. 5. Uit grafschrift N°. 18 is niet op te maken of de naam Hull of Hall is, daar de U en A door

elkaar gebeiteld zijn, zie echter bl. 168 deel I. van de „Memoir" waaruit blijkt dat Hull de ware naam is.

Aant. 6. N°. 19 is een tombe, waarvan de voorkant één grafschrift *a* bevat. Aan den linkerkant bevinden zich in den bovenrand 3 grafschriften naast elkaar: *b*, *c* en *d*.

Aant. 7. N°. 20 is een grafsteen, die foutievelijk in het monument van Parr geplaatst is (zie bl. 8, 9 en 10 van „Onze Indische Financiën") VI. De onderstippelde letters uit zin 8 en 9 zijn zeer vaag.

Aant. 8. N°. 21 is een gedenksteen, die zich in een Obeliskvormig monument bevindt.

Aant. 9. In het fort Marlborough bevinden zich drie graven, waarvan het eerste geen steen draagt, het tweede en derde wel.

Kan ik voor de juistheid van de vorige schriften instaan, bij deze 2 graven is dat niet het geval. De letters zijn vervaagd of verdwenen; verscheidene woorden schreef ik naar gissing op.

DE BIJSCHRIFTEN OP DE BEELDHOUWWERKEN VAN BOROBOEDOER'S BEDOLVEN VOET.

Eenige verbeteringen en aanvullingen van Prof. H. Kern van diens vroegere lezing.

Bij het nazien der foto's (clichés Cephas) van de sculpturen van Boroboedoer's bedolven voet aan de hand van Prof. Kern's mededeelingen [1]) betreffende de daar aanwezige bijschriften, bleek het mij, dat eenige inscripties onopgemerkt waren gebleven. Daar er ook onder de wèl door genoemden hoogleeraar opgemerkte legenden eenige waren, die door geringe scherpte niet of niet geheel gelezen konden worden, meende ik een nuttig werk te verrichten door van alle inschriften afzonderlijke vergrootingen te vervaardigen naar de clichés zelve.

Een volledig stel dier vergrootingen werd in Februari 1911 aan Prof. Kern gezonden. Het resultaat is geweest, dat een tiental nieuwe inscripties gelezen konden worden, terwijl van een twaalftal vroeger reeds opgemerkte een verbeterde lezing kon gegeven worden.

Prof. Kern gaf mij vrijheid den uitslag van zijn laatste onderzoek te publiceeren. De hiervolgende staat is samengesteld uit de oude en de nieuwe lezingen.

Zooals reeds door den Heer J. W. IJzerman werd opgemerkt, was de nummering der foto's van Cephas incorrect. Ze hield geen rekening met het feit, dat alle reliëfreeksen, op de stoepa afgebeeld, aanvangen ten Zuiden van de Oostelijke opgangen. In de lijst zijn daarom naast de nummers, zooals men die op de oude omstreeks 1890 vervaardigde 15 stellen afdrukken zal vinden, de nieuwe en juiste nummers vermeld.

Boroboedoer, Augustus 1911.

T. van ERP.

1) „Over de bijschriften op het beeldhouwwerk van Boroboedoer", Versl. en Mededeelingen der Kon. Ak. v. Wet., Afd. Lett., 1896, deel XII.

Nummer.	Nummer volgens cliché's Cephas.	Aantal legenden.	Lezing van Prof. H. Kern.
			N.B. De nieuwe nummers 1 t/m. 160 komen overeen met de nummers van Cephas' cliché's: 20, 19, 18 enz. t/m. 1 en vervolgens 160, 159, 158 enz. t/m. 21.
21	160	1	„wirūpa" = (de) wanstaltige, leelijke; het woord komt ook meermalen voor als eigennaam of bijnaam van personen.
24	157	?	Prof. K. meende hier een inscriptie of overblijfsel daarvan te zien; op de vergrooting van het negatief kon ik geen inschrift waarnemen.
29	152	?	als 24.
43	138	1	„maheçākhyaḥ" = aanzienlijke.
76	105	?	als 24.
98	83	?	als 24.
121	60	2	rechts „abhidyā" = begeerlijkheid; links „vyāpāda" = kwaadwilligheid.
122	59	2	rechts „mitthyadṛṣṭi" = dwaalleer; links staat nog een woord; de karakters zijn schier uitgewischt.
123	58	1	„kuçala" = goedheid, verdienstelijkheid.
124	57	2	rechts „çaityawandana" = vereering van een heiligdom; links „suwarṇawarṇa", vermoedelijk eigennaam.
125	56	2	rechts „suswara"; links „mahajaskasamawadhāna" = bijeenkomst van grootmachtigen.
126	55	2	rechts „go", waarachter een spoor van onduidelijke letter, misschien ṣṭhi, dus „goṣṭhi" = gezellig onderhoud; links „swargga" = hemel.
127	54	2	rechts „chatradāna" = gift van een zonnescherm; links „winayadharmmakāyacitta" = erkentenis van de verzameling der Discipline en Doctrine.

Nummer.	Nummer volgens cliché's Cephas.	Aantal legenden.	Lezing van Prof. H. Kern.
128	53	1	„maheçākhyasamawadhāna" = bijeenkomst van aanzienlijken.
129	52	1	„cakrawarti" = wereldheerscher.
130	51	1	„swargga" = hemel.
131	50	2	rechts „ghaṇṭā" = klok; links „maheçakhyasamawadhāna".
132	49	1	„cakrawarti".
133	48	1	de eerste letters onherkenbaar; dan volgt „çabdaçrawaṇa" = 't luisteren naar de woorden.
134	47	2	rechts „goṣṭhī" = gezellig onderhoud; links „swarga" = hemel.
135	46	2	rechts „wastradāna" = gift van kleeding; links „prasādita" = begunstigd, begenadigd.
136	45	?	in 't midden onduidelijke sporen van letters.
137	44	1	„swarga" = hemel.
138	43	1	„kuçaladharmmabhājana" = deugdzame personen, eig. vaten van deugdzame eigenschappen.
139	42	1	„bhogī" = landheer, dorpshoofd.
140	41	1	lijkt zooiets als „swargeça" = heer des hemels, doch onzeker.
141	40	1	„pātaka" = banier, wimpel.
142	39	1	„ādhyabhogī" = rijke landheer.
144	37	?	lettergreep „sa"; op de vergrooting konden geen duidelijke letters worden waargenomen.
147	34	1	„swarga" = hemel.
148	33	2	rechts ziet men „tana", doch dit is geen woord; er moet een letter onzichtbaar geworden zijn. Links onduidelijk.
149	32	1	„swarga" = hemel.
150	31	2	rechts „chatradāna" = gift van een zonnescherm; links alleen duidelijk „mahānā".

Nummer.	Nummer volgens cliché's Cephas.	Aantal legenden.	Lezing van Prof. H. Kern.
151	30	1	„swarga".
152	29	2	rechts alleen zeker de twee laatste lettergrepen „wāda"; vermoedelijk „dha(r)majawāda" = godsdienstige discussie, doch het teeken voor r ontbreekt. Links „swarga".
153	28	2	rechts onduidelijk; links „swarga".
154	27	3	rechts „wāsodāna" = gift van een gewaad; midden „bhogī" of „goṣṭhī", onduidelijk; links „swarga".
157	24	1	„anjali" = eereblijk met de handen.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 3e en 4e kwartaal 1911.

Abdiël, Is er een God? Een philosophische natuurbeschouwing. Weltevreden 1911. 8°.

Abendanon (*J. H.*), L'Organisation du crédit au point de vue industriel et commercial en faveur des classes moyennes dans les différents pays et aux colonies. Bruxelles 1911. 8°. (Rapport préliminaire à la session de 1911 de l'Institut Colonial International.)

Adams (*Walter S.*) assisted by Jennie B. Lasby, An investigation of the rotation period of the sun by spectroscopic methods. Washington D. C. 1911. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 138.)

Allison (*W. H.*), Inventory of unpublished material for American religious history in protestant church archives and other repositories. Washington D. C. 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 137.)

Aanvullings-nota van toelichting betreffende het landschap *Asahan*. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Bahr (*A. W.*), Old Chinese Porcelain and Works of Art in China. Being description and illustrations of articles selected from an exhibition held in Shanghai, November, 1908. London, enz. 1911. 8°.

Uitgaven *Bataksch* Instituut:

N°. 1. *Joustra*, Hygiënische misstanden in het Karoland. XXI, 2418.

„ 2. De *Islam* in de Bataklanden XXXI, 405.

N°. 3. *Joustra*, De Batakspiegel, XXI, 2486.
„ 4. *Ophuysen*, Kijkjes in het huiselijk leven der Bataks. XXI, 2504.
„ 5. *Schreiber*, Gesundheitlichen Verhältnisse unter der Bevölkerung von Silindoeng, XX, 431.

Bezemer (*T. J.*), Het verband tusschen de studie der talen en der volkenkunde van den O. I. Archipel. — Rede gehouden ter opening zijner lessen als privaatdocent.... aan de Technische Hoogschool, op 6 October 1911. Wageningen 1911. 8°.

Bjerknes (*V.*), and different collaborators. Dynamic meteorology and hydrography. Washington D. C. 1910. 4°. (Carnegie Institution of Washington, publication N°. 88.)

Boekoe Pauw Kong An. Tjitak jang kadoea kali. Batavia 1911. 8°.

Boemipoetra, Ratoe Darawati. Romantisch-historisch verhaal uit de Javaansche middeleeuwen. Batavia 1911. 4°. (Nieuwsblad-romanserie II).

Bolk (*F. W.*), Over de berekening van de waarden ter beoordeeling van het resultaat van den molenarbeid. (Mededeelingen van het Proefstation voor de Java-Suikerindustrie n°. 10.) Soerabaia 1911. 8°.

Bolsius (*A.*), K-um-a of -Ku-ma? (Overg. uit de Bijdragen tot de taal-, land- en volkenk. van N. I. deel 66.) 8°.

Bonnema (*J. H.*), De beoefening der geologische wetenschappen in Nederland en zijne koloniën. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de rijksuniversiteit te Groningen. Aldaar 1911. 8°.

Bouman (*J.*), Nadere gegevens omtrent den Batoe Pahat in Sekadan. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Brandstetter (*R.*), Monographiën der Indonesischen Sprachforschung. VIII. Gemeinindonesisch und Urindonesisch. Luzern 1911. 8°.

Broomhall (*Marshall*), Islam in China a neglected problem. London 1910. 8°.

Brouwer (*H. A.*), Oorsprong en samenstelling der Transvaalsche nepheliensyenieten. Academisch proefschrift. 's Gravenhage (1910). 8°.

Buckley (*C. Burton*), An anecdotal history of old times in Singapore. From the foundation of the Settlement under the Honourable the East India Company, on February 6th., 1819, to the transfer to the Colonial Office as part of the Colonial possessions of the Crown on April 1st, 1867. 2 vol. Singapore 1902. 8°.

Six *Buddhist Nyaya* tracts in Sanscrit, edited by Mahāmahopādhyāya Hasaprasād Shāstri. Calcutta 1910. 8°. (Bibliotheca Indica.)

Caillot (*A. C. Eugène*), Histoire de la Polynésie orientale. Paris 1910. 8°.

Cannon (*W. Austin*), The root habits of désert plants. Washington, D. C. 1911. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 131.)

Cario (*L.*) et Ch. Régismanset, L'Exotisme. La littérature coloniale. Paris 1911. 8°.

Castle (*W. E.*) and John C. Phillips, On Germinal transplantation in vertebrates. Washington, D. C. 1911. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n . 144.)

Catalogus van de bibliotheek van *Binnenlandsch Bestuur*. Batavia 1911. 8°.

Cecil (*W. Gascoyne*) assisted by Lady Florence Cecil, Changing China. Fourth impression. London 1911. 8°.

Churchill (*W.*), The Polynasian wanderings of the Proto-Samoan content of Efaté and other languages of Milanesia. Washington, D. C. 1911. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 134.)

Conservation of ancient monuments. — General principles for the guidance of those entrusted with the custody of, and execution of repairs to, ancient monuments. Issued by the Director General of Archæology in India. Simla 1907. 8°.

Cumont (*F.*), Les religions orientales dans le paganisme romain. Conférences faites au collège de France. Deuxième édition revue. Paris 1909. 8°.

Decker (*F. Fiske*), The symmetric function tables of the fifteenthic including an historical summary of symmetric functions as relating to symmetric function tables. Washington D. C. 1910. 8° obl. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 120.)

Dellon, Naauwkeurig verhael van een reyse door Indien gedaen, en in 't Fransch beschreven; waer by gevoegd is een tractaat van de byzondere ziekten, welke in d'Oostersche landen vallen, nevens derzelver genees-middelen, insgelijk door den Heer Dellon, en vertaald door Willem Calebius. Utrecht 1687. 4°.

Dieterici (*F.*), Die Abhandlungen der Ichwân es-Safâ in Auswahl. Zum ersten Mal aus arabischen Handschriften herausgegeben. Leipzig 1886. 8°.

Le Bayon d'Angkor Thom. Basreliefs publiés par les soins de la commission archéologique de l'Indochine d'après les documents recueillis par la mission Henri *Dufour* avec la collaboration de Charles Carpeaux. — Ministère de l'instruction publique et desbeaux arts.—Paris 1910. fol.

Edmunds (*A. J.*), Buddhist and Christian gospels, now first compared from the originals: being „gospel parallels from Pāli texts" reprinted with additions. Fourth edition: being the Tōkyō edition revised and enlarged. Edited with English notes on Chinese versions dating from the earliest Christian centuries by Masahara Anesaki. 2 dln. Philadelphia, London etc. 1908/09. 8°.

Egerton (*H. E.*), Federations and unions within the British empire. Oxford 1911. 8°.

An *English* and Chinese standard dictionary &c. Zie W. W. Yen.

Erp (*T. van*), Oudheidkundige aanteekeningen I. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Field (*Claud*), Mystics and Saints of Islam. London 1910. 8°.
Fish (*C. Russell*), Guide to the materials for American History in Roman and other Italian archives. Washington, D. C. 1911. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication no. 128.)
Franck (*J.*), Somatische kern- en celdeeling en microsporogenese bij het suikerriet. Academisch proefschrift. Amsterdam 1911. 8°.
Franke (*O.*), Ostasiatische Neubildungen. Beiträge zum Verständnis der politischen und kulturellen Entwicklungs-Vorgänge im fernen Osten. Mit einem Anhange: Die Sinologischen Studien in Deutschland. Hamburg 1911. 8°.
Geuns (*M. van*), Het rietbranden-vraagstuk in Pasoeroean, Madioen, Kediri. — Overg. uit het Soer. Hblad. Soerabaia 1911. 8°.
Gilruth (*J. A.*) and Georgina Sweet, On chocerca Gibsoni: the cause of Worm Nodules in Australian cattle. With notes on Worm nests in Australian cattle and in Camels. Sydney 1911. 8°.
Ginzel (*F. K.*), Zeitrechnung der Juden Naturvölker sowie der Römer und Griechen. Leipzig 1911. 8°.
Goldie (*W.*), Het een en ander over oudheidkundige monumenten in de XXVI Moekims (IX Moekims Toengkoeb) in Groot Atjeh. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.
Goldziher (*I.*), Vorlesungen über den Islam. Heidelberg 1910. 8°.
Goss (*W. F. M.*), Superheated steam in locomotive service. Washington D. C. 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 127.)
Grashuis (*G. J.*), Handleiding voor het aanleeren van het Javaansch. 's Gravenhage (1911). 8°.
Catalogue of Malay manuscripts and manucripts relating to the Malay language in the Bodleian library by *R. Greentree* and E. W. Byron Nicholson. Oxford 1910. 4°.
Groti (*Hvgonis*), Mare libervm sive de iure quod Batavis competit ad Indicana commercia. Dissertatio. Vltima editio. Lvgdvni Batavorvm 1618. 8°.

Guide to the Darbar Sahib or golden temple of Amritsar by Sardar Sundar Singh, Ramgarhia. Lahore 1905. 8°.

Hagen (B.), Die Orang Kubu auf Sumatra. — Zie Veröffentlichungen aus dem städtischen Völker-Museum Frankfurt am Main. Frankfurt 1908. 4°.

Hangelbroek (H.), Soemba. Land en volk. Uitgegeven ten voordeele van de kerk en pastorie van den op te richten nieuwen zendingspost op West-Soemba. Assen 1910. 8°.

Hauthal (R.), Reisen in Bolivien und Peru ausgeführt 1908. Leipzig 1911. 8°. — (Wissenschaftliche Veröffentlichungen der Gesellschaft für Erdkunde zu Leipzig. Siebenter Band.)

Hazewinkel (J. J.) c.s., Voorschrift voor de bepaling van het suikergehalte van het molenampas. (Mededeelingen van het proefstation voor de Java-Suikerindustrie n°. 13.) Soerabaia 1911. 8°.

Hennique (L.), Pœuf. Paris 1887. 12°.

Hopkins (E. Washburn), The religions of India. Boston enz. (1904). 8°.

Hurgronje (C. Snouck), Michaël Jan de Goeje. Traduction française de Madeleine Chauvin. Leide 1911. 8°.

De datum op den grafsteen van Malik *Ibrāhim* te Grěsik. Mededeeling der Redactie. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenkunde deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Jacobson (Edw.) en Mr. J. H. van Hasselt, De gongfabricatie te Semarang. Leiden 1907. 4°. — Publicatie uit 's Rijks Ethnographisch Museum serie II n°. 15.

Jacut's geographisches Wörterbuch aus den Handschriften zu Berlin, St. Petersburg, Paris, London und Oxford auf Kosten der deutschen morgenländischen Gesellschaft herausgegeben von Ferdinand Wüstenfeld. 6 Bde in 11 Hefte. Leipzig 1866—1871. 8°.

Pengadjaran pendek *Jesoes Christoes*. Batavia 1904. 12°.

Jones (H. C.), and W. W. Strong, A Study of the absorption spectra of solutions of certain salts of potassium,

cobalt, nickel, copper, chromium, erbium, praseodymium, neodymium, and uranium as affected by chemical agents and by temperature. Washington D. C. 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 130.)

Jongeneel (*D. J.*), De oude en de nieuwe koers in onze koloniale politiek. Semarang, enz. 1911. 8°.

Jonker (*J. C. G.*), Rottineesche teksten met vertaling. Leiden 1911. 8°.

Juynboll (*Th. W.*), De datum Maandag 12 RabíI op den grafsteen van Malik Ibrâhîm. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8.

Kartini (*Raden Adjeng*), Door duisternis tot licht. Gedachten voor en over het Javaansche volk van wijlen —. (Uitgegeven door mr. J. H. Abendanon) Semarang, Soerabaja, 's Gravenhage 1911. 8°.

Käyser (*J. D.*), Voordrachten over Tropische Huidziekten. Batavia 1911. 8°.

Kern (*H.*), De Fidjitaal vergeleken met hare verwanten in Indonesië en Polynesië. Uitgegeven door de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam. Aldaar 1886. 8°.

Kloppenburg-Versteegh (*Mevrouw J.*), Wenken en raadgevingen betreffende het gebruik van Indische planten, vruchten enz. Semarang—Soerabaia, den Haag 1911. 8°.

Kol (*H. van*), Nederlandsch-Indië in de Staten-Generaal van 1897 tot 1909. Een bijdrage tot de geschiedenis der koloniale politiek in Nederland. 's Gravenhage 1911. 8°.

Koningsberger (*J. C.*), Java zoölogisch en biologisch. Afl. 1. Batavia 1911. 8°.

Krom (*N. J.*), Gedateerde inscripties van Java. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Krom (*N. J.*), Een protest. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Krom (*N. J.*), De Inscriptie van Nglawang, Overg. uit het

Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Kropveld (*D. C. J. H.*), The laws af Netherland East India relating to land. Being a short exposition of their leading principles and chief provisions and an explanation of Dutch terms, with chapters on Netherland East India and its laws in general and on Dutch East India mining law. London 1911. 8°.

Krupp's Gussstahlfabrik. Von Professor Dr. Friedich C. G. Müller. Illustrirt von Felix Schmidt und A. Montan. Dusseldorf z. j. 4°.

Land (*J. P. N.*), Inleiding tot de wijsbegeerte. 's Gravenhage 1900. 8°.

Aanvullingsnota van toelichting betreffende het rijk van *Langkat*. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Lannoy (*C. de*) et H. van der Linden, Histoire de l'expansion coloniale des peuples européens Néerlande et Danemark. (XVII° et XVIII° siècles). Bruxelles, Paris 1911. 8°.

Lannoy (*Ch. de*) et H. van der Linden, Histoire de l'expansion coloniale des peuples européens. Néerlande et Danemark (XVII° et XVIII° siècles). Bruxelles 1911. 8°.

Linné (*Carl von*), Zie Th. M. Fries.

Löfstedt (*E.*), Philologischer Kommentar zur Peregrinatio Aetheriæ. Untersuchungen zur Geschichte der Lateinischen Sprache. Herausgegeben mit Unterstützung des Vilh. Ekman'schen Universitätsfonds. Uppsala 1911. 8°.

Long (*J. A.*) and E. L. Mark, The maturation of the egg of the mouse. Washington, D. C. 1911. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 142.)

Lutz (*Frank E.*), Experiments with drosophila ampelophila concerning evolution. Washington, D. C. 1911. 8°. (Carnegie Iustitution of Washington, publication n°. 143.)

Macdougal (*D. T.*) and E. S. Spalding, The waterbalance of succulent plants. Washington D. C. 1910. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 141.)

The *Mahāvessantara Jātaka*, printed by order of His Majesty King Chulalongkorn and after his demise continued by His Majesty King Mahavajirāvudh. Bangkok 130. 8°.

Mangkoedimedja (*R. M.*), Lijst van uitdrukkingen die gebruikt worden in de Javaansche goud- en wapensmederij (en die niet voorkomen in het Jav. Nederl. Handwoordenboek van Gericke-Roorda, ed. 1901). Batavia 1911. 8°.

Margoliouth (*D. S.*), Mohammedanism. London (1911). 8°.

Departement of *Marine Biology* of Carnegie Institution of Washington, *Alfred G. Mayer*, director.

Papers from the Tortugas Laboratory of the Carnegie Institution of Washington.

Vol. III & IV. Washington D. C. 1911. 8°. (Carnegie Institution of Washington, publication n°. 132 en 133.)

Indjil *Markus* ka nganga Sakalagan. Uitgegeven door het Nederlandsche bijbelgenootschap. Amsterdam 1911. 8°.

Marre (*Aristide*), Notice des travaux scientifiques et litteraires. Arras 1911. 8°.

Mateer (*C. W.*), A course of Mandarin lessons based on idiom. Revised 1906. Shanghai 1909. 4°.

Mejan (*N. M. C. Verwey*), De „landrente-belastingwerkzaamheden in 1910" door den wd. inspecteur voor de landelijke inkomsten en verplichte diensten. Met 9 bijlagen. Batavia 1911. 8°.

Meyeringh (*W.*), Studie over de factoren op het vochtgehalte der boter van invloed. Academisch proefschrift. 's Gravenhage 1911. 8°.

Miehe (*Hugo*), Javanische Studien. (N°. IV des XXXII. Bandes der Abhandl. Math. Phys. Klasse der K. S. Gesellschaft der Wissensch.) Leipzig 1911. 8°.

Mischlich (*A.*), Lehrbuch der Hausa-Sprache, Berlin, 1911. 8°. (Lehrbücher des Seminars für Orientalische Sprachen zu Berlin, Band 27.)

Mohr (*F. W.*), Handbuch für das Schutzgebiet Kiautschou. Tsingtau 1911. 8°.

Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek, onder redactie van Dr. P. C. *Molhuysen* en Prof. Dr. P. J. Blok. Met medewerking van tal van geleerden. Eerste deel. Leiden 1911. 8°.

Moritz (B.), Arabic Palæography. A collection of Arabic texts from the first Hidjra till the year 1000. Cairo 1905. fol. (Publications of the Khedivial library, Cairo. no. 16.)

The *Muntakhab-al-Labab* of Khāfi Khān, edited by Major T. W. Haig. Part III, fasc. 1. Calcutta 1909. 8°. (Bibliotheca Indica.)

Begrooting van *Nederlandsch Indië* voor het jaar 1912. Indisch ontwerp. Batavia 1911. fol.

De Koninklijke. De geschiedenis van de Koninklijke *Nederlandsche* Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch Indië vanaf hare oprichting tot heden. Rotterdam 1911. 8°.

Nejstarsí Breviár Chrvatsko-Hlaholsky. (Prvy breviár orbnicky.) V. Praze 1910. 8°.

Neuhauss (R.), Deutsch-Neu-Guinea. In drei Bänden. Band III: Beiträge der Missionare Keysser, Stolz, Zahn, Lehner, Bamler. Herausgegeben mit Unterstützung des Baessler Instituts in Berlin. Berlin 1911. 8°.

Neumann (J. H.), Het evangelie naar de beschrijving van Mattheus, vertaald in het Karo-Bataksch. Uitgegeven door het Nederlandsch Bijbelgenootschap. Amsterdam 1910. 8°.

Niemojewski (A.), Gott Jesus im Lichte fremder und eigener Forschungen samt Darstellung der evangelischen Astralstoffe, Astralszenen und Astralsysteme. 2 Bde. München 1910. 8°.

Nöldeke, Orientalische Studien. Zie Bezold.

Ostmeier (J. J. B.), Kardjani de loerah van Tji-Bodas. Batavia 1911. 4°. (Nieuwsblad-romanserie I.)

Ki *Padmasoesastra*, Javaansche samenspraken (lajang basa sala). Met eene inleiding door dr. D. A. Rinkes.

Uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Batavia 1911. 8°.

Pallmann (*R.*), Zie Schlickeysen.

Pascoli (*J.*), Fanum Vacunae. Carmen ex castro sancti mauri in certamine poetico Hoeufftiano praemio aures ornatum. Amstelodami 1911. 8°.

Memoirs of the *Peabody Museum* of American Archæology and ethnology, Havard University. Cambridge 1896/1902. 4°. Vol. I.

N°. 1. Prehistoric ruins of Copan, Honduras.
„ 2. E. H. Thompson, Cave of Loltun, Yucatan.
„ 3. E. H. Thompson. The cultures of Labna, Yucatan.
„ 4, 5, G. Byron Gordon, Researches in the Ulloa Valley Honduras.
„ 6. G. Byron Gordon, The hieroglyphic stairway ruins of Copan.

Memoirs of the *Peabody Museum* of American Archæology and ethnology, Havard University. Cambridge. Vol. II.

N°. 1. T. Maler, Researches in the central portion of the Usumatsintla Valley. 1901.
„ 2. T. Maler, Researches &c. part second. 1903.

Memoirs of the *Peabody Museum* of American Archæology and ethnology. Havard University. Cambridge. Vol. III.

N°. 1. E. H. Thompson Archæological researches in Yucatan. 1904.

Memoirs of the *Peabody Museum* of American Archæology and ethnography. Havard University. Cambridge. Vol. IV.

N°. 1. T. Maler, Exploration of the upper Usumatsintla and adjacent region. 1908.
„ 2. T. Maler, Explorations in the Department of Peten Guatemala and adjacent region. 1908.
„ 3. T. Maler, Explorations in the Department of Peten Guatemala and adjacent region. 1910.

Perkins (*C. B.*), Travels from the grandeurs of the West to the mysteries of the East, or from occident to orient and around the world. San Erancisco, U. S. A. z. j. 8°.

Pleyte (*C. M.*), Eene châtib-instructie uit de vorige eeuw. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LIII.) Batavia 1911. 8°.

Poerwa Soewignja (*Raden*), Inhoudsopgave der Javaansche couranten in de bibliotheek van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen door —. Met een voorbericht en een index door Dr. D. A. Rinkes. (Uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap.) Batavia 1911. 8°.

Polak (*J.*), Agrarische regelingen. — Handleiding voór de toepassing van de wettelijke bepalingen en administratieve voorschriften betreffende het agrarisch recht in Nederlandsch-Indië samengesteld onder leiding en toezicht van —, door J. F. W. van der Meulen en J. Ph. Freyss. Batavia 1911. 8°.

Pracka (*Ladislav*), Untersuchungen über den Lichtwechsel älterer veränderlichen Sterne. Nach den Beobachtungen von Prof. Dr. Vojtěch Safarík. Vol. I. Sterne des A. G. Kataloges von 0^h bis 5^h 6^m A. R. Prag 1910. 4°.

Pradjandian anjar. (Het nieuwe Testament in 't Javaansch.) Singapore 1911. 8°.

Proefstation voor de *Java-Suikerindustrie.* Jaarverslag 1910. Tegal 8°.

Raabe (*C. H.*), Bijdrage tot de kennis van het Hindoesche doodenritueel. Leiden 1911. 8°.

Rinkes (*D. A.*), De Heiligen van Java I-IV. (Overg. uit het Tijdschrift voor Ind. taal-, land- en volkenk. deel LII en LIII.) Batavia 1910, 1911. 8°.

Rinkes, Javaansche samenspraken, Zie Ki Padmasoesastra.

Ronkel (*Ph. S. van*), De roman van Amir Hamza. Leiden 1895. 8°.

Rottach (*E.*), La Chine moderne. Paris. z. j. 8°.

Russier (*H.*) et A. Brenier, L'Indochine française. Paris 1911. 8°.

Bibi *Sabariah* ia itoe soeatoe riwajat saorang perampoean jang berboeat bakti kapada soeaminja dan lain daripada itoe. (Bijvoegsel „Pewarta Boemi".) Amsterdam 1911. 8°.

Sam Kok atawa peprangan antara tiga negri. Bagian 1—8. Batavia 1910/11. 8°.

Schlaginhaufen (*O.*), Eine ethnographische Sammlung vom Kaiserin-Augustafluss in Neuguinea. (Abhandl. und Ber. d. K. zoöl. u. anthrop. ethnogr. Museums zu Dresden.) Leipzig 1910. 4°.

Schlickeysen (*F. W. A.*), Erklärung der Abkürzungen auf Münzen der neueren zeit, des Mittelalters und des Alterthums, sowie auf Denkmünzen und münzartigen Zeichen. Dritte verbesserte und vermehrte Auflage bearbeitet von Prof. Dr. Reinhold Pallmann. Berlin und Stuttgart 1896. 8°.

Sébillot (*P.*), Le Folklore de France. 4 vol. Paris 1904—1907. 8°.

Vol. I. Le ciel et la terre.
„ II. La mer et les eaux douces.
„ III. La faune et la flore.
„ IV. Le peuple et l'histoire.

Sirr (*H. C.*), China and the Chinese: their religion, character, customs, and manufactures: the evils arising from the opium trade: with a glance at our religious, moral, political, and commercial intercourse with the country. 2 dln. London 1849. 8°.

Stephens (*W.*), Legends of Indian Buddhism. Translated from „L'Introduction à l'histoire du Buddhisme Indien" of Eugène Burnouf with introduction by —. London 1911. 8°.

Stubbe (*H.*), An account of the rise and progress of Mahometanism, with the life Mahomet and a vindication of him and his religion from the calumnies of the Christians. London 1911. 8°.

Sundermann (*H.*), 81 Bijbelsche geschiedenissen uit het Oude Testament. (Zahn gevolgd.) In het Niassisch verteld. 3e druk. Uitgegeven door het Nederlandsche Bijbelgenootschap. Amsterdam 1911. 8°.

The *Suryya Siddhanta* edited together with a commentary called Sudhavarsini by Mahamahopadhyaya Sudhakara Dvivedi. Fasc. I. Calcutta 1909. 8°. (Bibliotheca Indica.)

Tan Kit Tjoan, Saier boeroeng bajan dan saier boeroeng noerie mengimpie. Tjitakan ka-ampat. Batavia 1911. 8°.

Verlagsverzeichnis B. G. *Teubner* Leipzig, Berlin 1811—1911. Ausgegeben im Februar 1911. 4°.

Thieme (*B. W. van Eldik*), Het laurinezuur en de laurinen. Eene bijdrage tot de kennis van het zwavelzuur-verzeepingsproces. Academisch proefschrift. Gouda (1910). 8°.

Tjerita Tjiok Say Tjoe atawa „Pauw Kong An." Batavia 1911. 8°.

The *travellers companion* containing a brief description of places of pelgrimage and important towns in India, compiled by Abdur Rasheed. Calcutta 1911. 8°.

Veen (*J. Nuhout van der*), Nogmaals „Irrigatie en Landbouw op Java," en een woord over het overbrengen der Irrigatie-afdeelingen naar het Departement van Landbouw. 's Gravenhage 1911. 8°.

Veen (*A. L. W. E. van der*), Physisch en kristallografisch onderzoek naar de symmetrie van diamant. Academisch proefschrift. Leiden 1911. 8°.

Nota over de *Volkslectuur*. Batavia (1911). fol.

Waerden (*Th. van der*), Geschooldheid en techniek. Onderzoek over den invloed van arbeidssplitsing en machinerie op de mate van vereischte oefening en bekwaamheid der arbeiders. Academisch proefschrift. (Amsterdam 1911?) 8°.

Warneck (*J.*), 50 Jahre Batakmission (Sumatra). Berlin 1911. 8°.

Wensinck (*A. J.*) Legends of Eastern Saints chiefly from Syriac sources. Edited and partly translated by —. Vol. I. The story of Archelides. Leyden 1911. 8°.

Memorie door den afgaanden commandeur Godefridus *Weyerman* aan desselfs vervanger den Weledelen Heer

aankomende commandeur Cornelis Breekpot. Overgegeven de dato 22 February A°. 1765. Gecopieerd door den WelEerw. Heer P. Groot. Madras 1910 fol. (Selections from the records of the Madras Government. Dutch records n°. 12.).

Wiggers (*F.*), Boekoe inlandsch reglement dengan segala perobahan sampe jang pengabisan di taon 1911 Staatsblad n°. 121. Batavia 1911. 8°.

Wiggers (*F.*), Boekoe Strafwetboek voor inlanders kitab keadilan hoekoem boewat orang-orang bangsa anak negri. Batavia 1911. 8°.

Williams (*S. Wells*), A syllabic dictionary of the Chinese language. Arranged according to the Wufang Yuan Yin and alphabetically rearranged according to the romanization of sir Thomas F. Wade, by a committee of the North China mission of the American board. Tung Chou, near Peking 1909. 8°.

Bijbelsche geschiedenissen in de *Windessische* taal. (Ned. Nieuw-Guinea) Uitgegeven door het Nederlandsche Bijbelgenootschap. Amsterdam 1911. 8°.

Winter Sr. (*C. F.*), Javaansche zamenspraken, uitgegeven door T. Roorda. Eerste deel. Zamenspraken over verschillende onderwerpen. Vijfde onveranderde druk. Leiden 1911. 8°.

Wüstenfeld (F.) Zie Jacut.

Yen (*W. W.*) c.s., An English and Chinese Standard Dictionary comprising 120,000 words and phrases, with translations, pronunciations, definitions, illustrations, etc. etc. with a copious appendix. In two volumes. Second edition. Shanghai 1908. 8°.

Nubische Studien in Sudān 1877—78. Aus dem Nachlass Prof. Herman Almkvist's herausgegeben von K. *Zettersteen*. Uppsala 1911. 4°.

(Arbeten utgifna med understöd af Vilhelm Ekmans universitetsfond 10, Uppsala).

LIJST

van instellingen, waarmede het Genootschap en verbinding staat.

NEDERLAND.

AMSTERDAM.

Bouwkundig Weekblad. Orgaan van de Maatschappij ter bevordering der Bouwkunst.

Bouwkundig Tijdschrift.

Bijdragen van het Statistisch Instituut: Jaarcijfers voor Nederland en voor de Koloniën.

Koninklijke Akademie van Wetenschappen: Jaarboek, Verhandelingen, Verslagen en mededeelingen.

Nederlandsch Bijbelgenootschap: Verslag.

De Rijnsche Zending: Tijdschrift.

Tijdschrift van het Kon. Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap.

Tijdschrift van het Kon. Nederlandsch Genootschap voor Munt- en *Penningkunde.*

's GRAVENHAGE.

Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, uitgegeven door het Koninklijk Instituut.

De Haagsche Zendingsbode.

Indisch Genootschap: Verslagen van het verhandelde op de algemeene vergaderingen.

Koninklijk Instituut van Ingenieurs: De Ingenieur.

HAARLEM.

Archives du Musée Teyler.

Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen: Archives Néerlandaises des sciences exactes et naturelles.

Koloniaal Museum: Bulletin.

Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid: Tijdschrift.

'S HERTOGENBOSCH.

Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant: Handelingen en afzonderlijke werken.

MAASTRICHT.

Studiën op godsdienstig, wetenschappelijk en letterkundig gebied.

LEEUWARDEN.

Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en taalkunde: Tijdschrift De vrije Fries, Handelingen.

LEIDEN.

Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond.

Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde: Handelingen en mededeelingen — Levensberichten van afgestorven medeleden — Tijdschrift voor Nederlandsche taal- en letterkunde.

Verslagen omtrent het Ethnographisch Rijksmuseum, omtrent het Archæologisch en het Geologisch Rijksmuseum.

MIDDELBURG.

Archief. Vroegere en latere mededeelingen voornamelijk in betrekking tot Zeeland.

ROTTERDAM.

Maandbericht van het Nederlandsche Zendelinggenootschap.

Mededeelingen van wege het Nederlandsche Zendelinggenootschap.

Museum voor land- en volkenkunde en Maritiem Museum „Prins Hendrik": Verslag.

Zendingsblaadje.

Utrecht.

Historisch Genootschap: Bijdragen en mededeelingen. — Afzonderlijke werken.

Maatschappij ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Kolonien: Bulletin — Notulen.

Meteorologisch Observatorium: Jaarboek — Mededeelingen — Waarnemingen.

Provinciaal Utrechtsch genootschap van Kunsten en Wetenschappen: Aanteekeningen van het verhandelde in de sectievergaderingen — Verslagen der algemeene vergaderingen.

Utrechtsche Zendingsvereeniging: Berichten.

NEDERLANDSCH-INDIË.

Batavia.

Kon. Instituut van Ingenieurs, Afd. Ned.-Indië: Tijdschrift.

Ned.-Ind. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw: Tijdschrift.

Koninklijke Natuurkundige Vereeniging: Tijdschrift.

Vereeniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in Nederlandsch-Indië: Geneeskundig Tijdschrift.

Vereeniging tot bevordering van veeartsenijkunde in Nederlandsch-Indië: Veeartsenijkundige bladen.

Buitenzorg.

Departement van Landbouw: Korte berichten over landbouw, nijverheid en handel — Jaarboek — Mededeelingen van het proefstation voor tabak — Idem van het visscherijstation, enz. — Bulletin du Département de l'Agriculture.

's Lands Plantentuin: Mededeelingen — Verslagen — Bulletin de l'Institut botanique de Buitenzorg.

BEIEREN.

München.

Geographische Gesellschaft: Jahresbericht — Mitteilungen.

Königliche baierische Akademie der Wissenschafte zu München: Abhandlungen — Sitzungsberichte.

BELGIË.

Antwerpen.

Académie royale d'Archéologie de Belgique Anvers: Annales — Bulletin.

Société Royale de Géographie d'Anvers: Bulletin.

Brussel.

Académie Royale de Belgique: Annuaire — Bulletin — Mémoires.

Institut colonial international: Compte rendu des sessions.

Société Belge d'Etudes coloniales: Bulletin.

DENEMARKEN.

Kongelige Nordiske Oldskriftselskab, Aarböger for Nordiskoldkyndighed of historie.

ENGELAND.

London.

British Museum: Catalogi van munten.

Royal anthropological Institution of Great Britain and Ireland: Journal.

Royal Colonial Institution: Proceedings.

Royal Geographical Society: Journal.

Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland: Journal.

Manchester.

Literary and Philosophical Society: Memoirs and Proceedings.

FRANKRIJK.

Havre.

Société de Geographie commerciale: Bulletin.

Paris.

Société d'Anthropologie: Bulletin.

Société Asiatique: Journal.

Ecole spéciale des langues orientales vivantes: verschillende werken.

Société de Géographie: Bulletin.

Société de Géographie Commerciale: Bulletin.

Musée Guimet: Annales — Bibliothèque d'Etudes — Revue de l'histoire des religions.

Tours.

Société de Géographie: Revue.

ITALIE.

Modena.

Accademia di sciense lettere ed arti: Memorie.

Roma.

Reale accademia dei Lincei: Atti en Rendiconti.

Società geographica Italiana: Bollettino.

Turin.

Accademia della Scienze: Atti.

Noorwegen.

Videnskabsselskabet i Christiania: Skrifter.

OOSTENRIJK.

Krakau.

Académie des Sciences de Cracovie: Bulletin international.

Praag.

Königliche böhmische Gesellschaft der Wissenschaften: Sitzungsberichte.

Weenen.

Anthropologische Gesellschaft in Wien: Mitteilungen.

Kaiserliche Akademie der Wissenschaften: Sitzungsberichte.

K. K. Österreiches Handelsmuseum: Monatschrift für den Orient.

Wissenschaftliche Club: Monatsblätter.

PORTUGAL.

Sociedade de Geographia de Lisboa: Boletim.

PRUISEN.

BERLIN.

Königl. Preuss. Akademie der Wissenschaften zu Berlin: Sitzungsberichte.

Anthropologisch Gesellschaft zu Berlin: Zeitschrift für Ethnologie, Verhandlungen.

Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin: Zeitschrift.

Geographische Gesellschaft in Bremen: Deutsche geographische Blätter.

Königl. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen: Abhandlungen — Geschäftliche Mitteilungen — Nachrichten.

Museum für Völkerkunde in Hamburg: Berichte.

RUSLAND.

Académie impérial des sciences de Russie à St. Petersbourg: Mémoires — Bulletin.

Société impériale Russe de Géographie: Izvestia.

SAKSEN.

DRESDEN.

Verein für Erdkunde: Mitteilungen.

LEIPZIG.

Deutsche morgenländische Gesellschaft: Zeitschrift.

Städtisches Museum für Völkerkunde: Jahrbuch.

Verein für Erdkunde: Mitteilungen.

ZWEDEN.

Göteborgs Kongl. Vetenskaps-och Vitterhets-Samhalles Handelingars.

Kongl. humaniska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala: Skrifter.

ENGELSCH-INDIË.

Journal of the Asiatic Society of Bengal: Straits Branch— Bombay Branch — Ceylon Branch.

FRANSCH-INDIË.

Bulletin des études Indo-Chinoises de Saigon.

Bulletin de l'École Française d'extreme Orient, Hanoi.

JAPAN.

Transactions of the Asiatic Society of Japan, Yokohama.

Journal of the College of Sciences, Imperial University of Tokyo.

Deutsche Gesellschaft für die Natur- und Völkerkunde Ostasiens Tokyo: Mitteilungen.

CHINA.

Statistical Secretary custom house Shanghae: Statistical-series.

AUSTRALIË.

Polynesian Society New Plymouth, N. Z.: Journal.

Royal Society of Victoria Melbourne: Proceedings—Transactions — Report of the Trustees.

NOORD-AMERIKA.

American Academie of Arts and sciences Boston: Proceedings.

Canadian Institution Toronto: Transactions.

American geographical Society of New-York: Bulletin.

Library of New-York academy of Sciences: Annals.

Field Museum Chicago: Annual report.

Library of Congress of Washington: Report of the Librarian.

Numismatic and antiquarian Society of Philadelphia: Proceedings.

Smithsonian Institution Bureau of American Ethnology Washington: Annual reports — Bulletin — Contributions to knowledge — Miscellaneous collections.

Yule University library Newhaven: Transactions.

ZUID-AMERIKA.

Instituto geographico Argentinia Buenos Ayres: Boletin.

Instituto geographico e ethnographico de Brasil: revista.

Sociedade de geographica e estadistica Mexicana: Boletin.

PHILIPPIJNEN.

Ethnological Survey of the Philippine Islands: Publication.

MADAGASCAR.

Académie Malgache de Tananarive: Bulletin trimestriel.

LIJST

der voorwerpen, die in het jaar 1911 voor de Archeologische Verzameling zijn verkregen.

23ste Vervolg van den Catalogus.

A. BEELDEN EN ANDERE VOORWERPEN VAN STEEN.

197*a*. (Invent. 5167). **Ganeça,** zonder achterstuk of glorie; geen makoeta doch bijeengebonden haar. Hoog 60 c.M. — Afk. desa Promasan, alias Tjandi, distr. Oengaran, res. Semarang. Not. zie N°. 329*a*

203*a*. (Invent. 5171). **Godenkop,** met glorie en rijkversierde hoofdbedekking. Hoog 35 c.M.—Afk. Tjandi Woeroeng, desa Mlangan, distr. Salaman, res. Kedoe. Not. 1911 p. 65—66.

224*c*. (Invent. 5173). **Boeddha** met lotuskussen en achterstuk, rechterhand afgebroken, zittend. Hoog 1,03 M. -- Afk. erf Frederiks bij Tjandi Sewoe, res. Soerakarta.
Not. 1911 p. 47.

229*b*. (Invent. 5147). **Monnikskop,** gezonden door den Heer van Erp. Afk. Tjandi Sewoe.
Not. 1911 p. 37, 38. Zie verder beschrijving in Tijdschrift 54 p. 129.

236—244. (Invent. 5197—5205). **Boeddha-koppen** van Boro-Boedoer. Negen stuks ter vervanging der nummers 236—244, die op de Boeddha's, waaraan zij ontnomen werden, herplaatst zijn.
Not. 1911, p. 117.

329*a*. (Invent. 5166). **Leeuwtje**, zittend, met z.g.n. banaspati-kop. Hoog 69 c.M. — Afk. desa Promasan, alias Tjandi, distr. Oengaran, res. Semarang.
Not. 1911 p. 68.

464*n* (Invent. 5035.) **Votiefdagob** van klei met Boeddistische geloofsbelijdenis er in. Hoog 5 c.M. — Gevonden bij den Oengaran, res. Semarang.
Not. 1911 p. 68.

B. BEELDEN EN ANDERE VOORWERPEN VAN METAAL.

681*b*. (Invent. 5044.) **Eunuch** met schaaltje op 't hoofd. Ongenummerd aangetroffen. Hoog 31.

1071*g*. (Invent. 5172). **Keteltrom-dek;** om de twaalfpuntige ster twee E-banden, dan een breede band van in elkaar slingerende lintmotieven om 8 umbonen, en vervolgens weer twee E-banden. Middellijn 51 c.M. — Afk. Tanoeredjo, distr. Parakan, afd. Temanggoeng, res. Kedoe.
Not. 1911 p. 62.

1108*p*. (Invent. 5161*a-c*). **Spiegel,** middellijn 13 c.M., losse knop en handvat, het laatste met zittende vrouwenfiguur. — Afk. desa Besowo, distr. Djatirogo, afd. Toeban, res. Rembang.
Not. 1911 p. 51.

1108*q*. (Invent. 5162*a-c*). **Spiegel,** middellijn 9,5 c.M., losse knop en handvat, het laatste onversierd. — Afk. en Not. als N°. 1108*p*.

1108*r*. (Invent. 5163*a-b*). **Spiegel,** middellijn 10,5 c.M. Los handvat met gefigureerd ornament. — Afk. en Not. als N°. 1108*p*.

1108*s*. (Invent. 5195*a-b*). **Spiegel,** middellijn 13 c.M.; onversierd handvat. — Afk. desa Wonokambang, distr. Selokaton, afd. Kendal, res. Semarang.
Not. 1191, p. 63.

1108*t*. (Invent. 5196). **Spiegelhandvat,** onversierd. — Afk. en Not. zie N°. 1108*s*.

1274*f*. (Invent. 5151). **Armband**, goud. — Afkomstig van Tanoeredjo, distr. Parakan, afd. Temanggoeng, res. Kedoe.
Not. 1911 p. 40.

1285*d*. (Invent. 5182). **Armband**, goud. — Afk. en Not. zie N°. 1434*b*.

1297*c*. (Invent. 5187). **Spiraal,** goud, (in twee slagen).— Afk. en Not. zie N°. 1496*a*.

1297*d*. (Invent. 5188). **Spiraal**, goud (in drie slagen).— Afk. en Not. zie N°. 1496*a*.

134'*c*. (Invent. 5183). **Ring**, goud. — Afk. Ketosobo (Garoeng) en Grendjeng (Kertek) in de afd. Wonosobo, res. Kedoe.
Not 1911, p. 66.

1358*a*. (Invent. 5148). **Ring,** goud met graveering. — Afkomstig van Djambi.
Niet in de Notulen vermeld.

1358*b*. (Invent. 5149). **Ring**, goud als boven. — Afk. en Not. als N°. 1358*a*.

1369*a*. (Invent. 5190). **Ring**, goud met inscriptie. — Afk. en Not. zie N°. 1496*a*.

1370*b*. (Invent. 5189). **Ring,** goud met inscriptie.—Afk. en Not. zie N°. 1496*a*.

1397*c*. (Invent. 5185). **Ring,** goud met steen. — Afk. en Not. zie N°. 1341*c*.

1397*d*. (Invent. 5194). **Ring,** goud met steen.— Afk. en Not. zie N°. 1496*a*.

1399*c*. (Invent. 5193). **Ring**, goud waaraan de steen ontbreekt. — Afk. en Not. als N°. 1496*a*.

1401*a*. (Invent. 5184). **Ring**, goud, met drie steentjes.— Afk. en Not. zie N°. 1341*c*.

1434*b*. (Invent. 5181). **Oorsieraad**, goud. — Afk. gehucht Nambak, desa Bandjar, distr. Panggoel, reg. Trenggalek, afd. Toeloeng-agoeng, res. Kediri.
Not. 1911 p. 27, 67.

1435*a*. (Invent. 5043). **Oorsieraad**, goud, gekarteld.— Afk. Pasir Salam, Njalindoeng, distr. Djampang tĕngah, afd. Soekaboemi, res. Preanger-Regentschappen.
Not. 1911, p 68.

1496*a*. (Invent. 5186). **Plaatje**, goud met steentjes ingelegd. — Afk. van de desa Kasikon, distr. Sanggoeroeh, afd. Malang, res. Pasoeroean.
Not. 1911, blz. 63.

1505*a*. (Invent. 5179). **Fragment**, goud. — Afk. en Not. zie N°. 1715*i*.

1510*a*. (Invent. 5192). **Ketting**, goud met filigraan-ornament. — Afk. en Not. zie N°. 1496*a*.

1512*a*. (Invent. 5180). **Ketting**, fragment, goud.—Afk. en Not. zie N°. 1715*i*.

1513*b*. (Invent. 5178). **Reukwerkkokertje**, goud. — Afk. en Not. zie N°. 1715*i*.

1517*a*. (Invent. 5152). **Kettinkje**, goud, bestaande uit 24 zeskantige kraaltjes. — Afk. en Not. als N°. 1274*f*.

1517*b*. (Invent. 5154). **Kraaltje**, goud, rond. — Afk. en Not. als N°. 1274*f*.

1517*c*. (Invent. 5153) **Kettinkje**, goud, 38 platte kraaltjes — Afk. en Not. als n°. 1274*f*.

1517*d*. (Invent. 5158). **Kraaltje**, goud, met zeven vlerken. — Afk. en Not. n°. 1274*f*.

1517*e*. (Invent. 5155). **Kraal**, goud, rond, korrelige oppervlakte. — Afk. en Not. als n°. 1274*f*.

1517*f*. (Invent. 5156). **Kraal**, als boven, maar kleiner. — Afk. en Not. als n°. 1274*f*.

1517*g*. (Invent. 5157). **Kraaltje**, als boven, maar twaalfkantig. — Afk. en Not. als n°. 1274*f*.

1517*h*. (Invent. 5159). **Kraaltje**, goud, opengewerkt — Afk. en Not. als n°. 1274*f*.

1517*i*. (Invent. 5191). **Fragment** van een gouden sieraad (filigraan). — Afk. en Not. zie n°. 1496*a*.

1530*a*. (Invent. 5176). **Stoepa-bedekking**, goud. — Afk. en Not. zie n°. 1715*i*.

1545*b*. (Invent. 5177*a*—*c*). *a*) **Makara** (voorstuk) goud — *b*) makara (achterstuk) — *c*) makara (menschenfiguur vóór den bek geplaatst). — Afk. en Not. zie n°. 1715*i*.

1672*b*. (Invent. 5164). **Pot**, cylindervormig, van boven aan vier zijden gelegenheid tot bevestiging van een ketting, welke op drie plaatsen nog voorhanden is. Middellijn 19 c.M., hoogte 13,5 c.M. — Afk. tegalveld van gehucht Liangan, desa Poerbesari, distr. Parakan, afd. Temanggoeng, Res. Kedoe. Not. 1911 p. 48, 49.

1672*c*. (Invent. 5165). **Fragment** van een bodem of deksel, hierbij gevonden. — Afk. en Not. als n°. 1672*b*.

1713*b*. (Invent. 5160). **Kommetje**, glad, halfrond, zilver. — Afk. en Not. als n°. 1274*f*.

1715*i*. (Invent. 5175). **Schelp**, goud (kinkhoorn) — Afkomstig van desa Doerdjan, distr. Sepoeloe, afd. Bangkalan res. Madoera.
Not. 1911 p. 48.

1623*g*. (Invent. 5031). **Wijwaterkommetje**, zilver, Middellijn 10 —. Afk. uit een stuk tĕgalgrond van Watoegandoel, G^ng^. Andong, desa Selamirah, res. Kedoe.
Not. 1910 p. 145.

1723*h*. (Invent. 5032). **Wijwaterkommetje** als boven. Afk. en Not. als 1723*g*.

1723*i*. (Inv. 5041). **Wijwaterkommetje** met gekarteld voetje. Middellijn 11.5. — Afk. en Not. zie n°. 1818*i*.

1760*h*. (Invent. 5042). **Lepel**, met graveering en Çriteeken. Lang 25. — Afk. en Not. zie n°. 1818*i*.

1808*b*. (Invent. 5211). **Presenteerblad**, versierd met een dikbuikige vaas op lotuskussen, uit welke bloemranken te voorschijn komen. Middellijn 38,5 — Afk. van Wonosobo.
Not. 1911 p. 144.

1817*a*. (Invent. 5037). **Presenteerblad**, als boven, met bloemvaas. Middellijn 40. — Afk. en Not. zie n°. 1824*b*.

1817*b*. (Invent. 5208). **Presenteerblad**, versierd met een dikbuikige vaas temidden van rankornament. Middellijn 48,5. — Afk. van Wonosobo.
Not. 1911 p. 144.

1818*i*. (Invent. 5040). **Presenteerblad** met bizonder fraaie bloemvaas in sterrand; naar binnen gebogen kant. Middellijn 42. — Afk. van de desa Lamoek, distr. Sapoeran, afd. Wonosobo, res. Kedoe.
Not. 1911 p. 10.

1818*k*. (Invent. 5206). **Presenteerblad**, versierd met dikbuikige vaas op lotuskussen, uit welke ranken te voorschijn komen. Geschonden, een deel van den rand ontbreekt.

Afk. van Wonosobo.

Not. 1911 p. 144.

1823*a*. (Invent. 5209). **Presenteerblad**, versierd met een motief, dat ontleend is aan dat van de slanke vaas, waaruit ranken te voorschijn komen. Geschonden. Middellijn 47. — Afk. Wonosobo.

Not. 1911 p. 144.

1824*b*. (Invent. 5036). **Presenteerblad** met fraai lotusornament in sterrand; naar buiten gebogen kant. Middellijn 41. — Afk. desa Sidokolo, distr. Leksono, afd. Wonosobo, res. Kedoe.

Not. 1911 p. 10.

1845*a*. (Invent. 5207). **Presenteerblad**, versierd met een schelp temidden van rankmotieven. Middellijn 49.5. — Afk. Wonosobo.

Not. 1911 p. 144.

1852*a*. (Invent. 5038). **Presenteerblad**, als boven, met piedestal en bloemversiering; naar binnen gebogen kant. Middellijn 44. — Afk. en Not. zie n°. 1824*b*.

1853*a*. (Invent. 5210). **Presenteerblad**, versierd met een gestileerde vaas binnen een breeden rand met dier- en bloem-motieven. Middellijn 48. — Afk. van Wonosobo.

Not. 1911 p. 144

C. BESCHREVEN STEENEN.

D. 124. Steen van eenigszins conischen vorm, rondom beschreven met 5 regels Wenggi-schrift en bevattende een inscriptie van Purnawarman. Uitgegeven in Bijdr. Kon. Inst. 4: X p. 522 -528. — Afk. van Toegoe, Bekasih, res. Batavia. Not. 1879 p. 36, 98, 99; 1881 p. 9; 1888 p. 183; 1911 p. 69, 118.

D. KOPERPLATEN.

E. 29. één plaat (34.5 × 11,5 c.M.), aan weerszijden beschreven met 5 regels.

Schenkingsoorkonde van Çiwātmaka van 1340.

Afkomstig van Soerabaja.

Litteratuur: Notulen 1911 p. 27.

E. 39. één plaat (66,5 × 44 c.M.), aan één zijde beschreven met 14 regels.

Copie van den steen van Kalasan.

Afkomstig: ws. uit de collectie Dieduksman te Jogjakarta.

Litteratuur: Not. 1911 p. 43

voor het origineel: Not. 1886 p. 25, 55, 60; Tijdschr. 31 p. 240 sqq; Journ. Bombay Br. R. As. Soc. 17^2 p. 1 sqq.; Verbeek p. 176 sq.

E. 46. één plaat (36.5 × 19 c.M.), aan de voorzijde beschreven met 11, aan de achterzijde met 10 regels. Schenkingsoorkonde van dyah Dewendra van 814.

Afkomstig van Balak (Magelang).

Litteratuur: Not. 1911 p. 59 sq.; Rapp. 1911 p. 6—9.

AANWINSTEN

DER

NUMISMATISCHE COLLECTIE IN 1911.

Een groot aantal gouden muntjes van Noord-Sumatra (Atjeh, Pasé en ?) waaronder ruim 20 onbeschreven. (Zie Not. 15 Mei 1911). Het onderzoek omtrent deze munten nog niet afgeloopen zijnde, kan de définitieve specificatie pas a. s. jaar opgenomen worden. — Afgestaan, deels geschenk, deels ruil, door den Heer H. Vogel.

Gedenkpenning van „The numismatic and antiquarian Society of Philadelphia 1858—1898 (Daniel Garrison Brinton) Brons. Geschenk van genoemde vereeniging.

Gedenkpenning van het Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres, ter eere van de ontdekkers van den Wilhelmina top, 8 Nov. 1909 (Nieuw Guinea Expeditie). Brons. Geschenk van zijne Excellentie den Gouv. Gen. van Ned.-Indië, A. W. F. Idenburg.

AANWINSTEN

VAN DE

ETHNOGRAPHISCHE VERZAMELING IN 1911.

BALI.[1]

Kloengkoeng.

14810. Schaal, goud, met gedreven rand waarin voorstellingen uit de *tantri*, als, het hert de slang en de aap; de leeuw en een vogel; het hert en de leeuw; en weder het hert, de slang en de vogel. De voorstellingen zijn omgeven door intressante wolktafreelen (zwaar beschadigd en dubbel gebogen).

14811. Schaaltje, goud, met gedreven rand.

14812. Schaaltje, a.v.; goud, bevestigd op houten, schijfvormigen voet.

14813. Schaaltje a.v.; doch grooter, goud, met banaspatimotieven in den rand.

14814. Schaal a.v.; goud, met uiterst fijn gedreven banaspatimotieven in den rand, met geklopte inscriptie in den bodem, vermeldend dat het voorwerp afkomstig is uit de Poeri Kaleran.

14815. Schaal a.v.; goud, rand hoofdzakelijk bloemwerk; de voet geel en rood geschilderd, met lotus in een maeander rand. Inscriptie a.v.

---

[1] Zie Not. 1908, 66 en Bijl. 5. Wegens verbouwing der schatkamer eerst in dit jaar gecatalogiseerd.

14816. Schaal, goud, met fraai gedreven rand, met 8 tafreelen uit een fabelboek.

14817. Schaal a. v.; goud, op rooden houten voet. In den rand een paard, een tijger, twee tijgerinnen, en nog een tijger. Inscriptie van den bodem vermeldend dat de schaal behoord heeft aan de Dewa agoeng istri.

14818. Schaal a. v. goud, met zeer fraai gedreven banaspatifiguren op den rand. In den bodem Inscriptie a. b. en dubbele triçoela als stempel.

14819. Schaal a. b. goud, in den rand banaspati-motieven; bevestigd op een ruw houten plankje. Inscriptie waaruit blijkt dat het voorwerp afkomstig is uit de Poeri Kaleran.

14820. Schaal, plat, goud; met een in fraai bloemornament gedreven bodem, en dito platten rand; houten voet.

14821. Schaal, goud, op een roode plank bevestigd, in den rand banaspati-motieven, waaronder tijgers en apen.

14822. Schaal a. v. goud; in den rand de fabel van den leeuw en den aap.

14823. Schaal a. v. goud; in den rand een tijger en een tijgerin en andere onbekende dieren.

14824. *Kendi*, goud, tuit afgebroken; stop aan den hals met een ketting bevestigd; met grof drijfwerk versierd, palmetten motief.

14825. *Kendi*, goud, glad, typisch balischen vorm; tuitbekleedsel ontbreekt.

14826. Beker, goud, cylindrisch met gedreven rand, en dito deksel met knop; bodem glad.

14827. Beker a. v. goud, zwaar; de gedreven rand bovendien met robijnen versierd. Zonder deksel.

14828. Deksel eener kendi, goud fraai fijn drijfwerk, met robijnen en diamanten versierd.

14829. Tuit, goud, eener kendi, in den vorm eener ganzenhals, robijnen oogen. — (Behoort bij N°. 14824.)

14830. Offerschaal, goud, op geheeldhouwden, vergulden en rood geverfden voet; gedreven met verschillende bloem en diermotieven, als vogels, herten, tijgers, slangen enz.

14831. Offerschaal a. v. goud, met banaspati- en godenfiguren.

14832. Offerschaal a. v. zwaar goud; zeer hoog drijfwerk, voorstellende vermoedelijk den hemel, met widadari's en manspersonen in verschillende houdingen.

De schaal is kwistig versierd met edelgesteenten van verschillende kleuren. De houten voet geheel verguld en van een draagketting voorzien.

14833. Strootjeskoker, goud, langwerpig, ovaal, met overschuivend deksel, geheel versierd met gedreven bloem- en bladmotieven.

14834. Koker a. v. goud, grootendeels glad, met koperen voering.

14835. Doos, rond, goud, met overschuivend deksel, in bloempatroon gedreven, inhoudende 6 kleine gladde gouden schoteltjes en 14 dito met gedreven randje.

14836. Doosje, ovaal, goud, met klapdeksel, waarvan het bovenstuk gedreven, en met robijnen versierd is.

14837. Doosje in de gestalte van den olifantsvisch, goud, fraai gedreven, de kop met robijnen versierd; de vleugel der rechterzijde dient tot deksel.

14838. Doos, zilver, geheel gedreven, met klapdeksel, waarop een gedreven gouden plaat met 3 pseudo- edelsteenen versierd.

14839. Gouden schenklepel, klapperdopvorm, met tuitje; met langen houten steel voor de helft met gouden banden versierd.

14840. Opiumpijp. Kop ontbreekt. Ter plaatse waar deze bevestigd was, met zilver beslagen; mondstuk goud, met gedreven band.

14841. Bak, zilver, glad met schuin opstaanden rand. In den opgebolden bodem een gestyleerde lotus en 4 onduidelijke namen. Vermoedelijk offerschaal.

14842. Schaal, zilver, gedreven rand met banaspati-motieven.

14843. Schaal, zilver, a. v. doch kleiner.

14844. Schaal, zilver, a. v. met tijgermotieven.

14845. Schaal, zilver, a. v. met bloemmotieven, uit de Poeri kaleran.

14846. Schaal, zilver, a. v. met banaspatimotieven.

14847. Schaal, zilver, a. v. met tijgermotieven.

14848. Schaal, zilver, a. v. met lofwerk.

14849. Schaal, zilver, a. v. met gegolfden rand, Poeri Kaleran.

14850. Schaal = 14849.

14851. Dienbord, op voet, zilver, met grof gedreven rand en dito voet. Op het midden van het blad een lotus. Het blad is met zilveren nagels op den voet geklonken.

14852. Doos, zilver, kalebasvormig, met deksel. Geheel gedreven; op den buik 4 facetten, vermoedelijk vliegende garoeda's voorstellend.

14853. Doos, zilver, vierkant, geheel gedreven. Op het deksel een dahlia (kĕmbang Mataram). Op een der zijwanden de voorstelling van een zon, een banaspati, een prauw en een man, wellicht een tjandra sĕngkala. Inwendig met hout bekleed, en in 9 vakken verdeeld.

14854. Bakje, zilver, glad, in den vorm van een klapperdop.

14855. Kookpotje, zilver glad. Op den bodem een gestyleerde lotus.

14856. Beker, zilver, op voet, glad, met bodem op de helft van de diepte.

14857. Beker, zilver, met gedreven rand, verder glad.

14858. Zodiakbeker, zilver paarlrand, waaronder de 12 teekenen v/d. dierenriem, voorgesteld zoowel door personen als dieren enz. Begin aangeduid door een halve stralende zon.

14859. *Koekoesan*, zilver, het vlechtwerk door strepen nagebootst, de punt zeefvormig doorboord. Tusschen den rand en het doorboorde gedeelte eene voorstelling van Rahoe, en aan de tegenzijde een pentagram en nog een kabalistisch teeken.

14860. Kookpot, zilver, met symbolische figuren op den buik; in den bodem een gestyleerde lotus.

14861. *Dandang*, zilver, glad, met draagtouwen verbonden aan een ring van kokosnootschil onder den bodem.

14862. Schenkkan, zilver, gedreven, met ganzenhalsvormigen tuit en stop middels een kettingje bevestigd.

14863. Schenkkan, zilver, glad, tuit in den vorm van een ganzenhals met gouden kop, waarin robijnenoogen. S-vormig gebogen handvat op de hechtplaatsen met drijfwerk versierd; opengewerkte tjakra tot deksel.

14864. Waterflesch, zilver, glad, met gedreven rand onder den hals, en gegraveerden gouden rand rond de opening; gladde stop.

14865. Watervat, zijnde een klapperdop met gladden zilveren rand.

14866. Wijwatervat, zilver, glad, met recht opstaand tuitje, op drievoet, zijnde een dubbele met goud beslagen lotusbloem rustend op gekrulde pooten, eindigend in een hurkend leeuwtje.

14867. Lampje, zilver, gebezigd bij den dagelijkschen eeredienst, bestaande uit een kelkvormig oliereservoir gedragen door een nagakop.

Op het achtereinde een nandi, het geheel rustend op 2 schijfvormige pootjes, verbonden door een à jour bewerkten band.

14868. Wijwater sprenkelaar, zilver, met zeven rechthoekig afstaande tuitjes. In den bodem een lotus gekrast. Het geheel omwikkeld met een roode, witte en blauwe draad, vertegenwoordigend Brahma, Çiwa en Wishnoe.

14869. Schuifdoosje, zilver, retortvormig, bestemming onbekend.

14870. Betelstamper, wit metaal met hoornen heft, in ivoren koker met houten rand.

14871. Betelstamper a. v. geheel van zilver.

14872.
14873.
14874.
14875.
Standaard voor vechthanen sporen, glas op roodhouten voet met fraaigedreven gouden rand. Bevat 4 houders van verschillende afmeting, rood met vergulde bloemen, die in elkaar schuiven, waarvan de 3 ondersten met gedreven gouden rand en de bovenste met een kristallen knop, waaronder een ring met robijntjes.

14876. Pinangschaar, met zilver geïncrusteerd, swastika patroon, en met zilver beslagen handvatten.

14877. Idem, in den vorm van een rennend paard; handvatsels met goud beslagen.

14878. Idem, in den vorm van een eend; handvatsels met goud beslagen.

14879. Idem, in den vorm van een staand paard, geheel met goud geïncrusteerd; handvatsels met goud beslagen en robijnen aan boven- en ondereinde.

14880. Oorlepel, schildpad; met zilver beslagen steel.

14881. Kam, met 8 naaldvormige houten punten, het bovenstuk liervormig, met goud beslagen.

14882. Kam, hoorn, met beslag van goudblad.

14883. Polsband, ijzer, geheel met gedreven goud beslagen; paar.

14884. Polsband, ijzer, met gouden bloemwerk fraai geincrusteerd; paar.

14885. Enkelband, ijzer, met overslaande uiteinden geheel met bladgoud bekleed.

14886. Haarnaald, zilver, met beweegbaren gouden en zilveren bloem, versierd met diamantjes.

14887. Oorplok, kegelvormig, dun bladgoud; het voorvlak gesloten met een geribden plaat met een gat in 't midden, het ondereinde eveneens geribd; paar.

14888. Plaat van een oorplok, goud, filigraanwerk, geheel met robijntjes bezet; op het midden een ster van groene kevervleugels.

14889. Oorbel, goud met maansteen, kegelvormig, met daarvan afstaande armpjes van gouddraad.

14890. Haarversiering bestaande uit een zilveren naald met gouden, waaiervormig uiteenstaande loovers.

14891. Borstsieraad, goud, hartvormig, met uitgeschulpte randen, fraai gedreven met bloem- en vogelornamenten; rand omboord met kraalmotieven. Ingelegd met robijnen en diamanten; bevestigd aan een ketting, versierd met 4 ronde en 2 tonvormige gouden kralen.

14892. *Rĕbab.* Poot en staart geheel met gouden banden beslagen, waaronder 2 versierd met robijnen; stemsleutels met kristallen knoppen, op het bovenvlak versierd met een in goud gevatten smaragd. De staart eindigt in een kristallen knop. De achterkant van de rĕbab, met à jour gewerkt, fraai gedreven goudbeslag, rijk met smaragden en robijnen versierd.

„ Strijkstok met à jour besneden handvat, en dito uiteinde, roodgelakt en verguld. De boog roodgelakt en met goud beslagen.

14893. Fluit, van bamboe, met gouden banden beslagen, afgewisseld door gouden ringen met robijntjes bezet, waarvan een met een groote witte steen.

14894. Fluit, a. v. met groote robijn.

14895. Fluit, a. v. de zes breedste gouden banden met drijfwerk en verschillende edelgesteenten versierd.

14896. Fluit, geheel = 14895.

14897. Kroon voor een danseres. Bestaande uit een bamboe ra mwerk waaraan de gedreven bladgouden versierselen met zilverdraad zijn vastgemaakt. Aan de achterzijde de olifantsvisch, aan de voorzijde met kleine robijnen versierd. Op den bol beweegbare bloemen van goudblad; terzijde van de slapen dito bloemen, met afhangende loovers.

14898. Kroon, nagenoeg geheel als voren, op den voorhoofdsband met grooter robijnen versierd.

14899. Zwaard, met sabelvormig lemmer, gebruineerd, en van 3 bloedgeulen voorzien. Ivoren gevest met gedreven goudbeslag, waarin robijnen.

Scheede van zwart hout gedeeltelijk met glad zilver beslagen, aan het boveneinde met deels glad, deels à jour bewerkt goudbeslag.

14900. Zwaard, a. v. met enkelvoudig gegroefd lemmer, en ivoren, in lofwerk uitgesneden greep, met gedreven gouden gevestband. Houten beschadigde scheede.

14901. Statiekris, gepamoreerd lemmer, 8 loek, en gouden greep in de gestalte van een godenfiguur, met diamanten en robijnen versierd; hoofd ontbreekt. Houten scheede (kajoe pelet) met half zilveren, half-gouden overtrek; het gouden gedeelte fraai gedreven, met bloemornament en vogels; in 't midden een ovaal met een menschelijk masker.

14902. Statiekris, kort recht lemmer, gouden greep in den vorm van een rakshasa, die in de rechterhand een pijl met triçoela tot punt vasthoudt; bezet met robijnen.

Scheede van kajoe pelet met glad gouden overtrek.

14903. Statiekris, met kort gevlamd lemmer, zes loek, greep van goud in vorm een strijdende rakshasa, rijk met diamanten en robijnen versierd. Scheede van kajoe pelet, met gouden overtrek, aan het boven- en ondereinde met gedreven bloemwerk versierd.

14804. Statiekris, gevlamd lemmer 6 loek, greep van goud, met robijnen bezet voorstellende Wishnoe met een kris in de rechterhand, gedragen door den garoeda.

Scheede van kajoe pelet, met glad gouden overtrek.

14905. Statiekris, gevlamd lemmer, 10 loek, met gouden greep in den vorm van een mythische persoonlijkheid; met bizonder groote diamanten en robijnen versierd.

Scheede van kajoe pelet, met gouden overtrek; aan het boven en ondereinde met gedreven bloemwerk versierd.

14906. Statiekris fraai gepamoreerd, gevlamd lemmer, 7 loek; het bovendeel met goud ingelegd.

Greep van goud, in den vorm van een zwaarlijvige rakshasi figuur, met robijnen, diamanten en andere steenen versierd. Scheede van kajoe pelet, met gouden overtrek, aan het boven- en ondereinde met hooggedreven bloemwerk versierd. In het bovendeel een bloem en face met monogram.

14907. Statiekris, fraai gepamoreerd, gevlamd lemmer, 7 loek, gouden greep in den vorm van een staand manspersoon met groote diamanten en robijnen ingelegd.

Scheede gebroken, bekleedsel verdwenen.

14908. Statiekris, zeer oud, gevlamd lemmer, 11 loek aan het bovendeel met lofwerk waarin sporen van goud incrustatie. Op de eene zijde de zeer uitgesleten voorstelling van de godin Doerga, die een vorst meevoert.

Aan de andere zijde een staande godinnefiguur voor wie een knielend persoon een sĕmbah maakt. Greep goud, voorstellende een manspersoon wiens hoofdtooi met diamanten, en kleeding en sierden met robijnen zijn bezet.

Scheede van kajoe pelet met glad gouden overtrek.

14909. Statiekris, met recht lemmer, en gouden greep, voorstellende een rakshasa, die in de rechterhand een met diamanten versierde boksbeugel vasthoud; fraai met robijnen en kleine diamanten versierd. Scheede met ivoren bovenstuk en half zilver half gouden overtrek; 't laatste met gedreven bloemwerk versierd.

14910. Statiekris, oud gevlamd lemmer, 12 loek, met scherpen rug op 't midden, die de golvingen v/d. kris volgt.
Het bovendeel van het lemmer draagt sporen van goudincrustatie. Greep van goud, voorstellende de godin Doerga; met diamanten en robijnen versierd. Scheede van kajoe pelet, met half zilver en half gouden overtrek, 't laatste met gedreven bloemwerk versierd. (Door een kogel beschadigd).

14911. Statiekris, fraai gepamoreerd, gevlamd lemmer, 10 loek, greep van goud, voorstellende een rakshasa; met diamanten, robijnen en topazen versierd.
Scheede van kajoe pelet met gouden overtrek; aan onder en boveneinde met gedreven lofwerk. (Door een kogel beschadigd).

14912. Statiekris, fijn gepamoreerd, gevlamd lemmer, 13 loek, gouden greep, voorstellende een manspersoon; met groote diamanten, briljanten en robijnen versierd.
Scheede van kajoe pelet, met gouden overtrek, aan het boveneinde met gedreven bloemwerk versierd.

14913. Statie-stootwapen. Boveneinde van het rechte lemmer krisvormig, verder dolkvormig, de onderste helft puntig en tweesnijdend. Gouden greep, grantiniwerk; gevestband met robijnen en topazen versierd. Wit houten scheede; overtrek verdwenen.

14914. Kris, gevlamd lemmer, houten greep en scheede. Goudbeslag, gedreven; tot den gevestband; met kleine robijnen versierd.

14915. Kris, als voren; iets kleiner.

14916. Statie-stootwapen fraai gepamoreerd lemmer, dolkvormig, van af de punt tot op de helft, tweesnijdend. Aan het boveneinde een met goud geïncrusteerden band. Greep van goud, voorstellende een rakshasa; met groote diamanten en robijnen versierd.

Scheede geheel met goud overtrokken, gedeeltelijk met gedreven bloemwerk versierd; het bovendeel met een rakshasakop in hautrelief; met robijnen en zwarte diamanten versierd.

14917. Stootwapen, ongeveer a. b; de rug met gouden bloemwerk geïncrusteerd, zilveren pareerplaat; houten, met rood flanel bekleed handvat.

14918. Stootwapen geheel a. v. met uitgeschulpte zilveren pareerplaat en met zilverdraad omwoelden greep.

14919. Statie-landbouwwerktuig, koedivormig, de rug met gouden bloemwerk geïncrusteerd, houten handvat, gedeeltelijk met messingbeslag en een zilveren verbogen plaat tusschen handvat en lemmer.

14920. Lansspits, lancetvormig, gepamoreerd lemmer, op withouten steel, aan het boveneinde met glad goudbeslag en drie met robijntjes versierde ringen. Scheede geheel met goud overtrokken; gedreven bloemwerk met een gestyleerd oog aan het ondereinde. (Steel afgezaagd).

14921. Lanspunt, sterk gegolfd, 5 loek, aan het ondergedeelte met goud geincrusteerd, aan de eene zijde voorstellende een schematische menschenfiguur, aan de tegenzijde een dito figuur, met tjakra op den buik.

14922. Lans, lancetvormig lemmer, op zwart houten steel, aan het boveneinde met glad goudbeslagen, 4 met robijnen versierde ringen, daaronder regelmatig grooter wordende banden van goudblik.

14923. Lans, a. v. met bladvormig lemmer; goudbeslag aan het boveneinde v/d. schacht gedreven.

14924. Lans, a. v., lancetvormig lemmer.

14925. Lans, geheel a. v.

14926. Hoofdstel van uitgesneden, verguld leder, met micaplaten versierd. Gouden halsband, gedreven, met verschillende pseudo edelgesteenten versierd.

Geel koperen stang, en met paars fluweel, met goudblad versierde geleideteugels.

14927. Hoofdstel, groen fluweel met zilver beslag en gedreven gouden voorhoofdsband, met pseudo edelgesteenten versierd. IJzeren trens en groen fluweelen, met zilver beslagen geleideteugels.

14928. Karwats, roodgelakte steel, met gouden banden beslagen en pluim van witte veêren.

14929. Schild, ovaal rond, gebogen, rood en zwart gelakt, met opgelegd gedreven goudbeslag, in fraai bloempatroon. Zes ijzeren spitsen steken uit het schild rechtstandig naar voren.

14930. Beeld, hout, geheel met zilver beslagen met wit geverfden voet, voorstellende een pĕdanda in vol-ornaat.

Voorhoofdsjuweel ontbreekt.

14931. Kandelaar, hout, fraai gesneden hurkend leeuwtje met beweegbare tong.

14932. Zwijntje van vlechtwerk, speelgoed voor de goden. Behoort met kepeng's behangen te zijn, die echter ontbreken.

14933. Lampje op hoogen voet voor twee pitten; messing eenigezins verbogen.

14934. Schild, rond van kepeng's met uit hout gesneden vergulde lotus, waarin een spiegel tot middelpunt.

14935—14958. Godenbeeld, *ramboet sadana*, van oude Chineesche duiten vervaardigd, bevestigd op een ijzeren raam; houten, gepolychromeerd hoofd en dito voeten. Werden bij feesten in de *bale aroeman* van de *pamĕradjan*, huistempel, geplaatst.

N.B. de beelden zijn jammer genoeg zonder namen en deels zwaar geschonden ontvangen.

14959. Zon, versiersel, kepeng-rand met rood doek in het midden.

14960—62. Versiersel, *salang djinah*, van kepeng's en spiegeltjes; worden in de *aroeman* opgehangen.

14963. Berg, *goenoengan*, in kepeng's nagebootst, op uitgesneden, gepolychromeerd voetstuk. Versiersel als boven.

14264—66. Hanger van kepeng's; versiersel als boven.

14967. Statiekris, fraai gepamoreerd lemmer, 5 loek, met zittend leeuwtje aan het boveneinde. Gouden greep, zoogenaamd grantinwerk, met robijnen aan den heftband. Wit houten scheede, met half zilveren, half gouden overtrek; het laatste deel voor de helft met drijfwerk versierd.

Boeleleng.

14968. Staatsiekris, fraai gepamoreerd, gevlamd lemmer, 12 loek; aan het boveneinde met goud ingelegd, bloemwerk met in het midden een vlammend vuur, waarin in 't midden 2 karakters. Ivoren, fraai gesneden greep, voorstellende een godenfiguur met knods; gouden gedreven gevestband. Wit houten scheede, aan de voorzijde roodgelakt, op 't bovenstuk goud brokaat nagebootst. Not. 1910, 27.

14969. Strijdkris, fraai gepamoreerd recht lemmer; met goud geïncrusteerd leeuwtje aan het boveneinde. Ivoren greep, in façetten uitgesneden. Blank houten scheede met beschilderd bovenstuk, aan de eene zijde een aanvallende tijger, aan de keerzijde 2 vogels en plantenmotieven. Not. a. b.

Zuid-Celebes.

Goa. [1])

14970. Kroon, goud, kaasstolpvormig, geheel à jour bewerkt, met émail versierd, uitstekend lofwerk rond den bol, en geheel opengewerkten rand. De kroon is zwaar verbogen; de juweelen, waarmede deze versierd was, zijn verdwenen.

14971. Zwaard, recht, gepamoreerd lemmer en hoornen greep, gedreven heftband deels goud, deels soeasa.

14972. Lansspits, lancetvormig, met goud en zilver ingelegd geweest. Stootplaat van een Ned. gulden gemaakt.

14973. Lanspunt a. b. geheel met goud ingelegd.

14974. Blaasroerspits, gevlamd, 10 loek, met goud ingelegd.

14975. Ketting, slecht goud, met vierpuntige, beweegbare schakels, en gladde, met filigraan versierde uiteinden, waaraan een oog, met ringetje.

14976. Ketting, als voren, met grooter schakels.

14977. Ketting, als voren, de punten der schakels kogelvormig bijgewerkt.

14978. Ketting, als voren, de uiteinden rond bijgewerkt, open en met 3 langgerekte ringen.

14979. Ketting = 14977, doch met zilveren uiteinden.

14980. Ketting = 14977, doch fijner bewerkt.

14981. Armband, slecht goud, in den vorm van een naga; zeer ruw werk.

14982. Armband, a. v. dubbele naga, met geopenden muil, de staarten afgebroken.

---

1) Zie noot blz. LXXXV.

14983. Armband, a. v. naga met geopenden muil en beweegbare tong, staart afgebroken.

14984. Armband a. v. = 14983 compleet.

14985. Borstsieraad, goud, hoornvormig met haak en loovers; rechtsgebogen.

14986. Borstsieraad a. v., linksgebogen.

14987. Borstsieraad, geheel als voren, rechtsgebogen.

14988. Borstsieraad, geheel als voren, linksgebogen.

14989. Borstsieraad, a. v. filigraanwerk, rechtsgebogen.

14990. Borstsieraad, a. v. filigraanwerk, rechtsgebogen.

14991. Borstsieraad, a. v. filigraanwerk, linksgebogen.

14992. Borstsieraad, a. v. filigraanwerk, linksgebogen.

14993. Ring, goud, voorzijde met robijntjes versierd.

14994. Ring, bijkans = 14993.

14995. Ring, bijkans de meeste steentjes verloren.

14996. Ring, als voren, 2 steentjes ontbreken.

14997. Ring, a. v. voorstuk iets verschillend, 2 steentjes ontbreken.

14998. Ring, = 14997, met fraai ovalen robijn in kartelrandje.

14999. Ring, = 14994, doch kleiner.

15000. Ring, met langwerpig voorstuk waarin robijntjes.

15001. Ring, als voren.

15002. 15003. Bekkens, paar, slecht goud, met verhoogd drijfwerk op het midden, bloemornament; verbonden door een ketting.

15004. 15005. Bekkens, paar, als voren.

Diversen.

15006. Gouden bordje, met gedreven rand en dito middendeel van den bodem. Daarop een kegelvormig dekseltje van palmblad gevlochten, met 3 groen damasten ringen, met zilver passement omboord. Een kruissnoer bevestigd 't deksel op 't bordje. De uiteinden van 't snoer versierd met paarsroode wollen kwastjes en gouden kralen. Not. 1910, 147.

15007. Dekschaaltje, blauwgemarmerd glas, mat gedreven gouden kraagje, onder den knop. 4 stuks. Not. a.b.

15008. Oorsieraad, goud, hoefijzer vormig met uitsteeksels aan den buitenkant. 19 min of meer verschillende Exemplaren. Toba. Not. 1887, 2 (Voorheen foutief onder N°. 7191 gebracht).

15009. Lontgeweer. Chineesch model, met langen loop, nabij de kruitpan met goud ingelegd. Kloengkoeng, Not. 1910. 63. Lonthouder in den vorm van een naga, veerbeugel met een makara ornament. Naast den trekkerbeugel, een knop met 3 zilveren ringen. 't Zilver beslag, dat loop en lade verbond, is verloren.

Oostelijke Molukken.

15010. Slagzwaard, het lemmer met een houten lade nabij den greep versterkt. Gebogen, gladde hoornen greep met messingen ring aan; aan het einde en een kwast van bokkenhaar. Badjawa, Flores. Not. 1910. blz. 72.

15011. Slagzwaard, met lang stomp-driehoekig lemmer en houten greep met rotan- en ijzeren banden versterkt.

Op het midden een versiering met haar; aan het einde een ring. — Als boven.

15012. Slagzwaard, als boven, met driehoekigen, houten greep met schelpjes versiering. — Als boven.

15013. | Slagzwaard, als boven greep met messing beslagen
15015. | en versiering van bokkenhaar. — Als boven.

15016. Slagzwaard, als voren, met zwaar half houten, half hoornen gevest. — Als boven.

15017. Slagzwaard, als boven, met gladden hoornen greep; aan het einde een ring. — Als boven.

15018. Kapmes met gladden, hoornen greep en scheede met gevlochten rotan banden. — Als boven.

15019. Kapmes, klein model, donkerbruin-houten greep in den vorm van een gestyleerden naga-kop; met scheede. Als boven.

15020. Heupdoek, hoofdkleur helrood, met donkerbruine boven- en onderbaan; daarboven een band met menschen en vogelfiguren door middel van een geikatte schering ingeweven. Kisar. — Als boven.

15021. Omslagdoek, hoofdkleur steenrood met franje, met zwarte streepen; fraaie ikat. Tialarang, Timor. — Als boven.

15022. Omslagdoek met franje, in de kleuren van het patroon; breede oranje middenbaan met donker blauwe randen en geruite boven- en onderbaan. — Bima. Als boven.

15023. Omslagdoek, als boven; breede gele middenbaan met paarsbruine randen en geruite boven- en onder baan. — Als boven.

15024. Omslagdoek, blauw en bruin, met witte franje. Kodi, Flores. — Als boven.

15025. Koker voor sirihkalk, gegraveerd en met zwartsel ingevuld; houten bodem en stok van kalabas met treklus. — Als boven.

15026. Koker als boven, doch langer. — Als boven.

Diversen.

15027. Heupdoek van abaca-vezels, paarsbruin en natuurkleur; fraai ikat. (Vergelijkingsstuk). Mandaya, Mindanas. — Als boven.

15028. Hanglampje, geilgieterswerk, voor twee pitten, met twee à jour gewerkte, beweegbare vleugels. Atjeh, Not. 1911, blz. 89.

15029. Bovenarmband, ivoor, van den buitenkant rond bijgewerkt. Batak-landen. Not. 1912, blz. 89.

15030. Bovenarmband, tridacna gigas, aan den buitenkant rond bijgewerkt. 2 stuks. — Als boven.

15031. Polsband, slecht zilver, in den vorm van een *oelar lomboe*; *boraspati* op den rug. — Als boven.

15032. Zwaard met hertshoornen greep; scheede met geel koperdraad omwoeld en gegegoten geornamenteerd messingen boven- en onderstuk. — Als boven.

15033. Kris, fraai *pamor*, tien *loek*, houten greep, wit metalen scheedeovertrek; nieuw specimen. Jogjakarta. — Als boven.

15034. Heupdoek, witblauw en zwart batik; met bladgoud ingevuld. Sĕmarang. — Als boven.

15035. Baadje van geklopte boomschors met geborduurde blauw katoenen ruiten in drie banen, gescheiden door roode en gele streepen. Koetei, Als boven.

15036. Gesnelde kop, van de vleeschdeelen ontdaan, die door kokosvezels vervangen zijn. Verder niet afgeproepareerd en daarom op liquor gezet. — Digoelgebied. Not. 1911, blz. 66.

15037. Gesnelde kop, als boven. Not. a.b.

15038. Gesnelde kop, als boven. Not. a.b.

15039. Gesnelde kop, als boven. Not. a.b.

15040. Wicheltabel, schildpadden plaatje met opengewerkte randen. Type koetika lima doch incompleet. Sumatra's Westkust.

15041. Vaandel, blauw katoen met gelen rand en de afbeelding van Tjĕngkara-dewa. Drievoudige spits, twee lanspunten door een *koedi* gescheiden, symboliseerend Bangkalan, Pamĕkasan en Soemĕnĕp. Madoera. Not. 1912, blz. 135.

15042. Lans met asymetrische, fraai gepamoreerde punt. Zwarte scheede met vergulde naga en ordeteeken. Als boven. Not. a.b.

15043. Zwaard, houten met snijwerk versierde scheede. Het handvat, *kalama*, voorstellend een krokodillen. Kop met geopenden muil, komt zeldzaam voor. Het zwaard heeft toebehoord aan het in 1905 overleden hoofd der To-Kado-mboekoe, Papa Melempo, een Toradjastam die het Baree spreekt. — Not. a.b.

15044. Lans, geheel van ijzer met lancetvormige punt en ronden schacht, buitgemaakt door Barée-Toradja's op de To Napoe, die haar weder hadden ontnomen aan de To Mori. — als boven. Not. a.b.

15045. Armband met scharnier en knip, goud, binnenzijde glad, buitenkant gekarteld met een dubbele rij robijntes. Asahan, Not. 1909. 63, 109.

15046. Armband, soeasa, met twee verschuifbare, gouden hulzen, met knop en een driedubbele rij paarlmotieven. Ongenummerd aangetroffen.

15047. Armband, als boven doch fraaier afgewerkt. — Als boven.

15048. Armband, zilver, met vier verschuifbare, met filigraanwerk versierde, gouden hulzen. Als boven.

15049. Lanspunt, fraai gepamoreerd, gevlamd lemmer, 15 loek; zilveren schachtbus. — Kloengkoeng. Not. 1910. 63.

Totaal: 239 nummers.

KORTE INHOUD

VAN HET

BEHANDELDE IN DE NOTULEN.

ARCHAEOLOGIE.

ETHNOGRAPHIE.

BIBLIOTHEEK

Brochures van Said Oesman, p. 44.
Inventaire des monuments du Cambodge, p. 50.
id. des monuments cams de l'Annam, p. 50.
Herziening Woordenlijst Holle, p. 50, 62.
Geïllustreerd Handboek van Insulinde, p. 51.
Nota over de Volkslectuur met Mal. vertaling, p. 60.
Mogelijke oprichting van een „Library Association of the Orient", p. 61.
Fransche tekst catalogus Ned. inzending Bruss. tentoonstelling, p. 61.
Selections from Records Madras Government, p. 61.
Barth's Boesangsch-Nederlandsch Woordenboek, p. 62.
Burma Code 1910, p. 64.
Overzicht werkzaamheden N.-I. Commissie Bruss. tentoonstelling, p. 67, 86.
C. M. Pleyte, Pariboga, 25 Soendaneesche sprookjes, p. 68.
Valentijn, Oud en Nieuw O. I., deel IV 2, deel V 1 en 2, p. 70.
J. C. G. Jonker, Rottineesche teksten, p. 82.
Catalogus bibl. Dep. B. B., p. 83.
Verslag Landrente belasting 1910, p. 83.
Tombulu Woordenlijst, p. 86.
Jaarboek Algemeen Syndicaat Suikerfabrikanten 1911, p. 87.
H. C. Prinsen Geerligs, Handboek Javasuikerindustrie IV, p. 88.
East India Financial Statement 1882/3, 1883/4, 1884/5, p. 88.
Mr. J. H. Abendanon, L'organisation du crédit enz., p. 88.
Raden Adjeng Kartini, Door duisternis tot licht, p. 88.
Conservation of Ancient Monuments bij Director-General of Archaeology in India, p. 97.
Guide to the Darbar Sahib or Golden Temple of Amritsar, p. 97.
Compte Rendu de la session tenue à Brunswick 1911, p. 116.
Eenige publicaties Peabody Museum of Harvard, p. 120.
Flora Batavia afl. 359—363, p. 130.
Suppl. Catalogus Dep. B. B. p. 132.
Agrarische regelingen, p. 132.

HANDSCHRIFTEN, PRENTEN, KAARTEN, PHOTO'S, ENZ.

HISTORIE.

Grafzerk van den G.G. Reyniersz te Soerabaja, p. 27.
Rapport Mr. Overvoorde, p. 131, 139.
Hollandsche poort fort Malakka, p. 133.
Vaandel uit kraton Pamĕkasan, p. 135.
Staatsielans Pamĕkasan, p. 135.
Nieuwe Voetstukken voor de historische kanonnen vóór het museum, p. 145.
Oude Friesche hangklok, p. 146.

PENNINGKUNDE EN SPHRAGISTIEK.

Wea-taka munten uit Ngada, p. 10.
Benoeming der commissie van opname, p. 12.
Verslag over de Num. verzameling, p. 32.
Chin. Munten Pekalongan, p. 40.
Oude muntpers voor muntmuseum Utrecht, p. 41.
Gouden munten van Pasé, p. 52.
Gouden memoclie Soemba, p. 65.
Britsche gedenkpenning Numismatic Society Philadelphia, p. 67.
Bronzen gedenkpenning expeditie N.-Guinea, 1909, p. 81.
Munten Salatiga, p. 85.
Chineesche munten Modjokerto, p. 119.
Zilveren munten Bantam, p. 142.

GELDMIDDELEN.

Rekening en verantwoording 1910, p. 1.
Begrooting 1911, p. 1.
Benoeming der commissie van opname, p. 1.
Verslag van het financiëel beheer, p. 33.
Restitutie kosten Oudhk. rapporten, p. 48.
Losmaking van het kapitaal in Nederland, p. 54, 56, 70, 99, 1140.
Gouvernementssubsidie, p. 142.

PERSONALIA.

DOOR DE REGEERING IN BEWARING GEGEVEN VOORWERPEN.

EDITA.

Edita voor directieleden, p. 14, 42.
Nota's van toelichting Toli-Toli, Paloe, Koelawi enz. p. 18, 28.
Overdruk door anderen van onze edita, p. 30, 67.
Vaststelling van prijzen van nieuwe edita, p. 30, 68, 88, 146.
Oudheidkundige rapporten, p. 38, 58, 101.
Dr. Krom „Een protest," p. 38.
Edita voor buitenlandsche instellingen, enz. p. 12, 42, 44, 67, 68, 119.
Heruitgave Brandes, p. 42, 104/110, 123.
T. van Erp, Oudheidkundige Aanteekeningen, p. 46, 72, 104.
Inhoudsopgave van Javaansche couranten, p. 52, 58, 146.
Dr. Rinkes, Heiligen IV, p. 58.
Dr. Krom, Bijschrift bij de photo van den kop van Tji Sewoe, p. 59.
id. De inscriptie van Nglawang, p. 59.
Dr. v. Ronkel, Suppl. catalogus Arabische handschriften, p. 86.
Een deel van het handschrift Serat Kanda, p. 69, 73.
Handschrift Tjentini, 69, 73, 143.
Lijst Engelsche grafschriften Benkoelen, p. 73.
Balineesche Kropak, p. 73, 104, 123, 135, 146.
Nota van toelichting Mamoedjoe, p. 80.
id. Langkat, p. 81.
Ruiling van edita, p. 88, 119, 120
T. v. Erp, Mededeelingen betreffende in 1896 aan den Koning van Siam geschonken beelden van Boroboedoer, p. 103.
id., Bijschriften op de beeldhouwwerken van Boroboedoer's bedolven voet, p. 103.
id., Vondst van een merkwaardige Garuda in de Prambananvlakte, p. 103.
Prijsvraag Javaansche dialecten, p. 110.
Dr. F. P. H. Prick van Wely, N. I. Hobson-Jobson, p. 113.
W. Goldie, Oudheidkundige Monumenten XXVI Moekims p. 119, 144.
Pastoor A Mathijsen, Tettumsche fabels, p. 120, 129.
Dr. Rinkes, Heiligen V, p. 124, 141.

Boroboedoer-monografie, p. 130.
P. van Genderen Stort, Kenja-Dajaksche woordenlijst, p. 141.
Dr. Adriani, Aanteekeningen bij de Tetumsche fabels van Pastoor A. Mathijsen, p. 141.
Nota van toelichting Asahan, p. 142.
Gids voor de Schatkamer, p. 146.

DIVERSEN.

Uitnoodiging Universiteit Christiania tot bijwoning van stichtingsfeest, p. 12.
Controle der Rekenkamer op onze Landsgoederen, p. 18/23, 82.
Aanvullingsstaten landsgoederen, p. 19, 82, 121.
Circulaire voorbereidend bureau Internationalisme, p. 40.
Herziening Lijst geografische namen N.-I., p. 52.
Bijdrage Regeeringsalmanak, p. 82.
Advies toekenning gratificatie assistent-photograaf J. J. de Vink, p. 131.
Bewaking der schatkamer, p. 145.

LIJST
DER LEDEN VAN HET BATAVIAASCH GENOOTSCHAP
VAN
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN
op 31 December 1911.

Beschermheer:

Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië

A. W. F. IDENBURG.

Directie:

A. J. baron Quarles de Quarles, President.

Dr. G. A. J. Hazeu, Vice-president, mede-Conservator der Handschriften-verzameling.

Dr. Ph. S. van Ronkel, Bibliothecaris, Redacteur van het Tijdschrift en der Verhandelingen, mede-Conservator der Handschriften-verzameling.

C. M. Pleyte, Conservator der Ethnographische en der Archæologische Verzameling.

J. P. Moquette, Conservator van het Numismatisch Kabinet en mede-conservator van de Ethnographische verzameling.

B. A. J. van Wettum, Secretaris-Thesaurier, Redacteur der Notulen.

Dr. D. A. Rinkes.

Dr. N. J. Krom.

J. Homan van der Heide.

V. Zimmermann.

Eereleden.

Mr. J. H. Abendanon, 's Gravenhage.

A. Barth, Parijs.

Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.
Mr. N. P. van den Berg, Amsterdam.
H. D. H. Bosboom, 's Gravenhage.
Mr. M. J. van Bosse, 's Gravenhage.
G. C. E. van Daalen, Weltevreden.
W. B. van Goor, 's Gravenhage.
W. P. Groeneveldt, 's Gravenhage.
H. Helb, Buitenzorg.
Prof. Dr. J. H. C. Kern, Utrecht.
F. A. Liefrinck.
Mr. J. C. Mulock Houwer, Bandoeng.
Mr. H. A. Lorentz, Vogelensang.
Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis, Leiden.
J. W. van Nouhuijs, Weltevreden.
Mr. J. G. Pott, Weltevreden.
Mevr. M. Serrurier- ten Kate, Zwitserland.
Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, Leiden.
H. N. Stuart, 's Gravenhage.
Dr. R. M. D. Verbeek, 's Gravenhage.
W. F. Versteeg, Amsterdam.
J. W. IJzerman, Amsterdam.

Correspondeerende leden.

Prins Roland Bonaparte, Parijs.
Dr. R. Brandstetter, Luzern.
Dr. J. Burgess, Edinburgh.
A. Cabaton, Parijs.
J. Chailley-Bert, Parijs.
D. Clive Day, Newhaven, Connecticut.
Dr. A. Ehrenfels, Weenen.
H. G. Ellis, Amsterdam.
G. Ferrand, Parijs.
Prof. Dr. J. J. M. de Groot, Berlijn.
Dr. B. Hagen, Frankfurt a/M.
Dr. E. Hultzsch, Halle a.d. Saale.
Prof. Dr. C. M. Kan, Amsterdam.

Dr. H. ten Kate, tijdelijk Zwitserland.
Dr. J. Kohler, Berlijn.
Aristide Marre, Vaucresson, St. Cloud.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. C. Poensen, Delft.
G. P. Rouffaer, 's Gravenhage.
Dr. Hugo Schuchardt, Graz.
Z. K. H. Kromo Mün Sommot Amorabandhu, Bangkok.
Rajah Sourindro Mohun Tagore, Calcutta.
Prof. Mr. S. R. Steinmetz, Amsterdam.
Alfred Russel Wallace, Londen.

Buitengewone leden.

Dr. N. Adriani, Posso (Celebes).
K. Cephas, Jogjakarta.
J. F. de Corte, Weltevreden.
Dr. I. Groneman, Jogjakarta.
Dr. F. de Haan, Weltevreden.
O. L. Helfrich, Benkoelen.
J. Knebel, Probolinggo.
A. Kruijt, Modjowarno.
Alb. C. Kruijt, Posso (Celebes).
H. L. Leydie Melville, Soerabaia.
R. M. Mangkoedimedja, Jogjakarta.
Sajjid Oethman bin Abbullah bin Akil bin Jahja Alawi, Batavia.
J. A. T. Schwarz, Soerabaia.
W. H. Sundermann, Barmen.

Gewone leden.

J. van Aalst, Modjokerto.
R. A. A. Achmad Djajadiningrat, Serang.
R. Mohamad Achmad, Serang.
L. Adam, Sitoebondo.
C. L. Adamse, Makasser.
A. H. B. Agerbeek, Loeboek Sikaping.

V. Ahn, Parang Koeda.
A. Ph. van Aken, Soengei Penoeh.
P. A. Moehamad Djamaloeddin Aloeda, wakil Soeltan Sepoeh, Cheribon.
E. H. Carpentier Alting, Weltevreden.
H. Altman, Djombang.
D. Bakker, Jogjakarta.
J. Ballot, Padang.
J. P. J. Barth, Siboga.
E. J. W. Bedding, Sitoebondo.
J. C. Bedding, Krawang.
J. C. J. van Bemmel, Bandoeng.
Mr. J. H. L. Bergsma, Semarang.
Mr. E. H. Bergsma, Makasser.
W. A. Berkholst, Kota Bahroe.
L. Berkhout, Djambi.
L. G. Bertsch, Jogjakarta.
W. F. van Beuningen, Weltevreden.
Billiton-Maatschappij (Vertegenwoordiger der —), Tandjoeng Pandan.
R. A. Bloemendal, Weltevreden.
A. H. G. Blokzeijl, Djombang.
Mr. A. F. van Blommestein, Weltevreden.
J. A. van Blommestein, Pekalongan.
Ch. E. Bodemeijer, Pamekasan.
A. W. A. van Boeckholtz, Natal.
Mr. W. Boeckhoudt, Weltevreden.
A. R. Boele, Dobo, Amboina.
A. G. Böeseken, Delanggoe, Klaten.
W. C. Bonebakker, Soerabaia.
Dr. W. G. Boorsma, Buitenzorg.
Mej. W. J. Bosch, Buitenzorg.
J. Bosman, Bondowoso.
Dr. J. Bosscha, Tjipeudeuh, Bandoeng.
Mr. V. A. van den Bossche, Weltevreden.
J. Ph. J. Bouman, Tidore, Ternate.

H. Bousquet, Pasoeroean.
A. Braam, Madjalengka.
D. F. van Braam Morris, Weltevreden.
M. C. Brandes, Semarang.
D. A. F. Brautigam, Pampanoea.
J. F. E. ten Brink, Toeban.
F. H. K. Brodhaag, Mampawa.
W. G. Broek, Singapore.
F. A. Palmer van den Broek, Pontianak.
Mr. A. Brouwer, Weltevreden.
Mr. W. W. Brouwer, Probolinggo.
H. Th. Popkens Brouwer, Paseh, Soemedang.
Mr. H. J. de Bruijn, Soerabaia.
P. L. van Bueren, Prambon.
A. A. Burgdorffer, Muntok.
Mr. J. Barlagen Bussemaker, Weltevreden.
P. Buwalda, Semarang.
J. Bijker, Weltevreden.
J. C. Bijleveld, Padang.
J. E. Bijlo, Weltevreden.
D. M. Campbell, Semarang.
H. M. la Chapelle, Weltevreden.
I. de Clerq Zubli, Bangil.
G. du Cloux, Dilem, Modjokerto.
H. W. du Cloux, Medan.
S. Cohen Fzn., Weltevreden.
W. J. Coenen, Makasser.
Concordia (Secr. Mil. Societeit), Weltevreden.
Mr. J. W. C. Cordes, Weltevreden.
M. J. Cornelius, Pekalongan.
V. C. Coster van Voorhout, Soerabaia.
L. H. C. Coster van Vrijenhoeven, Soerabaia.
O. F. Muller von Czernicki, Madioen.
P. F. Dahler, Priaman.
M. H. Damme, Bandoeng.
H. Th. Damsté, Idi.

P. A. Daum, Weltevreden.
F. M. Delfos, Hilversum.
W. F. G. Derx, Koedoes.
Mr. C. Th. van Deventer, 's Gravenhage.
J. A. E. van Deventer, Blitar.
L. Diephuis, Kediri.
J. Dinger, Weltevreden.
A. J. M. A. Ridder van der Does de Bye, Weltevreden.
J. Dölleman, Kemanglen, Tegal.
J. G. Dom, Tjebongan, Jogjakarta.
J. P. Dom, Lebak.
W. Doornik, Karang Asem.
Th. J. H. van Driessche, Pontianak.
H. A. Dijkman, Djombang.
R. A. Ebbink, Weltevreden.
H. van Eck, Tandjoeng Radja.
J. Einthoven, Soerabaia.
Mr. J. Elshout, Blora.
A. M. van der Elst, Krawang.
P. S. J. Eman, Telok Betong.
Mr. J. J. C. Enschedé, Wonokromo.
Th. van Erp, Boroboedoer.
W. A. Evers, Senggoeroeh.
H. E. K. Ezerman, Tebing-Tinggi, Deli.
J. L. J. F. Ezerman, Padang.
Mr. P. Feenstra, Soerabaia.
G. W. H. G. W. baron van der Feltz, Bindjei.
P. H. Frölich, Sidhoardjo.
D. E. van Galen, Jogjakarta.
Mr. A. Galestin, Soemenep.
F. J. Gentis, Soerabaia.
G. Gerlach, Boea.
E. J. Gerrits, Ternate.
Mr. J. Gerritzen, Weltevreden.
S. J. van Geuns, Moeara Tambesi.
L. J. Ginjoolen, Weltevreden.

S. G. Ginsel, Karimondjawa.
K. Gjellerup, Manokwari.
G. L. Gonggrijp, Rembang.
Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff, Buitenzorg.
F. H. Greve, Singkel.
J. de Groot, Weltevreden.
H. J. Grijzen, Simeloengan en Karolanden.
P. J. van Gulik, Besoeki.
W. F. H. Haag, Soerakarta.
Dr. J. van Breda de Haan, Buitenzorg.
Th. R. Haasmann, Weltevreden.
C. M. Hamaker, Tjiandjoer.
E. Hamakers, Malangbong.
A. J. Hamerster, Si Djoendjong.
W. H. Th. Harloff, Sidhoardjo.
L. J. Harmsen, Weltevreden.
J. B. Hartelust, Soemedang.
W. Hasselman, Modjokerto.
Mr. J. H. van Hasselt, Semarang.
Mr. C. W. baron van Heeckeren, Semarang.
Mr. J. J. de Heer, Medan.
R. L. A. Hellwig, Assahan.
C. C. M. Henny, Soekaboemi.
Mr. C. G. J. B. Henny, Weltevreden.
A. M. Hens, Endeh (Flores).
O. E. V. Hermens, Kediri.
H. G. Heijting, Banjoemas.
Th. A. L. Heijting, Djambi.
W. H. Hoedt, Soemenep.
A. H. Hoekwater, Weltevreden.
H. A. Hoezoo, Rembang.
H. C. van den Honert, Medan.
Mr. W. F. Pijnacker Hordijk, Jogjakarta.
J. P. W. Houtman, Banjoemas.
W. A. Hovenkamp, Moeara Enim.
W. A. C. Ilgen, Demak.

A. H. G. Imbert, Bandoeng.
Mr. H. 's Jacob, Weltevreden.
Th. J. Jacometti, Soerabaia.
E. F. Janssen van Raaij, Timor.
E. F. Jochim, Weltevreden.
J. R. Schenk de Jong, Mataram, Jogjakarta.
A. F. A. van Zijll de Jong, Pontianak.
Jhr. A. H. W. de Jonge, Kraksaän.
F. J. Junius, Bolaäng, Mongondou.
Z. H. Kamerling, Padang.
D. M. Kan, Weltevreden.
J. S. C. Kasteleijn, Padang Boelan.
J. Kempen, Soerabaia.
C. J. van Kempen, Loeboek Pakam.
R. E. Kerkhoven, Gamboeng bij Bandoeng.
H. Ketner, Asahan.
I. van Keulen, Weltevreden.
W. J. Kikkert, Pekalongan.
L. Knappert, Koepang.
W. P. de Kock, Kediri.
J. de Koning Knijff, Weltevreden.
R. M. Aria Koesoemo Joedho Soemiodo, Madioen.
J. Seyne Kok, Atapoepoe, Timor.
G. F. de Bruijn Kops, Tandjoeng Pinang.
Mr. Dr. M. S. Koster, Weltevreden.
R. A. P. Krauss, Kota Baroe, Z. en O. Afd. Borneo.
J. Kreemer, Menado.
L. Kreischer, Pasoeroean.
C. C. Krom, Djambi.
H. C. Kronouer, Weltevreden.
W. F. J. Kroon, Tabanan.
H. J. Krugers, Tabanan.
E. R. Krusemann, Pati.
A. H. Kruijsboom, Goenoeng Soegih.
Ch. Krijgsman, Tjitjalengka.
B. ter Kuile, Soerabaia.

D. van Hinloopen Labberton, Buitenzorg.
F. A. E. Laceulle, Manondjaja.
Mr. N. M. Lebret, Kedawoeng, Pasoeroean.
A. van der Lee, Mĕnes.
P. A. van Lelijveld, Modjokerto.
F. A. Liefrinck, Weltevreden.
J. H. Liefrinck, Jogjakarta.
E. R. van Lier, Modjokerto.
E. S. Luijpen, Weltevreden.
G. H. de Man, Pasirian.
Ph. J. van Marle, Menado.
A. F. Marmelstein, Weltevreden.
J. Uden Masman, Weltevreden.
N. V. Masman & Stroink, Semarang.
J. M. Masset, Taroetoeng.
Mr. H. M. Meertens, Weltevreden.
Mr. J. H. Meiss, Weltevreden.
O. R. A. Michelsen, Weltevreden.
Ch. M. Mioulet, Simpang Ampat.
J. A. F. C. van Moll, Djombang.
F. Ch. N. van der Moore, Cheribon.
A. Muhlenfeld, Semarang.
W. D. B. Mulder, Toeban.
F. Neumann, Weltevreden.
Th. J. W. S. Neijs, Bangil.
H. H. F. J. Nusselein, Bandjermasin.
F. W. L. A. de Nijs, Singkarah.
V. Obdeijn, Maros.
H. D. A. Obertop, Pekalongan.
R. M. Toemenggoeng Oetoyo, Japara.
J. M. H. van Oosterzee, Weltevreden.
G. Oosthout, Bandjernegara.
W. Oudemans, Modjokerto.
L. C. Ouwerling, Den Pasar.
Mr. J. H. Paehlig, Sampang.
Mr. A. Paets tot Gansoyen, Soerabaia.

G. A. Pieper, Semarang.
J. H. Pietermaat, Kraksaän.
S. van der Plas, Medan.
Mr. Th. B. Pleijte, Semarang.
Mr. A. Maclaine Pont, Weltevreden.
J. J. M. A. Popelier, Loemadjang.
B. N. Powell, Soerabaia.
Dr. F. P. H. Prick van Wely, Mr.-Cornelis.
F. J. H. Privé, Toeban.
G. A. van Putten, Cheribon.
H. C. A. Quast, Langsa O/K. Atjeh.
R. M. E. Raaff, Jogjakarta.
Raden Kamil, Semarang.
H. J. A. Raedt van Oldenbarneveldt, Amboina.
W. J. Rahder, Medan.
K. A. baron van Reede van Oudtshoorn, Tangerang.
Mr. J. Reepmaker, Weltevreden.
D. W. F. van Rees, Weltevreden.
T. A. de Vries Reilingh, Weltevreden.
J. F. P. Richter, Bandoeng.
J. K. H. de Roo van Alderwerelt, Weltevreden.
K. F. H. Roos, Jogjakarta.
D. E. Cameron Rose, Weltevreden.
Mr. Th. A. Ruijs, Weltevreden.
D. de Ruijter, Widodaren, Djember.
H. Rijfsnijder, Weltevreden.
F. W. M. de Rijk, Pemalang.
L. H. van 't Sant, Weltevreden.
R. A. Salmon Soeria di Ningrat, Regent van Cheribon.
R. Toemenggoeng Sasra Negara, Jogjakarta.
R. Adipati Sasra di Ningrat, Soerakarta.
M. C. Schadée, Ceram.
B. Schagen van Soelen, Djember.
J. Scheel, Kendal.
Mr. Dr. W. F. Schimmel, Soerabaia.
H. J. Schmidt, Segli.

G. Scholten, Modjo-Agoeng, Modjokerto.
C. M. van der Schoot, Pati.
H. A. A. W. Schreuder, Saleier.
E. E. W. G. Schröder, Moeara-Doewa, Palembang.
H. F. Schröder, Banjoemas.
Mr. Dr. W. M. G. Schumann, Weltevreden.
G. Selleger, Besoeki.
A. van Sluijs, Amboina.
J. N. Smith, Ploembon.
E. R. Soesman, Probolinggo.
P. A. M. Spaan, Rangkas Betong.
H. Spakler, Singapore.
G. J. Staal, Buitenzorg.
F. G. Stammann, Pekalongan.
H. E. Steinmetz, Weltevreden.
Th. W. L. Steinmetz, Semarang.
J. W. Stewart, Weltevreden.
J. J. Stieltjes, Weltevreden.
J. A. Stoop, Dordrecht.
H. van Straaten, Weltevreden.
J. R. Stuurman, Telok Betong.
B. J. Suermondt, Magetan.
H. N. A. Swart, Koeta Radja.
W. A. Temminck, Tjibeber.
W. C. Thieme, Padangan.
E. Thijssen, Semarang.
H. Timmer, Tebing Tinggi.
S. E. Toens, Weltevreden.
D. Tollenaar, Weltevreden.
A. Tom, Weltevreden.
Mr. G. J. Nolst Trenité, Weltevreden.
P. van Tubergen, Sindjay.
A. C. L. Uljée, Tegal.
J. D. Vader, Koedoes.
Dr. Th. Valeton, Buitenzorg.
N. H. Veenstra, Bojan.

C. van de Velde, Palembang.
A. F. Velders, Tjampaka-Tjibeber.
Th. J. Veltman, Tapatoean, Atjeh.
J. P. Verheul, Lebong, Benkoelen.
J. R. F. Verschoor van Nisse, Paloe, Midden-Celebes.
N. M. C. Verweij Mejan, Weltevreden.
A. D. Vischer, Kalianda.
Mr. G. Vissering, Weltevreden.
H. L. C. B. van Vleuten, Brebes.
H. A. Voet, Rembang.
H. Vogel, Lausanne.
H. C. A. G. de Vogel, Semarang.
L. M. Vonck, Mataram.
L. van Vuuren, Meester-Cornelis.
S. Wächter, Soerabaia.
J. P. Jannette Walen, Weltevreden.
F. A. Th. Warnecke, Semarang.
J. M. Wassink, Kebajoran.
F. L. Wattendorff, Rambipoedji.
H. E. Taylor Weber, Tjibadak.
H. Th. Weehuizen, Ketapang, Pontianak.
F. Th. J. Weiffenbach, Tjiamis.
H. J. E. Wenckebach, Weltevreden.
G. J. H. Westenenk, Kedoe.
G. L. Weijnschenk, Jogjakarta.
J. W. White, Magelang.
S. K. Wieling, Weltevreden.
G. F. Wiemans, Weltevreden.
Mr. A. J. Andrée Wiltens, Weltevreden.
A. Tigler Wijbrandi, Weltevreden.
Jhr. Mr. H. C. van der Wijck, Jogjakarta.
P. Wijers, Magelang.
E. A. Zeilinga, Weltevreden.
G. L. van Zuijlen, Radja Goeloe.

N.C